

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૮૨૦૪૯૩ ચર્મીક

પુસ્તકનું નામ રંગુલોદય ઇ.સ. ૧૩૩૮

વિષય પૃ૩૩ : ૪૧૭

શ્રી સુખોદ જૈન સ્તુતિ.

સંગોધન કરી
છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.
કઠોન્વાળા, સ્વર્ગવાઝી લાવસાર
વમળચ દ દેવચ દના સ્મરણાર્થે
સીં વીં ગલીઆરા કઠોર

આવૃત્તિ ૧ લી   પ્રત ૫૦૦
મવત ૧૯૮૧   મને ૧૯૦૪

શ્રીમત અમૃદય.

અમદાવાદમાં પુસ્તકના પ્રક્ર સુધારનાર ને

અપાવનાર **વિદ્યાધાર** —
વાડીલાલ કોકુભાઈ સહુવી.
મહાવિદ્યાલયની અધિકારી પોળ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ સંગ્રહ
૧૨૦૪૩

— ૫૩૫ —

શ્રી રમત પ્રાન્ટીંગ પ્રેમમાં ચીમનલાલ ઈશ્વરલાલ
મહેતાએ છાપ્યું

કે ઘીઝાટા પાનાલાઈની વાડી—અમદાવાદ

આ પુસ્તક મળવાનું કેકાણું —
પ્રોફેસર મોરારજીભાઈ ભગવાનદાસ.

અભાત—મહાવીર વિદ્યાલય,
પરામા, નવી અડકી

પ્રસ્તાવના.

પ્રિય મધુઓ ! જીવ ધર્મના પ્રતાપેજ નુખી અને અધર્મના પ્રતાપે દુખી થાય છે, એ દરેકને અનુભવ મિલ્લે છે જીવને હમેશા મુ મ પ્રિય છે અને તે મુખ તો દેવ, ગુરુ અને ધર્મની સ્તુતિ-ભક્તિથીજ પ્રાપ્ત થાય છે, માટે દરેક મનુષ્યે ધર્મપર શ્રદ્ધા ગાખી નિત્ય નિયમ કરવા જોઈએ નિત્ય નિયમ કરવાના સાધનરૂપ આ લઘુપુસ્તકની મને અગત્ય જણાઈ તેથી આ પુસ્તક મેં બહાર પાડ્યું છે

આ પુસ્તકમા મહાત્ ઉપકારી પુરૂષોની સ્તુતિ પોતાના આત્માને ઉપદેશ અને પરોપકારમા જીવન કેમ પસાર કરવું વિગેરે વિષયો દાખલ કરવામા આવ્યા છે આત્માર્થિ પુરૂષો આ પુસ્તકને પ્રેમપૂર્વક વધાવી લેશે અને પવિત્ર અત કર્મથી હમેશા પાક કરવાનો મહાવરો ગાખશે તો હું મહારો શ્રમ સકળ થયો સમજીશ

પ્રગટકર્તા.

વિષયાનુક્રમણિકા.

વિષય	પૃષ્ઠ
મ ગળાચરણ	૧
આનુપૂર્વી	૪-૧૨
જ્ઞેનસ્તુતિ	૧૩-૧૫
પુચ્છિસુણ	૧૮૭
દશવૈદીક સૂત્ર	૧૪૫
ઉત્તગાધ્યયન સૂત્ર	૧૬૭
લક્ષ્મીમર નોત્ર સમૃત	૧૭૩
ચીતામણી પાર્શ્વનાથ નોત્ર	૧૭૩
શનિશ્વરનો ૭૬	૧૮૧
સ્તુતિ	૧૯૧-૨૦૪
શ્રીમામાયિક વ્રત	૨૦૩
શ્રીપ્રતિક્રમણ સૂત્ર	૨૬૦
શ્રીઉપદેશ ગ્નમાળા	૩૧૮
દ્વિય પરાજય રાત્ર	૮૩૨
દાણુગ મૂત્રની ચાલ ગી	૪૦૩
છ ડાયના બોલ	૪૪૪
નવતરવ	૪૫૫
શ્રી ગૌતમ પુચ્છા	૪૬૫
અહ શાન્તિ ગ્રંથ	૫૦૬

શ્રી સુબોધ જૈન સ્તુતિ.

મંગલાચરણ.

ૐ હ્રી શ્રી અર્હ અર્હદ્ભ્યો નમોનમ ॥
ૐ હ્રી શ્રી અર્હ સિદ્ધેભ્યો નમોનમઃ ॥
ૐ હ્રી શ્રી અર્હ આચાર્યેભ્યો નમોનમઃ ॥
ૐ હ્રી શ્રી અર્હ ઉપાધ્યાયેભ્યો નમોનમઃ ॥
ૐ હ્રી શ્રી ગૌતમસ્વામિ પ્રમુખ સર્વ સાધુભ્યો
નમો નમઃ ॥

આનુપૂર્વી.

જ્યા ૧ હોય ત્યા નમો અરીહતાણ કહેવું.
જ્યા ૨ હોય ત્યાં નમો સિદ્ધાણ કહેવું.

જ્યા ૩ હોય ત્યા નમો આયરીયાણ કહેવું
 જ્યા ૪ હોય ત્યા નમો ઉવજાયાણ કહેવું
 જ્યા ૫ હોય ત્યા નમો લોએમવ્વમાહુણ કહેવું

ઓપાઘ.

આનુપૂર્વી ગણજ્યો જ્ઞેય, છમાત્રી તપનુ ક્ષ્ણ
 હોય, સદેહ નવ આણો લગાર, નીર્મળ મને
 જ્યો નવકાર ૧ શુદ્ધ વસ્ત્રે ધરી વીવેક,
 દીન દીન પ્રત્યે ગણવી એક, એમ આનુ-
 પૂર્વિ જે ગણે, તે પાત્રએ સાગરના પાપને હણે ૨

દોહરા.

એક અક્ષર નવકારનો, શુદ્ધ ગણે જે માગ,
 તે બાધે શુભ દેવનુ, આયુષ્ય અપરપાર ૧
 ઓગણીશલાખ ત્રેસઠહજાર, બસેબામઠ પગ,
 ત્યાહા મુધી તે લોગવે, નવકાર મત્રનુ ક્ષ્ણ ૨
 અશુભ કમકે હરણકુ, મત્ર બડો નવકાર,
 વાણી દ્વાદસ અગમે, દેખ લીયો તત્ત્વસાર. ૩

୨	୨	୨	୨	୨	୨
୪	୪	୪	୪	୪	୪
୪	୪	୪	୪	୪	୪
୪	୪	୪	୪	୪	୪
୪	୪	୪	୪	୪	୪
୪	୪	୪	୪	୪	୪

୨	୨	୨	୨	୨	୨
୪	୪	୪	୪	୪	୪
୪	୪	୪	୪	୪	୪
୪	୪	୪	୪	୪	୪
୪	୪	୪	୪	୪	୪
୪	୪	୪	୪	୪	୪

8

4	4	4	4	4	4
2	2	2	2	2	2
8	8	3	3	2	2
3	2	8	2	8	3
2	3	2	8	3	8

2

4	4	4	4	4	4
2	2	2	2	2	2
8	8	3	3	2	2
3	2	8	2	8	3
2	3	2	8	3	8

2

୧	୨	୩	୪	୫	୬	୭	୮	୯	୧୦	୧୧	୧୨	୧୩	୧୪	୧୫	୧୬	୧୭	୧୮	୧୯	୨୦	୨୧	୨୨	୨୩	୨୪	୨୫	୨୬	୨୭	୨୮	୨୯	୩୦	୩୧	୩୨	୩୩	୩୪	୩୫	୩୬	୩୭	୩୮	୩୯	୪୦	୪୧	୪୨	୪୩	୪୪	୪୫	୪୬	୪୭	୪୮	୪୯	୫୦	୫୧	୫୨	୫୩	୫୪	୫୫	୫୬	୫୭	୫୮	୫୯	୬୦	୬୧	୬୨	୬୩	୬୪	୬୫	୬୬	୬୭	୬୮	୬୯	୭୦	୭୧	୭୨	୭୩	୭୪	୭୫	୭୬	୭୭	୭୮	୭୯	୮୦	୮୧	୮୨	୮୩	୮୪	୮୫	୮୬	୮୭	୮୮	୮୯	୯୦	୯୧	୯୨	୯୩	୯୪	୯୫	୯୬	୯୭	୯୮	୯୯	୧୦୦
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ
ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ
ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ
ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ
ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ
ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ
ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ	ੴ

३	३	३	३	३	३
४	४	४	४	४	४
५	५	२	२	१	१
२	१	५	१	५	२
१	२	१	५	२	५

१०

३	३	३	३	३	३
५	५	५	५	५	५
४	४	२	२	१	१
२	१	४	१	४	२
१	२	१	४	२	५

११

१२

१२

३	३	३	३	३	३
२	२	२	२	२	२
५	५	४	४	२	२
४	२	५	२	५	४
२	४	२	५	४	५
३	३	३	३	३	३
२	२	२	२	२	२
५	५	४	४	२	२
४	२	५	२	५	४
२	४	२	५	४	५
३	३	३	३	३	३
२	२	२	२	२	२
५	५	४	४	२	२
४	२	५	२	५	४
२	४	२	५	४	५

१२

१	३	१	४	३	१
३	१	४	३	१	३
४	३	३	१	३	१
४	४	४	४	४	४
२	२	२	२	२	२
१	३	१	४	३	४
३	१	४	१	४	३
४	३	३	३	३	४
४	४	४	४	४	४
२	२	२	२	२	२
२	२	२	२	२	२

୧	୪	୩	୩	୨
୪	୧	୩	୩	୨
୧	୩	୪	୩	୨
୩	୧	୪	୩	୨
୪	୩	୧	୩	୨
୩	୪	୧	୩	୨

୧୩

୩	୪	୩	୩	୨
୪	୩	୩	୩	୨
୩	୩	୪	୩	୨
୩	୩	୪	୩	୨
୪	୩	୩	୩	୨
୩	୩	୩	୩	୨

୧୪

१२०२३

-

११

२	३	५	४	१
३	२	५	४	१
२	५	३	४	१
५	२	३	४	१
३	५	२	४	१
५	३	२	४	१

१८

२	३	४	५	१
३	२	४	५	१
२	४	३	५	१
४	२	३	५	१
३	४	२	५	१
४	३	२	५	१

१९

੧	੧	੧	੧	੧	੧
੨	੨	੨	੨	੨	੨
੫	੫	੪	੪	੩	੩
੪	੩	੫	੩	੫	੪
੩	੪	੩	੫	੪	੫

੨੦

੧	੧	੧	੧	੧	੧
੩	੩	੩	੩	੩	੩
੫	੫	੪	੪	੨	੨
੪	੨	੫	੨	੫	੪
੨	੪	੨	੫	੪	੫

੧੬

ॐ असिआउसाय नमः

છંદ સંગ્રહ.

સિદ્ધ પરમાત્માની સ્તુતિ.
(હરીગીત છંદ.)

તુમ્હે તરણ તારણ હું ખ નિવારણ ભવિક
જીવ આરાધન, શ્રી નાભીનદન જગત વદન
નમો ૧સદ્દાનરંજન ૧૧૧૧ જગત ભુષણ ૧વગત
દુષણ પ્રણુવ પ્રાણુ નિરૂપક, ધ્યાન રૂપ અનોપ
ઉપમ નમો ૧૧૨૧ ગગન મહા મુક્તિ પદવી
નર્વ ઉર્ધ્વ નિવાસન, જ્ઞાન જ્યોતિ અનત
રાજે નમો ૧૧૩૧ અજ્ઞાન નિદ્રા વિગત વેદન
દલિત મોહ નીરાયુષ, નામ ગોત્ર નિરત-
રાય નમો ૧૧૪૧ વિકટ ક્રોધા માન યાદા
માયા લોભ વિસર્જન, રાગ દ્વેષ વિમર્દ અ-
કુર નમો ૧૧૫૧ વિમલ કેવળ જ્ઞાન લોચન

ધ્યાન શુકલ સમીરિત, યોગીના તિગમ્ય
 રૂપ નમો૦ ॥૬॥ યોગ ને સમો સગ્ણ મુદ્રા
 પરી પદ્ય કાસન, સર્વ દીસે તેજ રૂપ નમો૦
 ॥૭॥ જગત જનકે દાસ દાસી તાસ આમ
 નિરાસન, ચદ્ર રૂપે પરમાનંદ રૂપ નમો૦ ॥૮॥
 સ્વ સમય સમકીત દ્રષ્ટી જિનકી સોચો યોગી
 અયોગીક, દેખતામા લીન હોવે નમો૦ ॥૯॥
 તિર્થ સિદ્ધા અતિર્થ સિદ્ધા ભેદ પચ દસા-
 ધિક, સર્વ કર્મ વિમુક્ત ચૈતન નમો૦ ॥૧૦॥
 ચદ્ર સુર્ય દીપ માણીકી જ્યોતિ તે ન ઉલ-
 ઘિત, તે જ્યોતિથી અપરમ જ્યોતિ નમો૦
 ॥૧૧॥ એકમાહિ અનેક રાજે અનેકમાહિ એ
 કક, એક અનેકકી નાહિ સખ્યા નમો૦ ॥૧૨॥
 અજર અમર અલક્ષ અનંતર નિરાકાર નિ-
 રજન, પરિપ્રક્ષ જ્ઞાન અનંત દર્શન નમો૦
 ॥૧૩॥ અતુલ સુખકી લહેરમે પ્રભુ લીન રહે
 નિરંતર, ધર્મ ધ્યાનથી સિદ્ધ દર્શન નમો૦

॥૧૪॥ ધ્યાન ધુપ મન પુષ્પ પચેછ દ્રી હુતા-
શન, ક્ષમા જાપ ચતોષ પુજા, પુજો દેવ નિ-
ગ્જન ॥૧૫॥ તુમ્હે મુક્તિ દાતા કર્મ ઘાતા
દીન જાણી દયા કરો, સિદ્ધારથ નદન જગત
વદન, માહાવીર જીનેશ્વર ॥૧૬॥ ઇતિ ॥

શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામીનો છંદ.

(તોટક વૃતની દેશીમાં)

જય જય જગ નાયક પાર્શ્વજીન, પ્રણતા
ખિલ માનવ દેવગણ ॥ જીન શાસન મડન
સ્વામી જયો, તુમ દરિશન દેખી આનંદ
લયો ॥ ૧ ॥ અશ્વસેન કુલાખર ભાનુનિલ,
નવ હસ્ત શરીર હરીત પ્રતિભા ॥ ધર-
ભ્રુદ્ર સુમંવિત પાદ યુગ, ભગ ભાસુગ કાંતિ
સદા સુભગ ॥ ૨ ॥ નિજ રૂપ વિનીર્જિત રભ
પતિ, વદનો ધુતી શારદ શેષ તતિ, નય-
નાણુજ હીમ વિશાળતરા, તિલકુસુમ સન્નીલ

નાસા પ્રવરા ॥ ૩ ॥ રસનામૃત કદ સમાન
 સદા, દશનાવળિ અનાર કલિ સુખદા ॥
 અધરા રૂણ વિદુમ રગ ધન, જય પુરુષા-
 દાણી પાર્શ્વજિન ॥ ૪ ॥ અતિચાર મુકુટ
 મસ્તક દીપે, કાને કુડળ રવિશશિ ભુપે,
 તુજ મહિમા માહુમડળ ગાળે, નત પથ
 શબ્દ વાળ વાળે ॥ ૫ ॥ સુરકીન્નર વિદ્યાધર
 આવે, નર નારી તોરા ગુણ ગાવે ॥ તુજ શેવે
 ચોશઠ ઇંદ્ર સદા, તુજ નામે નાવે કષ્ટ સદા ॥ ૬ ॥
 જે સેવે તુજને ભાવ ધણે, નવ નિધિ થાય
 ઘર તેહ તણે ॥ અડવડીઆ તુ આધાર કહ્યો,
 સમરથ સાહિબ મે આજ લહ્યો ॥ ૭ ॥ દુખીયાને
 સુખદાયક તુ દાખે, અશરણુ ને શરણે તુ
 રાખે ॥ તુજ નામે સકટ વિકટ ટળે, વિછડિયા
 બહાલા આવી મળે ॥ ૮ ॥ નટવિટ લપટ દુરે
 નાસે, તુજ નામે ચાર ચરડ ત્રામે, રણ
 રાઉલ જય તુજ નામ થકી, સઘળે આગળ તુજ

સેવ થકી ॥ ૯ ॥ ચક્ષુ રાક્ષસ કિન્નર સવિ
 ઉગ્ગા, કરી કેસરી દાવાનળ વહિગા, વધ
 બધન લય સઘળા જાવે, જે એક મને તુજને
 ધ્યાવે ॥ ૧૦ ॥ ભુત પ્રેત પિશાચ છળી ન
 શકે, જગદીશ તવા લિધ જાપ થકે ॥ મહોટા
 જોટીંગ રહે દુરે, દૈત્યાદિકના તુ મદ ચુરે
 ॥ ૧૧ ॥ ડાયણિ સાયણિ જાય હટકી, ભગ-
 વત ગાય તુજ ભજન થકી ॥ કપટી તુજ
 નામ લિયા કપે, દુરજન મુખથી જી જી
 જપે ॥ ૧૨ ॥ માની મચ્છરાળા મુહ મોડે,
 તે પણ આગળથી કુ જોડે ॥ દુર મુખ દુષ્ટા-
 દિક તુહિ દમે, તુજ નામે મહોટા મલેચ્છ
 નમે ॥ ૧૩ ॥ તુજ નામે માને નૃપ સખળા,
 તુજ જશ ઉજવળ જેમ ચદ્રકળા ॥ તુજ
 નામે પામે ઋદ્ધિ ઘણી, જય જય જગદીશ્વર
 ત્રિજગ ઘણી ॥ ૧૪ ॥ ચિતામણી કામ
 સવી પામે, હયગય રથ પાયક તુજ નામે,

જનપદ ટકુરાઈ તુ આપે, દુર્જને જનના
 દાગિર કાપે ॥ ૧૫ ॥ નિર્ધનને તુ ધનવત
 કરે, તૂટયો ડોઠાગ લડાગ લરે ॥ ઘર પુત્ર
 કલત્ર પન્નિવાર ઘણા, તે સહુ મહિમા તુમ
 નામ તણા ॥ ૧૬ ॥ મણી માણેક મોતી
 ન્તન જડયા, એવન ભુષણ બહુ મુઘડ ઘડયા.
 વળી પહેરણુ નવરગ વેષ ઘણા, તુજ નામે
 નવિ ગ્હે કાઈ મણા ॥ ૧૭ ॥ વૈરી વિરુદ્ધા
 નવિ તાકિ રોકે, વળિ ચાર ચુગલ મનથી
 ચમકે ॥ છળ છિદ્ર કદા કેહનો ન લગે,
 જીનરાજ મદા તુજ જ્યોતિ જગે ॥ ૧૮ ॥
 ઠગ ઠાકુર સુવિ થર હર કેપે, પાખડી પણ
 કે નવિ ફરકે ॥ હુટારાદિક સહુ નાશી જાયે,
 માગ્ગ તુજ જપતા જય થાયે ॥ ૧૯ ॥ જડ
 મુરખ જે મતિ હિન વળી, અજ્ઞાન તિમિગ
 તસ જાય ટળી, તુજ સમરણથી ડાહ્યા થાયે,
 પડિન પદ પામી પૂજાયે ॥ ૨૦ ॥ ખસ ખાસી

બચન પીડા નામે, દુઃખના મુખ દીનપણુ
 ત્રામે ॥ ગડ ગુબડ કુષ્ટ જિંડ મળના, તુજ
 બપે રોગ મમે મધના ॥૨૧॥ ગહિલા, ગુગા
 બહિગય જિકે, તુજ ધ્યાને ગત દુઃખ થાય
 નિકે ॥ તનુ કાતિ કળા મુ વિશેષ વગે,
 તુજ મમગણુ નવનિધી મધે ॥ ૨૨ ॥
 કરી કેનરી અહિગણુ બધ સયા, જગ જલણુ
 જળોદર અષ્ટ ભગા ॥ નગણુ પસુહા મવિ બય
 ટળી તુજ નામે પામે ગગ ગળી ॥ ૨૩ ॥
 ૐ હ્રી અર્હ શ્રી પાર્વતમો, નમિઉણુ જપતા
 હુષ્ટ દમો ॥ ચિતામણી મત્રજિકે ધ્યાયે,
 નિણુધર દિનસ્તિ દોલત થાયે ॥ ૨૪ ॥ ત્રીક
 રણુ શુદ્ધે જે આરાધે, તમ જશ કીર્તિ
 જગમા વાયે ॥ વળી કામિત કામ મવે માધે,
 સમિહીત ચિતામણી તુજ લાધે ॥ ૨૫ ॥
 મદ મગછર મનથી દુઃખ તજે, ભગવત ભલી
 પરે જેહ ભજે ॥ તમ ઘર કમળા કિલોલ કરે.

વળી રાજ્ય રમણિ બહુ લીલવરે ॥ ૨૬ ॥ ભય
 વારક તારક તુ ત્રાતા, સજ્જન મન ગતિ
 મતિનો દાતા ॥ માત તાત સહોદર તુ
 સ્વામિ, શિવ દાયક નાયક હિત કામી ॥ ૨૭ ॥
 કર્ણ કર ઠાકુર તુ મહારો, નિશિવાસ નામ
 જપુ તહારો ॥ શેવકશુ પગ્મ કૃપા કરજ્યો,
 વાલેશર વછિત કૃણ દેજ્યો ॥ ૨૮ ॥ જનરાજ
 સદા તુ જયકારી, તુજ સુતી અતિ મોહન-
 ગારી ॥ મુગત મેહેલ માહિ તુહી ખીરાજે,
 ત્રિભુવન ઠકુરાઈ તુજ છાજે ॥ ૨૯ ॥ ઈમ
 ભાવ ભલે જનવર ગાયો, વામા સુત દેખી
 બહુ મુખ પાયો ॥ રવિ શશિ મુનિ સવંછર
 રજે, જય દેવ સુરમા સુખ સગે ॥ ૩૦ ॥
 જય પુરૂષોદ્ધાણી પાર્શ્વ પ્રભો, સકળાર્થ સ-
 મિહિત દેહી વિભો ॥ બુધ હર્ષ રૂચિ વિ-
 ન્યાય મુદા, તવ લખિય રૂચિ મુખ થાય
 સદા ॥ ૩૧ ॥

કળશ (વમત તીલકા વૃત્તમ)

ઇત્ય સ્તુત સકળ કામિત સિદ્ધિદાતા,
ક્ષા ધીરા જનન પાર્શ્વપ્રભોધિરાજ ॥
વસ્તિ શ્રી હર્ષ રૂચિ પકજ સુપ્રસાદાત,
ગ્રેષ્યેભુ લગિધ રૂચિને તીમુદા પ્રમન્ન

શ્રી પાર્શ્વનાથ સ્વામીનો છંદ.

આપણુ ઘર બેઠા લીલ કરો, નિજપુત્ર કલ-
શુ પ્રેમ ધરો ॥ તુમે દેશ દેશાતર કામ દોડો,
નેત્યપાસ જપો શ્રી જીન રૂડો ॥ ૧ ॥ મનવ-
છેત સઘળા કાજ સરે, શીર ઉપર છત્ર ચામર
રે, કલમલ આગળ ચાલે ઘોડો ॥ નિત્ય ॥ ૨ ॥
પ્રેત પિશાચ વળી, સાયણિ ને ડાયણી
૧૫ ટળી, છળાછિદ્ર ન કોઈ લાગે જુડો ॥
નેત્ય ॥ ૩ ॥ એકાતર તાવ સિયોદાહ, આ-
ધ વિણ જાય ક્ષણ માહ, નવિ હુ બે માથુ

પગ ગુડો ॥ નિત્ય૦ ॥ ૪ ॥ કઠમાળ ગડ ગુ
 બડ સબળા, તસ ઉદય ગેગ ટળે સઘળા ॥ બીડા
 ન કરે ફિન જાગ ફેડો ॥ નિત્ય૦ ॥ ૫ ॥ જાગતો
 તીર્થ કર પામ બહુ, એમ જાણે સઘળો જાગ
 સહુ ॥ તતક્ષણ અશુભ કર્મ તોડો ॥
 નિત્ય૦ ॥ ૬ ॥ પાસ વાણાગશિપુરી નગરી,
 તિહા ઉદયો જિનવગ ઉદય કરી ॥ સમય
 મુદગ કહે કગ્ગેડો ॥ નિત્ય૦ ॥ ૭ ॥

શ્રી શાંતિનાથ સ્વામીનો છંદ.

શાગ્દ માય નમુ શિગ્નામી, હુ ગુણ ગાઉ
 ત્રિભુવનકે સ્વામિ, શાંતિ શાંતિ જપે
 મળ કેમ, તે વેગ શાંતિ મદા મુખ હોઈ
 ॥ ૧ ॥ શાંતિ જપી જે કીજે કામ, મોહી કામ
 હોવે અભિરામ ॥ શાંતિ જપી પરદેશ મીઠા-
 વે, તે કુશળે કળા લેઈ આવે ॥ ૨ ॥
 ગર્ભ થકી પ્રમુ માગિ નિવારી, શાંતિજી નામ

દિયો હિતકારી ॥ જે નર શાન્તિ તણા શુભ
 ગાવે, ઋદ્ધિ અચિતી તે નગ પાવે ॥ ૩ ॥
 જે નગકુ પ્રભુ શાન્તિ સહાઈ, તે નગકુ કયા
 આગતી નાહી ॥ જે કછુ વાછે આહી પુરે,
 દુખ દાગિદ્ર મિથ્યા મનિ ચુરે ॥ ૪ ॥ અલખ
 નિરજન જ્યોત પ્રકાશી, ઘટ ઘટ અતન્કે
 પ્રભુ વાગી ॥ સ્વામી સ્વરૂપ કછુ નવિ જાય,
 કહતા મુજ મન અચરીજ થાય ॥ ૫ ॥
 ડાગ દીયે સખહી હથિયાગ, છુટ્યા મોહ
 તણા દગ સાગ ॥ નારી તજી શીવશુ ગગ
 ગચ્ચા, નજ તજ્યો પણ સહિષ સાચા
 ॥ ૬ ॥ મહા બગવત કહીજે દેવા, કાયગ
 કુચુ અંક હણેવા ॥ રૂદ્ધિ સખગ પ્રભુ પાસ
 લહીજે, લિક્ષા આહારી નામ કહીજે ॥ ૭ ॥
 નિદક પુજકકુ સમ ભાયક, પણ સંવકકુ હે
 મુખદાયક ॥ તજી પરિગ્રહ હુવા જગનાયક,
 નામ અતિથી સવે સિદ્ધિ લાયક ॥ ૮ ॥ શત્રુ

મિત્ર સમ ચિત્ત ગણીને, નામ દેવ અરહિત
 ભણીને ॥ સકળ જીવ હિતવત કહીને, સેવક
 ભણી માહ પદ દીને ॥ ૯ ॥ સાયર નંસા
 હોત ગભીરા, દુષણ એક ન માહે શરીર,
 મેરૂ અચળ નિમ અતર ભૂમી, પણ ન રહે
 પ્રભુ એકણ ઠામી ॥ ૧૦ ॥ લોક કહે જનજી
 સબ દેખે, પણ સુપનાતર કબહુ ન પેખે ॥
 રીસ વિના બાવીશ પરીસા, સેના જીતી તે
 જગદીશ ॥ ૧૧ ॥ માન વિના જગ આણ
 મનાઈ, માયા વિના શિવશુ લય લાઈ ॥
 લોભ વિના ગુણ રાશિ અહિને, લિધુ લાવે
 ત્રિગડો સેવિને ॥ ૧૨ ॥ નિઃશયપણે શિર છત્ર
 ધરાવે, નામ યતિ પણ ચમર ઢળાવે ॥ અ-
 લયદાન દાતા સુખ કારણ, આગળ ચક્ર ચાલે
 અરિદારણ ॥ ૧૩ ॥ શ્રીજીનરાજ દયાળ ભ-
 ણીને, કર્મ સર્વેકો મૂળ બાણીને ॥ ચઠવિહ
 સઘ તિરથ થાપે, લચ્છી ઘણી દેખે નવિ

આપે ॥ ૧૪ ॥ વિનયવત ભગવંત કહાવે,
 નાહી કીઝીકુ શિશ નમાવે ॥ અકચનકો
 ખીરૂદ ધરાવે, પણ સોવન પદ પકજ ઠાવે
 ॥ ૧૫ ॥ રાગ નહિ પણ સેવક તારે, દ્રેષ
 નહિ નિગુણા સગ વારે ॥ તજ આરભ
 નીજ આતમ ધ્યાવે, શિવ રમણીકો સાથ
 ચલાવે ॥ ૧૬ ॥ તેરો મહિમા અદભૂત કહી
 ને, તેરા ગુણકો પાર ના લીજે ॥ તુ પ્રભુ
 સમરથ સાહેબ મેરા, હું મન મોહન સેવક
 તેરા ॥ ૧૭ ॥ તુરે ત્રિલોક તણે પ્રતિપાળ
 હુરે અનાથ ને તુરે દયાળ ॥ તુ શરણાગત
 રાખણુ ધીરા, તુ પ્રભુ તારક છે વડ વીરા
 ॥ ૧૮ ॥ તુહિ સમો વડ ભાગ જ પાચો,
 તો મેરો કાજ અડચોરે સવાચો ॥ કરભોડી પ્રભુ
 વીનવુ તમસુ, કરો કૃપા જીનવરજી અમશુ
 ॥ ૧૯ ॥ જનમ મરણના ભય નિવારો, ભવ
 સાગરથી પાર ઉતારો ॥ શ્રી હૃત્થિણાપુર

મહણ સોહે, ત્યા શ્રી શાન્તિ સદા મન મોહે
 ॥ ૨૦ ॥ પદ્મસાગર ગુરુરાય પસાયા, શ્રી ગુણ
 માગર કહે મન ભાયા ॥ જે નર નારી એક
 ચિત્ત ગાવે, તે મનવાછિત નિશ્ચ પાવે ॥૨૧॥

શ્રી ગૌતમ સ્વામીનો છંદ.

વીરજિજ્ઞેશઃ કેરો જિજ્ઞ, ગૌતમ નામ
 જપે નિશદિશ ॥ જો કીજે ગૌતમનું ધ્યાન,
 તો ઘર વિલસે નવે નિધાન ॥ ૧ ॥ ગૌતમ
 નામે ગિરવર ચહે, મનવછિત હેલા સપડે,
 ગૌતમ નામે નાવે ગેગ, ગૌતમ નામે સર્વે
 સજોગ ॥ ૨ ॥ જે વૈરી વિરૂઆ વકડા,
 તમ નામે નાવે હુકડા ॥ ભૂત પ્રેત નવિ
 મહે પ્રાણ, તે ગૌતમના કડ વખાણ ॥ ૩ ॥
 ગૌતમ નામે નિર્મયકાય, ગૌતમ નામે વાધે
 આય, ગૌતમ જિનશામન શણગાર, ગૌતમ
 નામે જય જયકાર ॥ ૪ ॥ શાળ દાળ મુરહા

દૃત ગોળ, મનવચિત કાપડ તથોળ ॥ ઘરસુ-
 ઘણી નિર્મળ ચિત્ત, ગૌતમ નામે પુત્ર વનીત
 ॥૫૧॥ ગૌતમ ઉચ્ચો અવિચળ લાણ, ગૌતમ
 નામ જપો જગ જાણ ॥ મ્હોટા મહિર મેરૂ
 સમાન, ગૌતમ નામે સફળ વિહાણ ॥ ૬ ॥
 ઘર મયગળ ઘોડાની જોડ, વારૂ પહોચે વચિત
 કોડ ॥ મહિયળ માને મ્હોટા રાય, જો તુઠે
 ગૌતમના પાય ॥૭૧॥ ગૌતમ પ્રણમ્યા પાતક
 ટળે, ઉત્તમ નરની સગત મળે ॥ ગૌતમ નામે
 નિર્મળ જ્ઞાન, ગૌતમ નામે વાધે વાન ॥ ૮ ॥
 પુણ્યવત અવધાગે સહુ, ગુરૂ ગૌતમના ગુણ
 છે જહુ ॥ કહે લાવણ્ય સમય કરજોડ, ગૌ-
 તમ તુઠે સપતિ કોડ ॥ ૯ ॥ ઇતિ ॥

શ્રી સોળ સતિનો છંદ.

આદિનાથ આદે જિનવર વતી, સફળ
 મનોગ્થ કીજિએ ॥ પ્રભાતે ઉડી મગજિક

કામે, સોળ સતિના નામ લીજીએ એ ॥૧॥
 બાળકુમારી જગહિતકારી, પ્રાણી ભરતની
 બેનડીએ ॥ ઘટ ઘટ વ્યાપક અક્ષર રૂપે,
 સોળ સતિમા જે વડીએ ॥ ૨ ॥ બહુ બળ
 ભગિની સતીય શિરોમણી, મુદરી નામે ઋ-
 પલ સુતાએ ॥ અક સ્વરૂપી ત્રિભુવન માહે,
 જેહ અનોપમ ગુણ જુતાએ ॥ ૩ ॥ ચદન-
 બાળા બાળપણેથી, શીયળવતી શુદ્ધ શ્રાવિ-
 કાએ ॥ અડદના બાકુળા વીર પ્રતિલાભ્યા,
 કેવળ લહિ મત ભાવિડાએ ॥ ૪ ॥ ઉગ્રમેન
 ધુયા ધારિણી નદની, રાજેમતિ નેમ વલ્લભા
 એ ॥ જોવન વેશે કામને જીત્યો, સજમ
 લેઈ દેવ દુલ્લભાએ ॥ ૫ ॥ ૫ ચ ભરતારી
 પાડવ નારી, દુષ્ટદતનયા વખાણીએ ॥ એકસો
 આઠે ચીર પુરાણા, શીયળ મહિમા તસ જાણીએ
 એ ॥૬॥ દશરથ નૃપની નારી નિરૂપમ, કૌશ-
 લ્યા કુળ ચદ્રિકાએ ॥ શીયળ સલુણી રામ

જનેતા પુણ્ય તણી પ્રનાળીકા એ ॥ ૭ ॥
 કોસખિક ઠામે સતાનિક નામે, રાજ્ય કરે
 રગ રાજ્યો એ, તસ ઘર ઘરણી મૃગાવતી
 સતી, સુર ભવને જશ ગાજ્યો એ ॥ ૮ ॥
 સુગશા સારી શીયળે ન કારી, રાચી નહી
 વિષયારસે એ ॥ મુખડુ જેતા પાપ પલાએ
 નામ લેતા મન ઉલ્લસે એ ॥ ૯ ॥ રામ
 રઘુવશી તેહની કામિની, જનક સુતા સીતા
 સતીએ ॥ જગ સહુ જાણે ધીજ કરતા, અનળ
 શીતળ થયો શીયળથી એ ॥ ૧૦ ॥ સુરનર વદિત
 શીયળ અખંડિત, શીવા શીવ પદ ગામનીએ ॥
 જેહને નામે નીર્મળ થઈએ, બલીહારી તસ
 નામની એ ॥ ૧૧ ॥ કાચે તાંતણે ચાલણી બાધી
 કુપ થકી જળ કાઢીયું એ ॥ કલક ઉતારવા
 સતીય સુભદ્રા, ચપા બાર ઉઘાડીયું એ
 ॥ ૧૨ ॥ હસ્તીનાગપુરે પાડુરાયની, કુતા
 નામે કામીનીએ ॥ પાડવ માતા દસે દસારની,

ઝંહન પતીવૃતા પદ્મનીએ ॥ ૧૩ ॥ શીળવતી
 નામે શીળવ્રત ધારિણી, ત્રીવેધે તેહને બદીએ
 એ, નામ જપતા પાતક જાએ, દરીસણે દુરીત
 નીકદીએ એ ॥ ૧૪ ॥ નીષીધાનગરી નળહ
 નરીદની, દમયતી તમ ગેહીની એ ॥ સકટ
 પડતા શીયળ જ રાખ્યુ, ત્રીભુવન કીર્તિ જેહની
 એ ॥ ૧૫ ॥ અનગ અજીતા જગ જન પુજીતા
 પુષ્કયુગા ને પ્રભાવતી એ ॥ વિશ્વ વીખ્યાતા
 કામનેદમતા, યોગમી સતી પદમાવતી એ ॥ ૧૬ ॥
 વીરે લાખી શાસ્ત્રે સાખી, ઉદય ગ્તન લાખે
 મુદાએ ॥ બહાણુ વાતા જે નર લણુશે, તે લેશે
 સુખ મપદા એ ॥ ૧૭ ધતિ ॥

શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથનો છંદ.

(દોહા)

કંપવેલ ચિંતામણી, કામધેનુ ગુણ ખાણુ ॥
 અલખ અગોચર અગમ જતી, ચીદાનંદ
 ભગવાન ॥ ૧ ॥ પરમ જ્યોતિ પગમાન્મા,
 નીરાકાર કીરતાર, નિર્ભય રૂપ જ્યોતીસરૂ
 પુરણ બ્રહ્મ અપાર ॥ ૨ ॥ અવીનાશી સાહીબ
 ધણી, ચિંતામણી શ્રી પાસ ॥ અરજ કરૂ
 કરજોડ કે, પુરો વધીત આશ ॥ ૩ ॥ મન
 ચીતીત આશા ફળે, સકળ ત્રીદેવે કામ ॥
 ચિંતામણીકો જાપ જપ, ચિંતાહરે એ નામ ॥ ૪ ॥
 તુમ સમ મેરેકો નહી, ચિંતામણી ભગવાન
 ચેતનકી એહ વીનતી, તીજે અનુભવ જ્ઞાન ॥ ૫ ॥

(ચોપાઇ.)

પ્રાણુત દેવલોકથી આયે, જન્મ વણારશી
 નગરી પાયે ॥ અધ્ધસેન કુળ મહન સ્વામી,
 ત્રીહુ જગડે પ્રભુ અતરજામી ॥ ૬ ॥ વામા
 દેવી માતાકે જાયે, છદન નાગ ફણી મણી

પાએ ॥ શુભ કાયા નવ હાથ વખાણે, નીલ
 વરણુ તનુ નીર્મળ જાણે ॥ ૭ ॥ માનવ જક્ષ
 સેવે પ્રભુ પાપ, પદ્માવતી દેવી સુખદાય ॥
 ઇંદ્ર ચંદ્ર પારસ ગુણ ગાવે, કંઠપવૃક્ષ ચીતા-
 મણી પાવે ॥ ૮ ॥ નિત સમરો ચીતામણી
 સ્વામી, આશા પુરે અતરજામી ॥ ધન ધન
 પાર્શ્વ પુરીસાદાણી, તુમ સમ જગમે કે
 નહી નાણી ॥૯॥ તુમારો નામ સદા સુખ-
 કારી, સુખ ઉપજે દુખ જાય વીસારી ॥
 ચેતનકો મન તુમારે પામ, મન વધીત પુરો
 પ્રભુ આશ ॥ ૧૦ ॥

(દોહા)

ૐ ભગવત ચીતામણી, પાર્શ્વ પ્રભુ જન-
 રાય ॥ નમો નમો તુમ નામસે, રોગ શોઘ
 મીટ જાય ॥૧૧॥ વાત પીત્ત દુરે ટળે, કફ
 નહી આવે પામ ॥ ચીતામણીકે નામસે મીટે

સ્વાસ ઓર ખાસ ॥ ૧૨ ॥ પ્રથમ દૂસરો
ત્રીસરો, તાવ ચોથીયો જાય, શૂળ બહોતેર દુરે
ગ્હે, દાદર ખાજ ન ગ્હાય ॥૧૩॥ વીસકોટક
ગડ ગુમડા, કોઠ અઢારે દુર ॥ નેત્ર
રોગ સખ પરીહરે, કઠમાળ ચકચુર ॥ ૧૪॥
ચીતામણીકે જાપસે, રોગ શોગ મીટ જાય,
ચંતન પાર્શ્વ નામકે, સમરો મન ચીત
લાય ૧૫ ॥

(ચોપાઇ.)

મન શુદ્ધે સમરો ભગવાન, ભયભજન
ચિતામણિ ધ્યાન ॥ ભૂત પ્રેત ભય જાવે દુર,
જાપ જપે સુખ સપતિ પૂર ॥ ૧૬ ॥ ડાકણ
શાકણ વ્યતર દેવ, ભય નહી લાગે પારસ
સેવ ॥ જળચર થલચર ઉરપર જીવ, ઇનકો
ભય નહી સમરો પીવ ॥ ૧૭ ॥ વાઘ સિહકો
ભય નહી હોય, સર્પ ગોહ આવે નહિ કોય ॥
વાટ ઘાટમે રક્ષા કરે, ચીતામણી ચીતા સખ

હરે ॥ ૧૮ ॥ ટોણા ટામણ બહુ કરે, તુમારો
 નામ લેતા સખ હરે ॥ ઠગ કાસીગર તસ્કર
 હોય, દેષી દુશ્મન દુષ્ટજ કોય ॥ ૧૯ ॥ ભય
 સખ ભાગે તુમારે નામ, મન વચિત પુરો સખ
 કામ ॥ ભય નીવારણ પુરે આશ, ચેતન
 જપ ચિતામણિ પાસ ॥ ૨૦ ॥

(દોહા.)

ચીતામણીકે નામસે, સકળ સીદ્ધવે કામ,
 રાજ રૂઢી રમણી મળે, સુખ સપત્તિ
 બહુ દામ ॥ ૨૧ ॥ હય ગય રથ પાયક મળે,
 લક્ષ્મીકો નહિ પાર ॥ પુત્ર કલત્ર મગળ
 સદા, પાવે શીવ દરબાર ॥ ૨૨ ॥ ચેતન ચીતા
 હરણકો, જપ જપો તિન કાળ ॥ કર આ-
 બિલ પટ માસકો, ઉપજે મગળ માળ
 ॥ ૨૩ ॥ પારસ નામ પ્રભાવથી, વાધે બળ
 બહુ જ્ઞાન ॥ માનવાચિત સુખ ઉપજે, નિત
 સમરો ભગવાન ॥ ૨૪ ॥ સવત અદારા ઉ-

પરે, સાડત્રિશકો પરિમાણ ॥ પોષ શુકલ
 દિન પચમી, વાર શનિશ્ચર જાણુ ॥ ૨૫ ।
 પઠે ગુણે જો ભાવશું, મુણે સદા ચિત લાય
 ચેતન સપતિ બહુ મળે, સમરો મન વર
 કાય ॥ ૨૬ ॥

શ્રી મહાવીર સ્વામીનો છંદ.

શ્રી સિદ્ધારથ કુળ શણ્ણગાર, ત્રિશલાદેવ
 સુત જગ આધાર ॥ શોભે સુદર સોવન
 વાન, શરણુ તમારું શ્રી વર્ધમાન ॥ ૧ ।
 તુમ નામે લહિયે સપદા, તુમ નામે
 મન વહીત મુદા, તુમ નામે લહિયે
 સનમાન, શરણુ ॥ ૨ ॥ દુર્જન દુષ્ટ
 વૈરી વીરકાળ, તુમ નામે નાસે તત
 કાળ ॥ તુમ નામે દીન દીન કલ્યાણ, શ
 રણુ ॥ ૨ ॥ તુમ નામે નાવે આપદા, ભૂત
 પ્રેત વ્યતર નહી કદા ॥ રોજ શોગ ચિંતા

નવી જાણ, શરણું ॥૪॥ ગ્રહાદીક પીડા નવી
કરે, નામ તમારૂં જે અનુસરે ॥ ધર્મસિંહ
મુની ભાવ પ્રભાવ, શરણું ॥ ૫ ॥ ઈતી ॥

શ્રી પાંસડીયા યત્રનો છંદ.

૨૨	૩	૯	૧૫	૧૬
૧૪	૨૦	૨૧	૨	૮
૧	૭	૧૩	૧૯	૨૫
૧૮	૨૪	૫	૬	૧૨
૧૦	૧૧	૧૭	૨૩	૪

શ્રી નેમીશ્વર સભવ શામ, સુવીધી ધર્મ
શાંતિ અભીરામ ॥ અનંત સુવ્રત નમીનાથ
સુભાણ, શ્રી જીનવર સુજ કરો કલ્યાણ ॥ ૧ ॥

અજીતનાથ ચદ્રપ્રભુ ધીર, આદીશ્વર સુ
 પાર્શ્વ ગભીર ॥ વીમળનાથ વીમળ જગ જા
 શ્રી જીનવરં ॥ ૨ ॥ મદલીનાથ જીન મગ
 રૂપ, પચવીશ ધનુષ સુદર સ્વરૂપ ॥ ૩
 અરનાથ નમુ વર્ધમાન, શ્રી જીનવરં ॥ ૩
 સુમતી પદ્મ પ્રભુ અવતસ, વાસુપુજ્ય શ
 તાળ શ્રેયાસ ॥ કુચુ પાર્શ્વ અલીનદન લા
 શ્રી જીનવરં ॥ ૪ ॥ ઇણીપરે જીનવરજી સ
 ભારીયે, દુઃખ દારીદ્ર વિધ્ન નીવારીયે ॥ ૫
 ચીશે પાસઠ પરમાણુ, શ્રી જીનવરં ॥ ૫
 ઈમ લણુતા દુઃખ નાવે કદા, નિજ પાસે
 રાખો સદા ॥ ધરીયે પચતણુ મન ધ્યાન
 શ્રી જીનવરં ॥ ૬ ॥ શ્રી જીનવર નામે વહિ
 મળે, મનવહિત સહુ આશા ફળે ॥ ધર
 સિંહ મુનિ નામ નિધાન, શ્રી જીનવરં ૭

શ્રી નવકારનો છંદ

સુખ કારણ ભવીયણ, સમરો નિત નવકાર
 ॥ જિનશાસન આગમ, ચૈદ પુરવનો સાર
 ॥૧॥ એ મત્રનો મહિમા, કહેતા ન લહુ
 પાર ॥ સુરતરૂ જેમ ચિતિત, વછિન કુળ
 દાતાર ॥૨॥ સુર દાનવ માનવ, સેવા કરે
 કરજોડ, ભુવિ મહા વિચરે, તારે ભવિયજી
 કોડ ॥૩॥ સુરછદે વલસે, અતિશય બસ
 અનત ॥ પદ પહેલે નમિયે અરિગંજન
 અરિહત ॥૪॥ જે પનરે લેદે, સિદ્ધ થયા
 ભગવત ॥ પચમી ગતી પહોત્યા, અષ્ટ
 કરમ કરી અત ॥૫॥ કુળ અકુળ સરૂપી,
 પચાનતક દેહ ॥ જિનવર પાય પ્રણમુ,
 ખીજે પદ વળી ઝોહ ॥૬॥ ગચ્છ ભાર ધુર-
 ધર, સુદર શશિહર શોભ ॥ કરે સારણ
 વારણ, ગુણ છત્રીશે થોભ ॥ ૭ ॥ શ્રુત બાણ
 શીરોમણિ, સાગર જિમ ગંભીર ॥ ત્રીજે

પદ નમીયે, આચારજ ગુણ ધીર ॥ ૮ ॥
 શ્રુતધર ગુણ આગમ, સૂત્ર ભણાવે સાર ॥
 તપ વિધિ સયોગે, ભાષે અર્થ વીચાર ॥૯॥
 મુનીવર ગુણ જુતા, કહિએ તે ઉવઝાય ॥
 પદ ચોથે નમીયે, અહોનિશ તેહના પાય
 ॥૧૦॥ પચાશ્રવ ટાળે, પાળે પચાચાર
 તપસી ગુણધારી, વારે વિષય વિકાર ॥ ૧૧ ॥
 ત્રસ થાવર પીયર, લોકમાહી જે સાધ ॥
 ત્રિવિધે તે પ્રભુમું, પરમારથ જિણે લાધ
 ॥૧૨॥ અરિ કરિ હરિ સાયણી, ડાયણિ
 ભૂત વૈતાળ ॥ સવિ પાપ પણાસે, વાધે
 મગળ માળ ॥ ૧૩ ॥ ઇણ સમર્થા સકટ,
 દૂર ટળે તત્કાળ ॥ ઇમ જપે જિન પ્રભુ,
 સુર શિષ્ય રસાળ ॥૧૪॥ ઇતિ ॥

શ્રી વિરજિન છંદ.

શ્રી સીદ્ધારથ કુળ દીપક ચંદ, ત્રીશલા દેવી

રાણીનો નદ ॥ કોમળ કચન વરણ શરીર,
 મનવહીત પૂરણ મહાવીર ॥ ૧ ॥ કૃપાનાથ
 કરી કરૂણા ઘણી, મુજ સામુ જીઓ શાસન
 ઘણી ॥ ત્રીભુવનનાથ આયો અળ તીર, મન૦
 ॥ ૨ ॥ અનંત બળી તપ દુષ્કર કીયા, સવી
 કર્મકુ દાવાનળ દીયા ॥ ખમ દમ સમ
 ધીમાનને ધીર, મન૦ ॥ ૩ ॥ ચુમ્માલીશે
 ચેલા ક્રિયા, એકજ દિનમે મહાવ્રત દિયા ॥
 ગૌતમ સરિખા હુઆ વજીર, મન૦ ॥ ૪ ॥
 સમોશરણુમા સુણ્યો અધીકાર, અમૃત વાણી
 રૂપી દીદાર ॥ નીકે હરખે હેડુ હીર, મન૦
 ॥ ૫ ॥ એક પગ ધરે જો પ્રભુજીનુ ધ્યાન,
 પગ પગ પ્રગટે પુણ્ય નીધાન ॥ વચન મીઠા
 જીમ મીસરી ખીર, મન૦ ॥ ૬ ॥ ચેન પામે
 ચીતા ચકચુર, દેખી દુશ્મન નાસે દુર ॥
 દીન દીન વાધે મ પતી શીર, મન૦ ॥ ૭ ॥
 તુમ નામે લવ સાયર તરે, તુમ નામે સવી

કારજ સરે ॥ રૂઢી વૃઢી પામે હીર ચીર,
 મન૦ ॥ ૮ ॥ ચીતામણી જીમ જીનવર
 જાપ, કોડ લવોના કાપે પાપ ॥ રોગ શોગ
 નાસે પર પીડ, મન૦ ॥ ૯ ॥ વૈશાખ શુદ્ધિ
 દશમ દિનજાણુ, પ્રભુજી પામ્યા કેવળ નાણુ,
 સાચર જેસા હોત ગભીર, મન૦ ॥ ૧૦ ॥
 સવત અઢાર તેત્રીશમે તામ, મેડત નગર
 ક્રિયા ગુણગ્રામ ॥ ૫૮ કાયાના પ્રભુજી પીર,
 મન૦ ॥ ૧૧ ॥ પ્રભુ પાવાપુરીમા મુગ્ધી ગયા,
 રૂપિ રાયચદ કહે કરજ્યો મયા । પહોચાડો
 મુજ લવજળ તીર, મન૦ ॥ ૧૨ ॥ ઈતિ ॥

શ્રી પાર્શ્વનાથનો છંદ (ત્રોટક વૃત્તમ.)

પ્રભુમામિ સદા પ્રભુ પાર્શ્વજીન, જિન
 નાયક દાયક સુખ ધન ॥ ધનચાર મનોહર
 દેહધર, ધરણીપતિ નિત્ય સુસેવ કર ॥ ૧ ॥
 કરેણારસ રજિત લબ્ય ફણી, ફણી સસ સુ

શોભિત મૌલિમણિ ॥ મણિકથન રૂપ ત્રિકોટ
 ઘટ, ઘટિતા સુર કિન્નર પાર્શ્વતટ ॥ ૨ ॥
 તટિની પતી ઘોષ ગભીર સ્વર, શરણાગત નિત્ય
 વિશ્વ અશેષ નર ॥ નરનારી નમસ્કૃત નિત્ય
 મુદ્દા, પદમાવતિ ગાવતી ગીત સદા ॥ ૩ ॥
 સતતેદ્રિય ગોપ યથા કમઠ, કમઠાસુર વારૂણ-
 મુક્ત હઠં ॥ હઠહેલિત કર્મ કૃતાત બળ,
 બળ બળધામ દરદળ પકબળ ॥ ૪ ॥ બળ
 બદ્ધય પત્ર પ્રભાનયન, નયન દિત લબ્યતરી
 શમન, મનમથ મહી રૂહ વન્હિસમ, સમતા
 ગુણ રત્નમય પરમ ॥ ૫ ॥ પરમાર્થ વિચાર
 સદા કુશળ, કુશળ કુરૂ મે જિન નાથ
 અલ ॥ અલિની નલિનિ નળ નીલ તન,
 તનુતા પ્રભુ પાર્શ્વજિન શુધન ॥ ૬ ॥

(કળશ-દ્રુતવિદ્યંબીતમ)

શુધન ધાન્ય કર કરૂણાપર, પરમસિદ્ધિ કર

દદદા ધર ॥ વરતર અશ્વસેન કુળોદ ભવં,
ભત્રાત્રા પ્રભુ પાર્શ્વજિન શિવ ॥૭૧॥ ઇતિ॥

શ્રી શાંતિનાથનો છંદ.

સદા શાંતીજી આશ પુરો હમારી, કર
વીનતી અગઉચ્છાહ ધારી, દયાવતનું દુખ દા-
રિદ્ર હારી, કૃપાવત તુ કરત કલોલકારી ॥
૧ ॥ મહાવીરુલ મતિવત એ જનરાયા, ષટ
કાય રાખે મદા છત્રછાયા, મહામોહ મિથ્યા-
તના માન મોડી, જન મુક્ત પોહત્યા કર્મકઠ
તોડી ॥ ૨ ॥ ભડભુત વૈતાળ ભય જય દોડી,
જગ માહે તુમ સમ નહી કોઈ જોડી, સદા
સિદ્ધ દાતા નમું કુટીલ છોડી, તુમ નામે
કલ્યાણકોડાન કોડી ॥ ૩ ॥ તુમ નામે સુર
અસુર ભય દુર નાસે, ધનધાન ધોરી ધન
અધિક વાસે, ગજ કેસરી અનળ દળ ભય
ન હોય, અતીસે કરી એહવી રીત જોય

॥ ૪ ॥ ગુણુ ઝ્યાન કરતા કિમપાર લહીએ,
રસના કરી એક લવ લેસ કહીએ, મહા
વિમળ નાણુ ચાગ્રિ દશી, ભણ્યા સત
ગોવિદા મુની અતિજ સશી ॥૫॥ ઇતિ ॥

શ્રી મહાવીર છંદ.

ચોવીસમા મહાવીર શુરવીર મહાધીર, વાણી
મીઠી દુધ ખીર મીઢાર્થ નદહે, નાગિણીસિ
નારી જાણી, ઘટમા વૈરાગ આણી, યોગ લિયો
જગલાણુ ટાળ્યા મોહુ કદહે, ચૌદ હજાર
સત તાર દિયા ભગવત, કર્મકો કિયો અત,
પામ્યા મુખ કદહે, કહે કવી ચદ્રલાણુ મુણો
હો વિવેકવાન, મહાવીર કીયા ધ્યાન ઉપજે
આણુદહે

શ્રી ચિંતામણિનો છંદ.

સુગુર ચિંતામણી દેવ સદા ॥ મુજ સકળ

મનોગ્ધ પૂરમુદા ॥ કમળાગર દુર ન હોય
 કદા ॥ જપતા પ્રભુ પાર્શ્વ નામ યદા ॥ ૧ ॥
 જળ અનળ મતગજ ભય ભવે ॥ અરિ ચોર
 નિકટ પશુ નહીં આવે ॥ સિહ સર્પ રાજ
 ન સતાવે ॥ ધન્ય ધન્ય પ્રભુ પાર્શ્વ જન
 ધ્યાવે ॥ ૨ ॥ મછ કછ મગર જળમાહી
 ભમૈ ॥ વડવાનળ નીર અથાહ ગમૈ ॥ પ્રહ-
 વણુ જોઠ નર પાર પમૈ ॥ નિત્ય પ્રભુ પાર્શ્વ
 જનક નમૈ ॥ ૩ ॥ વીકરાળ દાવાનળ વિશ્વ
 દહૈ ॥ ગ્રહ વસ્તી ધન ગ્રાસ આકાશ ગ્રહૈ ॥
 તુમ નામ લિયા ઉપશાંતિ લહૈ ॥ વનનીર
 સરોવર જેમ વહૈ ॥ ૪ ॥ ઝરતો મહલોલ
 કલોલ કરૈ ॥ જમરા ગુણવર ભર રોસ
 ભરૈ ॥ કરિ દુષ્ઠ ભયકર દુરિ કરૈ, શ્રી
 પાર્શ્વનાથજી કે સમરૈ ॥ ૫ ॥ છાના છળ
 છિદ્ર વિનાય છલૈ ॥ યશ વાશ મુણી મન
 માંહી જલૈ ॥ તે પિશુન્ય પડે નિત્યર પાય

તલૈ ॥ જપતાં પ્રભુ વૈરી જાય ઠીલૈ ॥ ૬ ॥
 ધન દેખી નિશાચર કોઠ ધસૈ ॥ મુજ મદિર
 પૈશક દેન સુખૈ ॥ અતિ ઉચ્છવ તાસ આવાસ
 અપૈ ॥ પરમેશ્વર જાસ પાપૈ ॥ ૭ ॥ અસ-
 રાજ વિહારણ હાથ હટૈ, ગલલોલ જીહા
 ગજ કુલ ધટૈ ॥ મૃગરાજ મહા ભય બ્રાતિ
 મિટૈ ॥ રસના જીન નાયક જેહ રટૈ ॥
 ફરતો ચીહુ ઠેર કુફાર ફણિ, ધણ ઇંદ્ર ધસૈ
 ધર રીસ ધણી ॥ ભય ત્રાસ ન બ્યાપે તેહ
 તણી, ધરતા ચીત પાર્શ્વનાથ ધણી ॥ ૮ ॥
 કંક કુપ્ત જલોદર રોગ ફૂસૈ ॥ ગડ ગુખડ
 દેહ અનેક ગુસૈ, વિન વેષજ બ્યાધિ સખ
 વનસૈ, વામા સુત પાર્શ્વ જે સ્તવશૈ ॥ ૧૦ ॥
 ધરણિદ્ર ધરાધિપ સૂર ધ્યાયો, પ્રભુ પાર્શ્વ ર
 કરપાયો ॥ છળી રૂપ અનોપમ જીગ છાયો,
 જનની ધન્ય વામા સુત જાયો ॥ ૧૧ ॥
 કરતા જીન જાપ સતાપ કટૈ, દુ.ખ દારિદ્ર

દોહડા સોહ ઘટે ॥ હઠ છોડી જીહાં રિપુ જોઇ
 હઠે ॥ પદમાવતી પાર્શ્વ જીહાં પ્રગટે ॥
 ॥ ૧૨ ॥ ઐ નમો પાર્શ્વનાથાય ॥ ધરણીંદ્ર
 પદમાવતી સહિતાય ॥ વિષહર કુલ્યગ મગ
 લાય ॥ ઐ હ્રીં શ્રીં ચીતામણી પાર્શ્વનાથ
 મમ મનોરથ પુરય સ્વાહા ॥ મત્રાક્ષર ગાય
 ગુઢ મઢયો ॥ ચીતામણી જાણે હાથ ચઢયો
 વળી માન મહાતમ તેજ બઢયો ॥ શ્રી
 પાર્શ્વજીન સ્તવન જોણે પઢયો ॥ ૧૩ ॥
 તિર્થપતી પાર્શ્વનાથ તિલો ॥ ભણતા જ-
 વાસ નીવાસ ફળો ॥ મણી મત્ર સકોમ-
 હાય મિલો ॥ અમચિ પ્રભુ પાર્શ્વ આશ ફળે
 ॥ ૧૪ ॥ લુકા ગચ્છ નાયક લાલ લીચે
 હિત ક્ષેમ કરણ ગુર નામ હૈયે ॥ દિન
 ગછનાયક સુખ દીયે ॥ કિરતિ પ્રભુ પ્રા-
 સુખ કીયે. ॥ ૧૫ ॥

શ્રી પાર્શ્વનાથનો છંદ

પ્રાણુમુ પ્રાર્શ્વ જિણુદ, દરસણુ દિઠે આણુદ,
 નગરી વણારસિ ઠાય, તિહા અર્ધસેન રાય
 ॥ ૧ ॥ વામા તસ પટરાણી, રૂપે રલા સ-
 માણી, તસઘર પાસ ઉપન, લાધ્યા ચઉદ સુપન
 ॥ ૨ ॥ પોશ વદિ દસમી સાર, જનમ્યા
 પાર્શ્વકુમાર, છપન કુમારિકા આવે, સ્તુતિ કરી
 ગુણુ ગાવે ॥ ૩ ॥ સોમસુર્યતિ રગે, લઈ ગીયા
 મેરૂને સગે, ઇંદ્ર સર્વે તિહા મીલીયા, જનમ
 મોચ્છવ કરી વળીયા ॥ ૪ ॥ મુક્યા માતા-
 જીને પાસ, ચીરજીવો ઈમ લાધ્ય, તાતે
 મોચ્છવ કીધો, પાર્શ્વ કુમાર નામ દિધો
 ॥ ૪ ॥ જોળન વય જળ જાણી, જોડે પ્રભા-
 વતિ રાણી, પરણાવ્યા જીનરાય, સેવે સુરનર
 પાય ॥ ૬ ॥ ભોગતણા રૂળ લેહી, હાન
 સમચ્છરી દેઈ, ત્રણસે નરવર સાથે ॥
 સજમ લીધો જગનાથે ॥ ૭ ॥ તપ સ-

જમ કરમે વામી, જનવર કેવળ પામી ॥
 પોત્યા મુક્તિ મોઝાર ॥ જપતા જયજયકાર
 ॥ ૮ ॥ એકસો વરસનું આય, નવકર સો-
 લતી કાય ॥ વીશમા જનરાય, નામે નવ-
 નિધ થાય ॥ ૯ ॥ પાસ ઉપસર્ગે ચુરે, મન
 વશિત સુખ પુરે, સફળ ફળે તસ આસ,
 નામ જપે જયકાર ॥ ૧૦ ॥ તવ્વ સદા
 સુખકારી, લક્ષ્મણે જે નરનારી, લોજ લણે
 કરજોડી, પામે કલ્યાણની કોડી ॥ ૧૧ ॥

ચોવીસ તીર્થકરનું સ્તવન.

શ્રી રીખલ અજીત સલવ સ્વામી, અલિ-
 નદજી અતરભમી, રાગ દ્વેષ દો ક્ષય કરણ,
 વહુ સોળે જન સોવન વરણ ॥ ૧ ॥
 સુમતીજીને સુપાસો, પ્રમુ મુગત ગયા મેટયા
 ગર્ભાવાસો, દુર કીયા જન્મ મરણ વહુ
 ॥ ૨ ॥ શીતળ શ્રેયાસ જન દોઈ, પ્રભુ

ચૌદે રાજ રહ્યા જોઇ, વિમલ સુમત નિર્મળ
 કરણા, વહુ ॥ ૩ ॥ અનત નાથજી
 અનત જ્ઞાની, જાસુ મનરી તો વાત નહી
 છાની, ધર્મજીકે ધ્યાન રહે ધરણા, વહુ
 ॥ ૪ ॥ શાતીનાથજી શાતાકારી, કુચુનાથજી
 રે જાઉ હુ જલહારી, અરનાથ આતમ
 ઉધરણા, વહુ ॥ ૫ ॥ મહિમા ધણી મલીનાથ
 તણી, મહાવીરજી હુવા શાસનના ધણી
 મે ઝાલ્યા જારા ચરણા, વહુ ॥ ૬ ॥ પ્રભુરો
 શરીર સ પદા મુઠર સોઢે, નીરખતા નયન
 તરત મોઢે, ચતુરા રાતો ચીત હરણા, વહુ
 ॥ ૭ ॥ પ્રભુજીની દીપ દીપ રહી દેહી
 જાને સુરનર નીરખ રહ્યા કેઇ, આજ્યા તે
 હુઈ જાવે અમી ઝરણા, વહુ ॥ ૮ ॥ પ્રભુ
 જીરો મસ્તક લે પગ નખ તાંહી, જારે
 શરીર વખાણ્યો સૂત્ર માહી, ચાઝહી સઃ
 લેવે શરણા વહુ ॥ ૯ ॥ ત્રીન લોકરો ર

પ્રભુજી પાચો, બીજો માવડીએ બેટો એસો
 નહીં જાયો, ચોસઠ ઇંદ્ર લેટે ચરણા, વડુ
 ॥ ૧૦ ॥ એક સમુચે અરજ સુણજો સોજો,
 રૂપી રાયચદજી આયો આપરે ઓજો, મારી
 આવાગમણુ દુઃખ દુર કરણા, વડુ ॥ ૧૧ ॥
 સવત અઠારસે ત્રીમ ભગશે કીયો, નાગોર
 ચોમાસો ભાવ સરસે, જારો ભજન કીયા
 ભવસાગર તરણા, વડુ સોજો જીન સોવન
 વરણા ॥ ૧૨ ॥

તીર્થ કરનું સ્તવન.

પ્રહુ ઉઠી પ્રભાતે વડુ, પદમ પ્રભુજીના
 પાયરે પ્રાણી, વાસુપુજ્યજી મારા મનમા
 વસીયા, મારે કમી ન રહી કાઇરે પ્રાણી
 ઉપજો આનદ આઠે જીન જપતા ॥ ૧ ॥
 એ દોએ જીનવર અવલ બિરાજે, હિંગુલ
 વરણા લાલરે પ્રાણી, તીર્થ થાપીને કર્મને

કાપી, પ્રભુ પાપ કીયા પ્રેમાલસે પ્રાણી, ઉપ૦
 ॥ ૨ ॥ શુભ ભાવનાએ મનમારે ભાળ્યે, તો
 આઠ કર્મ જાયે તુટરે પ્રાણી, સુખ સપદાને
 લીલ વિલાસો, ભર્યા ભડાર અખુટરે પ્રાણી.
 ॥ ઉપ૦ ॥ ચદ્ર પ્રભુજી ને સુવિધિ જીને-
 સ્વર, એ દોયે વર્ણ મહેદરે પ્રાણી, મોતીયા
 મરખી ભરી દેહીજ દીપે, મુજ દેખતા
 અધિક ઉમેદરે પ્રાણી ॥ ઉપ૦ ॥ ૪ ॥ મુની-
 સુવૃતજીને નેમ જીજ્ઞેશ્વર, એ દોયે શામ વર્ણ-
 શરીર રે પ્રાણી, ઇદ્રથકી પલ્લુ અધિકા દીપે,
 નીઠે હરખે હૈડાનો હીરરે પ્રાણી ॥ ઉપ૦
 ॥ ૫ ॥ મધ્વીનાથ ને પાર્શ્વ પ્રભુજી, જાણે
 નીલાતે મોરની પાખરે પ્રાણી, નીરખતા તો
 નયન ન પ્રાપે, અમીય ઠરે દોય આખરે પ્રાણી
 ઉપ૦ ॥ ૬ ॥ રૂપ અનોપમ અવલ બિરાજે,
 જાણે હીરા જડીયા હેમરે પ્રાણી, સુર-
 જથી જેમ સવાયા દીપે, કેણીમા આવે

દેમરે પ્રાણી. ઉપ૦ ॥ ૭ ॥ શીવનગરીમાહી
 નાહેળ ઝેઠા, હું નવી જાણુ દુરરે પ્રાણી,
 મુજ મનડામા વગીયા વાલેસર, હું સમર
 ઉગમતે સુરરે પ્રાણી ॥ ઉપ૦ ॥ ૮ ॥ એ
 આઠે અરહિ તને આગે હું તો અરજ કર
 કુન્નેડરે પ્રાણી, રૂપી રાયચદજી કહે મારા
 મનના, પૂરો સઘળા કોડરે પ્રાણી ॥ ઉપ૦ ॥
 ૯ ॥ સવત અઠાર ને વર્ષ છત્રીશે, નાગોર
 શહેર ચોમાસરે પ્રાણી, પ્રસાદ પુન્ય જેમલજી
 કેરે, મારે હૈડે તે હુરખ ઉલાસરે પ્રાણી, ઉપજે
 આનદ આઠે જીન જપતા ॥ ૧૦ ॥

ચોવીસ તીર્થકરનું સ્તવન.

ઋષભ અજીત સભવ અભિનદન, નીર-
 જન નિગકાર, સુમતી પદ સુપાર્થ ચંદા, પ્રભુ
 મેટયા વિષય વિકારો, શ્રી જીન મુજને

પાર ઉતારો, પ્રભુ હુ ચાકર ચરણારો શ્રી-
 જનન ॥ સુવિધિ સીતળ શ્રેયાસ, વાસુપુજ્ય
 મુક્તિ તણા દાતારો, વીમળ અનત ધર્મ-
 નાથ શાતી જન, શાતાકારી સસારો, શ્રી
 જનન ॥ કુચુ અનારથ મલ્લી મુનીસુવ્રત,
 પામ્યા ભવજળ પારો, નમી નેમનાથ પાર્શ્વ
 મહાવીરજી શાસનના ચીરદારો ॥ શ્રી જનન ॥
 અગીઆર ગણધર વીસ વીહરમાન, સર્વ સાધુ
 અણગારો, અનતી ચોવીશીને નિત્ય ર વદ,
 કર ગયા ખેવો પારો ॥ શ્રી જનન ॥ અધમ
 ઉધારણ ખીરદ સુણી, પ્રભુ સરણ લીયો ચર-
 ણારો, અધમ ઉધારણ પરમ પદા પદ, અજર
 અમર અવિકારો ॥ શ્રી જનન ॥ રાગ દ્વેષ
 કર્મ બીજ ને બળીઆ, બાળી ક્રીધા સરવે
 છારો, કેવળ જ્ઞાન ને કેવળ દગ્ધન, નીજ ગુણ
 લીનો લારો ॥ શ્રી જનન ॥ દાન શીયળ
 તપ ભાવના ભાવો, દયા ધર્મ તત્વ સારો,

ઋષી લાલચ હજી એણીપેર વિનવે, પ્રભુ મારો
કરોને નીસ્તારો ॥ શ્રી જીન મુજને પાર ઉતારો

શ્રી દીવાળીનું સ્તવન.

પુરવ દીશે હુધ પાવાપુરી ॥ ધન ધાન્ય
ઋદ્ધિ સમૃદ્ધિ થુ ભરી ॥ હસ્તીપાળ નામે
તીહા ભુપાળી ॥ વીર મુગતે ખીરાજ્યા દીન
દીવાળી ॥ ૧ ॥ ગૌતમે ગુરૂની સેવા કીધી મન-
માની ॥ એક રાતમે હુવા કેવળજાની ॥ જીકે
ચૌદ રાજ્ય રહ્યા ભાળી ॥ વીર૦ ॥ અઢારે
રાય હુવા ભગતા ॥ દોય દોય પોસા કીધા
લગતા ॥ જીકે વીર સામું રહ્યા ભાળી ॥
વીર૦ ॥ પ્રભુએ દોય દીનરો સથારો કીધો ॥
સોળ પહોર લગે ઉપદેશ દીધો ॥ પ્રભુ મુગતી
ગયા કર્મને ગાળી ॥ વીર૦ ॥ પ્રભુએ ત્રીસે વર્ષે
સયમ લીધો ॥ નીજ આતમ કારજ સીદ્ધ કીધો

॥ વરસ બે તાળીશ દીક્ષા પાળી ॥ વીરં ॥
 પ્રભુને સાતસે ચેલા, ચૌદશે ચેલી, ન્યાને
 મુગતી મહેલમા દીયા મેલી ॥ જેણે કર્મના
 ખીજ દીયા બાળી ॥ વીરં ॥ પ્રભુને એક
 રાણી ને હુધ એક બેટી ॥ જી કે મુગતી
 ગયા હુખ દીયા મેટી, જમાઈ હુઓ જ્યારો
 જમાળી ॥ વીરં ॥ પ્રભુને એક બહેન ને
 એક જ ભાઈ ॥ જી કે સ્વર્ગે ગયા સમકીત પાઈ ॥
 શ્રાવકના વૃત શુદ્ધ પાળી ॥ વીરં ॥ રૂપભદ્ર
 ને દેવાનદા માતા ॥ નયણે નીરખતા હુધ શાતા ॥
 દોનુ મુગતી ગયા કર્મને ગાળી ॥ વીરં ॥ સીદ્ધા
 રથ રાજા ને ત્રીસલા રાણી ॥ જેણે સથારે
 કીધો સમતા આણી ॥ અચ્યુય દેવલોડે
 ટાંકો દીધો આળી ॥ વીરં ॥ જેણી રાતે
 વીરે મુગતી પામી ॥ કેવળ પામ્યા ગૌતમ
 સ્વામી ॥ જ્યારો બાપ જયો નવકારવાળ
 ॥ વીરં ॥ સુધર્મા સ્વામી હુવા પાટ ધ

જી ॥ જ્યારી કીર્તિ મહીમા જોર ઘણી ॥
 દયામારગ દીયો અજવાળી ॥ વીરં ॥ જ્યારી
 પાટે હુવા જળુ વૈરાગી ॥ રાતે પરણ્યા
 પ્રભાતે આઠે ત્યાગી ॥ સોળ વર્ષામે કાઠી
 કર્મ જાળી ॥ વીરં ॥ આઠે ભામની વૈરાગે
 ભીની ॥ પ્રભાતે પીયુ સાથે દીક્ષા લીની ॥
 અવીહુડ પ્રીત સઘળી પાળી ॥ વીરં ॥ પ્રભવો
 પથ રાજનો બેટો ॥ જીકે જળુ કુવર
 શુ હુવોરે ભેટો, પાંચશે શુ વૈરાગ પામ્યો
 તતકાળી ॥ વીરં ॥ વીસ જીન સમેત શીખર
 સીધ્યા ॥ અષ્ટાપદ ગીરનાગ દોય સીધ્યા ॥
 વાસુપુજ્ય સીધ્યા ચ પા આલી ॥ વીરં ॥ મ-
 હાવીરે ચામાસો કીયો પાવાપુરી ॥ કારતક
 વદી અમાવાશે મુગતી વરી ॥ ભણતા મુણ-
 તા મગજ માળી ॥ વીરં ॥ દીન દીવાળીનો
 પાયો ટાણો ॥ તો રાત્રી ભોજન અસનાદિક
 નહી ખાણો ॥ જ્યારો જપ જપો શીયળ

પાળી ॥ વીર૦ ગુરૂચેલાની બેડી સુરજ શશી ॥
 ઋષી રાયચદ કહે મારે મનડે વશી ॥ મે
 ભુગતી શું બેડ બેડી ટકશાળી ॥ વીર૦ ॥
 યુજ્ય જેમલજી રહ્યા પાસે, શહેર નાગો-
 રમે કીયો ચોમાશે ॥ સવત અઢાર વર્ષ
 પીસ્તાળી ॥ વીર૦ ॥

ભક્તામર સ્તોત્ર-ગુજરાતી.

(વસતતિલકા છંદ.)

ભક્તામરો લચીત તાજ મણિ પ્રભાના,
 ઉદ્યોતકાર, હર પાપતમો જથાના,
 આધારરૂપ ભવસાગરના જનોને,
 એવા યુગાદિ પ્રભુ પાદ યુગે નમીને ૧
 કીધી સ્તુતિ સકલ શાસ્ત્રજ તત્વ બોધે,
 પામેલ બુદ્ધિ પટુથી શુરલોક નાથે,
 ત્રિલોક ચિત્તહર આરૂ ઉદાર સ્તોત્રે,

હું એ ખરે સ્તવીશ આદિ જીનેદને તે. ૨
 બુદ્ધિ વિનાજ સુરપૂજીત પાદ પીઠ ?
 મે પ્રેરી બુદ્ધિ સ્તુતિમા તજી લાજ શુદ્ધ !
 લેવા શીશુ વિષુ જળે સ્થિત ચ દ્રબિબ,
 ઇચ્છા કરેજ સહસા જન કોણુ અન્ય ? ૩
 કે, વા ગુણો ગુણુનિધી ! તુજ ચ દ્રકાન્ત,
 છે બુદ્ધિથી સુર ગુરુસમ કો સમથ ?
 જ્યા ઉછળે મગરમચ્છ મહાન વાતે,
 રે કોણુ તે તરી શકેજ સમુદ્ર હાથે ? ૪
 તેવો તથાપિ તુજ ભક્તિ વડે મુનીશ !
 શક્તિ રહીત પણ હું સ્તુતિને કરીશ,
 પ્રીતે વિચાર બળને તજી સિંહ સામે-
 ન થાય શુ મૃગી શિશુ નીજ રક્ષવાને ? ૫
 શાસ્ત્રજ્ઞ અજ્ઞ ગણીને હસતા છતાં એ,
 ભક્તિ તમારીજ મને બળથી વદાવે !
 જે કોકિલા મધુર ચૈત્ર વિષે ઉચ્ચારે,
 તે માત્ર આમ્રતરૂ મોર તણા પ્રલાવે ! ૬

ખાંધેલ પાપ જનના ભવ સર્વે જેહ,
 તહારી સ્તુતીથી ક્ષણમા ક્ષય થાય તેહ,
 આલોક વ્યાસ નિશિનુ ભમરા સમાન-
 અ ધારૂ, સૂર્ય કિરણેથી હણાય જેમ. ૭
 માનીજ તેમ સ્તુતિ નાથ ! તમારી આ મે,
 આરણી અદ્ય મતિથી પ્રભુના પ્રભાવે-
 તે ચિત્ત સજ્જન હરે જ્યમ બિહુ પામે-
 મોતી તણી કમળ પત્ર વિષે પ્રભાને ! ૮
 દૂરે રહો, રહિત ઘોષ સ્તુતિ તમારી !
 તહારી કથા પણ અહો ! જન પાપ હારી !
 દૂરે રહે રવિ કદી તદપી પ્રભાએ-
 ખીલે સરોવર વિષે કમળો ઘણાએ ! ૯
 આશ્ચર્યના ભુવન ભુષણ ! ભુતનાથ !
 રૂપે ગુણે તુજ સ્તુતિ કરનાર અત્ર-
 તે તુલ્ય થાય તુજની, ધનીકો શુ પોતે-
 પૈસે સમાન કરતા નથી આશ્રિતો ને ? ૧૦
 જો દર્શનીય પ્રભુ એક ટશેથી દેખે !

સંતોષથી નહિ બીજે જન નેત્ર પેખે,
 ખી ચ દ્રકાન્ત પય ક્ષીરસમુદ્ર કેરું,
 ખીશે પછી જળનિધી-જળ કોણ ખાડ ? ૧૧

જે શાત રાગ રૂચિના પરમાણુ માત્ર,
 તે તેટલાજ ભુવિ આપ થએલ ગાત્ર !
 એ હેતુથી ત્રિભુવને શશુગાર રૂપ !
 તહારા સમાન નહિ અન્યતણુ સ્વરૂપ ! ૧૨

ત્રૈલોક સર્વ ઉપમાજ છતનાર-
 મે નેત્ર, દેવ નર ઉરગ હારી તાર-
 કયા ખુબ ? કયા વળી કલકિત ચ દ્રષ્ટિ બ ?
 જે દિવસે ખીજચટુ પડી બાય ખુબ ! ૧૩

સ પૂર્ણ ચ દ્રતણી કાન્તિ સમાન તારા-
 રૂડા ગુણો ભુવન ત્રૈણ ઉલંઘનારા !
 ત્રૈલોકનાથ ! તુજ આશ્રિત એક તેને
 સ્વેચ્છા થકી વિચરતા કદી કોણ રોકે ? ૧૪

આશ્ચર્ય શું પ્રભુ તણા મનમાં વિકાર-
 દેવાંગના કદી લાવી શકી લગાર !

સહારકાળ પવને ગિરિ સર્વ ડાલે !
 મેરૂ ગિરિ શિખર શુ કદી તોય ડાલે ? ૧૫
 ધુમે રહીત, નહિ વાટ, ન તેલવાળો !
 ને આ સમગ્ર ત્રણ લોક પ્રકાશનારો ?
 ડાલાવનાર ગિરિ વાયુ ન જાય પાસે ?
 તુ નાથ છુ અપર દીપ જગત પ્રકાશે ? ૧૬
 ઘેરી શકે કદી ન રાહુ ન અસ્ત થાય !
 સાથે પ્રકાશ ત્રણ લોક વીણે કરાય !
 તુ હે મુનીદ્ર, નહી મેઘ વડે છવાય !
 લોકે પ્રભાવ રવિથી અદકો ગણાય ! ૧૭
 મોહાધકાર દળનાર સદા પ્રકાશી !
 રાહુ મુખે અસિત ના નહિ મેઘ રાશી !
 શોભે તમારૂં મુખ પદ્મ અપાર રૂપે !
 જેવો અપૂર્વ શશિ લોક વિષે પ્રકાશે ! ૧૮
 શુ રાત્રિમા શશિ થકી દિવસે રવિથી !
 અ ધારૂં તુજ ચ દ્ર મુખ હરે પછીથી !
 શાલિ મુશોભિત રહી નિપજી ધરામા !

શી મેઘની ગરજ હોયજ આલલામા ? ૧૬
 શોભે પ્રકાશ કરી જ્ઞાન તમો વિષે જે,
 તેવું નહી હરીહરાદિકના વિષે તે,
 રત્નો વિષે સ્ફુરિત તેજ મહત્વ ભાસે,
 તેવું ન કાચકટકે ઉજળે જણાશે ૨૦
 માનું રૂઝું હરિહરાદિકને દીઠા તે !
 દીઠે છતે હૃદય આપ વિષે ઠરે છે,
 જોવા થકી જગતમા પ્રભુનો પ્રકાશ,
 જન્માન્તરે ન હરશે મન કોઈ નાથ !
 સ્ત્રી સેકડો પ્રસવતી કહી પુત્ર ગાઝા,
 ના અન્ય આપ સમ કો પ્રસવે જનેતા !
 તારા અનેક ધરતીજ દિશા બધીય,
 તેજે સ્ફુરિત રવિને પ્રસવેજ પૂર્વ ૨૨
 માને પરપુરૂષ સર્વ મુનિ તમોને,
 ને અધકાર સમીપે રવિ શુદ્ધ જાણે !
 પામી તને સુરીત મૃત્યુ-જીતે મુનીદ્ર !
 છે ના બીજો કુશળ મોક્ષ તણોજ પથ. ૨૩

તું, આદ્ય, અબ્યય, અચિત્ત અસખ્ય વિભુ
 છે, પ્રહ્લ, ઇશ્વર, અનંત અનગ કેતુ-
 યોગીશ્વર વિહિતયોગ, અનેક એક,-
 કે'છે તને વિમળ જ્ઞાન સ્વરૂપ સત ૨૪
 છો બુદ્ધિ-બોધ થકી હે સુરપુત્ર્ય બુદ્ધ !
 છો લોકને સુખદ-શ કર તેથી શુદ્ધ !
 છો મોક્ષ-માર્ગ-વિધિ-ધારણથીજ ધાતા !
 છો સ્પષ્ટ આપ પુરુષોત્તમ સ્વામિ ત્રાતા ! ૨૫
 ત્રૈલોક-હુ બ હર નાથ ! તને નમોસ્તુ !
 તુ ભૂતળે અમલ ભુવણને નમોસ્તુ !
 ત્રૈલોકનાજ પરમેશ્વરને નમોસ્તુ !
 હે જન ! શોષક ભવાબધી તને નમોસ્તુ ! ૨૬
 આશ્રય શુ ગુણજ સર્વ કદી મુનીશ !
 ત્હારોજ આશ્રય કરી વસતા હમેશ !
 દોષો ધરી વિવિધ આશ્રય ઉપજેલા,
 ગર્વાદિકે ન તમને સ્વપને ફીઠેલા ! ૨૭
 ઉચા અશોક તરૂં અશ્રિત કીર્ણુ ઉચ

અત્યંત નિર્મળ દીશે પ્રભુ આપ—રૂપ,
 તે જેમ મેઘ—સમીપે રહી સૂર્ય—ખિબ—
 શોભે પ્રસારી કિરણો હણીને તીમિર. ૨૮
 શ્રીહાસને મણિતણા કિરણે વિચિત્ર,
 શોભે સુવર્ણ—સમ આપ શરીર ગૌર,
 તે સૂર્ય—ખિબ ઉદયાચળ શિર ટોચે,
 આકાશમા કિરણ જેમ પ્રસારી શોભે ૨૯
 ધોળા ઢળે ચમર કુહ—સમાન એવુ,
 શોભે સુવર્ણ—સમ રમ્ય શરીર તહાફ,
 ત ઉગતા શશિસમા જળ—ઝણ ધારે,
 મેફતણા કનકના સિર પેઠ શોભે । ૩૦
 ઢાકે પ્રકાશ રવિનો શશિતુલ્ય રમ્ય ।
 મોતી—સમૂહ—રચનાથી દીપાયમાન ।
 એવા પ્રભુજી તમને ત્રણ છત્ર શોભે,
 ત્રેલોકનુ અધીપતિપણુ તે જણાવે । ૩૧
 ગલીર ઉચ સ્વરથી પુરી છે દિશાઓ,
 ત્રેલોકને સગ્ગ—સંપદ આપનારો,

સદ્ધર્મરાજ જયને કથનાર ખુલ્લો !
 વાગે છે દુહુલિ નલે યશવાદી તહારો ૩૨
 મંદાર સુદર નમેરૂ જ પારિજાતે,
 સ તાનકાદિ કુલની ખહુ વૃદ્ધિ ભારે,
 પાણીકણે સુરભિ મદ સમીર પ્રેરે,
 શું દિવ્ય વાણી તુજ સ્વર્ગથકી પડે તે ! ૩૩
 શોભે વિભો પ્રસરતી તુજ કાતિ ભારે,
 ત્રેલોકની દ્યુતિ-સમુહની કાતિ હારે !
 તે ઉગતા રવિસમી ખહુ છે, છતાંએ,
 રાત્રિ જીતે શીતલ ચંદ્ર સમાન તેજે !
 જે સ્વર્ગ મોક્ષ સમ માર્ગજ શોધી આપે. ૩૪
 સદ્ધર્મ-તત્ત્વ કથવે પદુ ત્રણ લોકે,
 દિવ્યધ્વની તુજ થતો વિશદાર્થ સર્વ—
 ભાષા-સ્વભાવ-પરિણામ ગુણેથી યુક્ત ૩૫
 ખીલેલ હેમ-કમળો સમ કાંતિવાળા,
 ફેલે રહેલ નખ-તેજ થકી રૂપાળા,
 એવા જીનેદ્ર તુમ પાદ ડગો ભરે છે.

ત્યા કદપના કમળની વિષુધા કરે છે ! ૩૬
 એવી જિનેદ્ર થઈ જે વિભૂતિ તમોને,
 ધર્મોપદેશ સમયે નહિ તે બીજાને !
 જેવી પ્રભા તિમિર હારિ રવિ તણી છે,
 તેવી પ્રકાશિત ગ્રહોની કદી બની છે ? ૩૭
 બેઠતા મદે મલિન ચચળ શિર તેવો,
 ગુબારવે ભ્રમરના બહુ કોધી એવો,
 ઐરાવતે તલિત ઉદ્ધત હાથી સામે—
 આવેલ જોઈ તુમ આશ્રિત ભય ન પામે ! ૩૮
 ભેદી ગજેદ્ર—શિર શ્વેત રૂધિરવાળા—
 માતી સમુહ થકી ભુમિ હીપાવી એવા,
 દોડેલ સીંહ તણી દોટ વિશે પડે જે,
 ના તુજ પાદ ગિરી આશ્રયથી મરે તે ! ૩૯
 જે જોરમા પ્રલયના પવને થએલો,
 ઓઢા ઉડે બહુજ અગ્નિ દવે ધીકેલો,
 સહારસે જગત સન્મુખ તેમ આવે,
 તે તુજ કીર્તન રૂપી જળ શાત પાડે. ૪૦

જે રક્ત નેત્ર પિક-કઠં સમાન કાળો,
 ઉચી ક્ષેત્રે સરપ સન્મુખ આવનારો,
 તેને નિશક જન તેહ ઉલ્લસી ચાલે,
 સ્વં નામ નાગદમની દીલ જેહ ધારે । ૪૧
 નાચે તુરગ ગજ શબ્દ કરે મહાન ।
 એવું રણે નૃપતિનુ બળવાન સૈન્ય,
 લેદાય છે તિમિર જેમ રવિ કરેથી,
 છેદાય શિશ્ન ત્યમ તે તુજ કીર્તનેથી ૪૨
 બર્ષી થકી હુણિત હસ્તિ રૂધિર બહે છે,
 ચોદા પ્રવાહ થકી આતુર જગ તરે છે,
 એવા યુધે અણત શત્રુ જીતે, જનો તે-
 સ્વસ્થાદ પ કજરૂપી વન સ્ફર્ણ લે જે ૪૩
 જ્યાં ઉછળે મગર મચ્છ તરંગ ઝાઝા,
 ને વાડવાગ્નિ ભયકારી થકી ભરેલા,
 એવાજ સાગર વિષે સ્થિત નાવ જે છે,
 તે નિર્ભયે તુજતણા સ્મરણે તરે છે ૪૪
 જે છે નમ્યા ભયદ રોગ જળોદરેથી,

પામ્યા દશા હું બદ આશા ન દેહ તેથી,
 સ્વદ્વપાદ-પદ્મ રજ અમૃત નીજ દેહે-
 ચાળે બને મનુજ કામ સમાન રૂપે । ૪૫
 બેડી જડી પગથી છેક ગળા સુધીની,
 તેની ઝીણી આણીથી જાગ ઘસાય જેની,
 એવા અહોનિશ જપે તુજ નામ મત્ર,
 તો તે જનો તુરત થાય રહીત બધે ? ૪૬
 જે મત્ત હસ્તિ, અહિ, સિંહ, દવાનલાગિન,
 સત્રામ સાગર જળોદર બધનોથી-
 પેદા થયેલ લાય, તે ઝટ નાશ પામે ।
 તહારે કરે સ્તવન આ, મતીમાન પાઠે । ૪૭
 આ સ્તોત્ર માળ તુજના ગુણથી ગુથી મે,
 લક્ષિત થકી વિવિધ વર્ણુ રૂપીજ પુબ્ધે,
 તેને જિનેદ્ર । જન જે નિત કઠ નામે,
 તે માન તુંજ અવશા શુભ લક્ષ્મી પામે ૪૮

॥ શ્રી કલ્યાણમંદિર સ્તોત્ર ॥

(હરિગીત છંદ)

કલ્યાણનુ મંદિર અને ઉદાર ઇચ્છીત આપવે,
 દાતા અલય લયભીતને, સમર્થ દુરિત કાપવે,
 સસાર દરિયે કુબ્જતાને નાવ રૂપે જે વળી,
 નિર્દોષ પ્રભુના પદકમળને પ્રથમ હુ પ્રેમે નમી ૧
 સાગર સમા જેના મહીમાની સ્તુતિ કરવા વિષે,
 વિશાળ શુદ્ધિ સુરગુરુ તે, છેક શક્તિહીણ દીશે,
 વળી કમઠ કેરા ગર્વને જે બાળવે અગ્નિ અરે,
 તીર્થેશની સ્તુતિ કરીશજ તેમની હુ તો ખરે ૨
 સામાન્ય રીતે પણ તમારા રૂપને વિસ્તારવા,
 જનરાજ ! શક્તિમાન દુર્લભ મુઠ મુજસમ છે થવા,
 દિન અધ ધીરજવાન બચ્ચુ ક્રુક્રુ જે તેહથી,
 નહિ સૂર્ય કેરા રૂપને વર્ણી શકાશે રનેહથી. ૩
 અનુભવ કરે તુજ ગુણતણો જન મોહના ટળવા થકી,
 નહિ પાર પામે નાથ ! તે પણ આપ ગુણ ગણતા કદી,
 જયમ પ્રલયકાળવડે ખસેલા જળ થકી સમુદ્રના,
 ખુલ્લા થયેલા રત્ન ઢગલા કાંથી માપી શકાય ના. ૪

દેદીપ્યમાન અસખ્ય ગુણની ખાણ નાથ તમારી હું,
 આરભતો કરવા સ્તુતિ પણ મદ બુદ્ધિમાન છું ! !
 શુ બાળ પણ કે, તુ નથી લખાવી બેઉ હાથને,
 નિજ બુદ્ધિના અનુસારથીજ સમુદ્રના વિસ્તારને   ૫
 હે ઇશ ! યોગી પણ તમારા ગુણ જે ન કહી શકે!
 સામર્થ્ય મારૂં ક્યાથી વર્ણન મુજથી તેનું થઈ શકે,
 વિચાર વિણનું કાર્ય આ ગણાય મારૂં તેહથી,
 પણ પક્ષી શુ પોતાતણી ભાષા કહો વદતા નથી ? ૬
 અચિત્ય મહિમાવાન સ્તુતિ આપની હો જન રે,
 તુજ નામ પણ સસારથી ત્રૈલોક્ય રક્ષણ કરે,
 જ્યમ ગ્રીષ્મ ફેરા સખત તાપ વડે મુસાફર જે દુ ખી,
 તે થાય કમળ તક્ષાવ ફેરા શિતળ વાયુથી મુખી ૭
 હે સ્વામી આપ હૃદય વિષે આવો તદા પ્રાણી તણા,
 ક્ષણ માત્રમા દ્રઢ કર્મબંધન જાય તુટી જગ તણા,
 વનના મયુરો મધ્યમા જેવી રીતે આવ્યા થકી,
 ચંદન તણા તરૂંથીજ સર્પો સઘ છુટે છે નકી   ૮
 દર્શન અહો જીનેદ્ર ! માત્ર મનુષ્યને જો થાય છે,
 તો સેકડો દુ ખ ભયભરેલા સ્હેજમા ટળી જાય છે,
 ગોવાળ કિંવા સુર્ય તેજસ્વી તણા દીઠા થકી,

પશુઓ મુકાયે સઘ જેવા નાસતા ચોરો થકી. ૯
 તારક તમે જીનરાજ । કેવી રીતથી સસારીના ।
 તમને હૃદયમા ધારી ઉલટા તારતા મસારીઆ । ।
 આશ્ચર્ય છે પણ ચર્મ કેરી મસકથી સાચુ ઠરે,
 અદર ભરેલા વાયુના આધારથી જળને તરે । ૧૦
 હરિ, હર અને બ્રહ્માદિના પ્રભાવને જેણે હણ્યો,
 ક્ષણ માત્રમા તે રતિપતિને સ્હેજમા આપે હણ્યો,
 જે પાણી અમિ અન્યને છુઝાવતુ પળવારમા,
 તે પાણીને વડવાનજે પીધુ ન શુ ક્ષણવારમા ? ૧૧
 હે સ્વામિ । અતિશય ભારવાળા આપને પામ્યા પછી,
 કેવી રીતે પ્રાણી અહો । નીજ હૃદયમા ધાર્યા થકી,
 અતિ લઘુપણે ભવરૂપ દરિયો સ્હેજમા તરી જાય છે ।
 અથવા મહાન જનોતણો મહિમા અચિંત્ય ગણાય છે ૧૨
 હે પ્રભુ જ્યારે પ્રથમથી આપે હણ્યો તો ક્રોધને,
 આશ્ચર્ય ત્યારે કેમ બાળ્યા કર્મરૂપી ચોરને ?
 અથવા નહીં આ અવનીમા શુ દેખવામા આવતુ '
 શીતળ પડે જે હીમ તે લીલા વનોને બાળતુ । । ૧૩
 હે જીન । યોગી આપને પરમાત્મ રૂપેથી સદા,
 નિજ હૃદય કમળે જ્ઞાન રૂપી ચન્દ્રથી અવલોકતા,

પુનિત નિર્મળ કાતિવાળા કમળનું ખી સભવે,
 શુ કમળ કેરી કણિકાના મધ્યવિષ્ટુ ખીજે સ્થળે ? ૧૪
 ક્ષણ માત્રમા જીનરાજા ભવિજન આપકેરા ધ્યાનથી,
 પામે દશા પરમાત્મની તજી દેહને પ્રભુ જાનથી,
 ન્યમ તિવ્ર અગ્નિ તાપથી મિશ્રીત ધાતુ હોય તે,
 પથ્થરપણાને ત્યાગીને તત્કાળ સોનું થાય છે ।' ૧૫
 હે જીન ! હમેશા ભવ્યજન જે દેહના અતર વિષે
 ધરતા તમારૂં ધ્યાન તેનો નાશ કરતા કેમ તે ?
 અથવા સ્વભાવ મહાજન મધ્યસ્તનો એવો સદા,
 વિગ્રહ તણો કરી નાશને શાંતિ પ્રસારે ઉભય થા. ૧૬
 નહિ ભેદ હે પ્રભુ ! આપને આત્મા વિષે એ બુદ્ધિથી,
 ચિત્તન કરે પડિત અહીં તે, આપસમ થાયે નકી,
 જે જળ વિષે શ્રદ્ધા થકી અત્રતતજી ચીત્તન કરે,
 તે જળ ખરેખર વિષના વિકારને શુ ના હરે ? ૧૭
 તમને જ અજ્ઞાને રહિત પરધર્મી પણુ નામાતરે,
 વિભુ ! હરિહરાદિક બુદ્ધિથી નિશ્ચય કરી પામે ખરે,
 કમળા તથા રોગેથી જેના નેત્ર પ્રભુ ! પીળા રહે,
 ! તે સાફ ધોળા શખને શુ પ્રીતવણી નહી કહે ? ૧૮
 ધર્મોપદેશ તથા સમયમા આપના સહવાસથી,

તરે પણ અશોકજ થાય, તો શુ મનુજનુ કેવુ પછી,
 ન્યમ સૂર્યના ઉગ્યા થકી ના માત્ર માનવી જગતા,
 પણ વૃક્ષ પલ્લવ પુષ્પ સાથે સ્હેજમા પ્રકૃલિત થના. ૧૯
 આરે દિશાયે દેવ જે પુષ્પો તણી વૃષ્ટિ કરે,
 આશ્ચર્ય નીચા મુખવાળા ડીટથી તે ક્યમ પડે !
 હે મુનીશ ! અથવા આપનુ સામિપ્ય જવ પમાય છે,
 પડીત અને પુષ્પોતણા બધન અઘો મુખ થાય છે ! ૨૦
 જે આપના ગભીર હૃદયના સમુદ્રમાથી ઉપજે,
 તે વાણિમા અમૃતપણુ લોકો કહે તે સત્ય છે,
 કા કે કરીને પાન પરમાનન્દને લજતા થકા,
 ભાવજન અહો એથી કરીને શીઘ્ર અજરામર થતા ૨૧
 દેવો વીઝે જે પવિત્ર આત્મ સ્વામિ ! આપ સમીપ તે,
 હુ ધારુ છુ નીચા નમી ઉગ્યા જતા એમજ કહે,
 “ મુનિ શ્રેષ્ઠ એવા પાર્શ્વને જે નમન કરશે સ્નેહથી,
 તે શુદ્ધ ભાવી ઉર્ધ્વ ગતિને પામશે નિશ્ચય થકી ” ૨૨
 મુવર્ણ રત્નોથી મનેલા ઉજ્જવળ સિંહાસને,
 ગભીર વાણી વાનરૂપે સ્યામ સ્વામિ આપને,
 ઉત્સુક થઇને લબ્ધજન રૂપી મયુરો નિરખે,
 મેરૂ શીરે અતિ ગાજતા નવ મેઘસમ પ્રિતિ વડો ॥ ૨૩

ઉચે જતી તુમ શ્યામ ભામડળ તણી કાતિ વડે,
 લોપાય રગ અશોક કેરા પાનનો સ્વામિ ખરે,
 પ્રાણી સચેતન તો પછી વીતરાગ । આપ સમાગમે,
 રે કાણુ આ સસારમા પામે નહીં વૈરાગ્યને ? ૨૪
 “રે રે પ્રમાદ તળે, અને આવી ભળે આ નાથને,
 જે મોક્ષપુરી પ્રત્યે જતા વ્યાપારી પાર્શ્વનાથને ।”
 સુર દુદુભીનો શબ્દ જે આકાશમા વ્યાપી રહે,
 હું માનુ છું હે દેવ ! તે ત્રૈલોકને એમજ કહે ૨૫
 હે નાથ ! આ ત્રૈલોકમા પ્રકાશ જવ આપે કર્યો,
 તારા સહિત આ ચદ્રમા, તવ હીણુ અધિકારી ઠર્યો,
 મોતી સમૂહે શોભતા ત્રણુ છત્રના મીશે કરી,
 (તે)આવ્યો પ્રભુની પાસ તકી ૩૫ ત્રણુ જાણે ધરી ૨૬
 કાર્તિક પ્રતાપજ કાતિ કેરા સમૂહથી ત્રૈલોક આ,
 ગોળારૂપે ભગવાન ! જયમ આપે પૂરેલા હોયના !
 રૂપુ સુર્ણ અને વળી માણીકયથી નિર્મીત ખરે,
 ચોપાસથી શોભી રહ્યા લમ આપ ત્રણુ ક્ષિલાવડે. ૨૭
 પડતી પ્રભુ ! તુમ પાપમા દેવેન્દ્ર નમતા તેમની,
 રતને રચીત મુગટો તજીને દિવ્ય માળા પુષ્પની,
 હું માનુ છું મનમા ખરે એ યોગ્ય થાયે સર્વથી,

વિભુ આપનો સગમ થતા શુ મનોખીજે રમતા નથી રટ
 હે નાથ ! આ સસાર સાગરથી તમે વિમુખ છો,
 નિજ આશ્રિતોને તારતા, વિશ્વવેશ તે તો યોગ્ય છે,
 લોકા તરે મારી તણા ઘટ કર્મપાક સહિતથી,
 આશ્ચર્ય વિભુ ! પણ આપ છો રહિત કર્મ વિપાકથી. ૨૬
 વિશ્વવેશ, જનપાલક ! છતાં પણ આપ દુર્ગત દીશતા,
 હે ઇશ ! અક્ષર છો, તથાપી રહિત લિપિ સર્વથા !
 વળી દેવ છે અજ્ઞાનિને પણ તારનાર સદૈવ જો !
 વિચિત્ર તે ત્રિલોક બોધક જ્ઞાન આપ વિષે સ્તુરો ॥૩૦
 આકાશ આચ્છાદિત કરે એવી અતિથય ધુળ જો,
 શક કમઠ દૈત્યે ક્રોધથી ઉડાડી સ્વામિ આપને,
 છાયા પરતુ નાથ ! તેથી આપની ઢકાઈ નથી ! !
 હિલટો છવાયો દુષ્ટ પોતે કૃત્ય પોતાના થકી ! ! ૩૧
 વિજ્ઞાની સહિત ધનધોર મુશલધારથી વળી વર્ષતો,
 વર્ષાદ દુસ્તર કમઠ દૈત્યે, છોડિયો પ્રભુ ! ગાજતો,
 તેણે અહો જનગજ હિલટુ ૩૫ ત્યાં રહેજો ધનુ,
 તિલ્લણુ ધુરી તલવાર કેર કામ તે સામુ કર્યું ! ૩૨
 વિકાળ ઉચ્ચા કેશ લટકે માળ શખના શિરની,
 લયકારી અમિ મુખ વિષેથી નિકળે જેના વળી,

એવો સમૂહ પિશાયનો જે આપ પ્રત્યે પ્રેરિયો,
 હે દેવ ! પ્રતિભવ દુ ખઠારી તેહને તે તો થયો ॥ ૩૩
 હે ત્રણુલુવનના નાથ ! જેઓ અન્ય કાર્યો છોડીને,
 ત્રિકાળ વિધીવત પૂજતા તુજ ચરણને ચિત્ત જોડીને
 વળી ભક્તિના ઉદ્ધાસથી રોમાચવાળો દેહ છે,
 આ પૃથ્વીમા તે ભવ્યજનને હે પ્રભુજી ધન્ય છે ૩૪
 હે મુનીશ ! આ સસારરૂપ અપાર સાગરને વિષે,
 હું માનુ છું તુમ નામ નહિ મુજ શ્રવણમા આન્યુ હશે,
 સુણ્યા છતાંય પવિત્ર મત્રરૂપી તમારા નામને,
 આપત્તિરૂપી સર્પિણી શુ સમીપમા આવી શકે ? ૩૫
 હે દેવ જન્માતર વિષે પણ આપના બે ચરણ જે,
 બળવાન ઇચ્છત આપવે તે, મે નહી પૂજ્યા હશે,
 હે મુનીશ હું તેથી કરીને જરૂર આ ભવને વિષે,
 અથગ હૃદય વેદક પરાભવનુ થયેલો જાતે દોશે ૩૬
 નીશ્ચય અરે ! મોહાધકારે વ્યાપ્ત એવા નેત્રથી,
 પૂર્વે કદી મે એક વેળા પણ પ્રભુ જોયા નથી,
 કેવી રીતે થઈ હૃદય બેદક અન્યથા પીડે મને,
 બળવાન બધનની ગતિવાળા અનર્થો શરીરને. ૩૭
 કદી સાભળ્યા, પ્રજ્યા ખરેખર, આપને નિરખ્યા હશે,

પણ પ્રીતિથી ભક્તિવડે નહિ હૃદયમા ધાર્યા હશે,
 જનબધુ ! તેથી દુ ખપાત્ર થએલ છુ ભવને વિષે,
 કાંકે ક્રિયાભાવે રહિત નહિ આપતી ફળ કાષ્ટએ ૩૮
 સુખકારી શરણાગત પ્રભુ ! હિતકારીજન દુખિયા તણા,
 હે યોગિયોમા શ્રેષ્ઠ ! સ્થળ કરણા અને પુણ્યજ તણા,
 ભક્તિ થકી નમતો હું તે મહેશ ! મા'રા ઉપરે,
 તત્પર થશે દુ ખ અકુરોને ટાળવા કરણા વડે ૩૯
 અમખ્ય બળનુ શરણુ ને વળી શરણુ કરવા યોગ્ય જે,
 અરી નાશથી થઇ કીર્તિ એવા આપના પગ કમળને,
 શરણે છતા પણ ભુવન પાવન ! ધ્યાનથી કદી હીણુતો,
 છુ પ્રથમથીજ હણાયલો હણવાજ માટે યોગ્ય જો ૪૦
 હે અખિલ વસ્તુ જાણુનાગ ! વદ્ય ! હે દેવેન્દ્ર ને,
 સસારના તારક ! અને ભુવનાધિનાથ ! પ્રભુ ! તમે,
 ભયકારી દુ ખદરિયા થકી આજે પવિત્ર કરો અને,
 કરણાતણા હે સિધુ ! તારો દેવ ! દુખિયાને મને ૪૧
 હે નાથ ! આપ ચરણુ કમળની નિત્ય સચીત જે કરી,
 તે ભક્તિ કરી સતતિનુ હોય ફળ કદી જો જરી,
 તો શરણુ કરવા યોગ્ય ! માત્રજ આપને શરણે રહ્યો,
 તે અહી અને ભવ અન્યમા પોનેજ મુજ સ્વામી થજો ૪૨

એ રીતથી રૂડે પ્રકારે સ્થિર શુદ્ધિવાન ને,
અતિ હર્ષથી રોમાચી જેના શરીર ફેરા અગ તે,
તુજ મુખકમળ નિર્મળ વિષે જીનેદ્ર । આધી દષ્ટિને,
જે ભવ્યજન હે પ્રભુ । રચે છે, આપ ફેરી સ્તુતિને.૪૩

પુષ્પિતાઆ છંદ

જન નયન કુમદચ્ચદ્ર સ્વામી,
ચળકતી સપદ સ્વર્ગનીજ પામી,
નિરમળ મનના થવા થકી એ,
તુરત થશે જન મોક્ષને વિષે તે.

શ્રી ચૌવીસજિન આરતી.

જય મુક્તિદાતા, પ્રભુ જય મુક્તિદાતા

તુજને વદન કરીએ (૨)

ગુણ તારા ગાતા, જયદેવ જયદેવ— એ ટેક,
આદીનાથ અજીત, સભવ સુખકારી ॥ પ્રભુ સં
કષ્ટ હમારા કાપો, હે ભવ ભવ હારી ॥ જયના ૧ ॥
અભિનંદન સુમતી, પદ્મ તુ મુજ પ્યારો ॥ પ્રભુ પં
સુપાર્શ્વચ્ચદ્ર સુશુદ્ધિ, શિતળ ભવ તારો ॥ જયના ૨ ॥

ઐયાસ વાસુ વિમળ, અનત ગુણુ ભરીયા ॥ પ્રભુ અં ॥
 કષ્ટ ભવોના કાપી, શિવરમણી વરિયા ॥ જયં ॥ ૩ ॥
 ધર્મ ધુરધર નાથ, આપ વક્ત્યા મુક્તિ ॥ પ્રભુ આં ॥
 શાતીનાથ મુણો શ્રવણે, દાસતણી યુક્તિ ॥ જયં ॥ ૪ ॥
 કુથુનાથ કોડે કાઢય, કુવનમાથી ॥ પ્રભુ કાં ॥
 અર મહિને પ્રણુમુ, તારો કર સાથી ॥ જયં ॥ પા
 મુનિસુવત મહારાજ અગણિત મુજ ખામી ॥ પ્રભુ અં ॥
 વદુ શિર હુ નામી, તાર અતર જમી ॥ જયં ॥ ૬ ॥
 નેમિનાથ ભગવાન, ભાવ ધરી ભાળો ॥ પ્રભુ ભાં ॥
 નિર્મળ નેમ નગીના, દુ ખ સર્વે ટાળો ॥ જયં ॥ ૭ ॥
 પાર્શ્વ પર્મ કૃપાળ, જન પાલણુ હારો ॥ પ્રભુ જં ॥
 વર્ધમાન જન વદુ, ભવ જળથી તારો ॥ જયં ॥ ૮ ॥
 ચોવીશ જન ભક્તિ, ભાવ ધરી કરશે ॥ પ્રભુ ભાં ॥
 જન્મમરણુ દુ ખ ટાળી, મુક્તિને વરશે ॥ જયં ॥ ૯ ॥
 નમી તુજને કહે નેમ, નાથ તુ છે મહારો ॥ પ્રભુ નાં ॥
 જૈન પ્રવૃતકમંડળ, શાસન સહુ તાહરો ॥ જયં ॥ ૧૦ ॥

શ્રી સાધુ વંદના પ્રારંભઃ

નમુ અનત ચોવીશી, ઋષભાદિક મહાવીર ॥

આરજ ક્ષેત્રમા, ધાલી ધર્મની શીર ॥ ૧ ॥
 મહા અતુલ્ય બળિ નર, શુર વીરને ધીગ ॥
 તીરથ પ્રવર્તાવી, પહોણા ભવજળ તીર ॥ ૨ ॥
 શ્રીમધર પ્રમુખ, જધન્ય તીર્થકર વીશ ॥
 છે અઢી દીપમા, જયવતા જગદીશ ॥ ૩ ॥
 એકશે ને શિત્તેર, ઉત્કૃષ્ટ પદે જગદીશ ॥
 ધન્ય મહોટા પ્રભુજી, તેહને નમાવુ શીશ ॥ ૪ ॥
 કેવળા દોય કોડી, ઉત્કૃષ્ટા નવ કોડિ ॥
 મુનિ દોય સહસ કોડી, ઉત્કૃષ્ટા નવસહસ કોડિ ॥૫॥
 વિચરે વિદેહે, મહોટા તપસી ધોર ॥
 ભાવે કરિ વદ્ધુ, ટાળે ભવની ખોડ ॥ ૬ ॥
 ઓરીશે જિનના, સધળા એ ગણુધાર ॥
 યૌદશેને બાવન, તે પ્રભુમુ સુખકાર ॥ ૭ ॥
 જિનશાસન નાયક, ધન્ય શ્રી વીર જિજ્ઞુદ ॥
 ગૌતમદિક ગણુધર, વર્તાવ્યો આણુદ ॥ ૮ ॥
 શ્રી ઋષભદેવના, ભરતાદિક સો પુત્ર ॥
 વૈરાગ્ય મન આણી, સયમ લિયો અદ્ભુત ॥ ૯ ॥
 કેવળ ઉપરાજ્યુ, કરી કરણી કરતુત ॥
 જિનમત દીપાવી, સધળા મોક્ષ પહુત ॥ ૧૦ ॥

શ્રી ભરતેશ્વરના, હુઆ પટોધર આઠ ॥
 આદિત્ય જશાદિક, પહોત્યા શિવપુર વાટ ॥ ૧૧ ॥
 શ્રી જિન અતરના, હુવા પાટ અસખ્ય ॥
 મુનિ મુકતે પહોત્યા, ટાળિ કર્મના વક ॥ ૧૨ ॥
 ધન્ય કપિલ મુનિવર, નમિ નમુ અણુગાર ॥
 જોણે તતક્ષણુ ત્યાગ્યો, સહસ્ર રમણિ પરિવાર ॥ ૧૩ ॥
 મુનિવર હરકેશી, ચિત મુનીસર સાર ॥
 શુદ્ધ સયમ પાળી, પામ્યા ભવનો પાર ॥ ૧૪ ॥
 વળિ ઇષ્ટકાર રાજ, ઘેર ડમળાવતિ નાર ॥
 ભગુ ને જશા, તેહના દોય કુમાર ॥ ૧૫ ॥
 છયે ઋદ્ધિ છાડિને, લીધો સયમ ભાર ॥
 ઇણુ અલ્પકાળમા, પામ્યા મોક્ષ દુવાગ ॥ ૧૬ ॥
 વળિ સયતિ રાજ, હરણુ આહિડે જય ॥
 મુનિવર ગદભાળી, આપ્યો મારગ ઠાય ॥ ૧૭ ॥
 ચારિત્ર લઈને, ભેટયા ગુરૂના પાય ॥
 ક્ષત્રિરાજ ઋષીશ્વર, ચર્ચા કરી ચિત લાય ॥ ૧૮ ॥
 વળિ દશે ચક્રવર્તિ, રાજ્ય રમણિ ઋદ્ધિ છોડ ॥
 દશે મુગતે પહોત્યા, કુળને શોભા ચોડ ॥ ૧૯ ॥
 ઇણુ અવસર્પિષ્ણીમા, આઠ રામ ગયા મોક્ષ ॥

બળભદ્ર મુનિશ્વર, ગયા પચમે દેવલોક ॥ ૨૦ ॥
 દશાર્જુભદ્ર રાજ, વીર વાંછા ધરિ માન ॥
 પછે ઇંદ્ર હઠાયો, દિયો છકાય અભેદાન ॥૨૧॥
 કરકડુ પ્રમુખ, ચારે પ્રત્યેક શુદ્ધ ॥
 મુનિ મુકતે પહોત્યા, જીત્યા કર્મ મહા જોદ્ધ ॥૨૨॥
 ધન્ય મ્હોટા મુનિવર, મૃગાપુત્ર જગીશ ॥
 મુનિવર અનાથી, જીત્યા રાજ ને રીશ ॥૨૩॥
 વળિ સમુદ્રપાળ મુનિ, રાજેભતિ રહનેમ ॥
 કેશી ને ગૌતમ, પામ્યા શિવપુર ક્ષેમ ॥૨૪॥
 ધન્ય વિજયધોષ મુનિ, જયધોષ વળિ જાણુ ॥
 શ્રી ગર્ગચારજ, પહોત્યા છે નિગ્વાણુ ॥ ૨૫ ॥
 શ્રી ઉત્તરાધ્યયનમા, જિનવરે કર્યા વખાણુ ॥
 શુદ્ધ મને ધ્યાવો, મનમે ધીરજ આણુ ॥૨૬ ॥
 વળી ખદક સન્ધ્યાસી, રાખ્યો ગૌતમ સ્નેહ ॥
 મહાવીર સમીપે, પચ મહાવ્રત લેહ ॥ ૨૭ ॥
 તપ કંઠણુ કરીને, ઝોસી આપણિ દેહ ॥
 ગયા અચ્યુય દેવલોકે, અવિદેશે ભવ છેહ ॥ ૨૮ ॥
 વળી ઋષભદત્ત મુનિ, શેઠ સુદર્શન સાર ॥
 શિવરાજ ઋષીશ્વર, ધન્ય ગામેય અણુગાર ॥૨૯॥

શુદ્ધ સયમ પાળી, પામ્યા કેવળ સાર ॥
 એ ચારે મુનીવર, પહોત્યા મોક્ષ મોઝાર ॥૩૦॥
 ભગવતની માતા, ધન ધન સતિ દેવાનદા ॥
 વળિ સતી જ્યતિ, છોડ દિયા ધર રૂદા ॥૩૧॥
 સતિ મુગતે પહોત્યા, વળિ તે વીરના નદ ॥
 મહાસતી સુદર્શના, ધણિ મતિયોના ૪૬ ॥૩૨॥
 વળી કાર્તિક ગેઠે, પડિમા વહિ શુરવીર ॥
 જમ્યો મહોરો ઉપર, તાપસ બળતી ખીર ॥૩૩॥
 પછિ ચારિત્ર લીધુ, મીત્ર એકસહમ આઠ ભીર ॥
 મરિ હુવા શકેદ્ર, વ્યવિ લેશે ભવ તીર ॥૩૪॥
 વળિ રાય ઉદાધ, દિયો લાણેજને ગજ ॥
 પછિ ચારિત્ર લેધને, સાર્યા આતમ કાજ ॥૩૫॥
 ગગદત્ત મુનિ આણુદ, તરણ તારણ જીહાજ ॥
 કુશળ મુનિ રૂહો, દિયો ધણાને માજ ॥૩૬॥
 ધન્ય સુનક્ષત્ર મુનિવર, સર્વાનુભૂતિ અણુગાગ ॥
 આરાધિક હુધને, ગયા દેવલોક મોઝાર ॥૩૭॥
 વ્યવિ મુગતે જાશે, વળિ સીદ મુનીશ્વર સાર ॥
 બીજ પણ મુનિવર, ભગવતિમા અધિકાર ॥૩૮॥
 વણિકનો ખેટો, મહોટો મુનિવર મેધ ॥

તજી આઠ અતેહરિ, અણ્યો મન સવેગ ॥ ૩૯ ॥
 વીરપે વ્રત લેછને, બાધી તપની તેગ ॥
 ગયા વિજય વિમાને, અવિ લેશે શિવ વેગ ॥૪૦॥
 ધન્ય થાવર્યા પુત્ર, તજી બત્રીશે નાર ॥
 તેની માથે નીકળ્યા, પુરૂષ એક હજાર ॥ ૪૧ ॥
 ગુકદેવ મન્યાશી, એક મહસ શિષ્ય હાર ॥
 પથસયદુ શેલક, લીધો સયમ ભાર ॥ ૪૨ ॥
 મર્વ સહસ્ર અઢાઇ, ઘણુ જીવોને તાર ॥
 પુડરગિરી હિપગ, ક્રિયો પાદોપગમન મથાર ॥૪૩॥
 આરાધિક હુછને, ક્રીધો ખેવો પાર ॥
 હુવા મહોટા મુનિવર, નામ લિયા નિસ્તાર ॥૪૪॥
 ધન્ય જિનપાળ મુનીવર, દોય ધનાવા સાધ ॥
 ગયા પ્રથમ દેવલોકે, મોક્ષ જાશે આરાધ ॥૪૫॥
 મલ્લિનાથના છ મિત્ર, મહામળ પ્રમુખ મુનીરાય ॥
 સર્વે મુકતે સીધાવ્યા, મહોટી પદવી પાય ॥૪૬॥
 વળી જિતશત્રુ ગજ, સુસુદ્ધિ નામે પ્રધાન ॥
 પોતે ચારિત્ર લેછને, પામ્યા મોક્ષ નિધાન ॥૪૭॥
 ધન્ય તેતળિ મુનિવર, દિયો છકાય અભેદાન ॥
 પોટિલા પ્રતિષ્ઠાવ્યા, પામ્યા કેવળજ્ઞાન ॥ ૪૮ ॥

ધન્ય પાચે પાડવ, તજી દ્રોપદી નાગ ॥
 સ્થિવરની પાસે, લીધો સયમ ભાર ॥ ૪૯ ॥
 શ્રી નેમિ વદનનો, એહવો અભિગ્રહ કીધ ॥
 માસ માસખમણુ તપ, શેત્રુજય જઈ સિદ્ધ ॥૫૦॥
 ધર્મ ધોષતણુ શિષ્ય, ધર્મરૂચિ અણુગાર ॥
 કીડીયોની કૂંચણુ, આણી દયા અપાર ॥ ૫૧ ॥
 કડવા તુખાનો, કીધો સંઘળો આહાર ॥
 સર્વાર્થસિદ્ધ પહોત્યા, ચ્યવિ લેશે ભય પાગ ॥૫૨॥
 વળી પુડરિક રાજ, કુડરિક ડગીયો જાણુ ॥
 પોતે ચાગિત્ર લેછને, ન ઘાલી ધર્મમા હાણુ ॥૫૩॥
 સર્વાર્થસિદ્ધ પહોત્યા, ચવી લેશે નિરવાણુ ॥
 શ્રી જ્ઞાતાસૂત્રમા, જિનવરે કર્યા વખાણુ ॥૫૪॥
 ગૌતમાદિક કુમર, સગા અઢારે બ્રાત ॥
 સર્વ અધકવિંતુ સુત, ધારણિ જ્યારી માત ॥૫૫॥
 તજી આઠ અતેઉરી, કાઢિ દીક્ષાની વાત ॥
 ચારિત્ર લેછને, કીધો મુક્તિનો સાથ ॥ ૫૬ ॥
 શ્રી અનેક સેનાદિક, છયે સહોદર ભાવ ॥
 વસુદેવના નદન, દેવકી જ્યારી માય ॥૫૭॥
 ભદ્રીલપુર નગરી, નાગ ગહાવઈ જાણુ ॥

સુળસા ઘેગ વધિયા, સાભળી નેમિની વાણુ ॥૫૮॥
 તજી બત્રીસ (૨) અતેહીરી, નીકળિયા છટકાય ॥
 નળ દૂબેર સમાણુ, બેટયા શ્રીનેમિના પાય ॥૫૯॥
 કરી છઠ્ઠ પારણુ, મનમે વૈરાગ્ય લાય ॥
 એક માસ મથારે, મુકિત બિરાજ્યા જાય ॥૬૦॥
 વળિ દારુક સારણુ, સુમુખ દુમુખ મુનિરાય ॥
 વળિ કુમર અનાદૃષ્ટિ, ગયા મુકિતગઢમાય ॥૬૧॥
 વસુદેવના નદન, ધન્ય ધન્ય ગજસુકુમાળ ॥
 રૂપે અતિ સુદર, કળાવત વય બાળ ॥૬૨॥
 શ્રી નેમિ સમીપે, છોડયો મોહ જનન ॥
 લિપ્તુની પડિમા, ગયા મસાણુ મહાડાળ ॥૬૩॥
 દેખી સોમિત કોખ્યો, મસ્તકે બાધી પાળ ॥
 ખેરતણુ ખીરા, શિર હવિયા અસરાળ ॥૬૪॥
 મુનિ નજર ન ખડી, મેટી મનની જાળ ॥
 પરીસહ સહિને, મુકિત ગયા તતકાળ ॥ ૬૫ ॥
 ધન્ય જાળી મયાળી, ઉવયાસાદિક સાધ ॥
 સાળ ને પ્રદૂમન, અનિરૂઢ સાધુ અગાધ ॥ ૬૬ ॥
 વળી સમ્યક્નેમિ દઢનેમિ, કરણી કીધી વાદ ॥
 દશે મુકતે પહોત્યા, જિનવર વચન આરાધ ॥૬૭॥

ધન્ય અર્જુનમાળી, ક્રિયો કદાગ્રહ દ્વં ॥
 વીરપે વ્રત લેધને, સત્યવાદિ હુવા શર ॥ ૬૮ ॥
 કરિ છઠ છઠ પારણા, ક્ષમા કરી ભગપૂર ॥
 છ માસની માહી, કર્મ ક્રિયા ચકચૂર ॥ ૬૯ ॥
 કુમર અધમુત્તે, દીઠા ગૌતમશ્વામ ॥
 સુશ્ચિ વીરની વાણી, કીધો ઉત્તમ દામ ॥ ૭૦ ॥
 ચારિત્ર લેધને, પહોત્યા શિવપુર દામ ॥
 ધુર આદિ મકાષ, અત અલક્ષ મુનિ નામ ॥ ૭૧ ॥
 વળી કૃષ્ણરાયની, અગ્રમહિષી આઠ ॥
 પુત્ર વહુ દોયે, સચ્ચા પુણ્યના ઠાઠ ॥ ૭૨ ॥
 બદવકુળ સતિયા, ટાળ્યો દુષ્ણ ઉચાટ ॥
 પહોત્યા શિવપુરમે, એ છે સુત્રનો પાઠ ॥ ૭૩ ॥
 શ્રેષ્ઠિકની રાણી, કાલીઆદિક દશ બાણ ॥
 દશે પુત્ર વિયોગે, સાબળી વીરની વાણ ॥ ૭૪ ॥
 ચદનઆળાપે, સયમ લઇ હુવા બાણ ॥
 તપ કરી દેહ ઝોશી, પહોત્યા છે નિગ્વાણ ॥ ૭૫ ॥
 નદાદિકે તેરે, શ્રેષ્ઠિક નૃપની નાર ॥
 સઘળી ચદનઆળાપે, લીધો સયમ ભાગ ॥ ૭૬ ॥
 એક માસ સચારે, પહોત્યા મુક્તિ મોઝાર ॥

એ નેવુ જણાનો, અતગડમા અધીકાર ॥૭૭॥
 શ્રેણીકના બેટા, જળિયાદિક તેવીશ ॥
 વીરપે વ્રત લેછને, પાળ્યો વિશ્વાવીશ ॥૭૮॥
 તપ કઠણુ કરીને, પૂરી મન જગીશ ॥
 દેવલોકે પહોત્યા, મોક્ષ જાશે તજી રીસ ॥૭૯॥
 કાકદિનો ધનનો, તજી બત્રીશે નાર ॥
 મહાવીર સમીપે, લીધો સયમ ભાર ॥૮૦॥
 કરિ છઠ છઠ પારણા, આયબિલ ઉચ્છિત આહાર ॥
 શ્રી વીરે વખાણ્યા, ધન ધનનો અણુગાર ॥૮૧॥
 એક માસ મથારે, સર્વાર્થસિદ્ધ પહુત ॥
 મહાવિદેહ ક્ષેત્રમા, કરશે ભવનો અત ॥૮૨॥
 ધનાની રીતે, હુવા નવે સત ॥
 શ્રી અનુતરોવવાઇમા, જાખી ગયા ભગવત ॥૮૩॥
 સુબાહુ પ્રમુખ, પાચ પાચસે નાર ॥
 તજી વીરપે લીધા, પચ મહાવ્રત સાર ॥ ૮૪ ॥
 ચારિત્ર લેછને, પાળ્યા નિરતિચાર ॥
 દેવલોકે પહોત્યા, સુખવિપાક અધિકાર ॥ ૮૫ ॥
 શ્રેણીકના પૌત્રા, પૌમાદિક હુવા દશ ॥
 વીરપે વ્રત લેછને, કાઢ્યો દેહનો કમ ॥ ૮૬ ॥

સયમ આરાધી, દેવલોકમા જમ વશ ॥
 મહાવિદેહ ક્ષેત્રમા, મોક્ષ જશે લેખ જથ ॥ ૮૭ ॥
 બળભદ્રના નદન, નિષધાદિક હુવા બાર ॥
 તજ પચાસ (૨) અતેહીરી, ત્યાગ દિયો સમાર ॥ ૮૮ ॥
 સહુ નેમિ સમીપે, ચાર મહાવ્રત લીધ ॥
 સર્વાર્થસિદ્ધ પહોત્યા, હોશે વિદેહે સિદ્ધ ॥ ૮૯ ॥
 ધન્નો ને શાળિભદ્ર, મુનીશ્વરોની જોડ ॥
 નારીના બધન, તતક્ષણ નાખ્યા ત્રોડ ॥ ૯૦ ॥
 ધર કુટુબ જીલો, ધન કચનની કોડ ॥
 માસ માસખમણ તપ, ટાળશે ભવની ખોડ ॥ ૯૧ ॥
 શ્રી સુધર્મ સ્વામીના શીખ્ય, ધન ધન જબુસ્વામ ॥
 તજ આડ અતેહીરી, માત પિતા ધન ધામ ॥ ૯૨ ॥
 પ્રભવાદિક તારી, પહોત્યા શિવપુર ઠામ ॥
 સૂત્ર પ્રવર્તાવી, જગમા રાખ્યુ નામ ॥ ૯૩ ॥
 ધન્ય હઠણ મુનિવર, કૃષ્ણરાયના નદ ॥
 શુદ્ધ અભિગ્રહ પાળી, ટાળિ દિયો ભવ ફ ॥ ૯૪ ॥
 વળિ ખધક ઋષિની, દેહ ઉતારી ખાલ ॥
 પરીસહ સહીને, ભવ ફેરા દિયા ટાળ ॥ ૯૫ ॥
 વળિ ખધક ઋષિના, હુવા પાચશે શિખ્ય ॥

ઘાણીમા પીલ્યા, મુકિત ગયા તજી રીશ ॥ ૯૬ ॥
 સજ્જતિવિજય શિષ્ય, ભદ્ર બાહુ મુનિરાય ॥
 ચૌદ પૂરવધારી, ચદ્રગ્રુમ આપ્યો હાય ॥ ૯૭ ॥
 વળિ આર્દ્રકુમાર મુનિ, સ્થુળિભદ્ર નદિષેણુ ॥
 અરણિક અઘમુતો, મુનીશ્વરોની શેણુ ॥ ૯૮ ॥
 ચોવીશજિન મુનિવર, મખ્યા અઘાવીશ લાખ ॥
 ઉપર સહસ અડતાળીશ, મૂત્ર પરપરા લાખ ॥ ૯૯ ॥
 ક્રાઇ ઉત્તમ વાચો, મોઢે જયણા રાખ ॥
 ઉઘાડે મુખ જોલ્યા, પાપ લાગે વિપાક ॥ ૧૦૦ ॥
 ધન્ય મરદેવી માતા, ધ્યાયો નિર્મળ ધ્યાન ॥
 ગજ હોઢે પાયો, નિર્મળ કેવળ જ્ઞાન ॥ ૧૦૧ ॥
 ધન્ય આદેસરની પુત્રી, બ્રાહ્મી સુદરિ દોય ॥
 ચારિત્ર લેખને, મુકિત ગયા સિદ્ધ હોય ॥ ૧૦૨ ॥
 ચોવીશે જિનની, વડી શિષ્યણી ચોવીશ ॥
 સતી મુકતે પહોલ્યા, પૂરી મન જગીશ ॥ ૧૦૩ ॥
 ચોવીશે જિનનાં, સર્વ સાધવી સાર ॥
 અડતાળીસ લાખને, આડશે શિતેર હજાર ॥ ૧૦૪ ॥
 ચેડાની પુત્રી, રાખી ધર્મશુ પ્રીત ॥
 રાજેભતિ વિજયા, મૃગાવતી સુવિનીત ॥ ૧૦૫ ॥

પદ્માવતી મયણુરેહા, દ્રૌપદી દમયતી સીત ॥
 ઇત્યાદિક સતીયો, ગદ્ય જન્મારો જીત ' ॥ ૧૦૬ ॥
 ચાપીશે જીનના, સાધુ સાધવી સાર ॥
 ગયા ગોક્ષ દેવલોકે, હૃદયે રાખો ધાર ॥ ૧૦૭ ॥
 ઇણુ અઢી દ્વીપમા, ધરડા તપસી બાળ ॥
 શુદ્ધ પત્ર મહાવ્રતધારી, નમો નમો ત્રણકાળ ॥ ૧૦૮ ॥
 એ જતિયો સતિયોના, લીજો નિત્ય પ્રતે નામ ॥
 શુદ્ધ મને ખ્યાવા, એહ તરણુનો ઠામ ॥ ૧૦૯ ॥
 એ જતિયો મતિયોશુ, રાખો ઉન્નવળ ભાવ ॥
 એમ કહે ઋષિ જેમલ, એ તરણુનો દાવ ॥ ૧૧૦ ॥
 મવત અઢાર ને, વર્ષ સાતો શિરદાગ ॥
 શહર ઝાલોરમાહી, એહ કહ્યો અધિકાર ॥ ૧૧૧ ॥
 ॥ ઇતિ શ્રી સાધુ વદના સમાપ્તમ્ ॥

શ્રી લઘુ સાધુ વંદનાની સજ્જાય.

સાધુજીને વદના નિત નિત કીજો, પ્રહ ઉગમતે
 નર રે પ્રાણી, નિત્ય ગતિમા તે નવિ જાવે, પામે રિદ્ધિ
 ભરપુર રે પ્રાણી, ॥ સાં ॥ ૧૧૧ ॥ મોટા તે પત્ર મહા-
 વ્રત પાળે, છકાયરા પ્રતિપાળરે પ્રાણી, બ્રમર લિક્ષા

મુનિ સુઝતી લેવ, દોષ બચાલીશ ટાલરે પ્રાણી ॥ સા ૦ ॥
 ૧૨ ॥ રિદ્ધિ સપદા મુનિ કારમી જાણે, દીધી મસા-
 ગ્ને પૂઠરે પ્રાણી, એરે પુરૂષારી બદગી ડરતા, આઠે
 કરમ જાય તુટ રે પ્રાણી ॥ સા ૦ ॥ ૩ ॥ એક એક
 મુનિવર રસના ત્યાગી, અકેકા જ્ઞાન લડાર રે પ્રાણી,
 એક એક મુનિવર વૈયાવચ વૈરાગી, એના ગુણનો
 નાવે પારરે પ્રાણી ॥ મા ૦ ॥ ૪ ॥ ગુણ સત્તાવીસ ક-
 રીને દીપે, જીત્યા પરિસા બાવીસરે પ્રાણી, બાવન તો
 અનાચીરણ ટાળે, તેને નમાવુ માફ શીઠરે પ્રાણી ॥
 સા ૦ ॥ ૫ ॥ ઝાઝ સમાન તે મત મુનિશ્વર, લબ્ય
 જીવ એસે આયરે પ્રાણી, પર ઉપકારી મુનિ દામ ન
 માગે, દેવે તે મુક્તિ પોચાયરે પ્રાણી ॥ સા ૦ ॥ ૬ ॥
 એ ચરણે પ્રાણી શાતારે પાવે, પાવે તે લીલ વિલા-
 સરે પ્રાણી, જન્મ જરા અને મરણ મિટાવે, નાવે ફરી
 ગર્ભાવાસરે પ્રાણી ॥ સા ૦ ॥ ૭ ॥ એક વચન એ સ-
 તગુરુ કેરો, જો એસે દીલમાયરે પ્રાણી, નરક ગતિમા
 તે નહિ જાવે, એમ કહે જનરાયરે પ્રાણી ॥ સા ૦ ॥
 ૮ ॥ પ્રભાતે ઉઠીને ઉત્તમ પ્રાણી, સૂણો સાધારો બ્યા-
 ખમાન રે પ્રાણી, એ પુરૂષારી સેવા ડગ્તા, પાવે તે

અમર વિમાન રે પ્રાણી ॥ સાં ॥ ૬ ॥ સવત અઢાર
 ને વર્ષ અડત્રીસે, બુસી તે ગામ ચોમાસ રે પ્રાણી,
 મુનિ આસ્તરણુ એણીપેર જ પે, હુતો ઉત્તમ સાધારો
 દાસ રે પ્રાણી, સાધુજીને વદણા નિત નિત કીજે ॥૧૦॥

પ્રભુને ભજવા વિષે

(વિમળા નવ કરશે ઉચાટ-એ રાગ)

ધ્યારા પ્રાણુ સદા સુખદુ ખમા ભજ ભગવાનનેરે,
 જીવડા જવુ ઓચિતુ, વશ કર મન મસ્તાનનેરે. એ ટેક
 રૂકુ તનમ દિર શણુગાર્યુ, આખર માટીમા મળનારે,
 હસા ઉડી જવાનુ, સાચુ માનનેરે   ધ્યારાં
 જુડી કાયા, જુડી માયા, જુડી જનની જુડી જાયા,
 જુડો સખ સસાર, સાચ ધર ધ્યાનનેરે.   ધ્યારાં
 વાદળ ગોટો, જળપરપોટો, આ તનર ગ પત ગજ ખોટો,
 કાળ ભમે શિર રક રાય, વિદ્વાનનેરે.   ધ્યાગાં
 જયા છપનપર ભૂગળ વાગે, ત્યા ખર ભૂંકે લાખેરાગે,
 હર્ષ શોક ન થાય, જોષ મતિમાનનેરે   ધ્યારાં
 મત સમાગમ કરીએ ભાવે, સંત સગે સજ્જનતા આવે,

વિનય નમ્રતા પ્રગટે ગુણુવાનનેરે   પ્યારાં
 પરધન પૃથર તુલ્ય પ્રમાણે, પર રમણી માતસમ માને,
 તજીએ પરનિદા ધર્ષા અભિમાનનેરે.   પ્યારાં
 પરમારથ સમ પુણ્ય ન જાણો, પરપીડા સમ પાપ ન માનો,
 ધરીએ સત્ય ક્ષમા, સતોષ નિશાનનેરે.   પ્યારાં
 સજ્જનમન સદ્બોધે રીઝે, દુર્જન મન પાપાણુ ન બીજે,
 સાકળચદ ન બોધ થાય, હેવાનનેરે   પ્યારાં

॥ શ્રી વીરજિનનાં ચણદ સ્વપ્નનું સ્તવન ॥

રાયરે સિધારથ ઘેર પટરાણી, નામે ત્રિ-
 શલા સુલક્ષણીએ ॥ રાજભુવનમાહે પલ ગે
 પોઠતા, ચઉદ સુપન રાણીએ લક્ષ્મીએ ॥ ૧ ॥
 પહેલે રે સુપને ગયવર દીઠો, બીજે વૃષભ
 સોહામણીએ ॥ ત્રીજે સિંહ સુલક્ષણી
 દીઠો, ચોથે લક્ષ્મી દેવતાએ ॥ ૨ ॥ પાચમે
 પચ વરણી કુલની માળા, છઠે ચદ્ર અભિય
 ઝર્યો એ ॥ સાતમે સુરજ આઠમે ધ્વજ ન-

વમે કળશ અભિય ભર્યો એ ॥ ૩ ॥ પદ્મ
 સરોવર દશમે દીઠો, ખીર સમુદ્ર દીઠો અ-
 ગીયારમે એ ॥ દેવ વિમાન તે બારમુ દીકું,
 રણુગણુ ઘટા વાજતા એ ॥ ૪ ॥ રતનનો
 રાશિ તે તેરમે દીઠો, અગ્નિશિખા દીઠી અ-
 ઉદમે એ ॥ ચંદ્ર સુપન લહી રાણીજી
 જાગ્યા, રાય સમોવડ પોહોતલા એ ॥ ૫ ॥
 મુણોરે સ્વામી મે તો સુલહણા લાધ્યા, પા-
 છલી રાત રળીયામણી એ ॥ રાયરે સિદ્ધા-
 રથ પડિત તેડયા, કહોરે પડિત કુળ એહ-
 ના એ ॥ ૬ ॥ અમ કુળ મડણુ તુમ કુળ
 દીવો, જયવતા તીર્થકર જન્મશે એ ॥
 જે નર જાવ તે મુખ પામે, આનંદ રંગ
 વધામણા એ ॥ ૭ ॥ છતિ ॥

શ્રી જીવરાશિની સજ્જાય.

હવે રાણી પદમાવતી, જીવરાશિ ખમાવે ॥

જાણુપણું જગતે લલું, એણીવેળાયે આવે ॥
 તે મુજ મિચ્છા મિ હુક્કડ ॥ ૧ ॥ અરિહ-
 તની સાખ ॥ જે મે જીવ વિરાધીયા, ચો-
 રાશી લાખ ॥ તે મુજ ॥ ૨ ॥ સાત
 લાખ પૃથ્વી તણા, સાતે અપકાય, સાત
 લાખ તેઉ કાયના, સાતે વળી વાય ॥ તે મુજ ॥
 ૩ ॥ દસલાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિ, ચઉદે
 સાધારણ ॥ બી તી ચૌરેદ્રિ જીવના, જે જે
 લાખ વિચાર ॥ તે મુજ ॥ ૪ ॥ દેવતા
 તિર્યચ નારકી, ચાર ચાર પ્રકાશી ॥ ચઉદ
 લાખ મનુષ્યના, એ લાખ ચોરાશી ॥ તે મુ-
 જ ॥ ૫ ॥ ઇણુ ભવે પરભવે સેવિયા, જે
 પાપ અઢાર ॥ ત્રિવિધે ત્રિવિધે કરી પરિહરું,
 દુર્ગતીના દાતાર ॥ તે મુજ ॥ ૬ ॥ હીંસા
 કીધી જીવની, જોડ્યા મૃષાવાદ ॥ દોષ અ-
 દત્તા દાનના મૈથુન ઉનમાદ ॥ તે મુજ ॥
 ૭ ॥ પરિગ્રહ મેળવ્યો કારમો કીધો કોષ

વિશેષ ॥ માન માયા લોભ મે કીયા, વળી
 રાગ ને દેષ ॥ તે મુજ ૦ ॥ ૮ ॥ કળહ કરી
 જીવ હુંહવ્યા, દીધા કુડા કલક ॥ નિદા
 કીધી પારકી, રતિ અરતિ નિશક ॥ તે
 મુજ ૦ ॥ ૯ ॥ ચાડી કીધી પારકી, કીધો
 થાપણુ મોસો ॥ કુચુર કુદેવ કુધર્મનો, ભલો
 આણ્યો ભરોસો ॥ તે મુજ ૦ ॥ ૧૦ ॥ ખા-
 ટકીને ભવે મે કીયા, જીવના વધ ઘાત ॥
 ચડીમાર ભવે ચરકલા, માર્યા દિન રાત ॥
 તે મુજ ૦ ॥ ૧૧ ॥ કાજી મુદ્દાને ભવે, પઠી
 મત્ર કઠોર ॥ જીવ અનેક જલે ક્રિયા, કીધા
 પાપ અઘોર ॥ તે મુજ ૦ ॥ ૧૨ ॥ માછીને
 ભવે માછલા, ઝાલ્યા જળવાસ ॥ ધીવર ભીલ
 કોળી ભવે, મૃગ પાડ્યા પાસ ॥ તે મુજ ૦
 ॥ ૧૩ ॥ કોટવાળને ભવે મે ક્રિયા, આકરા
 કર દડ ॥ બધીવાન મરાવિયા, કોરડા છડી
 દડ ॥ તે મુજ ૦ ॥ ૧૪ ॥ પરમાધામીને

ભવે, દીધા નારકી દુ.ખ ॥ છેદન લેદન વે-
 દના, તાડન અતિ તિજખ ॥ તે મુજ ॥
 ॥ ૧૫ ॥ કુભારના ભવ મે ક્રિયા, નીમાહ
 પચાવ્યા ॥ તેલી ભવે તલ પીલિયા, પાપે
 પિડ ભરાવ્યા ॥ તે મુજ ॥ ૧૬ ॥ હાળી
 ભવે હળ ખેડીયા, ફેડયા પૃથ્વીના પેટ ॥
 સૂડ નિદાન ક્રિયા ઘણા, દીધા બળદ અપેટા ॥
 ॥ તે મુજ ॥ ૧૭ ॥ માળી ભવે રોપ
 રોપિયા, નાનાવિધ વૃક્ષ ॥ મૂળ પત્ર ફળ
 ફૂલના, લાગ્યા પાપ અલક્ષ ॥ તે મુજ ॥
 ૧૮ ॥ અદોવાધ્યાને ભવે, ભર્યા અધીકા
 ભાર ॥ પોઠી ઉટ કીડા પડયા, દયા નાણી
 લગાર ॥ તે મુજ ॥ ૧૯ ॥ છીંપાને ભવે
 છેતર્યા, કીધા રગણુ પાસ ॥ અગ્નિ આરભ
 કીધા ઘણા, ધાતુર્વાદ અભ્યાસ ॥ તે મુજ ॥
 ॥ ૨૦ ॥ સુરપણે રણુ ઝુઝતા, માર્યા માણસ
 વૃદ્ધ ॥ મદિરા માસ માખણુ ભજ્યા, ખાધાં

૧૭ ને કદ ॥ તે મુજ ૦ ॥ ૨૧ ॥ ખાણ
 મણાવી ધાતુની, પાણી ઉલ્લેચ્યા ॥ આરભ
 ડોષા અતિ ઘણા, પોતે પાપજ સચ્યા ॥
 ૧ મુજ ૦ ॥ ૨૨ ॥ અગાર કર્મ ક્રિયા વળી,
 ૧૨મે દવજ દીધા ॥ સમ ખાધા વીતરાગના,
 ૧૩ કૌસજ કીધા ॥ તે મુજ ૦ ॥ ૨૩ ॥
 ખેલ્લી ભવે ઉદર ગળ્યા, ગિરોળી હત્યારી ॥
 મૃદ ગમાર તણે ભવે, મે જીખ લીખ મારી ॥
 ૧ તે મુજ ૦ ॥ ૨૪ ॥ ભાડભુજ તણે ભવે,
 મેકે દ્રિય જીવ ॥ જીર અણા ઘઉં શેક્યા,
 ૧૫ તા રીવ, ॥ તે મુજ ૦ ॥ ૨૫ ॥ ખાંડણ
 ૧૧શણ ગારના, આરભ અનેક ॥ રાધણ ઇ-
 ૧ણ અગ્નિના, કીધાં પાપ ઉદ્દેગ ॥ તે મુ-
 ૧૦ ॥ ૨૬ ॥ વિકથા ચાર કીધી વળી, સેવ્યા
 ૧૨ પ્રમાદ ॥ ઇષ્ટ વિયોગ પડાવિયા, રૂદન
 વેષવાદ ॥ તે મુજ ૦ ॥ ૨૭ ॥ સાધુ અને
 પ્રાવક તણા, વ્રત લેઇને ભાગ્યા ॥ મુજ અને

ઉત્તર તણાં, મુજ દુષણ લાગ્યાં ॥ તે મુજ ॥
 ॥ ૨૮ ॥ સાપ વીછી સિહ ચીતરા, શક-
 રા ને સમળી ॥ હિ સક જીવ તણે ભવે, હિ-
 સા કીધી સમળી ॥ તે મુજ ॥ ૨૯ ॥
 મુવાવડી દુષણ ઘણા, વળી ગર્ભ ગળાવ્યા ॥
 જીવાણી ઢાળ્યા ઘણા, શીયળત્રત ભળાવ્યા ॥
 તે મુજ ॥ ૩૦ ॥ ભવ અનત ભમતા થકા
 કીધો દેહ સખધ ॥ ત્રિવિધે ત્રીવીધે કરી વો-
 સીરૂ, કંરૂ જન્મ પવિત્ર ॥ તે મુજ ॥ ૩૧ ॥
 ભવ અનત ભમતા થકા, કીધા પરિગ્રહ સ-
 ખધ ॥ ત્રિવિધે ત્રિવિધે કરી વોસીરૂં તીજીશુ
 પ્રતિખધ ॥ તે મુજ ॥ ૩૨ ॥ ભવ અનતા
 ભમતા થકા, કીધા કુટુંબ સખધ ॥ ત્રિવિધે
 ત્રિવિધે કરી વોસીરૂ, તીજીશું પ્રતિખધ તે
 મુજ ॥ ૩૩ ॥ ઇણિપરે ઇહિ ભવ પરભવે,
 કીધા પાપ અખત્ર ॥ ત્રિવિધે ત્રિવિધે કરી
 વોસીરૂ, કંરૂ જન્મ પવિત્ર ॥ તે મુજ ॥

॥ ૩૪ ॥ એણિ વિધે એ આરાધના, લાબે
 કરશે નેહ ॥ સમય મુદર કહે પાપથી,
 વળી છુટશે તેહ ॥ તે મુજબ ॥ ૩૫ ॥
 રાગ વૈરાડી ને મુણે, એહ ત્રીજી ઢાળ ॥
 સમય મુદર કહે પાપથી, છુટે તતકાળ ॥
 તે મુજબ ॥ ૩૬ ॥ ઈતિ સમાપ્તમ્ ॥

॥ શ્રીમહાવીર સ્વામીનું ચોઢાલીયું ॥

ઢાલ ૧ લી

સિદ્ધારથ કુળે તું ઉપન્યો, ત્રિશલાદે
 આરી માત જી ॥ વરણી દાન દેઇ કરી,
 સયમ લીધો જગનાથ જી ॥ થે મન મો-
 હુ મહાવીર જી ॥ ૧ ॥ કચન વરણી છે
 કાય જી ॥ નયણ ન પ્રાપેજી નિરખતા,
 દીઠડે આવે છે દાયજી ॥ થે મન ॥ ૨ ॥
 આપ એકિલા સયમ આહર્યો, ઉપન્યો

ચોથો રે જ્ઞાન જી ॥ ઉત્કૃષ્ઠ તપ થે આદ-
 ર્યો, ધરતા નિર્ભય ધ્યાન જી ॥ થે મન૦
 ॥ ૩ ॥ ઉચ્ચ વિહાર થે આદર્યો, કેઈ વાસ
 રહ્યા વનવાસ જી ॥ કેઈ વાસા વસ્તિયે
 રહ્યા, ન રહ્યા એક ઠામે ચોમાસ જી ॥ થે
 મન૦ ॥ ૪ ॥ પ્રભુ પેલો ચોમાસો થે
 કિયો, અઠ્ઠી ગામ મોઝાર જી ॥ હુમે
 વાણીજ ગામમે, પચ ચપા સુખકાર જી
 ॥ થે મન૦ ॥ ૫ ॥ પચ પૃષ્ઠ ચપા કર્યા,
 વિશાળા નગરીમા તીન જી ॥ રાજ-
 ગૃહીમા ચૌદે કર્યા, નાલદે પાડે લયલીન
 જી ॥ થે મન૦ ॥ ૬ ॥ છ ચોમાસા મિથિ-
 લા કર્યા, ભદ્રિકા નગરીમા દોય જી ॥ એક
 કર્યો રે આલભિયા, સાવથિં નગરી એક
 હોય જી ॥ થે મન૦ ॥ ૭ ॥ એક અના-
 રજ દેશમા, અપાપા નગરી એક બહુ જી
 ॥ એક કર્યો પાવાપુરી મેં, જઠે પહોત્યા

નિર્વાણુ જી ॥ થે મન૦ ॥ ૮ ॥ હસ્તી-
 પાળ રાજા ઇમ વીનવે, હું તુમ ચરણારો
 દાસ જી, એક શાળા મહારે સુઝતી, આપ
 કરોને ચોમાસ જી ॥ થે મન૦ ॥ ૯ ॥
 ચાળીસ ચોમાસા શહેરમા, દાખ્યા દેશ
 નગરના નામ જી ॥ એક અનારજ દેશમા
 એક ચોમાસુ વળી ગામ જી ॥ થે મન૦
 ॥ ૧૦ ॥ પ્રભુ ગામ નગર પુર વિચર્યા,
 લવ્ય જીવારા લાગ્ય જી ॥ મારગ બતાયો
 મોક્ષનો, ક્રિયો ઉપગાર અથાગ જી ॥ થે
 મન૦ ॥ ૧૧ ॥ સાડાબાર વરસા લગે,
 ઉપર આધો રે માસ જી ॥ છદમસ્થ રહ્યા
 પ્રભુ એટલુ, પછી કર્યો કેવળજ્ઞાન પ્રકાશ
 જી ॥ થે મન૦ ॥ ૧૨ ॥ વર્ષ બયાળીશ
 પાળિયો, સયમ સાહસ ધીરજી ॥ ત્રીશ
 વરસ ઘરમા રહ્યા, મોક્ષદાયક મહાવીર જી
 ॥ થે મન૦ ॥ ૧૩ ॥ પાવાપુરીમાં પદ્મા-

રીયા, નર નારી હુઆ ઉદ્ધાસ જી ॥ ઋષી
રાયચંદજી ઈમ વીનવે, હું આયો પ્રભુજીને
પાસ જી ॥ થે મન૦ ॥ ૧૪ ॥ સવત
અઢારે ગુણ્યાલીશમે, નાજોર શહેર ચોમા-
સજી ॥ પૂજ્ય જેમલજી પ્રસાદથી, એહ
કરી અરદાસ જી ॥ થે મન૦ ॥ ૧૫ ॥

ઢાલ ર જી

શાસન નાયક વીર જિજ્ઞુહ, તીરથનાથ
જાણે પુનમ ચંદ ॥ ચરણે લાગે જ્યારે ચો-
શઠ ઈદ્ર, શેવા કરે જ્યારી સુર, નર વૃદ્ધ
॥ થે અળકો ચોમાસો સ્વામિજી અઠે કરો
જી, થે પાવાપુરિસે પગ આઘો મતિ ધરો
જી. અઠે કરો, અઠે કરો, અઠે કરો જી
થે ચરમ ચોમાસો સ્વામીજી અઠે કરો જી
॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ હસ્તિપાળ રાજા વિન-
વે કર જોડ, પૂરો પ્રભુજી મહારા મનરાસ

કેડ ॥ શીશ નમાય ઉભો ભેડી હાથ, ક
 રૂણા સાગર વાંભે કૃપાળ નાથ ॥ થે અ-
 ખકે૦ ॥ ૨ ॥ રાયની રાણી વિનવે રાજલોક,
 પુણ્ય ભેગે મળ્યો સેવાનો સભેગ ॥ મન
 વાછિત સહુ મળિયાળ કાજ, થે મયા કરી
 મુજ સામું જુઓ જિન રાજ ॥ થે
 અખકે૦ ॥ ૩ ॥ શ્રાવક શ્રાવિકા કંઈ નર
 નાર, મળી મળી વિનતી કરે વારવાર ॥
 પાવાપુરીમા પધાર્યા વીતરાગ, પ્રગટી પુ-
 ણ્યાઈ મ્હારા મ્હોટા જી ભાગ્ય ॥ થે અખ-
 કે૦ ॥ ૪ ॥ વળિ હસ્તિપાળ રાજા વી-
 નવે ભૂપાળ, પ્રભુજી થે છે દીન દયાળ
 ॥ મુગતી એક મ્હારે મ્હોટી છે શાળ, હવે
 લાગી ગયો છે વરષા જી કાળ ॥ થે અખ-
 કે૦ ॥ ૫ ॥ માની વિનતી પ્રભુ રક્ષા ચો-
 માસ, પાવાપુરિમા હુવો હરખ . ઉદ્ધાસ ॥
 ગૌતમ ગણધર મુરારીને પાસ, નિશ દિન

જાનનો કરેજી અધ્યાસ ॥ થેં અખકો ॥
 ૬ ॥ સાધુ અનેક રહ્યા કરજોડ, સેવા કરે
 સદા હોડાજી હોડ ॥ ચૌદ હજાર ચેલા ર-
 ત્નારી માળ, દીક્ષા લીધી છોડી માયા જ-
 નાળ ॥ થે અખકો ॥ ૭ વડી ચેલી
 ચદનખાળા જી જાણુ, હુઈ કુમારી મહા સ-
 તિ ચતુર સુજાણુ ॥ મોતીની માળા છત્રીશ-
 હજાર, સઘળી મે વડી સાધવી એ શિ-
 રદાર ॥ થે અખકો ॥ ૮ ॥ ચાફસ ધ
 સેવા નિત્ય કરે, પ્રભુજીને દેખી દેખી અ-
 ખીયા ઠરે ॥ નવ મહિ ને નવ લચ્છી જી
 રાય, જ્યારા દર્શન કેરી ચિત્તમે આય ॥
 થે અખકો ॥ ૯ ॥ ઋધ સઘળારે હુઈ
 મન રગ રળી, પુણ્ય યોગે પ્રભુની સેવા
 મળી ॥ ઋષિ રાયચંદજી વિનવે ભેડી હાથ,
 થે કડ્ડા સાગર વાળે કૃપાજીનાથ ॥ થે અખ-
 કો ॥ ૧૦ ॥ શહેર નાગોરમે કિયોજી ચોમાસ,

પ્રભુજી દેખ્યો મુને મુક્તિનો વાસ ॥ હું સેવક
તુમે સાહિબ સ્વામ, મહારે અવર દેવાશુ નહિ
કોઈ કામ ॥ થે અબકો ॥ ૧૧ ॥ ઇતિ ॥

ઢાલ ૩ જી.

શાશન નાયક શ્રી મહાવીર, તીરથનાથ
ત્રિભુવન ધણી ॥ પાવાપુરિમે ૧ક્યો અરમ
ચામાસ, હુમ્મ મોક્ષદાયકરી મહિમા ધણી
॥ ગૌતમને મેલ દિયો મહાવીર, દેવશર્મા-
ને પ્રતિબોધવા ॥ ૧ ॥ ઉતરાધ્યયનના અ-
ધ્યયન છત્રિશ, કારતક વદિ અમાવાસ્યે ક-
હ્યા ॥ એકશેને વળી દશ અધ્યયન, મુત્ર
વિપાક તણાં લહ્યાં ॥ ગૌતમને ॥ ૨ ॥
પોસા કિધા શ્રી વીરજીની પાસ, દેશ અ-
દારના રાજ્યા ॥ નવ મહિ ને નવ લચ્છીજી
રાય, વીરના ભગતા વાજ્યા ॥ ગૌતમને ॥
૩ ॥ પ્રભુ શાસનના શિરદાર, સર્વ સ-
ધને સંતોષીને ॥ શોળ પહોર લગે દેશના

દીધ, પછી વીર બિરાજ્યા મોક્ષ મેં ॥ ગૌ
 તમને ॥ ૪ ॥ તિન વરસ ને સાડા આ
 માસ, ચોથા આરાના બાકી રહ્યાં ॥ દિ
 હોય તણે સથાર, મૌન રહી મુકતે
 ગયા ॥ ગૌતમને ॥ ૫ ॥ ઇંદ્ર આવ્ય
 જી ચિન્ત ઉદાસ, દેવ દેવીના સાથમે ।
 જાણે જગ મગ લગ રહી જ્યોત, અમાવા
 સ્થાની રાત મે ॥ ગૌતમને ॥ ૬ ॥ મુક્તિ
 પહોંત્યા એકાએક, સાતસે હુવા જ્યારે
 કેવળી ॥ ચૌદસે સાધાવયા હુઇ સિદ્ધ, હુ
 સહુને વાહુ મન રળી ॥ ॥ ગૌતમને ॥ ૭ ॥
 રહ્યા ત્રીશ વરસ ઘર માય, વર્ષ બયાળિ
 મુયમ પાળીયો ॥ પ્રભુ જગ તારણુ જગ
 દીશ, દયા માર્ગે અબુવાળીઓ ॥ ગૌતમને
 ॥ ૮ ॥ હોજી દેવ દેવી ને વળિ ઇંદ્ર, નિ
 વાંણુ તણે મહોચ્છવ કીયો ॥ અરિહુતનો
 પડિયો વિભેગ, સુર નરનો ભરિયો હીયો

॥ ગૌતમને૦ ॥ ૬ ॥ સાધુ સાધવી કરતા
 શોક, શ્રાવક શ્રાવિકા પણ ધણે ॥ ભરત
 ક્ષેત્રમાં પડીયો વિભેગ, આજ પછી અરહત
 તણો ॥ ગૌતમને૦ ॥ ૧૦ ॥ પછી બેઠા
 સુધર્મ સ્વામી પાટ, ચાર્દ્ધ સઘ ચરણ શે-
 વતા ॥ જ્યારી પાળતા અખડિત આણુ,
 સેવા કરે દેવી ને દેવતા ॥ ગૌતમને૦ ॥ ૧૧ ॥
 મુકતો પહોંચ્યા શ્રી મહાવીર, પ્રભુ સુખ
 પામ્યા છે શાશ્વતા ॥ ઋષિ રાયચદ્રજી કહે
 એમ, મહારે અરીહત વચનની આસ્તા ॥
 ગૌતમને૦ ॥ ૧૨ ॥ ઇતિ ॥

ઢાલ ૪ થી.

શ્રી મહાવીર પહોંચ્યા નિર્વાણ, ગૌતમ-
 સ્વામીએ વાતજ બાણી ॥ ગુરાજી થે મને
 ગોડે ન રાખ્યો ॥ ૨ ॥ એ આકણી ॥ મુ-
 ક્તિ બવણુરો નામ ન દાખ્યો ॥ ગુરાજી૦
 ॥ ૨ ॥ હુ સબળા પહેલો હુવો થારો ચે-

લો, ઇશુ અવસર આઘો કીમ મેલ્યો ॥ ગુરા-
 જી ॥ ૩ ॥ પ્રભુ તુમ ચરણે મહારો
 ચિત્ત લાગ્યો, પણ શ્રે મુને મેલ દિયો આ-
 ગો ॥ ગુરાંજી ॥ ૪ ॥ મુને દરશન આ-
 પરો લાગતો ખ્યારો, આપ પહોત્યા નિર્વાણ
 મુને મેલ ન્યારો ॥ ગુરાજી ॥ ૫ ॥ આપે
 તો મુજશું અતર રાખ્યો, પણ મે મહારા
 મનરો દરદ ન દાખ્યો ॥ ગુરાંજી ॥ ૬ ॥
 હુ આડો માડીને ન ઝાલત પલ્લો ॥ પણ
 સાહેબ કામ કીયો તુમે લલ્લો ॥ ગુરાજી
 ॥ ૭ ॥ હુ તમને અતરાય ન દેતો; મુ-
 ક્તિમે જગ્યા વહેચી ન લેતો ॥ ગુરાજી ॥
 ૮ ॥ હુ સકડાઈ ન કરતો કાંઈ, આપ સાથે
 હુ મોક્ષમે આઈ ॥ ગુરાંજી ॥ ૯ ॥ અબ
 હુ પુછા કરશુ કિણ આગે, પ્રભુ મહારો
 મન એક થાશુંજ લાગે ॥ ગુરાજી ॥ ૧૦ ॥
 મહારો સાસો કહો કુણ ટાળે, આપ વિના

પાપડીના મદ કુણ ગાળે ॥ ગુરાજી ॥ ૧૧ ॥
 હુ તો ચૌદે પૂરવ ને ચૌનાણી, પિણ મોહની
 કર્મે લપેટયો આણી ॥ ગુરાજી ॥ ૧૨ ॥
 ઇસા ગૌતમસ્વામીયે ક્રિયા વિલપાત, એ
 મોહની કર્મની અચરિજ વાત ॥ ગુરાજી ॥
 ૧૩ ॥ હવે મોહની કર્મ દુર ટાળી, ગૌ-
 તમસ્વામીયે સુરતી સલાળી ॥ વીતરાગ
 રાગ દ્રેષથુ વીત્યા ॥ ૧૪ ॥ એ આકણી ॥
 મહારા ચિત્તમા આઈ ગઈ ચિતા ॥ વીતરાગના
 ॥ ૧૫ ॥ તીણિ વેળા નિર્મળ ધ્યાનજ ધ્યા-
 યો, કેવળજ્ઞાન ગૌતમસ્વામીયે પાયો ॥ વી-
 તરાગ ॥ ૧૬ ॥ બાર વરસ રહ્યા કેવળજ્ઞાની,
 વાત જાથુ કાઈ નવિ રહી છાની ॥ વીતરા-
 ગ ॥ ૧૭ ॥ ગૌતમે પણ ક્રિયો મુક્તિમે
 વાસો, સસારનો સર્વ દેખે તમાસો ॥ વીત-
 રાગ ॥ ૧૮ ॥ જોણિ રાતે મુક્તિ ગયા
 વર્દ્ધમાન, ઇદ્રભૂતિને ઉપન્યુ કેવળજ્ઞાન ॥

વીતરાગ૦ ॥ ૧૯ ॥ તીણુ દિનથી એ વાણ
 દીવાળી, મહોટો દિન એ મગળ માળી ॥
 વીતરાગ૦ ॥ ૨૦ ॥ રાત દિવાળીનો શિયાળ
 થે પાળો, વળિ રાત્રિભોજન કરવો ટાળો ॥
 વીતરાગ૦ ॥ ૨૧ ॥ ઋષિ રાયચંદ કહે સુ-
 ભો હો સુસાની, દયારૂપ દીવાળી થે લેજ્યો
 માની ॥ વીતરાગ૦ ॥ ૨૨ ॥

॥ કલસ ॥ શ્રી શાસન નાયક, મુક્તિ
 દાયક, દયા મારગ અભુવાળીયો ॥ શ્રી ગૌ-
 તમસ્વામી, મુક્તિ ગામિ, કિયો ચિત્ત વ-
 દ્ધલ ચોઢાળીઓ ॥ ૨૩ ॥ સવત અઢારે શુ-
 ભચાળીશે, નાગોર ચોમાસો નિર્મળ મને ॥
 પૂજ્ય જેમલજી પ્રસાદે, સ પૂર્ણ કિયો દિવાળી
 દિને ॥ ૨૪ ॥ ઇતિ સમાપ્ત ॥

(દોહા)

વંછિત પૂરે વિવિધ પદે, શ્રી જિન
 શાસન સાર ॥ નિશ્ચે શ્રી નવકાર નિત, જ-

પતા જય જયકાર ॥ ૧ ॥ અડશઠ અક્ષર
 અધિક કૃણ, નવપદ નવે નીધાન ॥ વીત-
 રાગ સ્તનય મુખ વદે, પચ પરમેષ્ઠી પ્રધાન
 ॥ ૨ ॥ એકજ અક્ષર એક ચિત્ત, સમર્થા
 સપતિ થાય ॥ સચિત સાગર સાતનાં,
 પાતિક દુર પલાય ॥ ૩ ॥ સકળ મત્ર શિર
 મુકુટ મણી, સફગુરુ લાપિત સાર ॥ શોભવિયાં
 મન શુદ્ધશું, નિત જપીએ નવકાર ॥ ૪ ॥

છંદ હારકી.

નવકાર થકી શ્રીપાળ નરેસર, પાખ્યો રા-
 જ્ય પ્રસિદ્ધ ॥ સમશાન વિષે શિવ નામ કુમર-
 ને, સોવન પુરિસો સિદ્ધ ॥ નવ લાખ જપતા
 નરક નિવારે, પામે ભવનો પાર ॥ સો લ-
 વીયા ભક્તે, ચોખ્ખે ચિત્તે, નિત જપીએ
 નવકાર ॥ ૧ ॥ બાંધી વડશાખા ॥ શકે બે-
 સી, હેઠળ કુડ હુતાશ ॥ તસ્કરને મત્ર
 સમર્થો શ્રાવકે, બેડયો તે આકાશ ॥ વિ-
 ધિ રીત જખ્યો વિષધર વિષ ટાળે, ઢાળે

| અમૃત ધાર ॥ સો ॥ ૨ ॥ બીભેરાં કા-
 રણુ રાય મહાબળ, વ્યતર દુષ્ટ વિરોધ,
 | જેણે નવકારે હત્યા ટાળી, પામ્યો જક્ષ
 | પ્રતિબોધ ॥ નવલાખ જપતા થાયે જિન-
 વર, એશે છે અધિકાર ॥ સો ॥ ૩ ॥ પ-
 હ્વિપતિ શીખ્યો મુનિવર પાસે, મહા મત્ર
 મન શુદ્ધ ॥ પરભવ તે રાજસિદ્ધ પૃથ્વી-
 પતિ, પામ્યો પરીગળ રૂદ્ધ ॥ એ મત્ર
 થકી અમરાપુર પહોંત્યો, ચાફદત્ત સુવિચાર
 ॥ સો ॥ ૪ ॥ સન્યાસી કાશી તપ સા-
 ધતો, પચાગ્નિ પરબળ ॥ દીઠો શ્રી પાસ
 કુમારે પન્નગ, અધ બળતો તે ટાળ ॥ સ-
 ભળાવ્યો શ્રી નવકાર સ્વયં મુખ, ઇદ્રભુવન
 અવતાર ॥ સો ॥ ૫ ॥ મન શુદ્ધે જપ-
 તા મયણાસુદરી, પામી પ્રિય સયોગ ॥
 ઇણુ ધ્યાને કષ્ટ ટળ્યું ઉબરનું, રક્તાપિત્તનો
 રોગ ॥ નિશ્ચયશું જપતા નવનિધિ થાએ,

ધર્મતણો આધાર ॥ સો ॥ ૬ ॥ ઘટમા
 કૃષ્ણ ભુજગમ ઘાટ્યો, ઘરણી કરવા ઘા
 ॥ પરમેષ્ઠિ પ્રભાવે, હાર કુલનો વસુધા ૨
 હી વીજ્યાત ॥ કમળાવતિયે પીગળ કીદે
 પાપ તણો પરીહાર ॥ સો ॥ ૭ ॥ ગય
 ગણુ જાતિ રાખી અહીને, પાડી બાણુ પ્રહ
 ॥ પદ પચ સુભુતા પાંડુપતિ ઘર, તે ચ
 કુતા નાર ॥ એ મત્ર અમુલક મહિર
 મહિર, ભવ દુખ ભજણુહાર ॥ સો
 ૮ ॥ કબળ ને સબળ કાદવ કાઢ્યા, ૨
 કટ પાત્રશે માન ॥ દીધે નવકાર ગયા
 વલોકે, વિલસે અમર વિમાન ॥ એ મ
 ચકી સપતિ વસુધા તળે, વિલસે જે
 વિહાર ॥ સો ॥ ૯ ॥ આગે ચોવીશી હુ
 અનતી, હોશે વાર અનત ॥ નવકાર તા
 કોઈ આદિ ન જાણે, ઈમ ભાખે અરિહં
 ॥ પૂરવ દિશિ ચારે આદિ પ્રપચે, સર

ચાં સંપતિ સાર ॥ સો ॥ ૧૦ ॥ પરમે-
 શ્વિ સુર પદ તે પશુ પામે, જે કૃતકર્મ
 કઠોર ॥ પુઠરગિરિ ઉપર પરતક્ષ પેખ્યો,
 મણિધર ને એક મોર ॥ સદ્ગુરુને સનમુખ
 વિધિએ સમરતા, સફળ જન્મ સસાર ॥
 સો ॥ ૧૧ ॥ શુભીકા રોપણુ તરુકર કીધો,
 દોહાખરૈ પરસિદ્ધ ॥ તિહા શેઠે નવકાર
 સુણાવ્યો, પામ્યો અમરની રૂઢ ॥ શેઠને
 ઘર આવી વિશ્વ નિવાર્યા, સુરે કરી મનોહાર
 ॥ સો ॥ ૧૨ ॥ પથ પરમેશ્વિ જ્ઞાનજ
 પચહ, પથ દાન ચારિત્ર ॥ પથ સજ્જાય
 મહાવ્રત પચહ, પથ સુમતિ સમકીત ॥
 પથ પ્રમાદહ વિષય તજે પથ, પાળો પચા-
 ચાર ॥ સો ॥ ૧૩ ॥

[કળશ છપ્પય]

નિત જપીએ નવકાર, સાર સપતિ
 સુખદાયક ॥ શુદ્ધ મત્ર એ શાશ્વતો, ઈશ.

જપે શ્રી જગનાથક ॥ શ્રી અરહિત સુશિદ્ધ,
 શુદ્ધ આચાર્ય ભણીને ॥ શ્રી ઉવગાય સુસાધુ,
 પચ પરમેષ્ઠિ શુણીને ॥ નવકાર સાર સ સાર
 છે, કુશળ લાભ વાચક કહે ॥ એક ચિતે
 આરાધતાં, વિવિધ રૂદ્ધિ વ છિત લહે ॥ ૧૪ ॥

શ્રી શાંતિનાથનો છંદ.

નગર હૃતિષ્ણાપુર અતિ રે ભલો, જિ-
 હાં જનમ્યા તીર્થકર ત્રણુવન તિલો ॥ રાહ
 પ્રરૂપેા જૈન ખરો, શ્રી શાંતિ જિનેશ્વર
 શાંતિ કરો ॥ ૧ ॥ એ આકાષી ॥ સર્વાર્થ-
 સિદ્ધ થકીરે ચવી, તવ દેશ નગરમાં શાંતિ
 હવી ॥ શાંતિજી નામ દિયો સખરો,
 શ્રી શાંતિ ॥ ૨ ॥ વિશ્વસેન પિતા અચિ-
 રા રે માયા, જેણે ચૌદ સુપન મહોટા રે
 પાયા, જનમ્યા તીર્થકર અમિય ઝરો, શ્રી

શાંતિં ॥ ૩ ॥ છપ્પન કુમારિકા ઉદ્ધાસ
 રહો, જેણે જન્મ મહોચ્છવ કર્યો કુમર
 રહો ॥ ચોસઠ ઇંદ્ર આવી કળશ ભરો, શ્રી
 શાંતિં ॥ ૪ ॥ ભણાવી બહોતેર કળા,
 જેણે સહસ્ર ચોસઠ પરણી મહીલા ॥ ૫
 બડ સાધ્યા એણીય પરો, શ્રી શાંતિં ॥
 ૫ ॥ સહસ્ર પચોતેર વરસ કહ્યાં, ચક્રવર્તિ-
 પણે ઘરવાસ રહ્યા ॥ પછે મિટાઈ દિયો
 સઘળો જગડો, શ્રી શાંતિં ॥ ૬ ॥ એક
 સહસ્ર પુરુષ સાથે શિક્ષા, શ્રી જીનવરજીએ
 લીધી દિક્ષા ॥ પછે મુર નર આવી પાચ
 પડો, શ્રી શાંતિં ॥ ૭ ॥ એક માસ લગે
 છદ્મસ્થ રહ્યા, શુદ્ધિ પોષ નોમે દિન
 કેવળ લહ્યા ॥ ભરણી નક્ષત્ર પ્રભાત ખરો,
 શ્રી શાંતિં ॥ ૮ ॥ પ્રભુએ મોહજાળ સવિ
 કાપી, ચતુર્વિધ સઘ તીરથ સ્થાપી ॥
 ચોથો દ્રુસમ સુસમ આરો, શ્રી શાંતિં ॥

૬ ॥ બાશઠ સહસ મુનિરાજ થયા, વળી
 સહસ નવ્યાસી હુઈ આજિયા ॥ પ્રભુ તા-
 રોને વળી આપ તરો, શ્રી શાતિં ॥ ૧૦ ॥
 દોય લાખ નેવુ સહસ શ્રાવક ગુણી, ત્રણ
 લાખ ત્યાશી સહસ શ્રાવિકા મુણી ॥ ઓર
 ચતુર્વિધ સઘ ખરો, શ્રી શાતિં ॥ ૧૧ ॥
 ચાર હજાર ઉહિનાણી જતિ, વળી ત્રણસે
 હુવા વિપુલમતિ ॥ નેવૂ ગણધરનો પાપ
 હરો, શ્રી શાતિં ॥ ૧૨ ॥ ચાર હજાર
 ત્રણસે રે કહ્યા, મુનિ કેવળ લહીને મુક્તિ
 ગયા ॥ છ હજાર મુનિ વૈક્રેય ધરો, શ્રી
 શાતિં ॥ ૧૩ ॥ ચોત્રીસે વાઢી ભારી,
 વળી આઠસેં ચૌદ પૂરવધારી ॥ આઠ કરમ-
 શુ જાઈ લડો, શ્રી શાતિં ॥ ૧૪ ॥ નવ-
 પદવી મોટી રે કહી, 'નેણે એકણુ ભવમા
 ઊએ લહી ॥ એસો ભરિયો પુણ્ય ઘડો,
 શ્રી શાતિં ॥ ૧૫ ॥ પા પા લાખ કુમર

સાધપણે, વળિ અધલાખ વરસ રાખ્ય-
 પણે ॥ એક લાખ વરસનો સર્વ ધડો, શ્રી
 શાંતિં ॥ ૧૬ ॥ આળીસ ધનુષ ઉંચી રે
 ફેલી, વળી હેમવરણી ઉપમારે કહી ॥ દીઠે
 દિલ દરિયાવ ઠરો, શ્રી શાંતિં ॥ ૧૭ ॥
 જે નામ ધરાવો શ્રાવક થતિ, તો અનાચાર
 સેવો રે મતિ ॥ પરભવથી સેતી કાઈ ઠરો,
 શ્રી શાંતિં ॥ ૧૮ ॥ ત્રિવિધે ત્રિવિધે
 જીવ મતિ રે હણો, એ ઉપદેશ છે જિન-
 રાજ તણા ॥ માર્ગ બતાવ્યો શુદ્ધ ખરો,
 શ્રી શાંતિં ॥ ૧૯ ॥ આ જીવ રાય ને રક
 થયો, વળિ નરક નિગોદમા બહુ રે રહ્યો
 ॥ રડવડિયો જેમ ગેડિ દડો, શ્રી શાંતિં
 ॥ ૨૦ ॥ ચાર ગતિના રે હુ ખ કહ્યા, જીવે
 અનતિ અનતિ વાર લહ્યા ॥ પચી રહ્યો
 જેમ તેલ વડો, શ્રી શાંતિં ॥ ૨૧ ॥ શ્રદ્ધા
 સહિત તુમે તાપ તપો, ભવ્ય જીવા સૌ

તુમે જાપ જયો ॥ માર્ગ મળ્યો છે નિપટ
 ખરો, શ્રી શાતિ ॥ ૨૨ ॥ સથારો એક
 માસ તણો, શમેત શિખર સિદ્ધ ઠામ લણો
 ॥ નવસે મુનિ શું મુક્તિ વરો, શ્રી શાતિ ॥
 ૨૩ ॥ મૃગ લછન સેતિ ધ્યાન રહ્યા
 શ્રી શાતિ જીનેશ્વર મુક્તિ ગયા ॥ પછે
 મેટ દિયો સવિ જન્મ મરો, શ્રી શાતિ ॥
 ૨૪ ॥ તુમ નામ લયા સાવ કાજ
 સરે, તુમ નામે મુક્તિ મહેલ મળે ॥ તુમ
 નામે મુલ લડાર ભરો, શ્રી શાતિ ॥ ૨૫ ॥
 રૂપિ જેમલજીએ એહ વિનતિ કહી, પ્રભુ
 તોરા ગુણનો પાર નહી ॥ મુજ ભવ ભવના
 દુખ દૂર હરો, શ્રી શાતિ ॥ ૨૬ ॥

શ્રી ચાર ચરણાં પ્રારંભ.

મહ ઉડીને સમરિયે, હો ભવિયાલુ મ
 ગણિક શરણા ચાર ॥ આપદા મટી સપદા

હુવે હો ભવિયલુ દોલતનાં દાતાર ॥ હું-
 યમા રાખીએ, હો ભવિયલુ મગજિક શર-
 લા ચાર ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ અરહિત
 સિદ્ધ સાધુ તણા, હોં કેવળી ભાષિત ધર્મ
 ॥ એ શશ્વ નિત ધ્યાવતાં હોં ત્રુટે આઠે
 કર્મ ॥ હું ॥ હોં ॥ ૨ ॥ વાટે ઘાટે આ-
 લતા, હોં રાત દિવસ મોઝાર ॥ ગામ ન-
 ગર પુર વિચરતા, હોં વિદ્ય નિવારણહાર
 ॥ હું ॥ હોં ॥ ૩ ॥ એ ચારે સુખકારિયા
 હોં એ ચારે જગ સાર ॥ એ ચારે ઉત્તમ
 કદા હોં એ ચારે હિતકાર ॥ હું ॥
 હોં ॥ ૪ ॥ હાયલુ સાયલુ ભૂતડા, હોં
 સિદ્ધ ચિત્રા ને શુર ॥ વૈરી દુશ્મન ચોરડા,
 હોં રહે તે સઘળા દૂર ॥ હું ॥ હોં
 ॥ ૫ ॥ રાખો શરણાની આસ્તા, હોં ને-
 ડા નહિ આવે રોગ ॥ આણુદ વર્તે ઇશુ
 નામથી, હોં બહાલા તણા સયોગ ॥ હું ॥

॥ હોં ॥ ૬ ॥ સુખશાતી વર્તે ઘણી હોં
 જે ધ્યાવે નર નાર ॥ પરભવ જાતા ઇણ
 જીવને, હોં એહ તણે આધાર ॥ હૂં ॥ હોં
 ॥ ૭ ॥ મન ચિતિત મનોરથ ફળે, હોં
 વર્તે કોડ કલ્યાણ ॥ શુદ્ધ મને ધ્યાવતા,
 હોં નિશ્ચે પદ નિરવાણ ॥ હૂં ॥ હોં ॥
 ॥ ૮ ॥ ઇણ સરખો શરણો નહી, હોં
 ઇણ સરખો નહી નામ, ઇણ સરખો
 મિત્ર નહી, હોં ગામ નગર પુર ઠામ
 ॥ હૂં ॥ હોં ॥ ૯ ॥ દાન શિયળ તપ
 ભાવના હોં જગમે તત્વ સાર ॥ કરો આ-
 રાધો ભાવશુ, હોં પામો મોક્ષ દુવાર ॥
 હૂં ॥ હોં ॥ ૧૦ ॥ જોડ કીધિ છે જુગિ-
 શુ, હોં પાલી શેખાકાળ ॥ રૂપિ ચોથમલજ
 ઇમ ભણે, હોં સુણજે આળ ગોપાળ હા ૦
 ॥ હોં ॥ ૧૧ ॥ ઇતિ ॥

શ્રી મહાવીર સ્વામીનો છંદ.

સેવો વીરને ચિત્તમા નિત્ય ધારો, અરિ
 મોધને મનથી દૂર વારો ॥ સતોષવૃત્તિ ધરો
 ચેત્તમાહિ, રાગ દ્વેષથી દૂર થાઓ ઉચ્છાહિ
 ૧ ॥ પડયા મોહના પાસમા જે પ્રાણી,
 મુદ્ધ તત્વની વાત તેણે ન જાણી ॥ મનુ
 જન્મ પામી વૃથા કા ગમે છે, જનમાર્ગ
 મૂડી ભૂલાં કાં ભમે છે ॥ ૨ ॥ અલોભી
 મમાની નિરાળી તને છે, સલોભી સમાની
 મરાળી ભને છે ॥ હરિ હરાદિ અન્યથી શુ
 મો છે, નદી ગગ મુકી ગળીમા પડો છે
 ૩ ॥ કેઈ દેવ હાથે અસિ ચક્રધારા, કેઈ
 વ ઘાલે ગળે ઈંદમાળા ॥ કેઈ દેવ ઉત્સગે
 મળે છે વામા, કેઈ દેવ સાથે રમે વૃદ્ધ રામા
 ૪ ॥ કેઈ દેવ જપે લેઈ જપમાળા, કેઈ
 માસ ભક્ષી મહા વીકરાળા ॥ કેઈ યોગિણી
 મોગિણી લોગ માળે, કેઈ રૂદ્રાણી છાગનો

હોમ માગે ॥ ૫ ॥ ઇશા દેવ દેવી તણી
 આશ રાખે, તદા મુક્તિનાં મુખને કેમ આ-
 ખે ॥ જદા લોભના થોભનો પાર નાભ્યો,
 તદા મધનો ખીદુઓ મન્ન ભાભ્યો ॥ ૬ ॥
 જેહ દેવલા આપણી આશ રાખે, તેહ ખી-
 ડને મન્ન શુ લેય ચાખે ॥ દીનહીનની ભીડ
 તે કેમ ભાજે, કુટયો ઢાલ હોએ કહો કેમ
 વાજે ॥ ૭ ॥ અરે મૂઢ બ્રાતા ભજે મોક્ષ
 દાતા, અલોભી પ્રભુને ભજે વિશ્વખ્યાતા ॥
 રત્ન ચીતામણિ સરિખો એહ સાચો, કલકી
 કાચના પીડ શુ મત રાચો ॥ ૮ ॥ મદ્બુદ્ધિ
 શુ જેહ પ્રાણી કહે છે, સવિધર્મ એકત્વ ભુલો
 ભમે છે ॥ કિહા સર્પવા ને કિહા મેરૂધીર,
 કિહા કાયરા ને કીહા શુરવીર ॥ ૯ ॥ કીહા સ્વર્ણ-
 થાળં કિહા કુલખડ, કિહા કોદ્રવા ને કિહા
 ખીરમડ ॥ કિહા ખીર સીધુ કિહા ક્ષારનીર,
 કિહા કામધેનુ કિહા છાગખીર ॥ ૧૦ ॥ કિહાં

સત્યવાચા કિહા કુડ વાણી, કિહા રક નારી
 કિહા રાયરાણી ॥ કિહા નારકી ને કિહાં દેવ
 ભોગી, કિહા ઇદ્રદેહી કિહા કુષ્ટ રોગી ॥૧૧॥
 કિહાં કર્મધાતી કિહા કર્મધારી, નમો વીર-
 સ્વામી ભલો અન્ય વારી ॥ જીસી સેજમા
 સ્વપ્નથી રાજ્ય પામી, રાયે મદ્બુદ્ધિ ધરી
 જેહુ સ્વામી ॥ ૧૨ ॥ અસ્થીર સુખ સસા-
 રમા મન્ન રાયે, તે જના મુઠમા શ્રેષ્ઠ શુ
 ઇષ છાજે ॥ તલો મોહ માયા હરો દલરોશી,
 સલો પુણ્ય પોશી ભલો તે અરોશી ॥ ૧૩
 ॥ ગતી ચાર સસાર અસાર પામી, આબ્યો
 આશ ધારી પ્રભુ પાય સ્વામી ॥ તુહી
 તુહી પ્રભુ પરમ રાગી, ભવફેરની શૃખલા
 મોહ ભાગી ॥ ૧૪ ॥ માનીયે વીરજી અરજ
 છે એક મોરી, દીજે દાસકું સેવના ચરણ
 તોરી ॥ પુણ્ય ઉદય હુવો ગુરૂ આજ મેરો,
 વિવેકે લલ્યો મે પ્રભુ દર્શ તેરો ॥ ૧૫ ॥

શ્રી મહાવીરજિન ત્રિમંગી છંદ.

જિનશાસન સ્વામી, અતરભામી, શિવ
 મતિ ગામી, મુખકારી ॥ જગમે જસવતા
 શ્રી ભગવતા, મુગુણ અનતા ઉપગારી ॥
 સિદ્ધારથ કુળ આયા, જગત સુહાયા, શુભ-
 પળ બાયા, ગુણધારી ॥ ધન ત્રિશલા નદન,
 કુળધ્વજ સ્યદન, જીન ચરણનકી, બલિહારી
 ॥ ૧ ॥ આસન કપાયા સુરપતિ આયા,
 શીશ નમાયા, શુભ ભાવે ॥ વૈકિયકી પાસે,
 મેલી ઉલાસે, લે જીન તામે, ગિરિ આવે ॥
 તિહા પ્રભુજીનો મહોચ્છવ કીનો ફિર મુક
 દીનો, જ્યા મહત્તારી ॥ ધન ત્રિશલા ॥
 ૨ ॥ યુગ વદણા કરકે, નિદ્રા હરકે, સ્તવન
 ઉચરકે, ઘર બાવે ॥ ભઈ રવિ ઉગાઈ,
 ભુધવ તાઈ, દારી વધાઈ દરસાવે ॥ નૃપ
 મહોચ્છવ કીનો, દાન જ દીનો, હર્ષત હૈયો
 નીહારી ॥ ધન ૦ ૩ ॥ યૌવન વય માહી

ન્યારી બ્યાહી, અવસર પાહી બેગ ગ્રહે ॥
 તપસ્યા તન તાવે, સમ દમ ભાવે, ધ્યાન
 સુધ્યાવ, કષ્ટ સહે ॥ પ્રભુ ક્ષમા સાગર, જ્ઞાન
 ઉજગર, ગુણ રતનાકર અઘવારી ॥ ધન૦ ॥
 ૪ ॥ શુદ્ધ સયમ પાળે, દુષણ ટાળે, શિવ-
 મગ ચાલે, જગ ત્રાતા ॥ ક્રોધ માન ને માયા,
 લોભ હઠાયા, મોહ ભગાયા, અરિ ઘાતા ॥
 શકળ મન ધ્યાયા, કર્મ ખપાયા; કેવળ પાયા,
 જિજ્ઞાસારી ॥ ધન૦ ॥ ૫ ॥ સુષ્ટિ નાથ બડાઈ,
 મન અકડાઈ, આયા ચલાઈ, પ્રભુ પાસે ॥
 વિરમય અતિ પાયા, ચિત્ત લગાયા, ગર્વ ગમા-
 યા, વીમાસે ॥ પ્રભુ ભર્મ ચિટાયા, જિન મગ
 આયા, સજમ ઠાયા, તિજસારી ॥ ધન૦ ॥ ૬ ॥
 પરથમ ઇદ્વૃત્તિ, પૂરવધર શ્રુતિ, ત્રિપદી
 સયુતિ, કરમાયા ॥ ગણધર પદ લીના,
 પરમ પ્રવિના, સમ દમ લીના તન તાયા,
 ॥ ચુમ્માળીસે લારા, ગણધર ઇચ્છારા, ભયે

અણુગારા, વ્રતધારી ॥ ધન૦ ॥ ૭ ॥ ચાર
 તીરથ થાપ્યા, પાપ ઉથાપ્યા, સુવ્રત આપ્યા
 નર નારી ॥ કેઈ સ્વર્ગ સીધાયા, કેઈ શિવ
 પાયા, શ્રી જિનરાયા, હિતકારી ॥ શૈલેશી
 ભાવે, પ્રભુ શિવ પાવે, જગમે નાવે, અવિકારી
 ॥ ધન૦ ॥ ૮ ॥ પ્રભુ અલખ નિરજન, ભવ-
 દુ.ખ ભજન, ભવિજન રજન કિરપાળા ॥ જે
 શુદ્ધ મન ધ્યાવે, દુ.ખ પુલાવે સુખ ઉપજાવે,
 પ્રતિપાળા ॥ કહે રૂપિ તિલોકા, નીરતર ધોકા;
 દેખે શિવ થોકા, ભવ પારી ॥ ધન૦ ॥ ૯

શ્રી વૈરાગ્ય ઉપદેશક દોહા.

દયા સુખની વેલડી, દયા સુખની ખાણ,
 અનંત જીવ મુકતે ગયા, દયા તણા ફળ
 જાણુ ॥ ૧ ॥ હીસા દુખની વેલડી, હીસા
 દુ.ખની ખાણ ॥ અનંત જીવ નરકે ગયા,

હીસા તણા કળ જાણુ ॥ ૨ ॥ ચેતોરે ભવ
 પ્રાણીયા, એ સસાર અસાર ॥ સ્થીરતા કોઈ
 દીમે નહી, ધન જોખન પરીવાર ॥ ૩ ॥ ધર્મ
 કરો તમે પ્રાણીઆ, ધર્મ થકી સુખ હોય ॥
 ધર્મ કરતા જીવને, દુખીયા ન દીઠા કોય
 ॥ ૪ ॥ જીવ દયા પાળી સહી, પાળી છે છ
 કાય ॥ વસ્તા ધરનો પ્રાહુણો, મીઠા લોજન
 ખાય ॥ ૫ ॥ જીવ દયા પાળી નહી, પાળી
 નહી છકાય ॥ મુના ધરનો પ્રાહુણો, જેમ
 આંચો તેમ જાય ॥ ૬ ॥ રત્ન પડયું છે
 બજારમા, રહ્યું ગરદ લપટાય ॥ મુરખ જાણે
 કાકરો, ચતુરે લીચો ઉઠાય ॥ ૭ ॥ ચોટા
 કેરે બજારમે, લાંબા પાન ખજુર ॥ ચડેતો
 ચાખે પ્રેમરસ, પડે તો ચકના ચુર ॥ ૮ ॥
 એ શીખામણુ સાચી કહી, સર્વને હીતકાર ॥
 કાંઈક દયા કરેણુ રાખજો, તમે સાલજ્યાનો
 પરીમાણુ ॥ ૯ ॥ ખરો મારગ વીતરાગનો

સુદમ જેના લેહ ॥ શ્રદ્ધા હોય તે સદરજો,
 મનમા રાખી ઉમેદ ॥ ૧૦ ॥ ડગાવ્યા ડગજો
 મતી, નિશ્ચય રાખજો મન ॥ હીસાથી રહેજો
 વેગળા, કહેવાસો ધન ધન ॥ ૧૧ ॥ ઢીલ
 ન કીજો ધર્મની, તપ જપ લીજો લુટ ॥
 જેસી શીસી કાચકી, જાય પલકમે કુટ ॥
 ૧૨ ॥ દુદમ આરો પચમો, નિશ્ચય રાખજો
 મન, થોડામા નફો ઘણો, જેમ કુડા માહી રતન
 ॥ ૧૩ ॥ સાધુ ચઢન બાવના, શીતળ જાકો
 અગ ॥ લહેર ઉતારે ભુજગડી, દે દે જ્ઞાનકો
 રગ ॥ ૧૪ ॥ સાધુ બડે પરમાર્થી, મોટો
 જીન કો મન ॥ ભર ભર સુષ્ટી દેત હે, ધર્મ
 રૂપીયો ધન ॥ ૧૫ ॥ હળુ કરમી જીવને,
 રૂચે એ ઉપદેશ ॥ ખરો મારગ વીતરાગનો,
 જેમાં કુડ નહી લવલેશ ॥ ૧૬ ॥

મોક્ષાર્થિને વંદના.

(રાગ બિલાસ)

જુઓરે જુઓરે જૈનો ! કેવા વ્રતધારી ?
 કેવા વ્રતધારી, તેને વદના અમારી — જુઓરે૦ એ ટેક.
 જુઓ જુઓ જ બુસ્વામિ, બાળાવયે બોધ પામી,
 તજ્યુ રાજ્યરૂઢિ જોણે, તજી આઠ નારી,
 તજી આઠ નારી, તેને વદના અમારી જુઓરે૦ ૧
 ગજસુકમાળમુનિ, ધગે શિરપર ધુનિ,
 અડગ રહ્યા તે ધ્યાને, ડગ્યા ન લગારી,
 ડગ્યા ન લગારી, તેને વદના અમારી. જુઓરે૦ ૨
 કોશ્યાના મદીર મધ્ય, રહ્યા મુનિ સ્થુળિભદ્ર,
 વેશ્યા સગ વાસો તોયે, થયા ન વિકારી,
 થયા ન વિકારી, તેને વદના અમારી જુઓરે૦ ૩
 સતી તો રાબુલ જોવી, જગમા ન જોડી એવી,
 પતિવ્રત માટે કન્યા, રહી એ કુવારી,
 રહી એ કુવારી, તેને વદના અમારી. જુઓરે૦ ૪
 જનકસુતા જે સીતા, વરમ તો પ્યારે પીત્યા,

ધણુ દુ.ખ વેઠ્યુ તોયે, ડગ્યા ન લગારી,
 ડગ્યા ન લગારી, તેને વદના અમારી જીઓરેં ૫
 સતી કળાવંતી નામે, થયા શખપુર ગામે,
 કુર નિજ કાખ્યા તોયે, રહ્યા ટેક ધારી
 રહ્યા ટેક ધારી, તેને વદના અમારી જીઓરેં ૬
 દુખડા તો દીધા દેવે, સહ્યા એતો કામદેવે,
 ધણુ દુ.ખ વેઠ્યુ તોયે, ડગ્યા ન લગારી,
 ડગ્યા ન લગારી, તેને વદના અમારી જીઓરેં ૭
 ધન્ય ધન્ય તે નરનારી, એવા દ્રઢ ટેક ધારી,
 જીવિત સુધાર્યું જોણે, પામ્યા ભવ પારી,
 પામ્યા ભવ પારી, તેને વદના અમારી. જીઓરેં ૮

બાર ભાવના (આત્મગોષ્ઠી).

(૧) આ મારું શરીર, વૈભવ, લક્ષ્મી તેમજ મારો
 કુટુંબ-પરિવાર એ સર્વ વિનાશી છે, હું પોતે અ-
 વિનાશી છું વિનાશીના મોહમાશા માટે હું મુઝામ
 રહું છું ?

(૨) મરણ સમયે મારો વૈભવ, લક્ષ્મી કે કુટુંબ-
 પરિવાર મને યથાવશો નહિ, તેમજ સથવારો પણ

કરશે નહિ. શરણુ એવા મને, માત્ર ધર્મનું જ શરણુ છે

(૩) મેં (મારા આત્માએ) મસાર-સમુદ્રમાં લમતા ઘણા લવ કર્યાં છે હવે હું તે બેડીથી કયારે મુક્ત થઈશ ?

(૪) આ મારો આત્મા એકલો છે, તે એકલો આવ્યો છે, એકલો જશે અને કરેલા સાગ ખોટા ફળ એકલોજ ભોગવશે

(૫) હું કોઈનો નથી, કોઈ મારું નથી.

(૬) શરીર અપવિત્ર છે, મળમૂત્રની ખાણ છે, રોગ—જરાનું નિવાસ ધામ છે, (હું તેથી ન્યારો છું.)

(૭) મિથ્યાત્વ, અવ્રત, પ્રમાદ, અશુભયોગ અને ક્રુપાય એ પાપ, પાપને દાખલ થવાના ગર-નાળાં તે આશ્રવ છે

(૮) સમકિત, વ્રતપચ્ચખાણુ, અપ્રમાદ, શુભ-યોગ અને અક્રુપાય એ પાપ, આવતાં કર્મને રોકનારા મારણા તે સવર છે

(૯) અનશન, ઉણ્ણદરી, વૃત્તિમક્ષેપ, રસપરિ-

ત્યાગ, કાયકલેષ, ઇન્દ્રિય પડિમલીનતા, પ્રાયશ્ચિત, વિનય, વૈયાવચ્ચ, શાસ્ત્રપઠન, ધ્યાન અને કાઉ-
રસગ્ગ એ બાર, પૂર્વે દાખલ થઈ ગયેલા પાપોને
બાળનારા અમિ સમાન—નિર્જન—રહે

(૧૦) હું હાલ અમુક ધરમા છું એટલે કુવા-
માના દેડકા માફક અહીં પદમા રહ્યો છું, પરંતુ ચૌદ
રાજલોક આગળ હું અને મારું હાલનું રહેઠાણ કોણ
માત્ર છે । ઉભા મનુષ્યના આકારે આવી રહેલા ચૌદ
રાજલોકમા—નીચે ભુવનપતિ, વ્યતર અને સાત
નર્ક છે, ત્રીચ્છે અઢીદ્વીપ આવી રહ્યા છે, ઉચે
બાર દેવલોક, નવ પ્રૈવેયક, પાંચ અનુતર વિમાન
અને તે ઉપર અનંત સુખમય પવિત્ર સિદ્ધગતિની
પડોશી સિદ્ધશિલા છે

(૧૧) ભવબ્રમણ કરતા કરતા સમ્યક જ્ઞાનની
પ્રસાદી મળવી એ ઘણી દુર્લભ છે

(૧૨) ધર્મના ઉપદેશક તથા શુદ્ધશાસ્ત્રના બોધક
એવા ગુરૂ અને શ્રવણ મળવું અતિ દુર્લભ છે

શ્રી પુચ્છિસ્સુણં

(કાવ્યમ)

પુચ્છિસ્સુણ સમણા માહણાય, આગારિ-
 ભોયા પરતિથિયાય ॥ સે કેઇલેગ ત-હિયધમ્મ-
 માહુ, અણેલિસ સાહુસમિખયાએ ॥ ૧ ॥
 કહ ચ નાણુ કહ દસણુ સે, સીલ કહ નાય-
 સુયસ્ય આસી ॥ જાણા સિણુ ભીખુ જહા-
 તહેણુ, અહાસુત યુહિ જહાણિસ ત ॥ ૨ ॥
 ખેયન્ને સે કુસલે મહેસી, અણુ ત નાણી ચ અ-
 ણુ તદ્દસી ॥ જસન્નિસણે ચખખુપહેઠિયસ્ય, જા-
 ણાહિ ધમ્મ ચ ધિઈ ચ પેહી ॥ ૩ ॥ ઉઠ
 અહેય તિરિય દિસાસુ, તસાય જે થાવર જેય
 પાણા ॥ સેણિણુ ચ્યણિચ્ચેહિ સમિખ પન્ને,
 દીવેવ ધમ્મ સમિય ઉઠાહુ ॥ ૪ ॥ સે સંવ-
 દસી અલિભુયનાણી, ન્નિરામગધે ધિઈમં
 ઠિયખા ॥ અનુત્તરે સંવ જગસિ વિજજ,

ગથા અતીતે અભયે અણાઉ ॥ ૫ ॥ સે ભુધ-
 પન્ને અણિએઅચારી, ઉહ તરે ધીરે અણુત-
 ચખખુ ॥ અણુત્તર તખપઈ સૂરિએવા, વધરે-
 ચણિદેવ તમ પભામે ॥ ૬ ॥ અણુત્તર ધમ્મ-
 મિણુ જિણાણુ, નેયા મુણિ કાસવ આસુપન્ને
 ॥ ઇદેવ દેવાણુ મહાણુલાવે, સહસ્સણેતા
 દિવિણુ વિસિઠે ॥ ૭ ॥ સે પન્નયા અખય
 સાગરેવા, મહોદહિવાવિ અણુતપારે ॥ અણા-
 ઇલેયા અકસાઈ ભિખૂ, સકકેવ દેવાહિવધન્નુ-
 ધમ્મ ॥ ૮ ॥ મે વીરિએણુ પડિપુન્ન વિરિએ,
 સુદસણે વા જુગ સન્વ સેઠે ॥ સુરાણએવાસિ
 મુઠાગરે સે, વિરાયએણેગણુણાવવેએ ॥ ૯ ॥
 સય સહસ્સાણુઉ જોયણાણુ, તિકડસે પડગ
 વેજયતે ॥ સે જોયણે જુવણુવધસહસ્સે, ઉધ્ધુ-
 રિસિતોહેઠ સહસ્સમેગ ॥ ૧૦ ॥ પુઠેણુએ ચિઠધ
 ભૂમિવઠિએ, જ સૂરિયા અણુપરિવદ્ધયતિ ॥
 સેહિમવન્ને ખહુ નદણે ય, જ સી રઈ વેદ્યતિ

મહિદા ॥ ૧૧ ॥ સે પંવએ સદ મહપ્પ-
 ગાસે, વિરાયઈ કચણ મહવન્ને ॥ અણતરે
 ગિરિસુ ય પંવદુગે, ગિરિવરે સે જલિએવ લોમે
 ॥ ૧૨ ॥ મહીએ મઝમિ ઠિએણુગિદે, પન્નાયતે
 સૂરિય સુદ્ધલેસે ॥ એવ સિરિએઉ સ ભૂરિવન્ને,
 મણોરમે જોયઈ અચ્ચિમાલી ॥ ૧૩ ॥ સુદ સ-
 ણુસેવ જસો ગિરિસ્સ, પવુચ્ચઈ મહતો પંવ-
 ચસ્સ ॥ એતોવમે સમણે નાયપુત્તે, જઈ જસો
 દસણુ નાણુ શ્રીલે ॥ ૧૪ ॥ ગિરિવરેવા નિસ-
 હાયયાણુ, રૂયએવ સેઠે વદ્ધયાયતાણુ, તઓ-
 વમે સે જગભૂઈપન્ને, મુણીણુ મઝેતમુદાહુ
 પન્ને ॥ ૧૫ ॥ અણતર ધમ્મ-મુઠરિઈત્તા,
 અણતર ઝાણુવર ઝિયાઈ ॥ સુસુક્કસુક્ક અપ-
 ગડ સુક્ક, સખદુવેગતવદાતસુક્ક ॥ ૧૬ ॥
 અણતરગ પરમ મહેસી, અસેસકમ્મ સ વિ-
 સોહઈત્તા ॥ સિદ્ધિગઈ સમ્મમણુત પત્તે, ના-
 ણેણુ મીલેણુ ય દસણેણુ ॥ ૧૭ ॥ રૂપેસુ-

જાએ જહ સામલિવા, જ સ્મિ રઈ વેદ્યતિ
 સુવન્ના ॥ વણેસુવા નદણુ-માહુ સેઠ, ના-
 જોણુ સીલોણુ ય ભૂઈપન્ને ॥ ૧૮ ॥ થણિયવ
 સદાણુ અણુતરેઉ, અ દોવ તારાણુ મહાણુભાવે
 ગધેસુવા અદણુ-માહુ સેઠ, એવ મુણીણુ
 અપડિન્ન-માહુ ॥ ૧૯ ॥ જહા સયભુ ઉદહીણુ
 સેઠે, નાગેસુવા ધરણિદ-માહુ સેઠે ॥ ખઉ-
 દએવા રસવેજ્યતે, તવોવહાણે મુણિ વેજ્યતે
 ॥ ૨૦ ॥ હથિયસુ એરાવણુ-માહુજાએ, સીહો
 મિયાણુ સલિલ્લાણુ ગગા ॥ પળિસુવા ગુરૂલે
 વેણુદેવે, નિજ્વાણુવાદીણિહ જાયપુત્તે ॥ ૨૧ ॥
 જોહેસુ જાએ જહ વીસસેણે, પુરૂંદેસુવા જહ
 અરવિદ-માહુ ॥ ખતીણુ શેઠે જહ દત વકકે,
 ઇસીણુ-સેઠે તહ વદ્ધમાણે ॥ ૨૨ ॥ દાણાણુ
 સેઠ અભયપયાણુ, સચ્ચેસુવા અણુવજ્જ-
 વયતિ ॥ તવે સુવા ઉત્તમ ખલચેર, લોગુત્તમે
 સમણે નાયપુત્તે ॥ ૨૩ ॥ ઠિઇણુ સેઠા લવસત્ત-

માવા, સલા સુહૃન્માવ સલાણુ સેઠા ॥ જિવ્વાણુ
 સેઠા જહ સન્વધન્મ, જુ જાયપુત્તા પરમથિ
 જાણી ॥ ૨૪ ॥ પુઠોવમે ધુણુ ધિગયગેહિ,
 ન સન્નિહિ કુન્વઘ આસુપન્ને ॥ તરિતુ સમુદં
 ચ મહાભવોધ, અભયંકરે વીર અણુતચખુ
 ॥ ૨૫ ॥ કોહ ચ માણુ ચ તહેવ માય, લોભ
 ચઉચ્ચ અઝચ્ચદોસા ॥ એઆણિ વતા અર-
 હામહેમી, જુ કુન્વઘ પાવ જુ કારવેધ ॥ ૨૬ ॥
 કિરિયાકિરિય વિણુધ્યાણુવાય, અન્નાણિયાણુ
 પડિચચ્ચ ઠાણુ ॥ સે સન્વવાય ઇતિવેદધતા,
 ઉવઠિએ ધન્મ સદ્દીહરાય ॥ ૨૭ ॥ સે વારિયા
 ઇચ્ચિ સરાઇભત્ત, ઉવહાણુવ દુખઅયઠયાએ ॥
 લોગ વિદિત્તા આર પારચ, સન્વં ચલૂ વા-
 રિય સન્વવાર ॥ ॥ ૨૮ ॥ સોચ્ચા ચ ધન્મ
 અરહિ તભાસિય, સમાહિય અઠપઉવિશુદ્ધ
 ॥ ત સદ્દહતા ચ જણા અણાઉ, ઇદેવ દેવા-
 હિઆગમિસ્સતિ ત્તિએમિ ॥ ૨૯ ॥ ઇતિ.

શ્રી પ્રસ્તાવિક ગાથાઓ.

(કાવ્યમ)

પચ મહુવ્વય સુવ્વય મૂલ, સમણ મણા-
 ધલ સાહુ સુચિણ ॥ વેર વિરામણ પજજવ-
 સાણ ॥ સવ્વ સમુદ્ધ મહોદ્ધિ તિથ્થ ॥ ૧ ॥
 તિથ્થકરેદ્ધિ સુદેસિય મગ્ગ, નરગતિરિય વિવ-
 જ્ઞિય મગ્ગ ॥ સવ્વ પરિત્ત સુનિમ્મિય
 સાર, સિદ્ધિ વિમાણ અવગુય દાર ॥ ૨ ॥
 દેવ નરિદ નમસિય પૂઠય, સવ્વ જગુત્તમ
 મગલ મગ્ગ ॥ દુદ્ધરિસ ગુણ નાયક-મેઠ,
 મોખપહસ્સ-વડસગ ભુય ॥ ૩ ॥

(અનુબુદ્ધપટ્ટમ)

ધમ્મા રામેયરેભિખુ, ધિર્ધમ ધમ્મ સા-
 રહી, ધમ્મા રામે રથે દતે, બલયેર સમા-
 હિથે ॥ ૪ ॥

દેવ દાણવ ગધવા, જખ રખસ કિન્નરા ॥
 બલયારિ નમસતિ, દુદ્ધર જે કરિતિ તે

૧ ॥ ૫ ॥ એસ ધમ્મે ધુવે સ્થિયએ, સાસએ
 નિશ્ચુદ્ધેસિએ ॥ સિગા સિગતિ આણેણુ, સિ-
 ઝિસ્સતિ તહાવરે ત્તિ બેભિ ॥ ૬ ॥

(આર્યાવૃત્તમ)

અરિહત સિદ્ધ પવયણુ, ગુરૂ થેર બહુ-
 સ્સુએ તવસ્સીસુ ॥ વચ્છદ્ધયા ય તેસિ, અ-
 ભિજ્જા નાણોવઓગે ય ॥ ૭ ॥ દસણુ વિ-
 ણુય આવ-સ્સએ ય, સીલવ્વયે નિરઘયારે ॥
 બણુલવ તવ ચિચયાએ, વેયાવચ્ચે સમાહીએ
 ॥ ૮ ॥ અપુવ્વ નાણુગાહણે, સુચલત્તી પવ-
 યણે પલાવણુયા ॥ એએહિ કારણેહિ, તિચ્ચ-
 ચરત લહધં જીવો ॥ ૯ ॥ નિણુવયણે અણુ-
 રત્તા, નિણુવયણુ જે કરતિ ભાવેણુ, અમલા
 અસકિલિહા, તે હુતિ પરિત્તસસારી ॥ ૧૦ ॥
 એવ ખુ નાણિણો સાર, જ ન હિસર્ધ કિં-
 ચણુ અહિસા સમય એવ, એતાવત્તં વિચ-
 ણિયા ॥ ૧૧ ॥ જાઇ અ વુટ્ઠિ અ ઇનજ

પાસ, ભૂતેહિ જાણે પડિલેહ સાચ ॥ તમ્હા-
 તિવિજળે પરમતિણુચ્યા, સમ્મત્ત દસી જી
 કરેઈ પાવ ॥ ૧૨ ॥ સાર દસણુ નાણુ,
 સાર તવ નિયમ સજમ સીલ ॥ સાર
 જિણુવર ધમ્મ, સાર સલેહણુ મરણુ ॥
 ૧૩ ॥ મજ્જ વિસય કસાયા, નિદા વિકહા
 ય પચમી લણિયા ॥ એ એ પચ પમાયા,
 જીવા પાડતિ સસારે ॥ ૧૪ ॥

(અનુબુદ્ધપવ્ત્તમ)

લલતિ વિમલા લોએ, લલતિ સુરસ-
 પયા ॥ લલતિ પુત્ત મિત્ત ચ, એગો ધમ્મો
 ન લલઈ ॥ ૧૫ ॥ એગો—હ નથિય મે કોઈ,
 નાહ—મન્નસ્સ કર્સઈ ॥ એવં અદીણુ મણુસો,
 અપ્પાણુ—મણુસાસઈ ॥ ૧૬ ॥

॥ શ્રી દશવૈકાલિક સૂત્ર મૂળપાઠ. પહેલું અધ્યયન.

(અનુષ્ટુપવૃત્તમ્)

ધર્મો મંગલ-મુક્તિ, અહિંસા સજ્જનો
તવો ॥ જેણે જિતે નમંસતિ, જન્મ ધર્મ
સયા મળે ॥ ૧ ॥ જહા દુમત્સ પુષ્કેસુ,
ભમરો આવિયઈ રસ ॥ નય પુષ્ક કિલામેઈ,
સેય પીણેઈ અપ્પય ॥ ૨ ॥ એમે એ
સમણા ઝુતા, જે લોએ સતિ સાહુણે ॥
વિહગમાવ પુષ્કેસુ, દાણુભતેસણે રયા ॥ ૩ ॥
વય ચ વિસિ લલામો, નય કોઈ ઉવહમ્મઈ
॥ અહાગડેસુ રીયતે, પુષ્કેસુ ભમરા જહા
॥ ૪ ॥ મહુકાર સમા યુદ્ધા, જે ભવતિ અણિ-
સિસ્યા, નાણાપિડ રયા હતા, તેણુ વુચ્ચતિસા
હુણે તિ જેમિ ॥ ૫ ॥ ઇતિ દુમ્મયુષ્કિય
નામ પદમ અગ્રયણ સમ્મત ॥ ૧ ॥

બીજી અધ્યયન.

કહનું કુળ સમાન, જે કામે ન નિ-
વારએ ॥ પએપએ વિસીયતો, સકપસ-
વસગએ ॥ ૧ ॥ વત્થગધ-મલકાર, ઇતિ-
એ સયણાણિય ॥ અચ્છદા જે ન ભુજતિ,
ન સે ચાઈ તિ વુચ્છઈ ॥ ૨ ॥ જે ય કતે
પિએ ભોએ, લદ્દે વિપ્પિકુ કુવ્વઈ ॥ સાહીણે
ચયઈ ભોએ, સે હુ ચાઈ તિ વુચ્છઈ ॥ ૩ ॥

(કાવ્યમ)

સમાઈ પેહાઈ પરિવ્વયતો, સિયા મણો
નિસ્સગઈ બહિદ્દા ॥ ન સા મહ નોવિ અહ
પિ તીસે, ઇસેવ તાએ વિણિએજજ રાગ
॥ ૪ ॥ આયા વયા હી ચય સોગમદ્દ, કામે
કમાહી કમિય ખુદ્દુખ ॥ ઈંદાહી દોસ
વિણિએજજ રાગ, એવ સુહી હોહિસિ સપ-
રાએ ॥ ૫ ॥

(અનુબુદ્ધપદ્ધતમ)

પાખ દે જલિય જોઈ, ધુમકેઉ દુરાસય ॥
 નેચ્છતિ વતય ભુત્ત, કુલે જાયા અગધણુ
 ॥ ૬ ॥ ધિરચ્છુ તે જ સોકામી, જો ત જીવિય
 કારણા, વત ઇચ્છાસ આવેઉ, સેય તે મરણ
 ભવે ॥ ૭ ॥ અહ અ ભોગરાયસ્સ, ત અ
 સિ અધગવન્હિણો ॥ મા કુલે ગધણા હોમો,
 સજમ નિહુઉચર ॥ ૮ ॥ જઈ ત કાહિસિ
 ભાવ, જ જ દિચ્છસિ નારીઓ ॥ વાયા વિ
 દ્ધોવ હડો, અઠિઅપ્પા ભવિસ્સસિ ॥ ૯ ॥
 તીસે સો વયણ સોચ્ચા, સજયાએ મુલાસિય
 ॥ અકુસેણ જહા નાગો, ધમ્મે સ પડિવાઈ-
 ઓ ॥ ૧૦ ॥ એવ કરતિ સબુદ્ધા, પડિયા
 પવિયખણા ॥ વિણિયદ્ધતિ ભોગેસુ જહા
 સં પુરિસોત્તમો તિ યેમિ ॥ ૧૧ ॥ ઇતિ સામન્ન
 પુબ્બીય નામ ખીયગ્ગણુ સમ્મત્ત ॥ ૨ ॥

ત્રીજી અધ્યયન.

સજમે સુઠીઆપાણુ, વિપ્પ મુઠ્ઠાણુ તા-
 ઇણુ ॥ તેસિ-મેય-મણાઈન્ન, નિગ્ગથાણુ
 મહેસિણુ ॥ ૧ ॥ ઉદેસિય કીયગડ, નિયાગ
 અભિહડાણિ ય ॥ રાઈભતે સિણાણે ય, ગધ
 મદ્દે ય વીયણે ॥ ૨ ॥ સનિહી ગિહિમત્તે
 ય, રાયપિ ઉ કિ-મિચ્છએ ॥ સખાહણુ દત
 પહોયણા ય, સપુચ્છણુ દેહ પહોયણા ય ॥ ૩ ॥
 અકૂવએ ય નાલિએ, છત્તસ્સ ય ધારણુઠાએ ॥
 તિગિચ્છ પાહણા પાએ, સમારભ અ નેઈણો
 ॥ ૪ ॥ સિન્નજયર પિંડ ય, આસદ્દી પલિય કએ ॥
 ગિહ તર નિસિન્નજએ, ગાયસ્સુવટ્ટણાણિ ય ॥ ૫ ॥
 ગિહિણો વેયાવડિય, જાઈઆજીવવત્તિયા ॥
 તત્તા-નિંવુડ લોઇત્ત, આઉરસ્સરણાણિ ય ॥ ૬ ॥
 મૂલએ સિ ગમેરે ય, ઉચ્છુ ખ ઉ અ નિંવુડે ॥
 કદે મૂલે ય સચ્ચિત્તે, કલે ખીએ ય આમએ

॥ ૭ ॥ સોવચ્ચલે સિંધવેલોલે, રામાલોલે ચ
 આમએ ॥ સામુદે પસુખારે ચ, કાલાલોલે ચ
 આમએ ॥ ૮ ॥ ધ્રુવભિત્તિ વમલે ચ, વત્થિ-
 કમ્મ વિરેચલે ॥ અંજલે દતવલે ચ, ગાયા-
 ભગ વિભૂસલે ॥ ૯ ॥ સંવ-મેય-મણ્ઠાઈન્ન
 નિગ્ગથાલુ મહેસિલુ ॥ સજમભિય જુતાલુ,
 લહુલુય વિહારિલુ ॥ ૧૦ ॥ પચાસવ પરિ-
 ન્નાયા, તિગુતા છસુ સજયા ॥ પચ નિગ્ગ-
 હુણા ધીરા, નિગ્ગથા ઉજ્જુદસિલો ॥ ૧૧ ॥
 આયાવયતિ ગિમ્હેસુ, હેમ તેસુ અવાઉડા ॥
 વાસાસુ પડિસ લીણા, સજયાસુસમાહિયા ॥ ૧૨ ॥
 પરીસહ રિઉ દતા, ધુયમોહા જિઈદિયા ॥ સંવ
 દુખ્ખ પહીણુદા, પક્કમતિ મહેસિલો ॥ ૧૩ ॥
 દુક્કરાઈ કરિતાલુ, દુસ્સહાઈ સહિત્તુ ચ ॥ કે
 ઇત્થ દેવલોએસુ, કેઈ સિજ્જતિ નીરયા ॥ ૧૪ ॥
 ખવિત્તા પુંવ કમ્માઈ, સજમેલુ તવેલુ ચ ॥
 સિદ્ધિમગ્ગ-મણ્ણપત્તા, તાઈણો પરિનિવ્વુઠેત્તિ

એમિ ॥૧૫॥ ઇતિ ખુડગતિઆચાર કહા નામ
તઇય અઝયણુ સમ્મત ॥૩॥

વૌથું અધ્યયન.

સુયમે આઉસ તેણુ ભગવયા એવ
મખખાય, ઇહખલુ છજજીવણિયા નામ ઝયણુ,
સમણેણુ ભગવયા મહાવીરણુ, કામવેણુ પવે-
ઈયા, સુઅખાયા, સુપન્નતા, સેય મે અહિજીઉ,
અઝયણુ ધમ્મ પન્નતિ ॥ ૧ ॥ કયરા
ખલુસા છ જીવણિયા નામ ઝયણુ, સમણેણુ
ભગવયા મહાવીરણુ, કામવેણુ પવેઈયા, સુ
અખાયા, સુપન્નતા, સેયમે અહિજીઉ અઝ-
યણુ ધમ્મ પન્નતિ ॥ ૨ ॥ ઇમા ખલુસા છ
જીવણીયા નામ ઝયણુ, સમણેણુ ભગવયા
મહાવીરણુ કાસવેણુ પવેઈયા, સુઅખાયા,
સુપન્નતા સેય મે અહિજીઉ અઝયણુ ધમ્મ

પન્નતિ ॥ તજહા પુઠવિકાઈયા ૧, આઉ-
 કાઈયા ૨, તેઉકાઈયા ૩, વાઉકાઈયા ૪,
 વણુસ્સઈકાઈયા ૫, તસ્સકાઈયા ॥ ૬ ॥
 પુઠવિ ચિત્તમત-મખાયા, અણ્ણેગણવા, પુઠો-
 સત્તા, અન્નથ સથ પરિણુયેણુ ॥ ૧ ॥
 આઉ ચિત્તમતમખાયા, અણ્ણેગણવા, પુઠોસત્તા
 અન્નથ, સથ પરિણુયેણુ ॥ ૨ ॥ તેઉ
 ચિત્તમત-મખાયા, અણ્ણેગણવા, પુઠોસત્તા
 અન્નથ સથ પરિણુયેણુ ॥ ૩ ॥ વાઉ ચિત્ત-
 મત-મખાયા, અણ્ણેગણવા, પુઠોસત્તા, અન્નથ
 સથ પરિણુયેણુ ॥ ૪ ॥ વણુસ્સઈ ચિત્તમત
 મખાયા અણ્ણેગણવા, પુઠોસત્તા, અન્નથ સથ
 પરિણુયેણુ, તજહા અગ્ગખીયા, મૂલખીયા,
 પોરખીયા, ખધખીયા, ખીયરૂહા,—સમુચ્છિમા,
 તણુ, લયા ॥ વણુસ્સઈકાઈયા, સખીયા, ચિત્ત-
 મત-મખાયા-અણ્ણેગણવા, પુઠોસત્તા, અન્નથ
 સથ પરિણુયેણુ ॥ ૫ ॥ સેને પુણુ ઈમે

અણેગે, બહુવે તસા પાણા ॥ ત જહા અડંયા,
 પોયયા, જરાઉયા, રસયા, સ સેઇમા, સમુચ્છિમા
 ઉભલીયા, ઉવવાઇયા, જેસિ કેસિચ પાણાણુ,
 અલિકત, પડિકત, સકુચિય, પસારિય,
 રૂય, ભત, તસ્સિય, પહલાઇય, આગઇ ગઇ,
 વિન્નાયા, જેય કીડ પયગા, જાય કુથુ પિપ્પી-
 લિયા, સંવે એઇદિયા, સંવે તેઇદિયા, સંવે
 ચઉરિદિયા, સંવે પચિદિયા, સંવે તિરિકૂખ
 જોણિયા, સંવે નેરઇયા, સંવે મણ્યા, સંવે
 દેવા, સંવે પાણા, પરમાહુમ્મિયા ॥ એસો
 બહુ છઠો જીવનિકાઓ, તસ્સકાઓત્તિ પવુ-
 ચ્ચઈ ॥ ૬ ॥ હચ્ચેસિછન્હ જીવનિકાયાણુ,
 નેવસયદહ સમારણિજા, નેવન્નેહિ, દહ
 સમારણાવિજા, દહ સમારણતેવિ અન્ને ન
 સમણુ જાણેજા, જાવજીવાઓ, -તિવિહુ તિવિહેણુ
 મણેણુ, વાઆઓ, કાચેણુ, નકરેમિ, નકારવેમિ
 કરતપિ અન્નેન સમણુ જાણામિ, તસ્સલતે,

પડિચ્છમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણુ
 વોસિરામિ ॥ પઠમે ભતે મહુવ્વયે, પાણ્ણાઈ
 વાયાઓ વેરમણુ, સંવ ભતે પાણ્ણાઈવાય,
 પચ્ચખામિ સે સુહુમ વા, વાયરવા, તસ્સવા,
 થાવરવા, નેવસય, પાણ્ણુઅઈવાએળ, નેવત્તેહિ,
 પાણ્ણુ અઈવાયાદિળ, પાણ્ણુ અઈવાયતેવિ, અ-
 ન્નેન સમણ્ણુળણ્ણેળ, જવણ્ણવાએ, તિવિહુ તિવિ-
 હેણુ, મણ્ણેણુ, વાયાએ, કાએણુ, નકરેમિ, ન-
 કારવેમિ, કરતપિ અન્નેન સમણ્ણુ જાણ્ણામિ,
 તસ્સભતે, પડિચ્છમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ,
 અપ્પાણુ વોસિરામિ ॥ પઠમેભતે મહુવ્વયે
 ઉવઠિઓમિ, સંવાઓ પાણ્ણાઈવાયાઓ વેરમણુ
 ॥ ૧ ॥ અહાવરે દુચ્ચે ભતે મહુવ્વએ, મુસા-
 વાયાઓ વેરમણુ, સંવભતે મુસાવાય પચ્ચ-
 ખામિ ॥ સેકોહાવા, લોહાવા, ભયાવા, હાસ-
 વા, નેવસય મુસવાયેળ, નેવનેહિ મુસ વાયા
 વિળ, મુસ વાયતેવિ અન્નેન સમણ્ણુળણ્ણેળ,

જાવજીવાએ, તિવિહુ તિવિહેણુ, મણેણુ વા-
 યાએ, કાએણુ નકરેમિ નકારવેમિ, કરતપિ
 અન્નેન સમણુ જાણામિ, તસ્સલતે પડિક્કમા-
 મિ, નિદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણુ વોસિ-
 રામિ ॥ દુચ્ચે લતે મહુવચે ઉવઠિઓમિ, સ-
 વ્વાઓ, મુસાવાયાઓ, વેરમણુ ॥ ૨ ॥ અહા-
 વરે તચ્ચે લતે મહુવચે, અદિન્નાદાણાઓ, વે-
 રમણુ, સવ્વલતે અદિન્નાદાણુ પચ્ચકામિ ॥
 સે ગામેવા, નગરેવા, રન્નેવા, અપ્પવા, બહુવા,
 આણુવા, થુલવા, ચિત્તમતવા, અચિત્તમતવા,
 નેવસય અદિન્ન ગિન્હિજ્જ, નેવનેહિ અદિન્ન
 ગિન્હિવેજ્જ, અદિન્ન ગિન્હુતેવિ અન્નેન સમણુ-
 જાણિજ્જ, જાવજીવાએ તિવિહુ, તિવિહેણુ, મણેણુ
 વાયાએ, કાએણુ, નકરેમિ, નકારવેમિ, કરતપિ
 અન્નેન સમણુ જાણામિ, તસ્સલતે પડિક્કમામિ,
 નિદામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ વોસિરામિ ॥
 તચ્ચેલતે મહુવ્વએ, ઉવઠિઓમિ, સવ્વાઓ

અદિજ્ઞાદાણાઓ વેરમણુ ॥૩॥ અહાવરે થઉત્થે
 ભ તે મહંવચ્ચે, મેહુણાઓ વેરમણુ, સંવ ભ તે
 મેહુણુ પચ્ચઆમિ, એ દિંવ વા, માણુસ
 યા, તિગિખન્નેણિય વા, નેવ સય મેહુણુ સે
 વન્ન, નેવન્નેહિ મેહુણુ સેવાવેન્ન, મેહુણુ
 એવ તેવિ અન્નેન સમણુ જાણિન્ન, જાવજીવા-
 એ, તિવિહ તિવિહેણુ, મણુણુ વાયાએ કા-
 એણુ, ન કરેમિ ન કારવેમિ કર તપિ અન્નેન
 સમણુજાણામિ, તસ્સ ભ તે પડિક્કમામિ નિ-
 ામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ વોસિરામિ ॥
 થઉત્થે ભ તે મહંવચ્ચે ઉવઠિઓમિ, સંવાઓ
 મેહુણાઓ વેરમણુ ॥૪॥ અહાવરે પચ્ચમે ભ તે
 મહંવચ્ચે, પરિગ્ગહાઓ વેરમણુ, સંવ ભ તે
 પરિગ્ગહ પચ્ચઆમિ, સે અપ્પ વા, ખડું વા,
 ખણુ વા, થુલ વા, ચિત્તમત વા, અચિત્ત-
 મત વા, નેવસય પરિગ્ગહ પરિગિન્હિન્ન,
 ને વન્નેહિ પરિગ્ગહ પરિગિચ્છાવિન્ન, પરિ-

ઝાહ પરિગિન્હ તેવિ અન્ને ન સમણુ જાણિ-
 જના, જાવજીવાએ, તિવિહ તિવિહેણુ, મણેણુ,
 વાયાએ, કાએણુ, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, ક-
 રતપિ અન્નેન સમણુજાણામિ, તસ્સ જ તે
 પડિઠ્ઠમામિ નિદામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ
 વોસિરામિ ॥ પચમે જ તે મહુવ્વએ, ઉવ-
 ઠિઓમિ, સવ્વાઓ પરિઝાહાઓ વેરમણુ ॥ ૫ ॥
 અહાવરે છઠે જ તેવ્વએ, રાઘલોચણાઓ વેર-
 મણુ, સવ્વ જ તે રાઘલોચણુ પચ્ચઆમિ, સે
 અસણુ વા, પાણુ વા, ખાઈમ વા, સાઈમિ વા,
 નેવ સય રાઈભુજિંજના, નેવન્નેહિ રાઈ ભુ-
 જાવિજના, રાઈ ભુજ તેવિ અન્ને ન સમણુજા-
 ણિજના, જાવજીવાએ, તિવિહ તિવિહેણુ,
 મણેણુ, વાયાએ, કાએણુ, ન કરેમિ, ન કાર-
 વેમિ, કરતપિ અન્ને ન સમણુજાણામિ તસ્સ
 જ તે, પડિઠ્ઠમામિ, નિદામિ, ગરિહામિ, અ-
 પ્પાણુ વોસિરામિ ॥ છઠે જ તે વ્વએ; ઉવઠિ-

ઓમિ, સંવાઓ રાઇલોયણાએવો રમણ ॥૬॥
 ઇચ્છેઇયાઇ, પચ મહુવયાઇ, રાઇલોયણ વે-
 ગમણ છઠાઇ, અત્ત હિયઠયાએ, ઉવસ પનિજ-
 તાણુ વિહુરામિ ॥

સે ભિખૂ વા, ભિખૂણી વા, સજય, વિ-
 રય, પડિહય પચ્ચખાય પાવકમ્મે, દિયા વા,
 રાઓ વા, એગઓ વા, પરિસાગઓ વા, સુતે
 વા, જાગરમાણે વા, સે પુઠવિ વા, ભિત્તિં વા,
 સિલ વા, લેહુ વા, સસરખ વા કાય, સસ-
 રખ વા વચ્ચ, હુચ્છેણુ વા, પાએણુ વા, ક-
 ઠેણુ વા, કિલિચેણુ વા, અગુલિયાએ વા, સિ-
 લાગગએ વા, સિલાગહુચ્છેણુ વા, નાલિહિજ્જા;
 નવિલિહિજ્જા, ન ઘટિજ્જા, નલિહિજ્જા,
 અજ્જ નાલિહાવિજ્જા, ન વિલિહાવિજ્જા, ન
 ઘટ્ટાવિજ્જા, ન ભિદ્ધાવિજ્જા, અજ્જ આલિહુત
 વા, વિલિહુતં વા, ઘટ્ટત વા, ભિદ્ધતં વા, ન
 સમણ્ણાણિજ્જા, જાવજ્જાવાએ, તિવિહં તિવિ-

કુલ, મણેલુ, વાયાએ, કાએલુ, ન કરેમિ,
 ૧ કારવેમિ, કરતપિ અન્નેન સમણ્ણામિ,
 ૧સ્સ લેતે, પડિક્કમામિ, નિદામિ, ગરિહામિ
 ૫પ્પાલુ વોસિરામિ ॥ ૧ ॥ સે લિપ્પુ વા,
 લેપ્પૂણી વા, સજય, વિરય, પડિહુય પચ્ચખાય
 ૧૧વકરમે, દિયા વા, શએ વા, એગએ વા, પ-
 રેસાગએ વા, સુત્તે વા, જગરમાણે વા, સે ઉ-
 ગ વા, ઉસવા, હિમ વા, મહિય વા, કરગ
 ૧૧, હરતણ્ણ વા, સુદ્ધોદ્ધ વા, ઉદ્ધઉદ્ધ વા
 ૧૧ય, ઉદ્ધઉદ્ધ વા વત્થ, સસણ્ણિદ્ધ વા કાય,
 ૧સણ્ણિદ્ધ વા વત્થ, નામુ સિજ્જા, ન સકુ-
 સેજ્જા, નાવિલિજ્જા, ન પવીલિજ્જા, ન અ-
 મોડિજ્જા, ન પપોડિજ્જા, ન આયાવિજ્જા,
 ૧ પયાવિજ્જા, અજ્જ નામુસાવિજ્જા, ન સકુ-
 ાવિજ્જા, ન અવીલાવિજ્જા, ન પવીલાવિજ્જા,
 ૧અપોડાવિજ્જા ન પપોડાવિજ્જા ન આયાવિજ્જા,
 ૧ પયાવિજ્જા, અજ્જ આમુસસ વા, સકુસસ વા,

આવીલત વા, પવીલત વા, અખોડત વા,
 પખોડત વા, આયાવત વા, પયાવત વા, ન
 સમથુજાણિજા, જાવજીવાએ, તિવિહુ તિવિહેણુ,
 મણેણુ, વાયાએ, કાએણુ, ન કરેમિ, ન કાર-
 વેમિ, કરતયિ અન્ને ન સમથુજાણામિ, તસ્સ-
 લતે, પડિહ્મમામિ, નિદામિ, ગરિહ્મમામિ, અ-
 પ્પાણુ વોસિરામિ ॥ ૨ ॥ સે લિખ્ખુ વા, લિ-
 ખ્ખુણી વા, સજય, વિરય, પડિહ્મય પચ્ચખાય
 પાવકમ્મે, દિયા વા, ગએા વા, એગએા વા,
 પરિસાગએા વા, સુત્તે વા, જાગગ્મખે વા,
 એ અગણિ વા, ઇગાલ વા, મમ્મુર વા,
 અચિ વા, જાલ વા, અલાય વા, સુદ્ધા-
 ગણિ વા, ઉક્ક વા, ન ઉજિજ્જા, ન
 ઘટ્ટિજ્જા, ન લિદિજ્જા, ન ઉજ્જાલિજ્જા,
 ન પજ્જાલિજ્જા, ન નિવ્વાપિજ્જા, અન્ન ન
 ઉજ્જાલિજ્જા, ન ઘટ્ટાવિજ્જા, ન લિદાવિજ્જા,
 ન ઉજ્જાલાવિજ્જા, ન પજ્જાલાવિજ્જા, ન

નિન્વાવિજ્ઞા, અન્ન ઉજ્જત વા, ધટ્ટત
 વા, ભિદત વા, ઉજ્જાલત વા, પજ્જાલત
 વા, નિન્વાવત વા, ન સમણ્ણણિજ્ઞા,
 જાવજ્જવાએ, તિવિહ તિવિહેણુ, મણેણુ,
 વાયાએ, કાએણુ, ન કરેમિ, નકારવેમિ, કર-
 તપિ અન્નેન સમણ્ણણામિ તસ્સ ભતે, પડિ-
 ક્કમામિ, નિદ્દામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણ્ણ
 વોસિરામિ ॥ ૩ ॥ સે ભિખ્ખૂ વા, ભિખ્ખૂણી
 વા, સજ્જ, વિરય, પડિહય, પચ્ચખખાય
 પાવકમ્મે, દિયા વા, ગચ્છો વા, એગચ્છો વા,
 પરિસાગચ્છો વા; સુત્તે વા, જાગરમાણે વા,
 સે સિએણુવા, વિહૂચણેણુ વા, તાલિયંદેણુ વા,
 પત્તેણુ વા, પત્તભગેણુ વા, સાહાએ વા,
 સાહાભગેણુ વા, પિહૂણેણુ વા, પિહૂણુ હત્થેણુ
 વા, ચેલેણુ વા, ચેલ કન્નેણુ વા, હત્થેણુ વા,
 મુહેણુ વા, અપ્પણ્ણ વા કાય આહિર વા
 વિ પુગ્ગલ, ન કુમિજ્ઞા, ન વીએજ્ઞા,

અન્ન ન કુમાવિજ્ઞા, ન વીયાવિજ્ઞા,
 અન્ન કુમત વા, વીયત વા, ન સમણ્ણ-
 લિજ્ઞા, જાવજ્ઞવાએ, તિવિહ તિવિહેણ,
 મણેણ, વાયાએ, કાએણ ન કરેમિ, ન કાર-
 વેમિ, કરત ડપિ, અન્ને ન સમણ્ણણામિ,
 તસ્સ ભતે, પડિક્કમામિ, નિદામિ, ગરિહામિ,
 અપ્પાણ વોસિરામિ ॥ ૪ ॥ સે લિખખૂ વા,
 લિખખૂણી વા, સજય, વિરય, પડિહય પચ્ચ-
 ખયાય પાવકમ્મે, દિયા વા, રાએ વા,
 એગએ વા, પરિસાગએ વા, સુતે વા,
 જાગરમાણે વા, સે ખીએસુ વા, વીય પધકેસુ
 વા, રૂઢેસુ વા, રૂઢ પધકેસુ વા, જાયસુ
 વા, જાય પધકેસુ વા, હરિએસુ વા, હરિય
 પધકેસુ વા, છિન્નેસુ વા, છિન્ન પધકેસુ વા,
 સચિત્તેસુ વા, સચિત્ત કોલ પડિનિસીએસુ વા,
 ન ગમ્મિજ્ઞા ન ચિદ્ધિજ્ઞા, ન નિસીએજ્ઞા,
 ન તુયદ્ધિજ્ઞા, અન્ન ન ગમ્મણાવિજ્ઞા, ન
 ૬

ચિહ્નાવિજ્ઞા, ન નિગ્રીયાવિજ્ઞા, ન તુચક્ટાવિ
 જ્ઞા, અન્ન ગચ્છત વા, ચિહ્નત વા, નિગ્રી
 યત વા, તુચક્ટત વા, ન સમણ્ણાણિજ્ઞા,
 જ્ઞાનજ્ઞવાએ, તિવિહુ તિવિહેણુ, મણેણુ,
 વાયાએ, કાએણુ, ન કરેમિ ન કારવેમિ, કર-
 તડપિ અન્ને ન સમણ્ણાણામિ, તસ્સભાતે,
 પડિચ્છમામિ, નિદામિ, ગરિહામિ, આપાણુ
 વોસિરામિ ॥ ૫ ॥ એ લિખણુ વા, લિખણુણી
 વા, સન્ય, વિરય, પડિહય પરચખાય
 પાવકમ્મે, દિયા વા, રાએ વા, એગએ વા,
 પરિસાગએ વા, સુત્તે વા, જાગરમાણે વા, સે
 કીડ વા, પયગ વા, કુથુ વા, પિપ્પિલિય વા
 હત્થસિ વા, પાયસિ વા બાહુમિ વા, ઉડ્ડસિ વા,
 ઉદ્ધરસિ વા, મીસસિ વા, વથ્થમિ વા, પાડગ્ગ-
 હસિ વા, કબલસિ વા, પાયપુચ્છણુમિ વા
 ગ્ગહરણુસિ વા, ગુચ્છગસિ વા, ઉડગસિ વા;
 હડગસિ વા, પીઠગસિ વા, ફલગસિ વા,

મેજ્જસિ વા, સથારગ સિવા, અન્નયરસિ
વા; તહુપ્પગારે ઉવગરણુ નાએ, તઓસજયા-
મેવ, પડિલેહિય, પડિલેહિય, પમન્નિજય,
પમન્નિજય, એગત મવણિજ્જનાણુ સધાય-
માવન્નિજ્જના ॥ ૬ ॥

(અનુપ્પેવૃત્તમ)

અજય ચગ્ગમાણો ય, પાણુ ભૂયાઈ હિ સઈ ॥
બધઈ પાવય કમ્મ, ત સે હોઈ કડુય ફલં ॥
॥ ૧ ॥ અજય ચિટ્ઠમાણો ય, પાણુ ભૂયાઈ
હિ સઈ ॥ બધઈ પાવય કમ્મ, ત સે હોઈ
કડુય ફલ ॥ ૨ ॥ અજય આસમાણો ય,
પાણુ ભૂયાઈ હિ સઈ ॥ બધઈ પાવય કમ્મ,
ત સે હોઈ કડુય ફલ ॥ ૩ ॥ અજય સય-
માણો ય, પાણુ ભૂયાઈ હિ સઈ ॥ બધઈ
પાવય કમ્મ, ત સે હોઈ કડુય ફલ ॥ ૪ ॥
અજય ભુંજમાણો ય, પાણુ ભૂયાઈ હિ સઈ ॥

બધઈ પાવય કર્મ, ત સે હોઈ કડુય ફલ ॥
 ॥ ૫ ॥ અજય ભાસમાણો ય, પોણુ ભૂયાઈ
 હિંસઈ ॥ બધઈ પાવય કર્મ, ત સે હોઈ
 કડુય ફલ ॥ ૬ ॥ કહ ચરે કહ ચિઠે, કહ
 -આસે કહ સચે ॥ કહ ભુજતો ભાસતો,
 પાવકર્મ ન બધઈ ॥ ૭ ॥ જય ચરે જય
 ચિઠે, જય-આસે જય સચે ॥ જય ભુજતો
 ભાસતો, પાવકર્મ ન બધઈ ॥ ૮ ॥ સંવ
 ભૂયડપભૂયસ્સ, સમ્મ ભૂયાઈ પાસચો ॥
 પિહિયાસવસ્સ દત્તસ્સ, પાવકર્મ ન બધઈ
 ॥૯॥ પઠમ નાણુ તચો દયા, એવ ચિદ્દઈ સંવ
 સજચે ॥ અન્નાણી કિં કાહી, કિં વા નાહીય
 સેય પાવગ ॥ ૧૦ ॥ સોચ્યા જાણુઈ કદ્દાણુ,
 સોચ્યા જાણુઈ પાવગ ॥ ઉભયપિ જાણુઈ
 સોચ્યા, જ સેય ત સમાયરે ॥ ૧૧ ॥ જો
 જીવેવિ ન ચાણુઈ, અજીવેવિ ન ચાણુઈ ॥
 જીવાજીવે અચાણુતો, કહ સો નાહી ય સજમ ॥

॥ ૧૨ ॥ જો જીવેવિ વિચાણુધ, અજીવેવિ
 વિચાણુધ ॥ જીવાજીવે વિચાણુતો, સો હુ નાહી
 ય સજમ ॥ ૧૩ ॥ જયા જીવ-મજીવે ય,
 દોવિ એએ વિચાણુધ ॥ તયા ગઈ બહુવિહ,
 સંવ જીવાણુ બાણુધ ॥ ૧૪ ॥ જયા ગઈ
 બહુવિહ, સંવ જીવાણુ બાણુધ ॥ તયા પુન્ન
 ચ પાવ ચ, બધ મોખખ ચ બાણુધ ॥ ૧૫ ॥
 જયા પુન્ન ચ પાવ ચ, બધ મોખખ ચ
 બાણુધ ॥ તયા નિર્વિદએ લોએ, જે દિવે
 જે ચ માણુસે ॥ ૧૬ ॥ જયા નિર્વિદએ લોએ,
 જે દિવે જે ચ માણુસે ॥ તયા ચયઈ સનેગ,
 સપ્પિતર બાહિર ॥ ૧૭ ॥ જયા ચયઈ
 સનેગ, સપ્પિતર બાહિર ॥ તયા મુંડે
 ભવિત્તાણુ, પંચઈએ અણુગારિય ॥ ૧૮ ॥
 જયા મુંડે ભવિત્તાણુ, પંચઈએ અણુગારિય ॥
 તયા સવર-મુક્કહુ, ધમ્મ ફાસે અણુતર ॥
 ॥ ૧૯ ॥ જયા સવર-મુક્કહુ, ધમ્મ ફાસે

અણુસર ॥ તથા ધુણું કમ્મ સ્ય, અગ્રોહિ
 કલુસ કડ ॥ ૨૦ ॥ જયા ધુણું કમ્મ સ્ય,
 અગ્રોહિ કલુસ કડ ॥ તુયા સંવત્તગ નાણુ,
 હસણુ આલિગચ્છ ॥ ૨૧ ॥ જયા સંવત્તગ
 નાણુ, હસણુ આલિગચ્છ ॥ તથા લોગ-
 મલોગ ચ, જિણુ નાણું કેવલી ॥ ૨૨ ॥
 જયા લોગ-મલોગ ચ, જિણુ નાણું કેવલી ॥
 તથા ભેગે નિફલિત્તા, સેલેસિ પડિવજ્જઈ ॥
 ॥ ૨૩ ॥ જયા ભેગે નિફલિત્તા સેલેસિ પડિ
 વજ્જઈ ॥ તથા કમ્મ ખવિત્તાણુ, સિદ્ધિ
 ગચ્છઈ નીરચ્ચો ॥ ૨૪ ॥ જયા કમ્મ ખવિ-
 ત્તાણુ, સિદ્ધિ ગચ્છઈ નીરચ્ચો ॥ તથા લોગ
 મચ્ચયચ્ચા, સિદ્ધો હવઈ સાસચ્ચો ॥ ૨૫ ॥

(આયર્ગીતિવૃત્તમ)

સુહસાયગસ્સ સમણુસ્સ, સાયાહલગસ્સ
 નિગામસાયસ્સ, ઉચ્છેલણા પહોયસ્સ, દુલ્લહા
 સુગઈ તારિસગ્ગસ્સ ॥ ૨૬ ॥ તવો સુણુપ્પ-

હાણુસ, ઉજ્જુમઈ ખતિ સંજમરયસ ॥
 પરીસહે જિણુ તસ, સુદ્ધહા સુગઈ તારિસ-
 ગસ, ॥૨૭॥ પચ્છાવિ તે પયાયા, ખિપ્પ
 ગચ્છતિ અમગ્ગ લવણાઈ ॥ જેસિ પિયો તવો
 મ-ગ્ગો ય, ખતી ય બલચે ચ ॥ ૨૮ ॥

(અનુદુષ્પવૃત્તમ)

ધરિયેય છજ્જવણિય, સમ્મદ્ધિકુ સયા
 જયો ॥ દુદ્ધહ લલિતુ સામન્ન, કમ્મુણા ન
 વિરાહિજ્જસિ તિમેમિ ॥ ૨૯ ॥ ઇતિ છજ્જ-
 વણિયા નામ ચઉત્થ અજ્જયણુ સમ્મત્ત ॥

ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રનું ત્રીજું અધ્યયન.

ચત્તાગિ પગમંગાણિ, દુદ્ધહાણીહ જતુણો
 ॥ માણુસત્ત સુધ સદ્ધા, સજમમિ ય વી-
 રિય ॥ ૧ ॥ સમાવન્નાણુ સસારે, નાણુ

ગોત્તાસુ જાઇસુ ॥ કમ્મા નાણાવિહા કટ્ટ,
 પુદો વિસ્સલયા પયા ॥ ૨ ॥ એગયા દેવ
 લોએસુ, નરએ સુવિ એગયા, એગયા આસુર-
 કાય, અહા કમ્મેહિ ગચ્છઈ ॥ ૩ ॥ એગયા
 ખત્તિયો હોઈ, તઓ ચ ડાલ બુદ્ધસો ॥ તઓ
 કીડ પયગો ચ, તઓ કુથુ પિપીલીયા ॥ ૪ ॥
 એવ માવટુ જોણીસુ, પાણિણો કમ્મ કિવ્વિ-
 સા ॥ ન નિવિજ્જતિ સસારે, સુવ્વઠેસુવ
 ખત્તિયા ॥ ૫ ॥ કમ્મસંજેહિ સમૂહા, હ-
 ખિયા બહુ વેયણા ॥ આમાણસાસુ જોણીસુ,
 વણિહમ્મતિ પાણિણો ॥ ૬ ॥ કમ્માણુ તુ
 પહાણાએ, આણુ પુર્વી કયાઈઓ ॥ ૭ ॥
 સોહિ મણ્ણપન્ના, આયયતિ મણ્ણસ્સય ॥ ૮ ॥
 માણ્ણસ્સ વિગ્ગહ લલ્લુ, સુઈ ધમ્મસ્સ હ-
 હહા ॥ જ સોચ્ચા પડિવજ્જતિ, તવ
 ખતિ-મહિંસય ॥ ૯ ॥ આહચ્ચ સવણુ
 લલ્લુ, સદ્ધા પરમ હલ્લહા ॥ સોચ્ચા નેયા-

ઉયં મગ્ગ, બહુવે પરિભસ્સઈ ॥ ૯ ॥ સુઈ
 ચ લંધુ સદ્ધ ચ, વિરિય પુણુ દુલ્લહ ॥
 બહુવે રોય માણાવિ, નોયણુ પડિવજ્જએ ॥
 ૧૦ ॥ માણુસત્તમિ આયાઓ, જો ધમ્મ
 સોચ્ચ સદ્દે ॥ ॥ તવસ્સી વિરિય લંધુ, સ-
 પુડે નિધુણે રય ॥ ૧૧ ॥ સોહી ઊજ્જુવ-
 ભૂયસ્સ, ધમ્મો સુદ્ધસ્સ ચિક્કઈ ॥ નિવ્વાણુ
 પરમ જાઈ ઘય સિત્તેવ પાવએ ॥ ૧૨ ॥
 વિગિચ કમ્મુણો હેઉ, જસ સચિણુ ખ-
 તિએ ॥ પાઠવ સરીર ક્કિચ્ચા, ઉકુ પક્કમઈ
 દિસ ॥ ૧૩ ॥ વિસાલસેહિ સીલેહિ, જખા
 ઉત્તર ઉત્તરા ॥ મહાસુક્કાવ દિપ્પતા, મં-
 ન્નતા અપુણ્ણચવ ॥ ૧૪ ॥ આપ્પયા દેવ
 કામાણુ, કામરૂવ વિઉવ્વિણો ॥ ઉકુ કપ્પેસુ
 ચિક્કતી, પુવ્વા વાસ સયા બહુ ॥ ૧૫ ॥
 તથ્થ ક્કિચ્ચા જહા ઠાણું, જખખા આઉખખ-
 એ ચુયા ॥ ઉવેતી માણુસ જોણી, સે હસાં

ગેલિનયઈ ॥ ૧૬ ॥ ખેત વિશ્વુ હિન્ન
 ચ, પસવો દાસ પોરસ ॥ ચત્તારી કામ
 ખધાણિ, તથ્ય સે ઉવવજઈ ॥ ૧૭ ॥ મિ-
 ત્તવ નાઈવ હોઈ, ઉચ્ચાગોચે ચ વન્નવ ॥
 અપાયકે મહાપન્ને, અલિનયે જસો બલો ॥
 ૧૮ ॥ ભુચ્ચામાણસચે લોચે, અપડિરવે
 અહાઉચ ॥ પુન્વ વિસુદ્ધ સદ્ગમે, કેવલ
 ખોહિ ભુજિયા ॥ ૧૯ ॥ ચઉરગ દુલ્લહ
 નચ્ચા, સજમ પડિવનિજયા ॥ તવસા ધુય
 કમ્મસે, સિદ્ધે હવઈ સાસચે તિ ખેમિ ॥ ૨૦ ॥

॥ ઈતિ ત્રીજી અધ્યયન સમાપ્ત ॥

॥ ચોથું અધ્યયન ॥

(ગોપ્ય)

અસખય ભુવિય મા પમાયચે, જરો-
 વણીયસ્સહુ નથિ તાણુ ॥ એવ વિચાણુહિ
 જણે ખપમત્તે, કિ તુ વિહિસા અજયા

ગહિતિ ॥૧॥ જે પાવકમ્મેહિ ધણુ મંણુસા,
 મમાયયતી અમય ગહા ય ॥ પહાય તે પાસ
 પયકિંચે નરે, વેરાણુબદ્ધા નગ્ય ઉવતિ ॥૨॥
 તેણે જહા સધિમુહે ગહીએ, સ કમ્મુણા કિ-
 મ્મય પાવકારી ॥ એવ પયા પેચ્ય ઇહિ વ્ય
 લોએ, કડાણુ કમ્માણુ ન મોખખ અત્થિ ॥૩॥
 નસાર-માવન્ન પરસ્સ અહ્કા, સાહારણુ જ ચ્ય
 કરેઈ કમ્મ ॥ કમ્મસ્સ તે તસ્સ ઉ વેચ કાલે,
 ન બધવા બધવય ઉવિતિ ॥ ૪ ॥ વિત્તેણુ
 તાણુ ન લલે પમત્તે, ઇમમિ લોએ અદુવા
 પરત્થા ॥ દીવપ્પણુઠેવ અણુતમોહે, નેયાઉય
 દહુ-મદ્દહુ-મેવ ॥૫॥ સુત્તે સુમાવિ પડિબુદ્ધજીવી,
 ન વીસમે પડિય આસુપન્ને ॥ ઘોરા મુહુત્તા અ-
 બલ સરીર, ભારડપખીવ ચરે પ્પમત્તો ॥૬॥
 ચરે પયાઇ પરિસકમાણો, જ કિંચિ પાસ ઇહિ
 મન્નમાણો, લાલ તરે જીવિય બૂહઈત્તા, પચ્છા
 પન્નિનાય મલાવધમી ॥ ૭ ॥ છદ્દં નિરોહેણુ

ઉવેઈ મોખખ, આસે જહા સિખિય વમ્મ-
 ખારી ॥ પુન્વાઈ વાસાઈ ચરે પ્યમત્તો, તમેહા
 મુણી ખિપ્પ-મુવેઈ મોખખ ॥ ૮ ॥ સ પુન્વ
 મેવ ન લલેજજ પચ્છા, એ સોવમા સાસયવા
 ઇયાણુ ॥ વિસીયઈ સિદિલે આઉયમિ, કા-
 લોવણીએ સરિરસ્સ લેએ ॥ ૯ ॥ ખિપ્પ ન
 સકકેઈ વિવેગ-મેઉ, તમેહા સમુકાય પહાય
 કામે, સમ્મિ ચ લોગ સમયા મહેસી, અપ્પાણુ
 રખીવ ચરે પમત્તો ॥ ૧૦ ॥ મુહુ મુંહુ મોહ
 ગુણે જયત, અણેગરૂવા સમણુ ચરત ॥
 કાસા કસતિ અસમજસ ચ, ન તેસુ ભિજ્જુ
 મણસા પઉસે ॥ ૧૧ ॥ મદાય કાસા બહુ
 લોહણિજ્જા, તહપ્પગારેસુ મણુ ન કુજ્જા ॥
 રખખેજ્જા કોહ વિણુએજ્જા માણુ, માય ન
 સેવેજ્જા પહેજ્જા લોહ ॥ ૧૨ ॥ જે સખ
 યા તુચ્છ પરપ્પવાઈ, તે પેજ્જા દોસાણુગયા
 પરખા ॥ એ એ-અહમ્મોત્તિ દુગ છમાણુ, કખે

ଗୁଣେ ଜୀବ ସରିରସ୍ତେ ଲେଉ ଧିରେମି ॥ ୧୩ ॥

ପ୍ରତି ଯୋଥୁ' ଅଧ୍ୟୟନ ସମାପ୍ତ

ଶ୍ରୀ ଭକ୍ତାମର ଶ୍ଳୋକ-ସଂସ୍କୃତ.

(ପଞ୍ଚମୋକ୍ତାବତମ)

ଭକ୍ତାମରପ୍ରଣୟତମୌଳି ମହିମାପ୍ରାଣୀ ମୁଦିତ-
 କଂକଳିତପାପ ତମୋବିତାନମ୍ ॥ ସଂସ୍କୃତ ପ୍ରଣ-
 ଯଜିନିପାଦୟୁଗ ଯୁଗାଦାବାସନନ ଲବଣ୍ୟେ ପ-
 ତତା ଜନାନାମ୍ ॥ ୧ ॥ ଯ ସଂସ୍ତୁତ ସକଳବା-
 ଶ୍ଚ ମୟତତ୍ତ୍ୱଯୋଧା ହୃଦ୍ଭୁତଧୁଃସ୍ୱପ୍ନାଦି ସୁରଲୋକନା-
 ଥି ॥ ଶ୍ଳୋକେନିର୍ଗତ୍ରିତୟସ୍ତିତ୍ତହରୈଃ ଶ୍ଳୋକେ
 କିଲାହମପିତ ପ୍ରଥମ ଜିନେନ୍ଦ୍ରମ୍ ॥ ୨ ॥ ଧୁ-
 ଝୟା ବିନାପି ବିଷୁଧାର୍ଥିତ ପାଦପୀଠ ଶ୍ଳୋକେ
 ସମୁଦତ ମତିର୍ବିଗତତ୍ରପୋହମ୍ ॥ ଗାଥା ବିହାୟ
 ଜଳସଂସ୍ଥିତମିନ୍ଦୁ ଗିଂଘା ମନ୍ୟ କ ଧୂଃସ୍ୱପ୍ନାଦି ଜନ
 ସହସା ଗ୍ରହୀତୁମ୍ ॥ ୩ ॥ ପଞ୍ଚମ ଶ୍ଳୋକେ ଶ୍ଳୋ-

समुद्र शशाङ्कतातान् कस्तं क्षम मुग्धुत्प्रति-
 मोपि पुद्गया ॥ उदपातकालपवनोद्धतनकुचक
 के वा तरीतुमक्षमपुनिधि लुब्धक्याम् ॥४॥
 सोढ तथापि तव लक्षितवशान्मुनीश कर्तु
 स्तवं विगतशक्तिरपि प्रवृत्त ॥ प्रीत्यात्मवी-
 र्यमविचार्य भृगीभृगेद्रम् नाहयेति कि
 निजशिशो पण्डितनार्थम् ॥ ५ ॥ अत्र-
 श्रुत श्रुतवता पण्डितसधाम त्वदलक्षितरेव मुग्ध-
 रीकुर्ते षडान्भाम् ॥ यत्कोकिल किल भधा
 भधुर विरोति तस्याश्वाभ्रकलिका नकुर्कहेतु ॥६॥
 त्वत्सस्तवेन लवम ततिसन्निभद्ध पाप क्षण-
 तक्षयमुपैति शरीरक्षान्म ॥ आकातलोडमलिनी
 लमशेषमाशु सूर्याशुलिङ्गमिव शार्वरम धकारम्
 ॥ ७ ॥ भवेतिनाथ तव सस्तन भयेद भाग-
 व्यते तनुधियापि तव प्रसावात् ॥ येतोद्धरि-
 प्यति सता नलिनीदलेषु मुक्ताश्चलद्युतिमुपैत
 ननूदणिह ॥ ८ ॥ आस्तां तव स्तवनमस्त-

ચમસ્તદોષ ત્વત્સકથાપિ જગતા દુરિતાની
 હાત ॥ દૂરે સહસ્રકિરણ કુરૂતે પ્રલૌવ પદ્યા-
 ઠરેષુ જલજનનિ વિકાશભાજિ ॥ ૯ ॥ નાત્ય-
 દ્વમુત સુવનભુષણ ભૂતનાથ ભુતૈર્ગુણૈર્ભુવિ
 ભવતમભિષ્ટુવત ॥ તુલ્યા ભવતિ ભવતો
 નનુ તેન કિં વા, ભુત્યાશ્રિત ય ઈહ ના-
 ત્મસમ કરોતિ ॥ ૧૦ ॥ દ્વષ્વા ભવતમનિ-
 મેષવિલોકનીય નાન્યત્ર તોષમુપયાતિ જનસ્ય
 ચક્ષુ ॥ પીન્વાપય શશિકરદ્યુતિદુગ્ધસિધો
 દ્યાન્ જલ જલનિધેરસિતુ ક ઇચ્છેત્ ॥ ૧૧ ॥
 યૈ શાતગગરૂચિભિ પરમાણ્ણાભસ્ત્વ નિર્મા-
 પિતાન્નમૂર્ચનૈકલલામભૂત ॥ તાવત એવ ખલુ
 તેખ્યણુવ પૃથિવ્યા યત્તે સમાનમપર ન હિ
 રૂપમાસ્તિ ॥ ૧૨ ॥ વકત્ર કવ તે સુરનરોરગને-
 ત્રહાર નિઃશેષાનર્જિતજગત્ત્રિતયોપમાનમ્ ॥
 બિબ્બ કલકમાલનં કવ નિશાકરસ્ય ચદ્વાસરે
 ભવાન પાડુપદ્માશકલપમ્ ॥ ૧૩ ॥ સંપૂર્ણમ-

उलशशाक कलाकलाप शुभ्रा गुण्ठास्त्रिभुवन तव
 लघयन्ति ॥ ये स श्रितास्त्रिजगदीश्वर नाथमेक
 कस्तान्निवारयति स यरतो यथेष्टम् ॥१४॥ चित्र
 किमत्र यदि ते त्रिदशागनालि नीति मनागपि-
 मनो न विकारमार्गम् ॥ कटपातकालमज्ञता
 अक्षितायलेन कि महराद्रिशिखर अक्षित
 कदाचित् ॥ १५ ॥ निर्धुमवर्तिरपवर्जिततैल-
 पूर कृत्सन जगत्त्रयभिद प्रकटीकरेभि ॥ गभ्ये
 न जतु मज्ञता अक्षितायलाना द्विपोपरस्त्व
 भसि नाथ जगत्प्रकाश ॥ १६ ॥ नास्त कदा-
 चिदुपयासि न राहुगभ्य स्पष्टीकरेभि सहसा
 युगपज्जगन्ति ॥ नालोघरेदरनिर्द्धमहाप्र-
 लाव सूर्यातिशायि भहिभासि मुनींद्र लोके
 ॥१७॥ नित्योदय दक्षितमोहमहाधकार गभ्य
 न राहुवहनस्य न वाग्दिनानाम् ॥ विभ्राजते तव
 मुष्माण्जमनदपकान्ति विद्योतयज्जगद्वर्ष श-
 शाकभिणम् ॥१८॥ कि शर्वरीषु शशिनान्दि

વિવસ્વતાવા યુધ્મન્મુખે હૃદલિતેષુ તમસ્સુ નાથ ॥
 નિધ્યન્નસાલિ વનશાલિનિ જીવલોકે કાર્ય ક્રિય-
 જજલધરૈર્જલભારનમ્રૈ ॥ ૧૯ ॥ જ્ઞાન યથા
 ત્વયિ વિભાતિ કૃતાવકાશ નૈવ તથા હરિહરા
 દિષુ નાયકેષુ ॥ તેજ સ્કુરન્મણિષુ યાતિ યથા
 મહત્ત્વ નૈવ તુ કાચશકલૈ કિરણાકુલેપિ ॥ ૨૦ ॥
 મન્યે વર હરિહરાદય એવ દૃષ્ટા દૃષ્ટેષુ યેષુ
 હૃદય ત્વયિ તોષમેતિ ॥ કિ વીક્ષિતેન ભવતા
 ભુવિ થેન નાન્ય કશ્ચિન્મનો હરતિ નાથ ભવાં
 તરેપિ ॥ ૨૧ ॥ સ્ત્રીણા શતાનિ શતશેઃ જન-
 યન્તિ પુત્રાન્ નાન્યા સુત ત્વદુપમ જનની
 પ્રસૂતા ॥ સર્વા દિશેઃ દધાત ભાનિ સહશ્રરાશ્મ
 પ્રાચ્યેવ દિગ્જનયતિ સ્કુરદશુબ્ધલમ્ ॥ ૨૨ ॥
 ત્વમામનતિ મુનય પરમ પુમાસ માદિત્ય
 વર્ણમમલ તમસ પુરસ્તાત્ ॥ ત્વામેવ
 સમ્ય ગુપલભ્ય જયતિ મૃત્યુ નાન્ય
 શિવઃ શિવપરસ્ય મુનીંદ્ર પથા. ॥ ૨૩ ॥

त्वमध्यय विभुमयित्यमस ज्यभाद्य प्रक्षाणु-
 भीश्वर मनतमनगकेतुम् ॥ योगीश्वर विहित
 योगमनेकमेक ज्ञान स्वर्पममल प्रवदति सत
 ॥ २४ ॥ शुद्धस्त्वमेव विष्णुधार्यित शुद्धिभो-
 धात् त्व शकरोमि भुवनत्रय शकस्त्वात् ॥
 धातासि धीर शिवमार्ग विधेर्विधानात् व्यक्त
 त्वमेव लगवन पुष्पोत्तमोसि ॥ २५ ॥ तुभ्य न
 भस्त्रिभुवनार्तिहृगय नाथ, तुभ्य नम क्षिति-
 तलामल भूषणाय ॥ तुभ्य नमस्त्रिजगत पर-
 भेश्वराय तुभ्यं नमो जिन लवोदधिशेषणाय
 ॥ २६ ॥ 'डा विस्मयोत्र यद्दि नाम शुद्धैरशै-
 षै स्त्व सश्रितो निरवकाश तथा मुनीश ॥ द्वैषै-
 रुपात्त विविधाश्रय ज्ञतगर्वै स्त्व नातरेपि न-
 कदाग्रिहपीक्षितोसि ॥ २७ ॥ उच्चैर शोक तरु-
 सश्रितमुन्मयूष मालाति रुपममल लवतो
 नितांतम् ॥ स्फोटोद्धसत् किरणुमस्ततमोवितान
 जिण रवेरीवपयोधर पार्श्ववर्ति ॥ २८ ॥

मिह्रासने भलिमय अ शिभाविचित्रे विभ्राजते
 तव वपु कनकावहातम् ॥ ११॥ अ विचद्विलस-
 रंशुलतावितान तुगोदयाद्रिशिरसीवसहस्ररश्मे
 ॥ १२॥ कुंदावहात यलयाभर आरुशोभ वि-
 भ्राजते तव वपु कलघातकातम् ॥ १३॥ उद्यच्छशाक
 शुचिनिर्जर वारधार मुच्यैस्तट सुरगिरेरिव
 शातकौलम् ॥ १४॥ छत्र त्रय तव विलाति
 शशाककात मुच्यै स्थित स्थगितलानुकरप्रतापम्
 मुक्ताक्ष प्रकण्ठलविप्रद शोभ प्रग्यापयत
 त्रिजगत् परमेश्वरत्वम् ॥ १५॥ गंभीरतार-
 वपूरितद्विज्जिह्वाग खैलोक्तयलोक्तशुलस गमलुति
 रक्ष ॥ सद्धर्मराजजयघोषघोषक सन् मे दु-
 हलिध्वनति ते यशस प्रवाही ॥ १६॥ म-
 हारमुदर नभेरुमुपारिणत स तानकादिकुसुमो-
 त्करवृष्टिर्द्धा ॥ गघोहणिदुशुलम दमरुत्प्रपाता
 दिव्या द्विप पतति ते वयसा ततिर्वा ॥ १७॥
 शुलप्रलापलयलुरिविला विलोभते लोकात्रयघु-

तिमता धृतिमाक्षिपन्ती ॥ प्रोद्यतृद्विवाकरनिर-
तरभुरिस्त्रिभ्या दीप्त्याजयत्यपि निशामपि
मोम्यमौम्याम् ॥ ३४ ॥ स्वर्गापवर्गगममार्गवि-
मार्गश्लेषसिद्धर्मतत्वकथनै कपटुस्त्रिलोक्याम् ॥
दिव्यध्वनिलवति ते विशदार्थसर्व लाषास्व-
लावपरिणामगुणै प्रयोज्य ॥ ३५ ॥ उन्नि-
द्रहेमनवपकणपुनकाती पर्युल्लसन्नभमयूअशि-
आलिरामौ ॥ पादौ पदानि तत्र यत्र निनेद्र
धत्त पद्मानि तत्र विमुधा परिकल्पयन्ति ॥
॥ ३६ ॥ एतथ यथा तव विभुतिरभुज्जिनेद्र
धर्मापदंश न विधौ न तथा परस्य ॥ यादृक्
प्रला दिनकृत प्रहृताधकारा तादृक् कुतो ग्रह-
गणस्य विकसिनोपि ॥ ३७ ॥ श्रियोतन्महा
विलविदोलकपोलमुलभत्तभ्रमद्भ्रमरनादविवृद्ध-
कोपम् ॥ अैरावतालभिलमुद्धतमा पतत ह-
ष्टया लय लवति नो लवदाश्रितानाम् ॥ ३८ ॥
बिन्नेलकुलगलहुन्वलयशोणितार्जुनमुक्ताङ्गलप्रकर

ભુષિત ભુમિલાગ ॥ બદ્ધકમ કમગતં હરિ-
 ભ્રાધિપોપિ નાકામતિ કમયુગાયલ સશ્રિત તે
 ॥ ૩૯ ॥ કટ્પાતકાલ પવનોદ્ધત વન્હિકલ્પ
 દાયાનલ જવલિનમુજ્જવલમુત્કુલિગમ્ ॥ વિશ્વ
 નિઘત્સુમિવ સમુખમાપતત ત્વન્નામકીર્તન
 જલ શમયત્યશેષમ્ ॥ ૪૦ ॥ રકતેક્ષણુ સમ-
 દકોકિલકઠનીલ કોધોદ્ધત ફલિનમુત્કુલમાપત-
 તમ્ ॥ આકામતિ કમયુગેન નિરસ્તશક
 સ્ત્વન્નામનાગદમની હૃદિ યસ્ય પુત્ર ॥ ૪૧ ॥
 વત્ગતુરગગજગર્જિત ભીમનાદ માનૈ બલં
 બલવતામપિ ભુપતીનામ્ ॥ ઉદ્યદિવાકર મયુખ-
 શિખાપવિદ્ધ ત્વત્કીર્તનાત્તામ ઇવાશુ શિદ્ધામુ-
 પૈતિ ॥ ૪૨ ॥ કુતાગ્રલિપ્ત ગજશેષિત વારિ-
 વાહ વેગાવતાર તરણાતુરયોધભીમે ॥ યુદ્ધેજય
 વિનિતદુર્જયજેયપક્ષા સ્ત્વત્પાદપકજવનાશ્રયિણો
 લલ તે ॥ ૪૩ ॥ અભો નિઘૌ કુલિત ભીષણન-
 કચક પાઠીનપીઠ ભયદોલ્વણુવાડવાગ્નૌ ॥ ૨ ગ-

તારંગશિખરસ્થિતયાનપાત્રાસ્માસ ત્રિહાય ભવત'
 મ્મરણાદ્મજન્તિ ॥ ૪૪ ॥ ઉદ્ભુતભીષણુ જલો-
 દર ભારભુગ્ના શોચ્યાદશામુપગતામ્યુત જીવિ-
 તાશા ॥ ત્વત્પાદપકજગ્નેમૃત દિગ્ધદેહા
 મર્ત્યા ભવતિ મકરધ્વજ તુલ્યરૂપા ॥ ૪૫ ॥
 આપાદકઠમુરુશૃંગલવેષિતાગા ગાઠ બૃહન્નિગડ-
 કેટિનિઘૃષ્ટ જઘા ॥ ત્વન્નામમત્રમનિશ મનુજ
 સ્મરત સદ્ય સ્વય વિગત બધભયા ભવતિ
 ॥ ૪૬ ॥ મત્તદ્વિપેદ્રમૃગરાજ દવાનલાહિ સ-
 ગ્રામ વારિધિ મહોદર બધનોત્થમ ॥ તસ્યાશુ
 નાશ મુપયાતિ ભય ભિયેવ ચન્તાવક મ્તવ-
 મિમ મતિમાનધીતે ॥ ૪૭ ॥ સ્તોત્ર સ્ત્રજ
 તવ જિનેદ્ર ગુણુર્નિબદ્ધા ભક્ત્યા મયા રચિત
 વર્ણુવિચિત્રપુષ્પામ્ ધત્તો જનો ય ઇહ કઠ-
 ગતામજસ્ય ત માનતુંગમવશા સમુપૈતિલક્ષ્મી
 ॥ ૪૮ ॥ ઇતિ શ્રી ભક્તભગ્ન સ્તોત્ર મમાસ ॥

શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ સ્તોત્ર.

(શાદ્દલ ૭૬)

કિ કર્પુરમય સુધારસમય કિ ચ દ્રરોચિ-
મર્ય, કિ લાવણ્યમય મહામણિમય કાર્ણ્ય-
કેલિમય ॥ વિશ્વાનંદમય મહોદયમય શો-
ભામય ચિન્મયમ્ શુકલધ્યાનમય વપુર્જન-
પતેર્બુધાદ્ભવાલબનમ્ ॥૧॥ પાતાલકલયન
ધગધવલયન્નાકાશમાપૂરયન્ ॥ દિકચક્ર કમ-
યન્ યુગસુગ્ગનર શ્રેણી ચ વિસ્માપયન્ ॥ પ્ર-
હ્લાડ સુખયન્ જલ્લાનિ જલધે દેનોત્થલાલો-
લયન્, શ્રી ચિતામણિ પાર્શ્વસલવરશે હસ-
શ્ચિરરાજતે ॥ ૨ ॥ પૂજ્યાના વિપણિસ્તમો-
દિનમણિ કામેલકુલે શૃણુ મોક્ષે નિસ્સરણી
સૂરેદ્રકરિણી જયોતિ પ્રકાશારણિ ॥ દાને
દેવમણિર્નતોત્તમજનશ્રેણી કૃપાસારણી ॥ વિશ્વા-
નંદ સુધા ધૃણિ ભવલિદે શ્રીપાર્શ્વચિતામ-
ણિ ॥ ૩ ॥ શ્રી ચિતામણી પાર્શ્વ વિશ્વજનતા

સજીવનસ્તવ મયા, દૃષ્ટઃ સ્તાત તત' શ્રિય
 સમભવન્નાશકમા ચક્રિણમ્ મુક્તિ કીડતિ
 હસ્તયોર્બહુ વિદ્ધ સિદ્ધ મનોવાચ્છિત ॥
 દુર્દૈવદુરિત ચ દુર્દિનભય કષ્ટ પ્રનષ્ટ મમ ॥૪॥
 યસ્ય પ્રૌઢતમ પ્રતાપ તપન પ્રોદામધામા
 જગ, જધાલ કલિકાલ કેલિ દલનો મોહા-
 ન્ધ વિઘ્વસકઃ નિત્યોદ્યોતપદ સમસ્ત કમલા
 કેલિગ્રહ રાજતે ॥ સ શ્રી પાર્શ્વજિનો જન-
 હિત કૃતશ્રિતામણી પાતુ મામ્ ॥ ૫ ॥ વિશ્વ-
 વ્યાપી તમેહિનસ્તિ તરણિર્બાહોપિ કલ્પા-
 કુરો દારિદ્રાણી ગજવર્ધી હરિ શિશુ, કાષ્ઠાની
 વન્હે કણ પીયુષસ્યલવોપિ રોગનિવહ યદ્વ-
 તથા તે વિલો ભૂર્તિ સ્ફુર્તિમતી સતી ત્રી
 જગતા કાષ્ઠાની હર્તુ ક્ષમા ॥ ૬ ॥ શ્રી ચિતા-
 મણિમત્ર મોકૃતિયુત હિંકાર સારાશ્રિત । શ્રી
 મહુનમિઉણ પાશ કલિત ગેલોક્ય વશ્યા
 વહ ॥ દ્વૈધા ભુત વિષાપહ વિષહરશ્રેય. પ્રભા-

વાશ્રય । સોદ્ધાસ વસહાકિત જિન કુલિગા
 નદન દેહિના ॥૭॥ હી શ્રી કારવર નમોક્ષ-
 રપદ ધ્યાયન્તિ ચે યોગીનો । હૃતપદ્મે વિનિ-
 વેશ્ય પાર્શ્વમધિપચીતામણિ સન્નક ॥ ભાલે
 વામભુજેચ નાભિકરચે । ભુયોભુજે દક્ષિણે, પશ્ચા-
 દદષ્ટ દ્વેશુ તે શિવપદ દ્વીતૈર્ભવૈર્યાન્ત્યહો ॥૮॥

(સ્તવરા ૭૬)

નોરોગા નૈવશોકા ન કલહ કલના નારિ
 મારી પ્રચારા । નૈ વ્યાધિર્ના સમાધિન ચ દર
 દુરિતે દુષ્ટ દારિદ્રતાનો ॥ નોશાકિન્યોગ્રહા નો
 નહરિકરિગણાવ્યાલ વૈતાલ જાલા, જાયન્તે
 પાર્શ્વચિતામણિ મતિ વમતા પ્રાણિના ભક્તિ
 ભાજા ॥ ૯ ॥

(શાર્દૂલ ૭૬)

ગીર્વાણુ દ્રુમધેનુ કુલમણિ ચસ્તસ્થાગણે
 રગીણો । દેવા દાનવા માનવા સવિનય
 તસ્મૈહિત ધ્યાયિન ॥ લક્ષ્મી સ્તસ્ય વશાવશે

વગુણિના પ્રદ્યાડ મસ્થાચિની । શ્રી ચિતામણિ
પાર્શ્વનાથ મનિશ સસ્તૌતિયો ધ્યાયતે ॥૧૦॥

(માલીની છંદ)

ઇતિ જિનપતિ પાર્શ્વ પાર્શ્વ પાર્શ્વોચ
ચક્ષુ । પ્રદક્ષિન દુરિતૌઘ પ્રીણિનપ્રાણિ સા-
ર્થ ॥ ત્રિભુવન જન વાન્છા દાન ચિતામ-
ણિક । શિવપદ તડ બીજ બેધિબીજ
દદાતુ ॥ ૧૧ ॥

શ્રી શનિશ્ચરનો છંદ.

(ચાપાદ)

સરસ્વતી સપત્ત ઘો મુજ સદા, અલીય
વીધન ના આવે કદા, નગરી ઉજેણી વીક્રમ
ગય, સભા પુરીને બેઠો કાય ॥ ૧ ॥ બેતીક
પાસ સભા માહે જાણુ, નવે ઝહુના કરે
વખાણુ, એક કહે શનીશ્ચર છંદુ, દેખાટે
અતી પ્રાણી રૂર ॥ ૨ ॥ નીજ દ્રષ્ટે શની

પાતે, પાગળો, પીતા સારથી તમે સાલળો,
 રાજા વીક્રમ બોલ્યોઃ ઈશુ, એણે રાક આપડે
 ચાલે કીશું ॥ ૩ ॥ એણે અવસર શનીશ્વર છે
 જથ, અવધી જ્ઞાને જોવે તથ, જોતા વિક્રમ
 મુજ અવગણે, વેગે આવી ગાય પ્રત્યે એમ
 ભણે ॥ ૪ ॥ સાલળા ગજા માફ કામ હું
 રૂઠ્યો તુજ ટાળુ ઠામ, ખીતો વીક્રમ બોલે
 વાણ, ખમજો જે બોલ્યુ અજાણ ॥ ૫ ॥ પુણ
 પ્રણમી શનીશ્વર પાય, સતોપ્યો નીજ થાનક
 જાય, પણ શકા મનમાહિ પેઠ, કે તે જલે
 શનીશ્વર બેઠ ॥ ૬ ॥ નીશદીન ખીતો જેને
 નામ તે લાગ્યો મુજ શનીશ્વર શામ, તેડી
 મત્રીને આપે રાજ, મે જાઉં પરદેશ આજ
 ॥ ૭ ॥ સોપી રાજ ગયો પરદેશ, અપા
 નગરી કરે પરવેશ, શ્રી પતિને હાટે જઈ
 બેઠ, તવ તસ નયણે અમીમ પેઠ ॥ ૮ ॥
 શેઠ હાટે વસ્તુ અનેક, થોડી વેળામા વેચી

છેક, ભાગ્યવત નર જાણ્યો જામ, જમવાને
 ઘેર લાવો તામ ॥ ૯ ॥ ભોજન ભક્તિ ભલી
 પેરે સાચવે, સુખ મેળ્યા એવા પાઠવે,
 પાસે ભીત છોહી તે ઠામ, સાર હસ, મોર
 ચિત્રામણુ તે ઠામ ॥ ૧૦ ॥ જીવે રાજ કૌતુક
 ધરી, ન્હાય તવ શ્રી પતી કુવરી, હાર ટોડલે
 મુક્યો જામ, તેણે અવસરે શનીશ્વર જીવે
 તામ ॥ ૧૧ ॥ મુજ ઉવેળી વીક્રમરાય, ચપા
 નગરી બેઠો ઠાય, સુખ મેળ્યા સુતો મુરગ
 ધરી, તો પ્રાક્રમ દેખાડુ કરી ॥ ૧૨ ॥
 શની સક્રમ્યો હસ મોઝાર, ચણી હાર ને
 બેઠો ઠાર, તે દેખીને જાહીન્યો રાય, કલક
 ભણી તે નાઠો જાય ॥ ૧૩ ॥ ચોગ ભણી તે
 છેદ્યા હાથ, ચૌટે પડ્યો તવ નર નાથ,
 ઘાચી એક દીઠો જીશે, તાણી હાથ ને આ-
 ઘ્યો તીશે ॥ ૧૪ ॥ કાષ્ટતાણા દો કર જોડવે,
 બેઠો વળી ઘાંણી ફેરવે, ખાય ખોળ તેલ

રોટલા, રાગ છત્રીશે કરે અતિ ભલા ॥ ૧૫ ॥
 હુ ખ વીસર્યો ની જ ધરતણેા સરળ સાહે
 ગાવે ઘણો, નરપતિ પુત્રી મદીર પાસ,
 સુણી સાદ જોવા થઈ આશ ॥ ૧૬ ॥ તવ
 તીહા તે દાસીને કહે, ધાત્રી ધરે પુરૂષ જે
 રહે, વેગે તેહને તેડી લાવ, ધાત્રી ધરે તવ જાવે
 ધાવ ॥ ૧૭ ॥ તવ તે પુરૂષ લાવે શા પાસ,
 તવ ઉતરે ! શનીશ્વર તાસ, અદ્ભુત રૂપ
 દેખી અતિઘણા વચન કહે તે વરવાતણા,
 ૧૮ ॥ વિક્રમ કહે કર મારે નથી, નવી પર-
 ણાયે તેહથી, આગે વર ચડીયે દીયો, સો વગ
 માગીને મે લિયો ॥ ૧૯ ॥ છાનો પરણ્યો
 વીક્રમરાય, કે તે કાલે જાણે માય, પ્રગટ
 પરણાવે તવ પુત્રીકા, શ્રી પતીને દષ્ટ પડ્યો
 તિહાં થકા ॥ ૨૦ ॥ નરપતીના તિહા પ્રણમી
 પાય, શ્રીપતી નિજ ધર લેઈ જાય, અશન
 પાન કરી રાજા સુવે, શેઠ સહીત નૃપ વીચીત્ર

જીવે ॥ ૨૧ ॥ ગોઝ્યા વગ્મ લીહાં સાણ
 સાત, અવલોડે શનીશ્વર પતી વાત, શની
 હ્રસ્વ મધ્યે સક્રમી, હાર ગોડલે મુકયો વમી
 ॥ ૨૨ ॥ અઢી સવછર મસ્તકે રહે, અઢી
 નાલે જોતિય કહે અઢી સવછર ચરણે
 વાસ, હુવે શનીશ્વર લીજો તામ ॥ ૨૩ ॥
 જનમ થકી દ્વિતિય ચોથો આઠમો, દ્વાદશમો
 શનીશ્વર વમ્યો, એ કથા સાલળશે જોહ, અર્વ
 નારી રૂળ પામશે તેહ ॥ ૨૪ ॥ તતક્ષણ
 શનીશ્વર પ્રગટયો ત્યાય, વર માજો તમો
 વિક્રમરાય, જો તું મુજને તુઠ્યો અહી
 જોહ કથા કહેશે તારી સહી ॥૨૫॥ તેહને
 તુ પીડે નહિ કદા, એ વર આપો શનીશ્વર
 સદા, વર દેઈ શનીશ્વર થાનકે ગયો, હર
 જયો ગય ઉજોણી ગયો ॥ ૨૬ ॥ આદ્યો
 ચતુરગિણી સૈન્યાએ કરી, આવ્યા જીહા
 ઉજોણીપુરી, નીજ ભુવને વિક્રમ આવીયો

અખીલ લોકે વધાવી લીયો ॥ ૨૭ ॥ સિદ્ધ-
 સેન ગુરૂ વચને કરી, લહ્યો ધરમ સમકીત
 આદરી, મહાકાલ તીરથ ઓધરી, પરદુ ખ
 ટાલણુ દાનેશરી ॥ ૨૮ ॥ સુખે સમાધે
 પાળે રાજ, લહી સમકીત નર સારે કાજ,
 નીરીયાવળી ઉપાળે લહ્યો, એકા અવતારી
 શનીશ્વર કહ્યો ॥ ૨૯ ॥ એ કથા છે શનીશ્વર
 તાણી, પીડા ન કરે ચોપાઇ લાણિ, સુખ
 અપત્ત મદ્યળી લહે, પડિત લલિત સાગર
 એમ કહે ॥ ૩૦ ॥

સ્તુતિ

(ગગ—વનાશ્રી]

વિનતી ધરજે ધ્યાન, જનપતિ વિનતી
 ધરજે ધ્યાન એ—ટેક૦ ॥ ભવ માયરમા
 ભુલા ભમીએ, નથી શુદ્ધ કે નાન, જન-
 પતિ ॥ ૧ ॥ મોહ માયાએ અમપર કીધુ,

દુ ખકર છેક દબાણુ, જીનં ॥ ૨ ॥ હાય
હબરો કીધા કુકર્મો, તેથી હાલ હેરાન, જીનં
॥ ૩ ॥ શાતપણે નથી કીધું કદાપી, ભક્તિ
ગ્સનું પાન, જીનં ॥ ૪ ॥ કર અહો હવે
કૃપા કરીને, ભક્ત વત્સલ ભગવાન, જીનં ૫

(લલિત પદ)

સુમતીનાથજી અજ જિયરૂ, તુમ પસાય-
થી પાપને હરૂ, શરણુ એક છે નાથ તાહરૂ,
જીનપતિ તને વદના કરૂ ॥ ૧ ॥ નરક વેદ-
ના મે લહી ઘણી, ભવ અનતમા જીવને
હણી, જનમ મરણની ખાત શી કરૂ, જીન-
પતિ તને વદના કરૂ ॥ ૨ ॥ અન્યપરા-
ધીને દુખ મે દીધા, કંપટ આચરી દ્રવ્યને
લીધા, તુંજ વીના હવે પુત્ર કિહા કરૂ, જીન-
પતિ તને વદના કરૂ ॥ ૩ ॥ અચળ દેવરે
દર્શન આપજો, નીવડ પાપના, ઓઘ કાપજો,

કરગરી સદા અર્જ બિચરૂં, જનપતિ તને
વદના કરૂં ॥ ૪ ॥

આદેશરજની રતવના.

(તુળ ગુણ અપરમપાર પ્રભુજી,
તુળ ગુણ અપરમપાર—એ રાગ.)

પ્રભુમુ પરમાનંદ જન સહુ પ્રભુમુ પર-
માનંદ એ ટેક ॥ આદિ જીણેસર આદિ
નરેસર, આદિ છે ધર્મ મુણદજી ॥ ૧ ॥
જીગલા ધર્મ નીવારકકારક, ધારક ખિરૂંદ જી-
ણદજી ॥ ૨ ॥ કુશળ કૌસળપુર નિવાસક,
જાચક કીર્તી થુણદજી ॥ ૩ ॥ ભોગ અતે
દ્વિગમુદ્રા સોહાવત, અચળ ચિરજી ગુણદજી
॥ ૪ ॥ ઘાવી કરમ અતે નાણ કેવળ લઈ,
કેવળદર્શી આણદજી ॥ ૫ ॥ અતે અન્ને-
ગતા લઈ શીવગત, નમે છે ઉમેદચ દ્રજી ॥ ૬ ॥

(કથ ખીના ગહીં અકેલી મોરી જન-એ ગહ)

કરમકી કેસે કટે કાસી—કરમકી૦ ॥ કેસે
કટે કાસી, કરમકી કેસે કટે કાસી ॥ કરમકી૦
ટેક ॥ સજ્જન શીવ સુખ શેજ તજ કર, દુર્ગત
દિલ લાસી, ધર્મ ઉપર ધાડુ તે પાડ્યુ,
જ્ઞાન ગયુ નાશી, કરમકી૦ ॥ ૧ ॥ હીસા
કરી તુંને હાર હિયાકો, દયા કરી દાસી,
કામદાર થારે ક્રોધ બન્યો હે, મમતા બણી
માશી, કરમકી૦ ॥ ૨ ॥ કહે જિનદાસ
મે પાપ પ્રભાવે, પાયો હુ તનરાશી, નવી
ખરચી મે પલે ન બાધી, ખાય ખોઈ વાશી,
કરમકી કેસે કટે કાસી ॥ ૩ ॥

આત્મ સ્તવન.

(થાઓ તમે તૈયાગ—એ રાહ તાલ-લાવણી)

ચાલ ઉઠ તું ચેતન માળી, જા કામે
તારા, અરે હા જા૦ ॥ બન્યો બગીચો

રૂંડો ભુંડો, આજસમા બગડે, નીંદ્રા ત્યાગીરે
 નીભાંગી, જો પેલા કયારા, અરે હાં ॥
 ૧ ॥ જીવ હીંસાના ઝેરી જ તુ, વેલાને વળ-
 ગ્યા, કોમળ એ સદ્ગુણી વેલો, કેમ વધે
 ઘેલા, અરે હાં ॥ ૨ ॥ કષાય ગોધા
 ચારે કેવા, જો પેલા ધુમે, રે રે લોળા
 ભદ્રિક માળી, દહારે તુજ લાગ્યા, અરે
 હાં ॥ ૩ ॥ દાન દયાનું ખાતર નાખી,
 સમ દમ જળ સીંચી, નીંદ્રી પાપ સ્થાનક
 ત્રણને, કરી સ્વચ્છ કયારા, અરે હાં ॥
 ૪ ॥ અનેક આવરણો ઉતારો, કલમ કરી
 સારી, છે જિન વચનામૃત ધારાથી, ફળ
 થાવા સારા, અરે હાં ॥ ૫ ॥ ચેતન
 માળી છુ અધીકારી, નરભવ ઉપવનનો,
 નવિન ભક્તિ ચુક્તિથી ફળ, મુક્તિ મળનારા,
 અરે હાં ॥ ૬ ॥

આત્મ સ્તવન.

(રાગ ઉપર પ્રમાણે)

કરમકી એસે કટે કાસી—કરમકી૦ ॥
 એસે કટે કાસી કરમકી, એસે કટે કાસી ॥
 કરમકી૦ ટેક ॥ જ્ઞાન ગગા દયા દુવારકા,
 ક્રિયા કરી કાસી; જૈન જમુના વીચે તું
 ન્હાયો, પાપ ગયા નાશી, કરમકી૦ ॥ ૧ ॥
 ત્યાગ દીની સળ ત્રસના તનકી, જાન્યો જગત
 રાસી, દુર્ગતકે શીર દવ લગાઈ, મનમે
 સુકૃત ભાસી, કરમકી૦ ॥ ૨ ॥ જન્મ સુ-
 ધારણુ સાધ સતકી, આત્મ હુઈ પ્યાસી,
 ઉનકે ચરણુ જિનદાસ નમતહે, મત કરો
 મેરી હાસી, કરમકી૦ ॥ ૩ ॥

પ્રભુ પાસે અરજી.

(શું કહું ક્યની મારી ગજ—એ લય)

અરજી એક અમારી, ના . . થ અરજી એક

અમારી ॥ લ્યો અધમપણાથી ઊગારી, ના....થ
 અરજી ॥ ટેક ॥ દુષ્ટ જનોની મટો દુષ્ટ-
 તા, શ્રેય સર્વેનુ થાઓ, અધમ જનોની
 મટી અધમતા, ધર્મપથે તે ધાઓ નાથ ॥
 ૧ ॥ સવળા મારગ સુઝે સહુને, અવળાથી
 અળસાઓ, હરે કામ દોષિત કરવામા,
 એ સદ્ગુણિ આવો, નાથ ॥ ૨ ॥ સત
 શિષ્ય વ્યાધિ સહુ વિરમી, પરમાનંદ પથ-
 રાઓ, વિષમ મટી બદલીને બહુધા, સમરસ
 માહે સમાઓ, નાથ ॥ ૩ ॥

મૈત્રી ભાવના.

(રાગ ઉપર પ્રભાણે.)

સદ્ગુણ રસથી સુધારી, ના... થ, તારકલ્યો
 હવે તારી ॥ મૈત્રીભાવ સદા રહે મનમાં,
 દુશ્મનતા દૂર થાઓ, નીરખી પરના શુભ

મુજ અ તર, પ્રસન્નતા પ્રસરાઓ, નાથ તા૦
 ॥ ૧ ॥ દોષ નહિ દેખાય દ્રષ્ટિમા, ઉચ્ચ
 ગુણો ગભરાઓ, ઇર્ષા માત્ર ન ઉપજે એવા,
 વાદળને વરસાવો, નાથ તા૦ ॥ ૨ ॥ ગમે
 ન પરની નીદા કરવી, દુષણ માત્ર દેખાઓ,
 લિપ્તપણાનો ભાવ મટીને, નિજ રૂપેનીરખાવો,
 નાથ તા૦ ॥૩॥ સત શિષ્ય વીનવે કરજોડી,
 એ અરજી અવધારો, પૂર્ણ વીવેકી પ્રભુ બ-
 નાવી, વિરોધ કરતા નીવારો, નાથ તા૦ ॥૪॥

તમારું શુ જવાનુ છે ?

(ગજલ—કવાલી)

પ્રયોજન શું છતે કાને, અધીર જેવા થ-
 વાનુ છે, હસી બોલો જરા તેમા, તમારું
 શુ જવાનુ છે, ટેક ॥ અમે નથી યાચતા
 આવી, કદી ધન આપની પાસે, દીલાસો દો

જરા તેમા, તમારૂં શુ જવાનું છે, ॥ પ્ર૦ ॥
 ૧ ॥ ભલા જાણી અમે ભાઈ, તમારે આપણે
 આવ્યા, ખબર પૂછો જરા તેમા, તમારૂં
 શુ જવાનું છે ॥ પ્ર૦ ॥ ૨ ॥ અમે પણ
 આપની પેઠે, રહ્યાથી આ દશા પામ્યા,
 વીચારી લ્યો જરા તેમા, તમારૂં શુ જવાનું
 છે ॥ પ્ર૦ ॥ ૩ ॥ પ્રભુ વિષ્ણુ આપવા લેવા,
 ન જોઈ શક્તિ કોઈની, નિમિત્ત બનશે જરા
 તેમા, તમારૂં શુ જવાનું છે ॥ પ્ર૦ ॥ ૪ ॥
 તમારી ચુકથી કેશવ, બીજની જીદગી બગ-
 ડે, કૃપા કરશે જરા તેમા, તમારૂં શુ
 જવાનું છે ॥ પ્ર૦ ॥ ૫ ॥

ધનવાન અભિમાની સગાઓને ઠપકો.

(હગિત ૭૬)

આવ્યા તમારે આગણે, આવો ભલે કેતા
 નથી, કરીએ પ્રભુમ સલામ પણ, કઈ લ-

ક્ષમાં લેતા નથી । ॥ ૧ ॥ કહો શેઠ કુશળ-
 હોમ છે, તમ બાળ બચ્ચા કેમ છે, આ
 રકના પર રે'મ છે, ઉત્તર અરે દેતા નથી ? ॥
 ૨ ॥ નવ બેસવા આસન કરો, નવ પાન
 સોપારો ધરો, અવલોકતા અવળા કરો,
 સ્હામુ જરા જોતા નથી । ॥ ૩ ॥ જળપાત્ર
 નીજ હાથે ભરી, પહેલા તમે સ્હામે ધરી,
 વીવેકની વૃષ્ટિ કરી, પાતા અગર પીતા નથી ?
 ॥ ૪ ॥ જળપાન વણુ કહેવે કયું, અતર
 અમારૂં હા । બળ્યુ, ના ધ્યાનમા આપે
 ધ્યુ, નરમાશમા ન્હાતા નથી । ॥ ૫ ॥ કંઈ
 વાત કરીયે જો તમે, પણ સાલજો ના તે
 તમે, ના બોલવુ તમને ગમે, કીરતારથી
 છહીતા નથી । ॥ ૬ ॥ હુ બ વાત તમ પાસે
 કહે, ના રે'મ તમ હૃદયે રહે, અમ આખ-
 થી આસુ વહે, એ આસુડા લહુતા નથી ? ॥
 ૭ ॥ ધનહીણુ શુ હલકા અમે, ધનવાન તે

ભારે તમે, તમને સદા ચહીયે અમે, અ-
મને તમે ચહાતા નથી ? ॥ ૮ ॥ અધા બનો
અભિમાનમા, ના વાત દ્યો કઈ ધ્યાનમા,
છેવટ જવુ રમશાનમા, પણ ગર્વને તજતા
નથી ? ॥ ૯ ॥ છે રક રાજા હારમા, કીરતાર-
ના દરબારમા, કેા ઉચ નીચો ધારમા, જૂઠું
અમે ગાતા નથી ? ॥ ૧૦ ॥

—◆—
ઝખ મારવા.

(હરિગીત છંદ)

જો ઇશને સમરે નહી, જનમ્યો વૃથા
ઝખ મારવા, પરમાર્થને પોખ્યો નહિ, જી
વ્યો જગે ઝખ મારવા, જો ॥ ૧ ॥
ખાધુ પીધુ હા ખતથી, જાડા થયા પાડા
સમા, પર પીડને પોખ્યો નહિ, જાડા થયા ઝ-
ખ મારવા, જો ॥ ૨ ॥ મોજો હજારો માર-
તા, ગાડી અને ઘોડે ચહી, સત્કર્મ કઈ

કીધું નહિ, મોજો કરે ઝખ મારવા, જો ॥
 ॥ ૩ ॥ રાજ થયા કઈ દેશના, પીડા પ્રજાને
 આપતા, રૈયત સદા રડતી રહે, રાજ થયા
 ઝખ ; મારવા, જો ॥ ૪ ॥ સુખ મેળવે
 રૈયત સદા, ના રાજ્યને રહેતી વફા, ટ ટો
 બખેડો જો કરે, રહે, રાજ્યમા ઝખ મારવા
 જો ॥ ૫ ॥ બાવા અને ચોગી બની,
 માયા મુકી ના વેગળી, ઢોગી થઇ જગ-
 ધુત્તતા, બાવા બને ઝખ મારવા, જો ॥
 ॥ ૬ ॥ વિદ્યા ભણી કઈ કઈ શીખ્યા, પ-
 કીત અને જ્ઞાની બન્યા, ના જ્ઞાન આખ્યુ
 અવરને, જ્ઞાની થયા ઝખ મારવા, જો ॥
 ॥ ૭ ॥ નખરા કરે છે નવનવા, નીજ નાથ-
 ને સતાપતી, સતોષતી ના સ્વામીને, નખરા
 કરે ઝખ મારવા; જો ॥ ૮ ॥ અતિ
 કષ્ટથી ઉછેરીને, ડાહ્યા બનાવ્યા દીકરા,
 મા બાપને માને નહિ, પેટે પડયા ઝખ મા-

રવા, જો ॥ ૯ ॥ જો પૂરતુ આપે નહિ,
 જલિમ જુલમથી કામ હે, એ શેઠીયા કે
 શકુ છે, જુદમો કરે અખ મારવા, જો ॥
 ૧૦ ॥ ખાઈ નીમક નીજ શેઠતુ, હલાલ
 ના હોતે કયુ, એ ચાકરો કે ચોરટા, ખાતા
 નીમક અખ મારવા, જો ॥ ૧૧ ॥ વાણી
 ઉચ્ચારી શકરે, સર, નાઈટ ને જે પી
 થયા, જો દેશ સેવા નહિ કરી, જે પી થયા
 અખ મારવા, જો ॥ ૧૨ ॥

પદમાવતીનો છંદ.

શ્રી પારસ પ્રભુતા સહીતી ગીરીમા મહીતર
 મહીમા વિસ્તર્ણો, ધરણીધર રાણી તુ જગ
 જાણી ભવીજન પ્રાણી ભય હરણી, જન-
 શાસન જયકારી સમકીત ધારી તુ સાચારી
 શીયળવતી, સતોષા ભવમે દેવી પદમે માત
 ગીરીમે જૈન મતી. ॥ ૧ ॥ નાગણુ સમ કાળી

જીત કરવાળી, ઝાક ઝમાળી વેણવતી, જીન
 મીનક પોળી સેથો કુક્ષી અડવ અમોળી શીર
 ધરતી ॥ તિલક નિક ભાળી પીયલ હાળી
 ભુક્ષણ માલી ભાગ્યવતી, સંતોષા ભવમે દેવી
 પદમે માત ગીરીમે જૈનમતી ॥ ૨ ॥ કરી
 કર ભુજ ડડીત મડીત ચુડી, ગભીર બિડી
 નાલી ભરી ॥ ઉર ઊનતી સારા કચુક ધારા
 વીલસીત હારા કોસ ધરી ॥ કડ મેખલ ધરણી
 હરી કટી હરણી ઝાઝર ચરણી હસવતી, સંતો-
 ષા ભવમે દેવી પદમે માત ગીરીમે જૈનમતી,
 ॥ ૩ ॥ કચન સમ વરણા સકલ આભરણા
 શીતલ કરણા સોમસુખી, ગદલો ભતિ ઉત્પલ
 કરણે કુડલ જીતરવિ મડલ કમલાક્ષી, ગગના
 ગણુ ગેણી વિક્ષત નેણી અવીચલ વેણી પ્રીય
 સુખી ॥ સંતોષા ભવમે દેવી પદમે માત
 ગીરીમે જૈનમતી ॥ ૪ ॥ નાસા અણીઆળી
 અધમ પ્રવાળી જીભર સાળી નીરદોષી, દાડમ

કણુ દતી મધુર લપતી, જન ગુણુ ગુણુતી
 તારણુતી ॥ જનકી નરવાહી સુસ્યરણુદી જન
 ગુણુ અહેલાહી રાગ્યવતી, સતોષ્ટા ભવમે
 દેવી પદમે માત ગીરીમે જૈનમતી ॥ ૫ ॥
 પુખ્પા ભર વસ્ત્રે રૂપ વિચિત્રે રાજીત છત્રે રાજ-
 મતિ, હસ્તા યુધમાના કર કટી આના માન
 સુપાના પુન્ય વતી, જે પેહેરે પટોળી ચરણુ
 ચોળી તીલક લોળી સચરતી, સતોષ્ટા ભવમે
 દેવી પદમે માત ગીરીમે જૈનમતી ॥ ૬ ॥
 વસ ઇશ્વર કામા પ્રીત ગમ ગીરીમા ગુરુ લઘુ
 આણુ મા શક્તિ મતી, ચપક ગર કસનાગર
 ચ દન કેસર દીપ મનોહર લોગવતી, ચિતા-
 મણી મત્રે વસ કરી ચત્રે, હોમ પવિત્રે ત્રપતિ
 નથી, સતોષ્ટા ભવમે દેવી પદમે માત ગી-
 રીમે જૈનમતી ॥ ૭ ॥ જે હુ મતલબવાસી
 તવ ગુણુ રાચી નગન કુભાસી પુરણુ મતી,
 તુજવીણુ નવ જાચુ માનો સાચુ દેવર જાચુ

દાન મતી, આવી અવતરજે મેહિરજ કરજે
 સમરી દીજે સારમતી, સતોષા ભવમે દેવી
 પરમે માત ગીરીમે જૈનમતી ॥ ૮ ॥ નીજ
 સેવકને હેજે વધીત દીજે, હેજ કરીજે હેજવતી,
 સત્તાન વધારે દુકેતવારે, ધરમ સમારે ધીચે-
 વતી, સો જોજન મનરજે, દુરજન ન ગજે ભાવઠ
 ભજે કામ દુગી, સતોષા ભવમે દેવી પદમે
 માત ગીરીમે જૈનમતી ॥ ૯ ॥ જેદીવ સાગર
 પડીઆ બધન જડીઆ, આયુ કડીઆ ઉધવણી
 હસ્તી હરબ્યાધણી વીખધર સાપણી, સાકણી
 ડાકણીની ગ્રહણી, દુષ્ટા ભય હરણી ક્રુદ્ધા વરણી
 રક્ષા કરણી માન સતી, સતોષ્ટા ભવમે
 દેવી પદમે માત ગીરીમે જૈનમતી ॥ ૧૦ ॥

સુમતી આત્માને કુમતિના દુર્ગુણો.

(મહોલે પધારો મહારાજ માણીગર-એ રાગ.)

મારા જોખનના શણગાર, આતમ મારે મદિર રેજો,
એમ બોલે સુમત ઘરનાર, કુમત ઘેર પાય ન દેજો.

—એ ટેક

રેકતો—કુમતિ કાતિ કર્મની, કાપે સદ્ગુણ આપ,
પાલવ વળગી પાપણી,

બુલો—વાલમ કરશે એ સબળ સતાપ-આ એ કુ ૧
રેકતો—નિજન દ ઘર કોષથી, ચોરી રત્ન અમુલ,
વિમળને મળ પાસ દઈ,

બુલો—વાલમ કરશે એહ રજતુલ-આ. એ કુ ૨
રેકતો—અમે સકુળ ઘર ગોરડી, રમીયે નહિ ઘર-

બાર, ઉત્તમ જનુનિ તાત છે,

બુલો—વાલમ નવલ સુરગી હું નાર-આ એ કુ ૩
રેકતો—એતો જગત જન મોહનિ, નિત નિત
નવલા કામ, ચોરાસી લક્ષ ગામમાં,

ઝુલો-વાલમ ભટકી ભટકાવે કુઠામ, આ.ઓ. કુ ૪
 રેકતો-મારે આસા તમથકી, દિનદિન નવનવ રગ,
 સહિજનદ સુખ વિલસતા,
 ઝુલો-વાલમ રાખજો પ્રિત અભાગ-આ ઓ કુ ૫
 રેકતો-સરખાને સરખા મળ્યા,ટળ્યા હુ ખ મકરદ,
 અવિહુડ રેસ્યુ આપણે,
 ઝુલો-વાલમ અર્જે છે ઉમેદચ દ-આ ઓ. કુ ૬

ક્યમ ચાલશે ?

[હરીગીત ૭૬]

તેડુ થયું કીરતારનું, માન્યા વિના ક્યમ
 ચાલશે ॥ ઝાંખી થઈ જમ દૂતની, જાવા વિના
 ક્યમ ચાલશે ॥ જાણુ મજલ મોટી તહી,
 તૈયારી કે કીધી નહી, ભાથુ ભર્યું ના સાથ
 કે, ભાથા વિના ક્યમ ચાલશે ॥ ૧ ॥ શણગાર
 ધારી અગમાં, રમતો ત્રીયાસુ રગમાં, રામા

ન આવે સગમા, રામા વિના ક્યમ ચાલશે ॥
 મિત્રો મહી તુ મહાલતો, ફકડ બની ફરતો
 હતો, ના એકલો ક્યાર્ધ જતો, સોજત વિના
 ક્યમ ચાલશે ॥ ૨ ॥ સેવક તણા સહવાસમા
 હુકમો કર્યા હુલ્લાસમા, નોકર મળે ના સાથમા
 યાકર વિના ક્યમ ચાલશે ॥ સુખ ભોગના
 સાધન ઘણા, હાજર હતા કાઈ ના મણા, અતે
 ન કીધા આપણા, તેના વિના ક્યમ ચાલશે ॥
 ૩ ॥ માયા અને મીલકત ખરે, મુકી જવું
 પડશે અરે, નાણા નકામા આખરે, નાણા વિના
 ક્યમ ચાલશે ॥ પરમાથને પ્રીતે કરો, ભક્તિ
 તણુ ભાથુ ભરો, કલ્યાણ આતમનુ કરો,
 કીધા વિના ક્યમ ચાલશે ? ॥ ૪ ॥

તીર્થ કરની સ્તુતિ.

[મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સોહામણો-એ દેશી]

જગજીવન જગ વાલહો, માફદેવીનો
 નદ લાલ રે, મુખ દીકે મુખ ઉપજે, દર્શન અ-
 તિહિ આનદ લાલ રે જગ૦ ॥૧॥ આખડી
 અણુજ પાખડી, અષ્ટમી શશી સમ લાલ
 લાલરે, વદન તે શારદ ચ દલો, વાણી અતિહિ
 રસાલ લાલરે, જગ૦ ॥ ૨ ॥ લક્ષણ અગે
 વિરાજતા, અડહિયસહસ ઉદાર લાલરે, રેખા
 કર ચરણાદિકે, અભય તર નહિ પાર લાલરે
 જગ૦ ॥ ૩ ॥ ઈદ્ર ચ દ્ર રવી ગિરિતાણા, ગુણ
 લઈ ઘડીયુ અગ લાલરે, ભાગ્ય કિહા થકી
 આવીયુ, અચરિજ એહ ઉત્તગ લાલરે જગ૦
 ॥ ૪ ॥ ગુણ સઘળા અગે કર્યા, દુર કર્યા સવિ
 દોષ લાલરે, વાચક ચશ વિજયે શુભયો, દેખે
 સુખનો પોષ લાલરે જગ૦ ॥ ૫ ॥

૨૧૧

૫૬.

(શુ કહું કથની મારી—એ ૬૫)

શી કહું કથની મારી નાથ શીં ॥ હવે
 શરણુ દર્શિ લ્યો તારી નાથં ॥ દશ દ્રષ્ટાતે
 દુર્લભ ભવ પણુ, પુણ્ય થકી હું પામ્યો, ભ-
 વની ભૂલવણીમા ભૂલ્યો, વિષય થકી ન વિરામ્યો,
 નાથં શીં ॥ ૧ ॥ આર્ય ભૂમિ ને ઉત્તમ કુલમા
 જન્મ ધર્યો શુભ યોગે, સાધ્ય ન સાધ્યુ મૂઢ-
 પણુથી, ભ્રમિત થયો હું ભોગે, નાથં શીં
 ॥ ૨ ॥ તન પટુતા ગુરૂ સગ મળ્યો પણુ,
 દૂર પ્રમાદ ન કીધો, ઇન્દ્રિય સુખમા બાલ બ-
 નીને, ઉન્મારગ મે લીધો, નાથં શીં ॥ ૩ ॥
 શ્રવણુ યોગ સાધીને દિન દિન, બહુ વાતો ની-
 રધારી, કરણી કરતા કાયા કેપે, મૂર્છા મે ન
 નીવારિ નાથં શીં ॥ ૪ ॥ સત્સાધન સપ્રાપ્ત
 થયા પણુ, મધુ બિદુમા અટકાયો, આજકાલ

૨૧૨

કરી સમય ગુમાયો, લોભે અધર હું લટકયો.
નાથ૦ શી૦ ॥૫॥ તાત વાત મમ અતરની-
એ, કહેતા ગાર ન આવે, અતર બલ આપો
અવિનાશી, તો સેવક સુખ પાવે નાથ શી૦ ॥૬

પદ.

(રાગ દેશ)

કરૂણા સાગર અહીં કરૂણા જળ વરસાવળે
રે, વરસાવી કંઠણ કલેજા નરમ બનાવળે રે,
કરૂણા૦ ટેક ॥ નીદ્રા નયનોથી ઉડી જાવે, નિજ
નિજ દોષો નજરે આવે, જય જગદિશ્વર
જીગતી એહ જમાવળે રે કરૂણા૦ ॥૧॥ સ-
માજમા પ્રભુ થાય સુધારા, નીકળીને દોષો રહે
ન્યારા, અગ્રેસરોમા એ અક્કલ ઉભરાવળે રે,
કરૂણા૦ ॥ ૨ ॥ મન સર્વેના થઈરહે મોટા,
ક્ષુદ્રની પેઠે થાય ન ખોટા, ઘટઘટ માહે ઘટના

એહ ઘટાવળે રે, કરૂણાં ॥ ૩ ॥ ઝેરી રસ
સઘળો ઝેરી જાળે, અમૃતમય ઘટ અ તર થાળે
એહ ભાવના વિશ્વપતિ વિસ્તારળે રે કરૂણાં
॥ ૪ ॥ પરમારથમા ઉપળે પ્રીતી, સમજે સત્ય
ધર્મ ને નીતિ, દયા કરી પ્રભુ એવી આપ દ-
ખાવળેરે કરૂણાં ॥ ૫ ॥ સ ત શિષ્ય સ્વારથને
છોડી, પકડે પરમારથને દોડી, એ ઉત્સાહ
તણો રસ અધિક વહાવળે રે કરૂણાં ॥ ૬ ॥

નિત્ય નિયમ ચિંતવના.

ચૌદ નિયમ વિષે ગાથા

સચિત દબ્ય વિગર્ભ, વાહણ ત ખોલ વત્થ
કુસુમેષુ, વાહણ શયણ વિલેવણ, બલ દ્વિશિ
નહાણ ભત્તેસુ ॥ ૧ ॥

સચિત-માટી, પાણી, અગ્નિ, વનસ્પતિ
ફળ, ફૂલ, ત્વચા, કાષ્ઠ, મૂળ પત્ર, ખીજ, અને
જે લીલું છેદાને એ ઘડી ચર્ધ ન હોય તે

તથા અગ્નિ પ્રમુખ બીજી શસ્ત્ર લાગ્યું ન હોય,
 ઈત્યાદિક સચિત વસ્તુનું પરીમાણ કરવું ॥૧॥
 દૃવ-જે વસ્તુ મુખમા જૂદા જૂદા સ્વાદને
 અર્થે નખાય છે, જેમકે દાતણ, પાણી વિગેરે
 સચિત્ત તથા અચિત દ્રવ્યની ગણતરી કરવી
 ॥ ૨ ॥ વિગઈ-દૂધ, દહીં, ઘી, ગોળ, તેલ
 તથા જે ચીજ કઢાઈમા તળાય છે, તેનું માન
 કરવું ॥ ૩ ॥ વાહણુ-પગરખા, મોન વિગેરેની
 ગણતરી કરવી ॥ ૪ ॥ તંબોલ-મુખવાસ જે-
 મકે પાન, સોપારી, એલાયચી, લવિંગ, ચુર્ણ
 દિકતું વજન ધારવું ॥ ૫ ॥ વત્થ-રેશમી સુ-
 તરાઉ, શણ તથા ઉન વિગેરેના વસ્ત્રની ગણતરી
 કરવી ॥ ૬ ॥ કુસુમેષુ-જે વસ્તુ સુધવામા
 આવે છે, જેમકે પુષ્પ, છીંકણી વિગેરેનું
 પરીમાણ કરવું ॥ ૭ ॥ વાહણુ-હાથી,
 ઘોડા, બળદ, ગાડી, રથ, વહાણ, ખેડ,
 ટાંમે વિગેરે ચરતા, ફરતા અને તરતા વાહ-

નનો નયમ કરવો ॥ ૮ ॥ સ્થાણુ-સુવાની
 શય્યા, પાટ, પાટલા, બિછાના વિગેરેની ગણત્રી
 કરવી ॥ ૯ ॥ વિલેવાણુ-જે વસ્તુ શરીર ચો-
 પડવામા આવે છે, જેમકે પટ્ટી, સુખડ, ચકન
 વિગેરે શરીરે વીલેપન કરવાની વસ્તુના વજ-
 નનુ માપ કરવું ॥ ૧૦ ॥ ઇંદ્ર-અક્ષયર્થનો
 નયમ કરવો ॥ ૧૧ ॥ દિશિ-પૂર્વ, પશ્ચિમ
 ઉત્તર, દક્ષિણ, ઉચી ને નીચી એ છ દિશાએ
 જવાના ગાઉનુ માન કરવું ॥ ૧૨ ॥ નહાણુ
 સર્વાંગે નહાવાની ગણત્રી કરવી ॥ ૧૩ ॥
 ભંતેસુ-જમતા લોજન પાણીના વજનનુ
 પરિમાણુ કરવું ॥ ૧૩ ॥ પૃથ્વીકાય-માટી
 મીઠું, ખડી, ખારો વિગેરે પૃથ્વીના વજનનુ
 પરિમાણુ કરવું ॥ ૧૫ ॥ અપકાય-નહાવામાં
 તથા વાપરવામાં કાચા તેમજ ઉના પાણીનુ
 પરિમાણુ કરવું ॥ ૧૬ ॥ તેઉકાય-ચુલા,
 દિવા, સગડી વિગેરેની ગણત્રી તથા તેનાથી

રાંધેલું જમવાનો નિયમ ધારવો ॥ ૧૭ ॥
 વાઉકાય-૫ ખાથી તથા લુગડાથી પવન નાખવો,
 કુંકુ, હીચવુ વિગેરેનું પરિમાણ કરવું ॥
 ૧૮ ॥ વનસ્પતિકાય-લીલોત્રી, ફળ, શાક,
 ભાજી વિગેરેનું વજન ધારવું ॥ ૧૯ ॥ ત્રસકાય-
 હાલતા, ચાલતા, ઝીણા જ તુથી માડીને બેઠ-
 દ્રિય, તેઠ દ્રિય, ચૌઠ દ્રિય, પચોદ્રિય રૂપ કોઈ
 પણ નિરપરાધી ત્રસ જીવને કુબુદ્ધિથી હણવા
 નહિ એવો નિયમ કરવો ॥ ૨૦ ॥ અસી-
 તરવાર બહુક, છરી ચપ્પુ, સુડી વિગેરે
 શસ્ત્રનું પરિમાણ કરવું ॥ ૨૧ ॥ મસી-કલમ
 રૂશનાઈ, ખડિયાદિકનું પરિમાણ કરવું ॥ ૨૨ ॥
 કૃષી-ઘર, ક્ષેત્ર, ટાકું, લોચરૂ, તળાવ, વાવ,
 કુવા વિગેરેની જમીન ખોદવાના રાચનું તથા
 તે વાપરવાનું પરિમાણ કરવું ॥ ૨૩ ॥ ઉલ્લિષ્ટિ-
 ચાવહિં-સ્નાન કરીને શરીર લુછવાના કપડાની
 ગણતરી કરવી ॥ ૨૪ ॥ દંતાણુવિહં-દાંતાણની

ગણત્રી કરવી ॥ ૨૫ ॥ ફલવહિ—જે ફળ
 નહાવાના કામમા આવે છે તે તથા વૃક્ષાદિકના
 ફળની ગણત્રી કરવી ॥ ૨૬ ॥ અભગણુ વિહુ-
 શરીરે તેલ ચોળવાનું પરિમાણ કરવું ॥ ૨૭ ॥
 ઉવટ્ટણુ વિહુ—પીઠી ત્રગેરે ચોળવાનું માન કરવું
 ॥ ૨૮ ॥ પુષ્પવહિ—પુષ્પાદિક સુગંધી પદાર્થનું
 વજન ધારવું ॥ ૨૯ ॥ આભરણુવિહુ—દાગિના-
 દિકનું માન કરવું ॥ ૩૦ ॥ ધુપ વિહુ—અગર-
 ભત્તિ વિગેરેના ધુપનું માન કરવું ॥ ૩૧ ॥
 પેજવિહુ—ઔષધ, ચાહ, કાપ્તી વિગેરેનો કાવો
 પીવાનું માન કરવું ॥ ૩૨ ॥ ભાખણુવિહુ—
 સુખડી વિગેરે ભોજનવિધિનું પરિમાણ કરવું
 ॥ ૩૩ ॥ ઉઠનવિહુ—કાચા અન્નનું પરિમાણ
 કરવું ॥ ૩૩ ॥ સૂપવહિ—કઠોળનું પરિમાણ
 કરવું ॥ ૩૬ ॥ શાકવહિ—લીલા શાક, ભાજી
 વીગેરેનું પરિમાણ કરવું ॥ ૩૬ ॥ મહૂર-
 વહિ—મેવો, વેલ, મધુરા ફળ વિગેરેનું પરિ-

માણુ કરવુ ॥ ૩૭ ॥ જમણુવિહ-જમવાનુ
લોજન, સુકકુ શાક વીગેરેનુ પરિમાણુ કરવુ
॥ ૩૮ ॥ પાણીવિહ-નહાવાનુ, વાપરવાનુ
તથા પીવાના પાણીનુ પરિમાણુ કરવુ ॥ ૩૯ ॥

ઉપરના પચ્ચખાણુ હુ મેશા યથાશક્તિએ
અવશ્ય કરવા

શ્રાવકના ત્રણુ મનોરથ વિષે-આરભ
પરિશ્રહ તજી કરી, ક્યારે થવુ વ્રતધાર, અ ત
સમય આલોચણા, કરૂં સથારો સાર ॥ ૧ ॥

સાગારી સથારો કરવા વિષે-આહાર
શસ્ત્રીર ને ઉપાધ. પચ્ચખુ પાપ અઢાર, મરણુ
હુવે તો વોસીરૂં, જીવુ તો આગાર ॥ ૧ ॥

પચ્ચ પરમેષ્ટીને વદણુ

(સવૈયા એકત્રીશા)

શ્રી અરહિ તદેવને-નમુ શ્રી અરિહ ત,
કસમાકો કીયો અ ત, હુવાસો કેવળપથ કરૂંજી
ભડારી હૈ, અતિસે ચોતીસધાર, પેતીસ વાણી

ઉચ્ચાર, સમજાવે નરનાર, પર ઉપગારી હૈ, શ-
રીર સુદર આકાર, સૂરજસો ઝલકાર, ગુણ હૈ
અનતસાર, દોષ પરીહારી હૈ; કેતહૈ તી-
લોકગીખ, મન વચ કાય કરી, લખી લખી વાર-
વાર વદણા હુમારી હૈ ॥ ૧ ॥

શ્રી સિદ્ધલગવ તને—સકલ કરમ ટાલ,
વશ કર લીયો કાળ, મુક્તિસે રદ્યા માલ, આ-
તમાકા તારી હૈ, દેખત સકલભાવ, હુવા હૈ જ-
ગતરાવ, સદાહિ ક્ષાયિક ભાવ, ભયે અવિકારી
હૈ, અચલ અઠલ રૂપ, આવે નહિ ભવ દૂપ,
અનુપ સરૂપ ઉપ, ઐસી રિધ ધારી હૈ, કેતહૈ
તીલોકગીખ, બતાવો એ વાસ પ્રભુ, સદાહિ
ઉગત સૂર, વદણા હુમારી હૈ ॥ ૨ ॥

શ્રી આચાર્યજીને—ગુણ હૈ છતીશ પુર,
ધારત ધરમ ઉર, મારત કરમ કૂર, સુમતિ વિ-
ચારી હૈ, શુદ્ધસો આચારવત, સુદર હૈ રૂપ-
કત, ભણિયા સખી સિદ્ધાત, વાચણીસુ ખ્યારી

હૈ, અધિક મધુર વેણ, કોઈ નહિ લોપે કેણ,
સકલ જીવોકા સેણ, કીરત અપારી હૈ, કેતહૈ
તીલોકરીખ, હીતકારી દેત શીખ, એસે આચા-
રજ તાકુ, વંદણા હમારી હૈ ॥ ૩ ॥

શ્રી ઉપાધ્યાયજીને-પઢત અગીઆરે અ ગ,
કર્માસુ કરે જ ગ, પાપડીકો માન ભ ગ,
કરણ હૂશીઆરી હૈ, ચઉદે પૂર્વધર, જાણત આ-
ગમ સાર, ભવિયોકે સુખકાર, ભ્રમણા નિવારી હૈ,
પઢાવે ભવિકજણ, થીરકર દેત મન, તપકરી તાવે
તન, મમતા નિવારી હૈ, કેતહૈ તીલોકરીખ,
જ્ઞાનભાનુ પરતીખ, એસે ઉપાધ્યાય તાકુ, વંદણા
હમારી હૈ ॥ ૪ ॥

શ્રી સાધુજીને-આદરી સંજમ ભાર,
કરણી કરે અપાર, સુમતિ ગુપતિ ધાર, વિકથા
નિવારી હૈ; જયણા કરે છકાય, સાવધ ન જોલે
વાય, ખુબાઈ કયાય લાય, કિરિયા ભડારી હૈ,
જ્ઞાન ભણે આઠે જામ, લેવે ભગવત નામ, ધ-

રમકો કરે કામ, મમતા કે મારી હૈ, કેતહૈ
તીલોકરીખ, કર્મકો ટાળે વીખ, એસા મુનિરાજ
તાકુ, વંદણા હમારી હૈ ॥ ૫ ॥

શ્રી મહાવીર જય તીના શુભ પ્રસંગે

ગાવાના ગાયનો

(કુવાલી ગઝલ)

અમે મહાવીરના પુત્રો, અમારો પથ
ન્યારો છે, સાધવા સત્યના સુત્રો, ધર્મ એવો
અમારો છે ॥ ૧ ॥ બળવી સઘની સેવા, અમે બનશું
હવે એવા, જીવન અર્પી બધું દેવા, ધર્મ એવો
અમારો છે ॥ ૨ ॥ દીધા જેવું સદા દેવું, લીધા
જેવું સદા લેવું, પીધા જેવું સદા પીવું, ધર્મ
એવો અમારો છે ॥ ૩ ॥ અહર્નિશ ન્યાયમા
વહેવું, કપટ છળથી નહિ કહેવું; સદા આનં-
દમાં રહેવું, ધર્મ એવો અમારો છે ॥ ૪ ॥
જીવન વિજયી સરવ દોષો સમાવાનો,
ફરજ સારી બળવાનો, ધર્મ એવો

અમારો છે ॥ ૫ ॥ દુ ખીના દુ ખને હરવા,
 વિજયના ઘોષને કરવા, દુ ખોથી લેશ નહિ
 કરવા, ધર્મ એવા અમારો છે ॥ ૬ ॥ સર્વથી
 મિત્રતા કરવી, લાગણી પ્રેમની ધરવી, હરકતો
 સઘની હરવી, ધર્મ એવો અમારો છે ॥ ૭ ॥
 અમારા આત્મ ભોગેથી, અમારા આત્મ યોગેથી,
 અપર પરના લલા કરવા, ધર્મ એવો અમારો
 છે ॥ ૮ ॥ નથી જ્યાં જન્મવું મરવું, નથી જ્યાં
 કાર્યને કરવું, સનાતન ધર્મવાળાનો, અમર
 એવો ઉતારો છે ॥ ૯ ॥ વિચરવું ધર્મની વાટે,
 જીવન પણ ધર્મના માટે, સદા એ સત શિષ્યો-
 નો, પરમ એ ધર્મ પ્યારો છે ॥૧૦॥

કહોને જાગશે ક્યારે !

જગતના પ્રાણીઓ જાગ્યા, બાધા નિજ
 કાર્યમા લાગ્યા, વાગવા જેટલા વાગ્યા, કહોને
 જાગશે ક્યારે ? ॥ ૧ ॥ જમાનો જાગવાનો છે,
 ક્રિયામા લાગવાનો છે; તિમિરતા ત્યાગવાનો છે,

કહોને જાગશે। ક્યારે ? ॥ ૨ ॥ ખરાને જોળના
 રાઓ, નીતિને તોળનારાઓ, દયામા ઠેલના-
 રાઓ, કહોને જાગશે। ક્યારે ? ॥ ૩ ॥ સુશાંતિ
 શોધનારાઓ, અવરને બોધનાગઓ ધર્મને
 દુઠનાગઓ, કહોને જાગશે। ક્યારે ? ॥ ૪ ॥ મહા-
 વીર માનનારાઓ, પ્રભુને પીછાણનારાઓ, વ્રતો
 લઈ પાળનારાઓ, કહોને જાગશે। ક્યારે ? ॥ ૫ ॥
 મહાવીરના વચન માથે, ઉપાડો સ્નેહથી સાથે,
 જગાડયા નેહથી નાથે, કહોને જાગશે। ક્યારે ? ॥ ૬ ॥
 પૂર્વના જે મહાધીરો, ઝુકાવ્યા સત્યમા શિરો,
 થવા એહ મહાવીરો, કહોને જાગશે। ક્યારે ?
 ॥ ૭ ॥ હતા પૂર્વે મહાશૂરા, પરાક્રમમા મહાપૂરા,
 કર્મ કરી નાખતા ચુરા, કહોને જાગશે। ક્યારે ?
 ॥ ૮ ॥ વખત નિદ્રા તણે। વીત્યો, સુવાની આ
 નથી રીત્યો, ગવાશે આપના ગીતા, કહોને
 જાગશે। ક્યારે ? ॥ ૯ ॥ ગમે આ શુ પડ્યા
 રહેવું, સર્વદા દુ.ખને સહેવું, જણાયે આ અજબ

જેવું, કહોને જાગશે ક્યારે ? ॥ ૧૦ ॥ ઉઠો
 આલશ્યને છોડો, પરસ્પર પ્રેમને જોડો, ખચી-
 તથી કાઢવા ખોડો, કહોને જાગશે ક્યારે ? ॥
 ૧૧ ॥ સ્વપરના શ્રેય કરવાને, વિજય લક્ષ્મીને
 વરવાને, કહ્યું આ સતના શિષ્યે, કહોને
 જાગશે ક્યારે ? ॥ ૧૨ ॥

(રાગ-ધનાશ્રી)

આનંદાનંદ ઉલ્લસાય, અતરમા આનંદા-
 નંદ ઉલ્લસાય ટેક મહાવીર પુત્રો ઐક્ય સ્વ-
 રૂપે, નયનોથી નિરખાય અતરમા ૦ ૧ પરમા-
 નંદના અમ્બુટ અશનો, આજે અનુભવ થાય
 અતરમા ૦ ૨ લેહલાવ ત્રુટી ઘટ ઘટમા, બ્યા-
 ખેલ જ્યોતિ જણાય અતરમા ૦ ૩ શાસનપ-
 તિના સર્વ ખાળમા, દિવ્ય પ્રેમ દેખાય, અ-
 તરમા ૦ ૪ સતતાણા શિષ્યો મળી આજે,
 ગુણ મહાવીરના ગાય અતરમા ૦ ૫

માલીની છંદ.

તન મન ધન અર્પો, જૈન જ્યોતિ જમાવા,
 કપટ છળ તણને, સર્વ દોષો સમાવા
 ચરમ જિન જયતિ, ઐક્યતાથી ઉભવા,
 અતિ ઉર ઉભરાયે, વીરના ગુણ ગાવા ૧
 ચરમ જિનવરાના ગુણ ગાવા ગમે છે,
 વિષહર વિભુ મારા હૃદય માહે રમે છે,
 સુર નરવર સ્નેહે, ભવ્ય થવા ભજે છે,
 ભજું ભજું ભજું એને, ત્રાપ ત્રિવિધા તજે છે ૨
 જિનવર ભજવાથી, મોહ માયા મટે છે,
 જિનવર ભજવાથી, વિષ વ્યાધી ઘટે છે,
 જિનવર ભજવાથી કર્મ ઓઘો કટે છે,
 જયકાર જીનવરને, હૃદયમા જે રટે છે. ૩

સામાજિક વાત્સલ્ય.

(વસતતિલકા છંદ)

વાત્સલ્ય તે નવિન જાગૃતિઓ જમાવે,
 વાત્સલ્ય તે દુઃખદ દુષ્ટપણ દબાવે, વાત્સલ્ય

તે વિષમતા હઠતા હઠાવે, વાત્સલ્ય ત ઉચ્ચ
 ધર્મતણો બતાવે, ॥ ૧ ॥ વાત્સલ્ય તે ધર્મને
 સમજી તમારો, વાત્સલ્યના સ્વરૂપને ઘટમા
 ઉતારો, વાત્સલ્યને કરી સ્વજનો મુધારો,
 દુખી જતા દુખીત આર્યનરો ઉગારો ॥૨॥
મહાવીરના અનુયાયીઓને આમ વ્રણ.

(રાગ—આશા)

આ સ્થળ આવો, આ સ્થળ આવો,
 વીગજ્યતિને ઉજવાવો એ ટેક આમ તંમ
 જઈ શીઠ અથડાઓ, જ્ઞાનનું મંદિર ખુલ
 ગજવો આં ૧ અવર તજી પ્રભુના ગુણ ગાઓ
 સમય મલ્યો છે દ્યો શુભ દહાવો આં ૨
 સત્ય ખીનામા શુ શરમાઓ, મહાવીર નામની
 ધુન મચાવો. આં ૩ ભ્રમિત થઈ શાને ભટકાઓ,
 આનંદ આનંદ આવી ઉડાવો આં ૪ નેહ
 નયન ભરીને વરસાવો, લાગણી અન્યો અન્ય
 બતાવો આં ૫ પ્રેમ પગપગ મળી પ્રગટાવો,

જ્ઞાન જળે સહુને નવરાવો આ૦ ૬ જય
કરવાનો ખેલ જમાવો, સત શિષ્ય થઈ
ગોઠ સમાવો આ૦ ૭

સાધુ પુરૂષને સત્કાર આપવા વિષે.

(ગગ-નોઝરી મત જના સીરદાઝ)

પધારો માનવ ત મહારાજ, ખુશાલી અમને
અઢકી આજ, આપના દર્શનથી શીરતાજ ?
અમારા સિદ્ધ થયા સૌ કાજ ટેક મોર તણુ
મન હુર્ષિત થાયે, જેમ જોઈ જળધાર, તેમ
તમારા દર્શન કરતા, અમને હર્ષ અપાર
પધારો ॥ ૧ ॥ અધકાર સૌ ઉડી જાયે,
થાતા સુર્ય પ્રકાશ, તેમ આપના પ્રૌઢ પ્રતાપે,
થાય પાપનો નાશ પધારો ॥ ૨ ॥ પાર્શ્વ
મણિની પાસે રહેતા, લોહ કનક બની જાય,
તેમ આપના સમાગમેથી, મૂરખ પડિત થાય
પધારો ॥ ૩ ॥ ઘણા દિવસથી જોઈ વાટને,

પામ્યા દર્શન દાન; પોપટ કહે છે આજ
અમારા, ભાગ્ય થયા બળવાન પધારો ૪

પ્રભુ પ્રાર્થના.

(ગગ દેશ)

મારી નાડ તમારે હાથે, હરિ સભાળજોરે
ખ્યારા પોતાના જાણીને, પ્રભુપદ પાળજોરે
ટેક પથ્યાપથ્ય નથી સમજતુ, દુખ સદૈવ
રહે ઉભરાતું, મને હશે શુ થાતું, નાથ ન-
હાળજોરે. મારી ૦ ॥ ૧ ॥ અનાદિ વૈદ્ય
આપ છો સાચા, કોઈ ઉપાય વિષે નહિ
કાચા, દિવસ રહ્યા છે ટાચા, વેળા વાળજોરે
મારી ૦ ॥ ૨ ॥ વિશ્વેશ્વર શુ હજી વિસારો,
જાજી હાથ છતા કા હારો ' મહા મુઝારો
મારો નટવર ટાળજોરે મારી ૦ ॥ ૩ ॥ કેશવ
હરિ મારૂ શુ થાશે ' ઘાણ વાળ્યો શું ગઢ
ઘેરાશે, લાજ તમારી જાશે, ભુધર ભાળજોરે.
મારી ૦ ॥ ૪ ॥

શુ કરું ?

મારા હાથ પડ્યા છે હેઠા, હરિ હું શુ કરું
 રે । શગ્લે આંચેઃ છુ કરણાકર કરશે તે ખરે
 ટેક. કયા સતાયા કુશળ કરાણી, તરણી નટ-
 વર જાય તણાણી, ભાઠે હાય ભરાણી, કઈ
 રીતે તરે મારાં ॥ ૨ ॥ થતુ હશે શુ
 સમજણુ ન પડે, ગોતુ પણુ માર્ગ મને ન
 જડે, ભવસાગરના હુ ખવડે હૃદય ભરે
 મારાં ॥ ૨ ॥ ધરણીધર શુ ધાર્યું મારું,
 રટન કરું છુ નિત્ય તમારું, આવડું શું અધારું
 મરણુ વિના મરે, મારાં ॥ ૩ ॥ સાધન
 સર્વ ગયા છે ખુટી, કપટી કાળે માર્યો ક્રૂટી
 ખગડયાની નહિ ખુટી, ઠાકર કયાં ઠરે મારાં
 ॥ ૪ ॥ અતિ તાપેથી તપી ગ્યો છુ, પાપ
 કટથી અધ થયો છુ, ભૂલી ભાન ગયો છુ.
 ધીરજ શુ ધરું ? મારાં ॥ ૫ ॥ અહભૂત
 માયા નાથ તમારી, મન-વાણી નહિ ખેંચે મારી,
 કેશવ હરિ, હારી, ફટકેલ થઈ ફરે. મારાં

શુ પરવા ?

(ગજલ-કવાલી)

નહિ અપમાનની પરવા, પછી શુ મા-
 નની પરવા, નહિ જો જનની પરવા, પછી
 શુ ખાનની પરવા ટેક ન આશા હોય અ-
 તરમા, કઢી કોડી કમાવાની, હૃદયમા રાખવી
 શાને, પછી ધનવાનની પરવા નહિ રૂ
 મરીને પિંડ લેવાની, ન હોયે વાસના નિશ્ચ
 પછી શિદ ગાખવી શાણા, સુખદ સતાનની
 પરવા નહિ ॥ ૨ ॥ લજ્યું મન પ્રલ્લભા
 ભાવે, તજી 'મમ' આપની મેળે, બન્યા પોથા
 બધા થોથા, પછી શુ જ્ઞાનની પરવા નહિ ૦
 ॥ ૩ ॥ ન લીધો ભાગ સુખ દુઃખમા, સબંધી
 કે સગાઓમાં, રમશાને જઈ ન રોયાતો,
 પછી શુ સ્નાનની પરવા નહિ ૦ ॥ ૪ ॥ વડા
 વિદ્વાનને તાળે, દબાયા ના દબાવાના, પછી શિદ
 રાખીએ કેશવ, નિપટ નાદાનની પરવા નહિ ૦

ઐક્ય ભાવના.

(હૃદય-શાંતિ પમાડે તેને સત કહીએ)

ભાઈ નામ સમજીને બેઠી રહીએ, આ-
ત્મા ચિન્હી મનમા મગન થઈ રહીએ ભાઈ
ટેક ગમ રહીમાન તમે, એક કરી જાણીએ,
કૃષ્ણ કરીમ એક કહીએ, વિષ્ણુ બીસમીલામા
લેદ નથી ભાઈ અમે અલ્લા અલખ એક કહીએ
ભાઈ ॥ ૧ ॥ ગકુર ગાવિદ તમે એક કરી
જાણીએ, મૈલા માધવ ગુણ ગાઈએ, હરિ હક-
તાલાનો લેદ મે જાણ્યો, હવે ચૌરાશી માર
નવ મહીએ. ભાઈ ॥ ૨ ॥ પરવરદિગાર
પરમેશ્વર એક છે. નખી નાગયણ ચોટયા
હાઈએ, ચોખા ચાવલને ડાગર એક છે, એવું
સમજે તેના ચેલા થઈને રહીએ ભાઈ ॥૩॥
બાપુ સાહેબ એક પાક બીજું નાપાક, એવું
તે કયા જઈ કહીએ, સમજણ વિના પડે સાધ-
નમા સાંસા, અમે પ્રભુ જળમા નિત્ય નાહીએ
ભાઈ ॥ ૪ ॥

પછી શું ?

(ગજલ)

સદા ચોક પેટને માટે, ઘણા મકટ સ-
હ્યાથી શું ? વધે વેરો અને ઝેરો, કંટુ ચોવુ
કહ્યાથી શું, કીધા વખતે નહિ કીધું, પછી ઘણુએ
કહ્યાથી શું, દીધા વખતે નહિ દીધું, પછી ભાણા
ભર્યાથી શું ? ન શાતિ લેશ પણ શેવી, રકત
રેડી રખ્યાથી શું ? ન પૈના જીવતા પામ્યો,
મુવા પાછળ મળ્યાથી શું ? સમય આવ્યે
નહિ સમજ્યો પછી સમજી જવાથી શું ?
કહે સત શિષ્ય સમય ગયો, દર્દ માટે
દવાથી શું ?

પછી શું ?

(ગજલ)

તધારીને પ્રથમ વેરો, પછી ખાલી ખમા-
વ્યે શું, બગાડીને બધું પરનું, પછી મસ્તક

નમાવ્યે શુ ? જરૂર વખતે નહિ જાગ્યો પછી
 જાગી જવાથી શુ ? કરી કીર્તિ કલકિત ને
 પછી ભાગી જવાથી શુ ? આણી વખતે નહિ
 આપ્યું, પછી જુઠી દયાથી શુ ? ઝરાવીને
 ગજબ ઝેરો પછી તીર્થે ગયાથી શુ ? ન દહાવો
 જીવતા લીધો, મુત્તો વખતે મુઝાયે શુ ? ભજન
 ટાણે પ્રભુ ભૂલ્યો, પછી ગરીબી ગવાયે શુ ?

॥ શ્રીચીતરાગદેવાય નમઃ ॥

શ્રી સામાયિક વ્રત.

મુળ પાઠ ૧ લો. નમોક્કારમંત્ર

નમો અરિહંતાણ, નમો સિદ્ધાણ, નમો
 આચરિયાણ, નમો ઉવજાયાણ, નમો લોચ્યે
 સંવ સાધૂણ.

શબ્દાર્થ પાઠ ૧ લો. નમોઝ્કાર

નમો અરિહતાણુ — (કર્મરૂપી) દુશ્મનોને હણ-
નારા ભગવાનોને નમ-
સ્કાર

નમો સિદ્ધાણુ — [સર્વ કર્મોને હણી સિદ્ધ-
ગતિમા બિરાજે છે તે)
સિદ્ધભગવાનોને નમસ્કાર.

નમો આચરિયાણુ — આચાર્ય મહારાજોને નમ-
સ્કાર

નમો ઉવજ્જાયાણુ — ઉપાધ્યાય મહારાજોને ન-
મસ્કાર

નમો — નમસ્કાર,

લોએ — લોકને વિષે (અઢીદ્વીપમા)

સબ્બ સાહુણુ — સર્વ, બધા સાધુઓને
નમસ્કાર

મુળ પાઠ રજો. તિલ્લુત્તો.

તિલ્લુત્તો, આયાહિલુ -પયાહિલુ, વદામિ
નમ સામિ, સક્કારેમિ, સમ્માણેમિ, કલ્લાણ,
મ ગળ, દેવય, ચેઈઅ પજ્જુવાસામિ

શબ્દાર્થ પાઠ ર જો. તિલ્લુત્તો.

તિલ્લુત્તો—

ત્રણવાર

આયાહિલુ-પયાહિલુ [જમણા કાનથી ડાબા
કાન સુધી) આવર્તનથી
પ્રદક્ષિણા કરીને

વદામિ વાદુ છુ (સ્તુતિ કરે છુ)
નમ સામિ (કાયા નમાવી) નમસ્કાર
કરે છુ

સક્કારેમિ સત્કાર કરે છુ (વિનય-
ભક્તિથી)

સમ્માણેમિ સન્માન દઉ છુ (ગુણ-
ગાન કરી)

કલ્લાણ કલ્યાણકારી

૨૩૬

મ ગળ	મ ગળકારી
દેવય	ધર્મદેવ, દૈવતરૂપ
એઈઅ	જ્ઞાનવત (છો તેથી)
પજ્જુવાસામિ	પર્યુપાસના કર છુ-એવા
	કર છુ

મુળ પાઠ ૩ જો. ડરિયાવહિયા.

ઈન્દ્રામિ પડિક્કમિઉ, ઈરિયાવહિયાએ
 વિરાહણાએ, ગમણાગમણે, પાણુક્કમણે, ખીય-
 ક્કમણે, હરીયક્કપણે, આસાઉત્તિ ગ-પણુગ-દગ
 -મટ્ટી-મકકડા સ તાણા-સ કમણે, જે મે જીવા
 વિગહિયા, એગિદિયા, જેમ્મદિયા, તેઈદિયા,
 ચઉરિદિયા, પચિદિયા, અભિહિયા, વત્તિયા,
 લેસિયા, સધામ્મયા, સધદ્દિયા, પરિયાવિયા,
 કિલામિયા, ઉદ્દિયા, ઠાણાઓ ઠાણુ સ કા-
 મિયા જીવિયાઓ વવરોવિયા, તસ્મમિ-
 ંદ્રામિ દુક્કડ,

શબ્દાર્થ પાઠ ૩ ને ઇરિયાવહિયા.	
મિછામિ-	ઈચ્છુ છુ
પડિક્કમિઉ	પાપ કર્મથી છુટવાને
ઇરિયાવહિયાએ	માર્ગમા ચાલતા (જીવ- જ તુની થતી)
વિરાહણાએ	વિરાધનાથી
ગમણાગમણે	જતા આવતા
પાણુકમણે	પ્રાણોને દબાવ્યા હોય
બીયકમણે	બીજ કચર્યા હોય
હરિયકમણે	લીલી વનસ્પતિ કચરી હોય
ઓસા	ઝાકળ
ઉત્ત ગ-	કીડીચારૂ
પણુગ દગ	લીલકૂલ, કાગુ પાણી,
મટ્ટી	સચિત્ત માટી
મક્કડા સ તાણા	કરોળીયાની નળ
સ કમણે	(એ સર્વ) કચર્યા હોય

જે મે જીવા

વિરાહિયા

એગિ દિયા

એઇ દિયા

તેઇ દિયા

ચઉરિ દિયા

પત્રિ દિયા

અભિહયા

વત્તિયા

લેસિયા

સઘાઈયા

સઘદિયા

પગિયાવિયા

કિલામિયા

ઉદ્ધવિયા

ઠાણુઓ ઠાણુ

જે મે જીવોને

પીડા કરી હોય

એક ઇદ્રિયવાળા

એ ઇદ્રિયવાળા

ત્રણુ ઇદ્રિયવાળા

ચાર ઇદ્રિયવાળા

પાચ ઇદ્રિયવાળા

સામા આવતા હુણ્યાહો

ધુળઆદિથી ઠાક્યા હોય

મસળ્યા હોય

એકઠા કર્યા હોય

છુદ્યા હોય, દુહળ્યા હોય

પરિતાપ-કાંટ આપ્યા

હોય

કિલામના ઉપજાવી હોય

ઉદ્ધવેગ ઉપજાવ્યો હોય

એક સ્થાનકંથી બીજે

સ ઠામિયા	મુકયા હોય.
જીવિયાઓ	જીવિતથકી
વવરોવિયા	જીવદા પાડયા હોય
તરસ	તેના
મિગળા મિ દુકકડ	નિષ્કળ હો માગ પાપ

મુળ પાઠ ૪ થો. તસ્સવતરી.

તમ ઉત્તરી કરણેણુ, પાયચ્છિત્ત કરણેણુ, વિ-
સાહી કરણેણુ, વિસલિકરણેણુ પાવાણુ, કમ્મા-
ણુ, નિગ્ધાયણુઠાએ ઠામિ કાઉસગ્ગ, અન્નતથ
ઉસસિએણુ નીસસિએણુ, ખાસિએણુ, છીએ-
ણુ, જ ભાઇએણુ, ઉડુએણુ, વાયનિસગ્ગેણુ ભમ-
લીએ, પિત્તમુચ્છાએ, સુહુમેહિ અગસચાલેહિ,
સુહુમેહિ ખેલસચાલેહિ, સુહુમેહિ દિક્કિસચા-
લેહિ, એવમાઇએહિ આગારેહિ, અભગ્ગો,
અવિરાહિઓ, હૂજ્જ મે, કાઉરસગ્ગો, જાવ

અરિહંતાણુ, ભગવતાણુ, નમોઽક્ષરેણું, નપારે-
 મિ, તાવ કાય ઠાણેણુ મોણેણુ ઝાણેણુ,
 અપ્પાણુ વોસિરામિ

શબ્દાર્થ પાઠ ૪ થો. તસ્સ ઉત્તરી.

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણુ-તેને ઉત્કૃષ્ટ કરવાને
 પાયચ્છિત્તકરણેણુ પ્રાયાશ્ચિત-આલોચના કર-
 વાને

વિસોદ્ધીકરણેણુ વિશેષ શુદ્ધિ કરવાને

વિસદ્ધીકરણેણુ શદ્યનો ત્યાગ કરવાને

પાવાણુ કમ્માણુ પાપ, કર્મને

નિગ્ધાયણુક્રાએ નાશ કરવા અર્થે

ઠામિ કાઉસ્સગ્ગ કરે છુ, કાયોત્સર્ગ

અન્નતથ અન્ય (ક્રિયાઓ દ્વારા)

ઉસસિએણુ ઉદ્ધીસથી

નીસસિએણુ નિ સ્વાસથી

ખાસિએણુ ખાસીથી

છીએણુ છીકથી

જ ભાએણુ

ઉડુએણુ

વાયનિસગ્ગેણુ

ભમલીએ

પિત્ત-મુચ્છાએ

સુહુમેહિ

અ ગસ ચાલેહિ

સુહુમેહિ ખેલ

સ ચાલેહિ

નુહુમેહિ દિઠિ-

સ ચાલેહિ

એવમાઇએહિ

આગારેહિ

અભગ્ગે

અવિરાહિઓ

હુમ્મ મે કાઉ

દસગ્ગેભવ

બગાસાંથી

ઓડકાગ્થી

પુ ઠે વાયુના સરવાથી

ચક્કર ફેરથી

પિત્ત વિકારની મૂર્ચ્છાથી

સૂક્ષ્મ

અ ગસ ચારથી

સૂક્ષ્મ કદ્ધ-સંચારથી

સૂક્ષ્મ દષ્ટિ-સ ચારથી

ઇત્યાદિ

આગારોથી

અભ ગ

અવિરાધિત

હુમે મારો કાયેત્સર્ગે

ભયાં સુધી

અરિહ તાણુ	અગિહ ન
ભગવ તાણુ	ભગવાનોને
નમોઝ્ઝારેણુ	નમઝ્ઝાન કરી (કાયોત્સર્ગ)
ન પારેમિ તાવ	ન પાડ ત્યા મુધી
કાય	ગરીરને, કાયાને
ઠાણેણુ	સ્થિર કરીને
મોણેણુ	મૌન ગીને
ઝાણેણુ	ધ્યાન ધરીને
અપ્પાણુ	પોતાના આન્માને
વેસિરામિ	(અશુભ વ્યાપારોથી)
	અલગ કરે છુ

મૂળ પાઠ ૫ મો લોગસસ.

લોગસસ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મ તિત્થયરે જિણે,
 અરિહ તે કિત્તઈસ, ચઉવીસપિ કેવલી ઉસ
 ભમજિઅ ચ વ દે, સ ભવમલિન દણ્ણ ચ સુમઈચ,
 ॥ ૨ ॥ પઉમપ્પહુ સુપાસ, જિણુ ચ ચદ-

૧ પહ વદે મુવિહિ ચ પુ'દ્દત, ઝીઅલસિજજ-
 સવાસુપુજજ ચ, વિમલમણુત ચ જિણુ, ધમ્મ
 સતિચ વદામિ ॥ ૩ ॥ કુથુ અરચ મદ્ધિ,
 વદે મુણિસુવ્વચ નમિજિણુચ, વદામિ રિક્ક-
 નેમિ, પાસતહ વદ્ધમાણુચ ॥ ૪ ॥ એવ-
 મએ અભિત્થુઆ, વિહુય ગ્યમલા પહીણુ
 જગ્ગમરણા, ચઉવીસપિ જિણુવરા, તિત્થયગ
 મે પમીયતુ ॥ ૫ ॥ કિત્તિય વદ્ધિય મહિયા,
 જ એ લોગસ્મ ઉત્તમા સિદ્ધા, આરૂગ્ગ બોહિ-
 લાભ, સમાહિવગ્ગુત્તમ દિતુ ॥ ૬ ॥ ચદ્દેસુ
 નિમ્મલયગ, આઠ્ઠચ્ચેસુ અહિય પયામયરા,
 માગગ્ગવગ્ગલીરા, મિદ્ધા નિદ્ધિ મમ
 પિસિતુ ॥ ૭ ॥

શબ્દાર્થ પાઠ ૫ મો લોગસ્સ

લોગસ્મ ઉબ્બોઅગરે=લોકના પ્રકાશના કરનાર
 ધમ્મ તિત્થયરે જિણુ=ધર્મરૂપ તીર્થની સ્થાપના
 કરનાર-રાગ દ્વેષના છૂતનાર

અરિહ તે
 કિત્તર્થસ્સં-
 ચઢવીસ અપિ
 કેવલી
 ઉસભ
 મજિઅ ચ
 વ દે
 સ ભવ
 મલિનદણુ ચ
 સુમધ ચ
 પઉમપ્પહુ
 સુપાસ
 જિણુ ચ
 ચ દપ્પહુ વ દે
 સુવિહિ ચ પુક્કદ ત
 ઝીઅલ
 સિજ્જ ચ

તીર્થકરોની
 સ્તુતિ કરીશ
 ચોવીશે તીર્થ કરો અને
 સામાન્ય કેવલી, કેવળજ્ઞાની
 ઋષભદેવને
 અજિતનાથને અને
 વાહુ છુ
 સ ભવનાથને
 અભિનદનને અને
 સુમતિનાથને અને
 પદ્મપ્રભુને
 મુપાર્શ્વનાથને
 જિનને અને
 ચ દ્રપ્રભુને નમુ છુ
 સુવિધિનાથ-પુષ્પદન્તને
 શીતલનાથને
 ત્રેયામનાથને

વાસુપુજ્ય ચ
વિમલ

માણુત ચ
જિણુ ધર્મ

મત ચ
વદામિ

કુચુ અર ચ
મહિ વદે

મુણિમુવય
નમિજિણુ ચ

વદામ

રિકુનેમિ

પાસ તહ

વદ્ધમાણુ ચ

એવ મએ

અલિત્યુઆ

વાસુપુજ્યને અને
વિમલનાથને

અનતનાથને અને
જિનેશ્વરને ધર્મનાથને

શાન્તિનાથને અને
વન્દન કર્ણ છુ

કુચુનાથને અરનાથને અને
મહિલનાથને વાહુ છુ

મુનિસુવ્રતને
નમિનાથ જિનેશ્વરને અને
વદન કર્ણ છુ

અરિષ્ટનેમિ—નેમિનાથને

પાર્શ્વનાથને તથા

વર્દ્ધમાન—મહાવીર
લગવાનને

એ પ્રમાણે મે

સ્તવન કર્યું

વિહુય રથ મલા	ટાળ્યા છે કર્મક્રમી રજ-મેલ
પહીણુ જર મરણુ	ખપાળ્યા છે વૃદ્ધાવસ્થા,
	મરણુ
ચઉવી સપિ	ચોવીશે અને
જિણુવરા	સામાન્ય જિનેશ્વરો
તિત્થયરા	તીર્થના પ્રવર્તકો
મે પસિયતું	મારા ઉપર પ્રસન્ન હો
કિત્તિય	(વચનથી) કીર્તન કરાયેલા
વદિય	(કાયા યોગથી) વદાયેલા
મહિયા	(મન યોગથી) પૂજાયેલા
જે એ લોગસ્મ	જે આ લોકમા
ઉત્તમા સિદ્ધા	ઉત્તમ, પ્રધાન સિદ્ધ છે
આરૂગ્ય બોહિલાલ	આરોગ્ય અને ધર્મનો લાલ
સમાહિ વર	સમાધિ શ્રેષ્ઠ, પ્રધાન
મુત્તમ	(જ્ઞાન, દર્શન, આગ્નિ
	વિષે એકતા)
ફિંતુ	આપે

ચંદ્રેસુ નિમ્મલયરા ચ દ્રોથી વિશેષ નિર્મળ
 આઇચ્છેસુ આહુય સૂયોર્થી અધિક
 પયાસયગ પ્રકાશ કરના
 માગર-વર-ગલીરા સમુદ્ર જેવા ગલીર
 નિદ્ધા સિદ્ધિ સિદ્ધ ભગવાન સિદ્ધિ-ભોક્ષ
 મમ દિસતુ મને આપો

મૂળપાઠ ૬ ઠો. કરેમિમંતે.

+ કરેમિ ભતે ! સમાઇય સાવજજ જોગ
 પચ્ચઅમામિ જાવ નિયમ પજજીવાસામિ દુવિ-
 હુ 'તવિહેણુ ન કરેમિ ન કારવેમિ મણુસા
 વયસા કાયસા તસ્સ ભતે ! પડિઝ્ઝમામિ
 નિદ્ધામિ ગરિહામિ અપ્પાણુ વોસિરામિ.

+ દ્રવ્ય થકી સાવધ જોગના પચ્ચખાણુ, ક્ષેત્ર
 થકી આખા લોક પ્રમાણુ, કાળ થકી જે ઘડી સુધી,
 ભાવ થકી છ કોટીએ પચ્ચખાણુ

શબ્દાર્થ પાઠ ૬ ડો કરેમિ ભ તે

કરેમિ ભ તે	કરે છુ હે પૂજ્ય !
સામાઈય	સામાયિક્રમત
સાવજ્જ જોગ	પાપસહિત વ્યાપારને
પચ્ચખામિ	ત્યાગ કરે છુ
જવ નિયમ	જ્યાસુધી નિયમને
પજ્જુવાસામિ	પર્યુપાસના કરે છુ સેવુ છુ
હુવિહિ	એ પ્રકારના (કરણથી)
તિવિહેણુ	ત્રણ પ્રકારના (યોગથી)
ન કરેમિ	નહિ કરે,
ન કારવેમિ	નહિ કગવુ
મણુસા	મનથી
વયસા	વચનથી
કાયસા	કાયાથી
તસ્સ	તેનાથી [પ્રથમના પાપોથી]
ભ તે	હે સ્વામિન્ !
પહિક્કમામિ	નિવૃત્ત થાઉ છુ

નિદામિ
ગગિહામિ
અ પાણુ
વેાસિરામિ

નિદા કરે છું
ગગ્હું છું
આત્માને [આ પાપ વ્યા-
પારથી) દુર રાખું છું

મૂળ પાઠ ૭ મો. નમોત્યુળં.

નમોત્યુણુ અરિહતાણુ ભગવતાણુ
આઇગરાણુ તિત્થયગણુ સય-સયુદ્ધાણું
પુરિસુત્તમાણુ પુરિસ સિહાણુ પુરિસવર
પુ ડરિઆણુ પુરિસ-વરગધ-હત્થીણુ, લોગુત્ત-
માણુ લોગનાહાણુ-લોગ-હિઆણુ લોગ
પર્ધવાણુ લોગ-પન્નજેઅ-ગરાણુ અભય-દયાણુ
ચખુ દયાણુ મગ્ગ-દયાણુ સરણુ-દયાણુ જીવ
દયાણુ બોહિદયાણુ, ધમ્મદયાણુ ધમ્મ-
દેસયાણુ ધમ્મ નાયગાણુ ધમ્મસારહિણુ ધમ્મ-
વર-ચાઉરત-ચક્ક-વટ્ટીણુ દીવો તાણુ સરણુ
ગઇ પર્ધઠ્ઠા, અપ્પહિહુય-વર-નાણું-દસણુ

ધરાણુ, વિઅદૃછઉમાણુ જિણાણુ, જવયાણુ
 તિન્નાણુ તારયાણુ બુદ્ધાણુ બોહયાણુ,
 મુત્તાણુ મોઅગાણુ સંવન્નણુ મંવદ્દરિમ્મીણુ,
 સિવ મયલ મરૂય મણુત મખય મંવાળાહ
 મપુણુ ગવત્તિ સિદ્ધિ ગઈ-નામધેય ઠાણુ
 સપત્તાણુ નમો જિણાણુ, જિઅલયાણુ

શબ્દાર્થ પાઠ ૭ મો. નમોત્થુણુ

નમોત્થુણુ	નમસ્કાર હો
અરિહતાણુ	અરિહત
ભગવતાણુ	ભગવાનને (તે કેવા છે તે કહે છે)
આઈગરાણુ	ધર્મની શરૂઆત કરનારા
તિત્થયરાણુ	ચાર તીર્થની સ્થાપના કરનારા
સય-સ બુદ્ધાણુ	સ્વયમેવ બોધ પામેલા
પુરિમુત્તમાણુ	પુરૂષોમા શ્રેષ્ઠ
પુરિસ-સિહાણુ	પુરૂષોમા મિહ સમાન

પુરિસ-વર-પુડરી- આણુ	પુરૂંપામા શ્રેષ્ઠ કમલસમાન
પુરીસ-વગ-ગધ- હત્થીણુ	પુરૂંપામા ઉત્તમ ગધ હસ્તિ સમાન
લોગુત્તમાણુ	લોકમા ઉત્તમ
લોગ-નાહાણુ	લોકના નાથ
લોગ-હિઆણુ	લોકનુ હિત કરનારા
લોગ-પઈવાણુ	લોકના દીપક સમાન
લોગ-પન્નેઅ-ગરાણુ	લોકમા ઉદ્યોત કરનારા
અભય-દયાણુ	અભય દેનારા
ચખુ-દયાણુ	(જ્ઞાન) ચક્ષુ દેનારા
મગ્ગ-દયાણુ	(મોક્ષ) માર્ગના દાતા
સરણુ-દયાણુ	શરણુ દેનારા
જીવ-દયાણુ	સચમ-જીવતરના દેનારા
ખોહિ-દયાણુ	ખોદિ-સમ્યક્ત્વના દેનારા
ધર્મ-દયાણુ	ધર્મના દાતા
ધર્મ-દેસયાણુ	ધર્મના ઉપદેશક
ધર્મ-નાયગાણુ	ધર્મના નાયક

ધર્મ-સારહીણ	ધર્મના સાન્નિધિ
ધર્મ-વર-ચાઉરત	ધર્મમા પ્રધાન, ચાર
	ગતિનો અત કરનારા
ચક્ક-વટ્ટીણું	ચક્રવર્તી સમાન
દ્વીવો	દ્વીપ સમાન આધાર રૂપ
તાણ	કર્મશત્રુથી બચાવનાર
સરણ	શરણરૂપ
ગઈ	આધાર, દુખી જીવોને
પઈકા	પ્રતિષ્ઠા (પડતાને ટેકારૂપ)
અપ્પડિહય-વર નાણ	અપ્રતિત તથા શ્રેષ્ઠ એવા
દસણ-ધરાણ	જ્ઞાન-દર્શનના ધારણ
	કરનાર
વિઅદ્દછઉમાણ	છન્નસ્થ અર્થાત્ ધાતિકર્મ
	ગહિત
જિણાણું બપયાણ	(રાગદ્વેષને) પોતે જીત
	નારા અને બીજાને જી-
	તાડનારા

તિન્નાણુ તારયાણુ	(સ સારથી) પોતે તર્યા અને અન્યોને તારનારા
બુદ્ધાણુ બોહયાણુ	પોતે બોધ પામેલા અને બીજાઓને પમાડનારા
મુત્તાણુ મોઅગાણુ	(બન્ધનથી) પોતે છુટેલા અને બીજાઓને છોડા- વનારા
સંવન્નુણુ	સર્વજ્ઞ
સંવહરિસીણુ	સર્વદર્શી (તથા)
સિવ	નિરૂપદ્રવ
મયલ મર્યં અણુ તં	સ્થિર-રોગ-અન્ત-રહિત
અકુખય	અક્ષય
અવ્વાબાહં	બાધા-રહિત
અપુણુરાવિત્તિ	પુનરાગમન રહિત (એવું)
સિદ્ધિ ગર્ધ	સિદ્ધિ ગતિ
નામધેય ઠાણું	નામના સ્થાનને
સંપત્તાણું	પ્રાપ્ત કરનારા

૨૫૪

નમો જિજ્ઞાસુ   નમસ્કાર હો જિનભજ-
વાનને

જિઅભયાસુ   ભયના છતનાગ
અરિહત પ્રભુને ઉદ્દેશીને બોલતા પાઠના
છેલ્લા શબ્દો —

નામધેય ઠાણ   નામના સ્થાનને
સપાવિઉં કામાણ   પ્રાપ્ત કરવાના ઇચ્છકને

મૂળ પાઠ ૮ મો

સામાયિક પાળવાનો વિધિ

એવા નવમા સામાયિક વ્રતના પચ
અર્ધયારા જાણિય઼વા ન સમાયરિય઼વા, ત
જહા તે આલોઉ મણદુપ્પણિહાણે વયદુપ્પ-
ણિહાણે, કાયદુપ્પણિહાણે, સામાઈયસ્સ-સઈ-
અકરણ્યાએ, સામાઈયસ્સ અણુવઠ્ઠિયસ્સકરણુ-
યાએ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડ

સામાઈય સમ્મં કાએણ, ક્કાસિય,
પાલિય, તિરિચં કિત્તિય, સોહિય, આરાહિય,

આણાએ, અણપાલિતા, ન લવઈ, તસ્સ મિચ્છા
મિ દુક્કડ

નામાયિકમા દશ મનના, દશ વચનના,
બાગ કાયાના એ બત્રીશ દોષ માહેલી,
કાઈ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સ મિચ્છા
મિ દુક્કડ

નામાયિકમા આહાર સજ્ઞા, ભય સજ્ઞા,
મૈથુન સજ્ઞા, પરિગ્રહ સજ્ઞા, એ ચાર સજ્ઞા
માહેલી કાઈ સજ્ઞા કરી હોય તો તસ્સ
મિચ્છા મિ દુક્કડ

નામાયિકમા સ્ત્રી કથા, ભત્તકથા, દેશ
કથા, રાજ કથા એ ચાર કથા માહેલી કાઈ
કથા કરી હોય તો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડ

નામાયિકમા અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિ-
ચાર, અણાચાર, બાણતા, અબાણતા, મન
વચન, કાયાએ કરી લાગ્યા હોય તો તસ્સ
મિચ્છા મિ દુક્કડ

સામાયિક વ્રત વિધિએ લીધું, વિધિએ
પાળ્યુ છતાં અવિધિએ થયું હોય તો તસ્મ
મિચ્છા મિ દુક્કડ

સામાયિકમા કાનો, માત્ર, મીડી પદ,
અક્ષર, શબ્દ, ગાથા, સૂત્ર, ઓષ્ઠુ, અધિક, વિપ-
રીત લણાયુ હોય તો તસ્મ મિચ્છા મિ દુક્કડ

પાઠ ૮ મો. સામાયિક પાળવાનો વિધિ.

એવા નવમા સામાયિક વ્રતના, પાત્ર
અતિચારે જાણવા યોગ્ય (પણ) નહિ આચ-
રવા યોગ્ય તે આ પ્રમાણે —

મણદુષ્પાણહાણે મનની દુષ્ટ પ્રવૃત્તિ કરી હોય
વચદુષ્પણિહાણે વચનની દુષ્ટ પ્રવૃત્તિ કરી હોય
કાયદુષ્પણિહાણે કાયાની દુષ્ટ પ્રવૃત્તિ કરી હોય
સામાયિકસસદ સામાયિકની સ્મૃત્તિ ન
રાખી હોય

અકરણયાએ

સામાયિકસ્સ અણ્ણ- વખત પુરો થયા વિના
 વહ્ધિવસ્સકરણ્યાએ પાળ્યું હોય
 તસ્સ મિચ્છામિ તે માફ પાપ નિષ્કળ
 દુક્કંડ હજો

ઇતિ સામાયિક સ પૂર્ણ.

સામાયિક કરવાનો વિધિ.

પ્રથમ ભૂમિ પુજવી, પછી પથરણ પુ-
 જીને પાથરવુ, મુહુપત્તિને પડિદેહણ કરીને
 બાધવી, ગુચ્છો અથવા રજોહરણ પાસે રા-
 ખવો. પથરણા ઉપર ઉભા રહી પર્વ અથવા
 ઉત્તર દિશા તરફ મુખ રાખી નીચે લખી
 વિધિ પ્રમાણે સામાયિક કરવું

૧ નમોઃકાર, ૨ તિકખુત્તો, ૩ ઇરિયાવ-
 હિયા, ૪ તસ્સ ઉત્તરીના પાઠ અનુક્રમે બો-

લક્ષ્મી, ત્યારબાદ ઇશિયાવહિયાના અને નમો-
ક્ષારના પાઠનો કાઉન્સિલ કરવો.

કાઉન્સિલ પૂર્ણ થયે 'નમો અરિહ તાણુ'
શબ્દ (ખુલ્લી રીતે) બોલી કાઉન્સિલ પા-
ળવો, પછી લોગન્સનો પાઠ બોલી સ્તુતિ
કરવી.

ત્યાર પછી ગુરૂજીને સાંવનય વદન કરી
સામાયિક કરવાની આજ્ઞા માગવી અને કુરેમિ
ભતેનો દંડો પાઠ બોલવો.

ત્યાર બાદ જમણો ઠીંચણ જમીન ઉપર
સ્થાપી, ડાબો ઠીંચણ ઉભો રાખી, બે હાથ
જોડી, અજળી મસ્તકે અડકાડી નમોત્યુણનો
પાઠ બે વખત કહેવો, બીજી વખત બોલતી
વખતે “ સિદ્ધિ ગર્હ નામધેય ” સુધી બો-
લ્યા પછી “ ઠાણુ સપાવિઉં કામાણુ ” શબ્દ
બોલવા અને ‘ નમોત્યુણ મમ ધમ્મગુરૂસ્સ

ધમ્માયરિયસ્સ શબ્દો બોલી ગુરુ ગુણ કી-
ર્તન કરવું

સામાયિક પાળવાનો વિધિ.

સામાયિકનો કાળ પૂર્ણ થયે પ્રથમની માફક પહેલા પાઠથી ચાથા પાઠ સુધી બોલવું, પછી ઇરિયાવહિયા તથા નમોઝ્ઝારના પાઠનો કાઉત્સગ્ગ કરવો, ત્યાર પછી લોગ-સ્સના પાઠથી સ્તુતિ કરવી, ત્યારબાદ આઠમો સામાયિક પાળવાનો વિધિનો પાઠ બોલવો પછી પ્રથમની માફક આસને બેસી નમોત્થુણ મમ ધમ્મગુરુસ્સ ધમ્માયરિયસ્સ શબ્દો બોલવા. છેવટે નમોઝ્ઝાર પાઠનો ત્રણ વખત કાઉત્સગ્ગ કરવો, અને “નમો અરિહંતાણુ” શબ્દ પ્રકટરીતે બોલી કાઉત્સગ્ગ પાળવો આ ક્રિયા પછી સામાયિકવ્રતથી છુટા થવાય છે.

શ્રી પ્રતિક્રમણ સૂત્ર.

પાઠ ૧ લો ઇચ્છામિણં મંત્રેનો.

ઈચ્છામિણ્ય ભંતે, તુલેહિં, અલણ્ય નાય-
સમાણ્ય, દેવસિ પડિક્રમણ્ય ઠાએમિ દેવસિ
જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ અતિચાર ચિત
વનાર્થ કરેમિ કાઉસગ્ગ ૧

(અહી “ નમોઝ્કાર ” નો પાઠ અને
“ કરેમિ ભંતે સમાણ્ય ” થી માડી “ વો-
સિરામિ ” સુધીનો પાઠ બોલવો)

પાઠ ૨ જો ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસગ્ગનો.

ઈચ્છામિ ઠામિ કાઉસગ્ગ બે મે દેવસી-
ઓ અણ્યારો કઓ કાઈઓ વાઈઓ માણ્ય-
સીઓ ઉસુત્તો ઉમગ્ગો અકપો અકરણિજ્ઞો
હુઝો હુવિચિતિઓ અણ્યારો અણિછિયવો

અસાવગ પાઉગો નાણે તહ દસણે ચરિતા-
ચરિતેય સુએસામાઇએ તિન્હ ગુત્તિણ ચઉન્હ-
કસાયાણુ પચન્હ મણુવયાણુ તિન્હ ગુણુવયા-
ણુ ચઉન્હ સિખાવયાણુ ખારસ્સ વિહસ્સ
સાવગધમ્મસ્સ જખડિય જવિરાહિય તસ્સ
મિચ્છા ।મ દુક્કહ

(અહીં “ તસ્સ ઉત્તરીકરણેણુ ” નો પાઠ
બોલવો અને નવાણુ અતિચારનો કાઉસગ્ગ
કરવો)

ઇતિ પ્રથમ આવશ્યક સમાપ્ત ૧

(પછી પૂર્વની પેઠે ઉભા થઈ બીજા આ-
વશ્યકની આજ્ઞા માગી) “ લોગસ્સ ’ નો
પાઠ ઉભા ઉભા બોલવો

ઇતિ બીજો આવશ્યક સમાપ્ત. ૨.

[પછી ઉભા થઈ ત્રીજા આવશ્યકની
આજ્ઞા માગવી, ને નીચેનો પાઠ બે-વખત
બોલવો.]

ષાઠ ૩ જો ઇચ્છામિ સ્વમાસમણાનો.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો વદિઉ જવણિ-
જનાએ નિસીહિયાએ અણુજણુહ મે મિ ઉ-
ગાહ નિસીહિ અહો કાય કાયસ કાસ ખમ-
ણિનેલે કિલામો અખ કિલ તાણુ ખહસુલેણુ લે
દિવસો વધકંતો જતાલે જવણિ જંચ લે
ખામેમિ ખમાસમણો, દેવસિય, વધકકમ
આવસિયાએ પડિકકમામિ, ખમાસમણાણુ
દેવસીઆએ આસાયણાએ તિતિસનયરાએ
જ કિચિમિચ્છાએ મણુદુકકડાએ વચદુકકડાએ
કાયદુકકડાએ કોહાએ માણાએ માયાએ લો
હાએ સંવ કાલિયાએ સંવ મિચ્છાવયાગએ
સંવ ધમ્માધકમણાએ આસાયણાએ જોમે દેવ-
સીઓ અઇયારોકઓ તસ્સ ખમાસમણો પ-
ડિકકમામિ નિદામિ ગરિહામિ અખ્ખાણુ વો-
।સરામિ ૩

ઈતિ ત્રીજો આવશ્યક સમાપ્તઃ ૩.

(અહીંઆ ઉભા થઇ પુર્વની પેઠે ચોથા
આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી.)

પાઠ ૪ થો જ્ઞાનના અતિચારનો.

દિવસ સખંધી જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર,
તપને વિષે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે
આળોઉ, આગમે તિવિહિ પત્રોત્તે તજહા
સુત્તાગમે અત્યાગમે તદુલયાગમે એહવા શ્રી-
જ્ઞાનને વિષે જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે
આળોઉ જ વાઈધ, વચ્ચામેલીય, હીણખર,
અચ્ચખર, પયહીણ, વિણયહીણ, ભેગહીણ,
ધોસહીણ, સુહુદિન્ન, હુહુપડિછિય, અકાલેક-
ઓસઝોઓ, કાલેનકઓસઝોઓ, અસજઝાઈએ
સજઝાઈએ, સજઝાઈએ નસજઝાઈએ, તસ્સ
મિચ્છા મિ હુક્કડ ૪

પાઠ ૫ મો. સમક્ષિતનો.

દસણ સમક્ષિત પરમતથ સત્યવો વા

સુદૃઢપરમતથ સેવણાવાવિ વાવન્ન કુદસણ
 વજ્રજણા સમત્તસદ્દહણા એહવા સમકિતના
 સમણોવાસએણુ સમત્તસ્સ પચ અધ્યારા
 પાયાલા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા, ત જહા
 તે આજોઉ સકા, કખા, વિતિગિચ્છા,
 પરપાસડ પરસસા, પરપાસડ સત્થવો, એ
 પાંચ અતિચાર મધ્યે જે કોઈ અતિચાર
 લાગ્યો હોય તો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડ પ
 પાઠ ૬ ઠે પ્રાણાતિપાતનિવૃત્તિનો.

પહિલુ અણુમત થુલાઓ પાણાઇવાયાઓ
 વેરમણુ ત્તસ જીવ બેઇદ્રિય તેઇદ્રિય ચઉરિંદ્રિય
 પચેદ્રિય જાણી પ્રીછી સ્વસબધી શરીર
 માંડિલા પીડાકારી સઅપરાધી વિગલેદ્રિય-
 વિના આકુટીએ હણુવા નામતે હણુવાના
 પચ્ચખાણુ તથા સૂક્ષ્મ એકેદ્રિય પણુ હણુ-
 વાના પચ્ચખાણુ જીવજીવાએ દુવિહુ તિવિહેણુ
 નકરેમિ નકારવેમિ મણુસા વયમા કાયસા

એહવા પહેલા થુલ પ્રાણુતિપાત વેરમણુ
 વ્રતના પચઅઘયારા, પાયલા, જાણિયંવા,
 નસમાયરિયંવા, તજંહા તે આજોઉ, બધે,
 વહે, છવિછેએ, અઘંભારે, ભત્તપાણુવોછેએ,
 એહવા પહેલા વ્રતને વિષે પાપદોષ લાગ્યો
 હોય તો, તસ્સ મિચ્છા મિ હુક્કડ ૬

પાઠ ૭ મો મૃષાવાદ વિરમણનો.

બીજી અણુવ્રત થુલાઓ મુસાવાયાઓ
 વેરમણુ કન્નાલિક ગોવાલિક લોમાલિક થાપ-
 ણુમોસો મોટકી કુડિ સાખ ઈત્યાદિક મોટકુ
 જૂઠું બોલવાના પચઅઘયારા જાણવાએ હુવિહ
 તિવિહેણુ નકરેમિ નકારવેમિ મણુસા વયસા
 કાયસા એહવા બીજી થુલ મૃષાવાદ વેરમણુ
 વ્રતના પચઅઘયારા જાણિયંવા નસમાયરિય-
 ંવા; તજંહા તે આજોઉ. સહસ્સાભણુ,
 રહસ્સાભણુ, સદારમતભેએ, મોસોવએસે,

કુડલેહકરણે, એહવા ત્રીજા વ્રતને વિષે પાપ
દોષ લાગ્યો હોય તો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડ ૭

પાઠ ૮ મો અદત્તાદાન વિરમણનો.

ત્રીજી અણ્ણવ્રત થુલાઓ અદિનાદાણાઓ
વેરમણ ખાતર ખણી ગાઠડી છોડી તાલા
ઉપર કુચીએ કરી પડી વસ્તુ ધણીઆતિ
જાણિ ઇત્યાદિક મોટકુ અદત્તાદાન લેવાનાં
પચ્ચખાણુ, જાવજીવાએદુવિહુ તિવિહેણું નક-
રેમિ નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા, એહવા
ત્રીજા થુલ અદત્તાદાન વેરમણ વ્રતના પચ્ચ-
અધ્યારા જાણિયવ્યા ન સમાયરિયવ્યા, તજહા
તે આજોઉ, તિનાહડે તકકરપઉજે, વિરૂદ્ધર-
જાઇક્કમે, કુડતોલે, કુડમાણે, તપડિરૂવગવવહારે,
એહવા ત્રીજા વ્રતને વિષે પાપદોષ લાગ્યો
હોય તો તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડ ૮

પાઠ ૯ મો મૈથુન વિરમણનો.

ચોથુ અણ્ણવ્રત થુલાઓ મેહુણાઓ વેર-

મણ સદારસંતોષીએ અવસેસ મેહુણવિહના
 પચ્ચખાણુ અને સ્ત્રીને સ્વભક્તાર સતોષીએ
 અવસેસ મેહુણવિહના પચ્ચખાણુ અને જે
 સ્ત્રી પુરૂષને મૂળ થકી કાયાએ કરી મેહુણુ સેવ-
 વાનાં પચ્ચખાણુ હોય તેહને દેવતા મનુષ્ય,
 તિર્યચ સખધી મેહુણના પચ્ચખાણુ જાવજ-
 વાએ દેવતા સખધી દુવિહુ તિવિહેણુ નકરેમિ
 નકારવેમિ મણુસા, વયસા, કાયસા, મનુષ્ય
 તિર્યચ સખધી એગવિહુ એગવિહેણુ નકરેમિ
 કાયસા, એહવા ચોથા શુભ મેહુણુ વેરમણુ
 વ્રતના પચ્ચઅઘયારા જાણિયંવા નસમાયરિ-
 યંવા, તજહા તે આજોઉ ઈતરિય પરિગ-
 હિય ગમણે, અપરિગહિય ગમણે, અનગકીડા,
 પરવિવાહકરણે, કામભોગેસુ તિંવાભિલાસા,
 એહવા ચોથા વ્રતને વિષે પાપદોષ લાગ્યો
 હોય તો, તસ્સ મિચ્છા મિ હુક્કડ ૬

પાઠ ૧૦ મેા પરિગ્રહ વિરમણનો.

પાત્રમું આણુવ્રત થુલાઓ પરિગ્ગહાઓ
 વેરમણુ ખેતવત્થનુ યથા પરિમાણુ હિરણુ
 સોવન્નનું યથા પરિમાણુ ધન-ધાનનુ યથા
 પરિમાણુ દુપદ ચઉદપદનુ યથા પરિમાણુ
 કુવિયનુ યથા પરિમાણુ એ યથા પરિમાણુ
 કીધુ છે તે ઉપરાત પોતાનો પરિગ્રહ
 કરી રાખવાના પચ્ચખાણુ, જાવજીવાએ
 એગવિહુ તિવિહેણુ નકરેમિ માણુસા વયસા
 કાયસા એહવા પાત્રમા થુલ પરિગ્રહ પરિમાણુ
 વેરમણુ વ્રતના પચ્ચઅર્ધયારા જાણિયવ્વા ન
 સામાયરિયવ્વા તજહા તે આળોઉ ખેતવત્થુ
 પમાણાઈકમે, હિરણુસુવન પમાણાઈકમે, ધન
 ધાન પમાણાઈકમે, દુપદ ચઉપદ પમાણાઈકમે
 કુવિય પમાણાઈકમે, એહવા પાત્રમા વ્રતને
 વિષે પાપદોષ લાગ્યો હોય તો, તત્ત્સ મિચ્છા
 મિ દુક્કડ ૧૦

પાઠ ૧૧ મો દિશાપરિમાણનો.

છઠું દિશિન્નત ઉઠ્ઠદિશિનું યથા પરિમાણ
 અધોદિશિનું યથા પરિમાણ તિરિયદિશિનું
 યથા પરિમાણ એ યથા પરિમાણ ક્રીધુ છે,
 તે ઉપરાત સઘર્ષ્યાએ કાયાએ જઘને પાએ
 આશ્રવ સેવવાના પચ્ચખાણુ; જાવજવાએ
 દુવિહુ તિવિહુલુ નકરેમિ નકારવેમિ મણુસા
 વયસા કાયસા, એહવા છઠું દિશિ વેરમણુ
 વ્રતના પચ્ચઅધિયારા જાણિયવ્વા નસમાયરિ-
 યવ્વા તજહા તે આળોઉ ઉઠ્ઠદિસિ પમા-
 ણાઈકમે, અધોદિસિ પમાણાઈકકમે, તિરિય-
 દિસિ પમાણાઈકકમે, જેતવુદ્ધિ, સઘ અતરધાએ
 એહવા છઠું વ્રતને વિષે પાપદોષ લાગ્યો હોય
 તો, તસ્સ મિચ્છા મિ હુક્કડ. ૧૧

પાઠ ૧૨ મો મોગોપમોગ મર્યાદાનો.

સાતમું વ્રત ઉવલોગ-પરિલોગ-વિહું
 પચ્ચખાયમાણુ ૧ ઉલ્લાણીઆવિહું, ૨ કંતણુ-

વિહ, ૩ ક્ષણવિહ, ૪ અભિગણવિહ, ૫
 ઉવદૃષ્ટવિહ, ૬ મજ્જણવિહ, ૭ વત્થવિહ
 ૮ વિલેપણવિહ, ૯ પુકકવિહ, ૧૦ આભરણ-
 વિહ, ૧૧ ધુપવિહ, ૧૨ પેજવહિ, ૧૩ લખ-
 ણવિહ, ૧૪ ઉદનવિહ, ૧૫ સૂપવિહ, ૧૬
 વિગયવિહ, ૧૭ સાકવિહ, ૧૮ મહુરવિહ,
 ૧૯ જમણવિહ, ૨૦ પાણીવિહ, ૨૧ મુખવા-
 સવિહ, ૨૨ વાહનિવિહ, ૨૩ વાહનવિહ
 ૨૪ મયણવિહ, ૨૫ સચ્ચિત્તવિહ, ૨૬ દંબ-
 વિહ, ઇત્યાદિકનુ યથા પરિમાણ કીધું છે, તે
 ઉપરાત ઉવલોગ પરિલોગ લોગ નિમિત્તે
 લોગવવાના પચ્ચખાણ જાવજીવાએ એગવિહ
 તિવિહેણુ નકરેમિ મણસા ત્રયસા કાયસા
 એહવા સાતમા ઉવલોગ પરિલોગ દુવિહે
 પન્નતે તજહા, લોચણાઉય, કમ્મઉય,
 લોચણાઉય, સમણોવાસએણુ, પચ્ચઅર્ધ-
 ચારા જાણિયન્વા નસમાયરિયન્વા, તજહા તે

આળોઉં સચિત્તાહારે, સચિત્તપડિખદ્દાહારે,
 અપોલિઓ સઘં ભક્ષણયા, દુપોલીઓ
 સઘં ભક્ષણયા, તુરો સઘં ભક્ષણયા,
 કમ્મઉણુ, સમણોવાસએણુ, પન્નરસ કમ્મા-
 હાણુઈ જાણિયન્વા નમમાયરિયન્વા, તજહા
 તે આળોઉં. ધગાલકમ્મે, વણુકમ્મે, સાડિકમ્મે,
 ભાડિકમ્મે, ફેડિકમ્મે, દત્તવાણિજ્જે, કેસવા-
 ણિજ્જે, રસવાણિજ્જે, લખવાણિજ્જે, ભસ-
 વાણિજ્જે, જતપીલણુકમ્મે, નિલચ્છણુકમ્મે,
 દવગ્ગિદાવણુયા, સરદહતલાગ પરિસોસણુઆ,
 અસઘંજણુ પોસણુઆ, એહવા સાતમા વ્રતને
 વિષે પાપદોષ લાગ્યો હોય તો, તસ્સ મિચ્છા
 મિ દ્ધક્કડ ૧૨

પાઠ ૧૩ મો અનર્થદંડ વિરમણનો.

આઠમું વ્રત અણુત્થા દડનુ વેરમણુ
 ચઉવિહે અણુત્થાદડે પત્તતે તાંજહા અવઝળા-
 ણુચરિય પમાયાચરિય હસપયાણુ પાવક-

મોવએસં એહવા આઠમા અણુત્યાદ ડ સેવ-
 વાનાં પચ્ચખાણુ જવજીવાએ દુવિહ તિવિહેણુ
 નકરેમિ નકારવેમિ મણુસા વયસા કાયસા એહવા
 આઠમાં અણુત્યાદ ડ વેરમ વ્રતના પચ્ચઅઘ-
 ચારા જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા તજહા તે
 આજોઉં કદપ્પે, કુકકુધએ, મોહરિએ, સજ્જ-
 તાહિગરણે, ઉવભોગ, પરિભોગ, અઘરત્તે,
 એહવા આઠમા વ્રતને વિષે પાપદોષ લાગ્યો
 હોય તો, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કંડ ૧૩

પાઠ ૧૪ મો સામાયિક વ્રતનો.

નવમું સામાયિક વ્રત સાવજ્જનેગનું વેર-
 મણું જવનિયમ પજ્જજીવાસ્સામિ દુવિહ
 તિવિહેણુ નકરેમિ નકારવેમિ મણુસા વયસા
 કાયસા એહવી સદ્દહણા પરપણાએ કરી સા-
 માયિકનો અવસર આવે સામાયિક કરીએ
 તિવારે ફરસનાએ કરી શુદ્ધ હોજો, એહવા
 નવમા સામાયિક વ્રતના પચ્ચઅઘઆરા જાણિ-

ય઼વા નસમાયરિય઼વા, તજહા તે આળોઉં
 મણ્ણુપ્પડિહાણે, વય્ણુપ્પડિહાણે, કાય્ણુપ્પડિ-
 હાણે, સામાઘયસ્સ સઘઅકરણ્યાએ, સામા-
 ઘયસ્સ અણુવડિયસ્મ કરણ્યાએ, એહવા નવમા
 વ્રતને વિષે પાપદોષ લાગ્યો હોય તો, તસ્સ
 ભિચ્છા મિ દુક્કડ ૧૪

પાઠ ૧૫ મો દિશાવગાસીયાનો.

દશમુ દિશાવગાસિક વ્રત દિનવ્રત્યે પ્રભા-
 તથકી પ્રારભીને પૂવાદિક છ દિશિ જેટલી
 ભૂમિકા મોકળી રાખી છે તે ઉપરાત સઘચ્છાએ
 કાયાએ જઘને પાચે આશ્રવ સેવવાના પચ્ચ-
 ખાણુ જાવ અહોરત્ત દુવિહુ તિવિહેણુ નકરેમિ
 નકાગ્ગેમિ મણ્ણસા વયસા કાયસા જેટલી
 ભૂમિકા મોકળી રાખી છે તેમાહિ દ્રવ્યાદિકની
 મર્યાદા કીધી છે, તે ઉપરાત ઉવલોગ પરિ-
 લોગ લોગનિમિત્તે લોગવવાનાં પચ્ચખાણુ,
 જાવ અહોરત્તં એગવિહું તિવિહેણુ નકરેમિ

મણસા વયસા કાયસા, એહવા દસમા દિશા-
વગાશિક વ્રતના પચઅધ્યારા જાણિયંવા
નસમાયરિયંવા, તજહા તે આળોઉ આણુ-
વણુપઉગે, પેસવણુપઉગે. સદાણુવાએ, રૂવાણુ-
વાએ, બહિયા પોગ્ગલપખવે, એહવા દશમા
વ્રતને વિષે પાપદોષ લાગ્યો હોય તો, તસ્સ
મિચ્છા મિ દુક્કડ ૧૫

પાઠ ૧૬ મો પૌષધવ્રતનો.

અગ્યારમુ પ્રતિપૂર્ણ પૌષધવ્રત અસણુ
પાણુ ખાઈમ સાર્ધમના પચઅખાણુ અપ્રદ્ય-
સેવવાના પચઅખાણુ મણિસોવનના પચઅખાણુ
માલાવન્નગવિલેવણુના પચઅખાણુ સત્યમુસલા-
દિક સાવજ્જજોગના પચઅખાણુ જાવઅહોરત્ત
પજ્જવાસ્સામિ દુવિહં તિવિહેણુ નકરેમિ
નકારવેમિ મણસા વયસા કાયસા એહવી
સદ્દહણુ પદ્ધણુએ કરી પોષાનો અવચ્ચર

આવે, પોપો કડ તિવારે ફરસનાએ કરી શુદ્ધ
હોને, એહવા અગ્યારમા પડિપૂર્ણ પૌષધ
વ્રતના પચઅધિમારા જાણિયવવા ન સમાય-
રિયવવા તજહા તે આજોઉ અપડિલેહિય
દુપડિલેહિય સેજજ સથારએ, અપમજિજય
દુપમજિજય સેજજસથારએ, અપડિલેહિય દુપ-
ડિલેહિય ઉચાર પાસવણ ભૂમિ, પોસહરસ
સમઅણાણ પાલણયા, એહવા અગ્યારમા
વ્રતને વિષે પાપદોષ લાગ્યો હોય તો તરસ
મિચ્છા મિ દુકકડ ૧૬

પાઠ ૧૭ મો અતિથિ સંવિભાગનો.

જારમુ અતિથિ સવિભાગવ્રત સમણે
નિગથે કાસુએસણિજેણ અસણ પાણ
ખાઈમ સાઈમ વત્થ પડિગ્ગહ કબલ પાય-
પૂછણેણ પાઠીઆર પીઠ ફલગ સેજજ સંત્યાગ-
એણ ઉસહલેસજેણ પડિલાલેમાણે વિહ-
રામિ એહવી સદ્દણા પડપણાએ કરી સાધુ-

સાધવીની જોગવાઈ મિલે, તિવારે ફરસનાએ
 કરી શુદ્ધ હોજે, એહવા બારમા અતિથિ
 સવિલાગ વ્રતના પચઅધારા જાણિયવ્વા
 ન સમાયરિયવ્વા, તજહા તે આજોઉ સચિ-
 ત્તનિખેવણિયા, સચિત્તપેહણિયા, કાલઘઝમે,
 પરોવએસે, મચ્છરિયાએ, એહવા બારમા વ્રતને
 વિષે પાપદોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સ મિચ્છા
 મિ દુક્કડ ૧૭

પાઠ ૧૮ મો અણસળ (સંધારો) કરવાની
 વિધિનો.

અપચ્છિમ મારણાતિય સલેહણા પોષધ-
 શાળા પુજીને ઉચ્ચારપાસવણુ ભૂમિકા
 પડિલેહિને ગમણાગમણે પડિકકમિને
 દર્ભાદિક સંધારો સંધરીને દર્ભાદિક સંધારો
 હુરહિને પૂવે તથા ઉત્તર દિશે પદ્યકાદિક
 આસને ખેત્રીને કરચલ સપગ્ગહિય સિર-
 સાવતય મત્થએ અજલિકટુ એવવયાસી

નમોત્યુથું અરિહતાણુ ભગવંતાણુ જીવ
 સપત્તાણુ, એમ અનતાસિદ્ધને નમસ્કાર કરીને
 વર્તમાન પોતાના ધર્મશુર ધર્માચાર્યને નમ-
 સ્કાર કરીને, પૂર્વે જે વ્રત આદર્યા છે તે
 આજોઈ પડિકકમી, નિંદી, નિસદ્ધ થઈને સંવ
 પાણુઈવાય પચ્ચખામિ, સંવ મુસાવાય
 પચ્ચખામિ, સંવ અદિનાદાણુ પચ્ચખામિ,
 મંવં મેહુણુ પચ્ચખામિ, સંવ પરિગ્ગહ
 પચ્ચખામિ, સંવ કોહ પચ્ચખામિ, જીવ
 મિચ્છાદસણુસદ્ધ અકરણિજ્જ જોગ પચ્ચ-
 ખામિ, જીવજીવાએતિવિહુ તિવિહેણુ નકરેમિ
 નકારવેમિ કરત નાણુજાણુઈ, મણુસા વયસા
 કાયસા એમ અઠાર પાપ સ્થાનક પચ્ચખીને,
 સંવ અસણુ પાણુ ખાઈમિ સાઈમિ અઉ-
 વિહુપિઆહાર પચ્ચખામિ જીવજીવાએ એમ
 ચારે આહાર પચ્ચખીને જપિય ઈમ શરીર
 ઈઠ કત પિયં મણુજ મણુમ ધિજ વિસા-

સિય સમય આણુમય બહુમય ભ ઉકર ડગ-
 સમાણુ રચણુ કર ડગભૂય માણુ સીય માણુ
 ઉન્હુ માણુ ખુહા માણુ પિવાસા માણુ
 બાલા માણુ ચોરા માણુ દસા માણુ મસગા
 માણુ વાઇય પિતિય સલિમ સન્નિવાઇય
 વિવિહારોગાયકા પરિસહોવસગા ફાસાકુસતી
 તિકટુ એય પિએણુ ચરિમેહિ ઉસાસનિસાસેહિ
 વોસિરામી તિકટુ એમ શરીર વોસિરાવીને
 કાલ અણુવક ખમાણુ વિહરતિ એવી સફહણુ
 પડપણુએ કરી અણુસણુનો અવસર આવે
 અણુસણુ કરે તિવારે ફરસનાએ કરી શુદ્ધ
 હોને એહવા અપચિમ મારણુતય સલેહણુ
 ગુસણુ આરાહણુના પચઅઇયારા જાણિયવ્વા
 ન સમાયરિયવ્વા, તજહા તે આળોઉ ઈહ-
 લોગાસ સપ્પઉગે પરલોગસ સપ્પઉગે. જીવિયા-
 સ સપ્પઉગે, મરણુ સ સપ્પઉગે, કામલોગાસ-
 સપ્પઉગે, એહવા સત્થારાનાં પાચ અતિચાર

માહિલો જે કોઈ અતિચાર લાગ્યો હોય તે
તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડ ૧૮

પાઠ ૧૯ મો અઢાર પાપસ્થાનકનો.

અઢાર પાપસ્થાનક સળધી પાપદોષ
લાગ્યા હોય તે આજોઉ છુ -૧ પ્રાણાતિષાત,
૨ મૃષાવાદ, ૩ અહંતાદાન, ૪ મૈથુન, ૫ પરિ-
ગ્રહ, ૬ ક્રોધ, ૭ માન, ૮ માયા, ૯ લોભ
૧૦ રાગ, ૧૧ દ્વેષ, ૧૨ કલ્પેશ, ૧૩ અભ્યા-
ગ્યાન, ૧૪ પૈશુન્ય, ૧૫ પરપરિવાદ, ૧૬
રધઅરધ, ૧૭ માયામોસો, ૧૮ મિચ્છાદસ-
ણસદ્ધિ, એ અઢાર પાપસ્થાનક સેવ્યા હોય,
સેવરાવ્યા હોય, સેવતા પ્રત્યે અનુમોદા હોય
તો અનતસિદ્ધ કેવળીની સાથે તસ્સ મિચ્છા
મિ દુક્કડ ૧૯

પાઠ ૨૦ મો પચીસ પ્રકારનાં મિથ્યાત્વનો.

પચીસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ લાગ્યું હોય
તે આજોઉ છુ.

૧ જીવને અજીવ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૨
 અજીવને જીવ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૩ ધર્મને
 અધર્મ કહે તે મિથ્યાત્વ, ૪ અધર્મને ધર્મ
 કહે તે મિથ્યાત્વ ૫ સાધુને કુસાધુ કહે તે
 મિથ્યાત્વ ૬ કુસાધુને સાધુ કહે તે મિથ્યાત્વ
 ૭ જીનમાર્ગને અન્ય માર્ગ કહે તે મિથ્યાત્વ
 ૮ અન્યમાર્ગને જીનમાર્ગ કહે તે મિથ્યાત્વ
 ૯ આઠ કર્મથી મુકાણા છે તેહને નથી મુકાણા
 કહે તે મિથ્યાત્વ ૧૦ આઠ કર્મથી નથી મુકાણા
 તેહને મુકાણા કહે તે મિથ્યાત્વ ૧૧ અભિ-
 ગ્રહીક મિથ્યાત્વ ૧૨ અણાભિગ્રહીક મિથ્યાત્વ
 ૧૩ સસયિક મિથ્યાત્વ ૧૪ અભિનિવેસીક
 મિથ્યાત્વ. ૧૫ અણાભોગીક મિથ્યાત્વ
 ૧૬ લોકિક મિથ્યાત્વ ૧૭ લોકોતર
 મિથ્યાત્વ. ૧૮ કુપ્રાવચન મિથ્યાત્વ ૧૯
 જીનમાર્ગથી ઓછુ પડે તે મિથ્યાત્વ.
 ૨૦ જીનમાર્ગથી અધિકુ પડે તે મિથ્યાત્વ,

૨૧ જીનમાર્ગથી વિપરિત પડ્યે તે મિથ્યાત્વ
 ૨૨ અજ્ઞાન મિથ્યાત્વ ૨૩ અવિનય મિથ્યાત્વ
 ૨૪ અસાતના મિથ્યાત્વ. ૨૫ અકિરિયાકરણિ
 મિથ્યાત્વ એ પચીસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ સેવ્યું
 હોય, સેવરાવ્યું હોય, સેવતા પ્રત્યે અનુમોદ્ય
 હોય ને પાપદોષ લાગ્યો હોય તો તત્સ
 મિચ્છામિ દુકકક ૨૦

પાઠ ૨૧ મો ચૌદ સ્યાનકના સમુર્ચ્છિમ
 મનુષ્યનો.

ચૌદ પ્રકારના સમુર્ચ્છિમ મનુષ્ય સળંધી
 પાપ લાગ્યું હોય તે આગોઉછ ૧ ઉચ્ચારેસુ
 વા, ૨ પાસવણેસુ વા, ૩ ખેળેસુ વા, ૪ સંઘા-
 લેસુ વા, ૫ વતેસુ વા, ૬ પિતેસુ વા, ૭
 પુત્રેસુ, વા, ૮ સોણિએસુ વા, ૯ સુકકેસુ વા,
 ૧૦ સુકકપોગળ પરિસાડિએસુ વા, ૧૧ વિગય-
 જીવકલેવરેસુ વા, ૧૨ ઇત્થીપુરિસસંભેગેસુ વા,

૧૩ નગર-નિધમણેસુ વા, ૧૪ સંવેસુચેવ
અસુઘઠાણેસુ વા, એ ચૌદ પ્રકારના સમુર્દ્ધિમ
મનુષ્ય સખધી પાપ લાગ્યુ હોય તો તરસ
મિચ્છા મિ દુકકક ૨૧

(અહી ' નમોકકારનો ' પાઠ બોલવો,
ને પછી “ કુરેમિલતે સામાધય ” થી
“ અખાણુ વોસિરામિ ” સુધીનો પાઠ બોલવો)

પાઠ ૨૨ મો ચચારિ-મંગલનો.

[આ પાઠ જમણા ઠીચણ ઉચો રાખી
ડાબે ઠીચણ ધરતીયે સ્થાપી બે હાથ જોડી
પગે લાગી કહેવો]

ચત્તારિ મગલ અરિહતા મગલ સિદ્ધા
મગલ સાહુ મગલ કેવલી પન્નતો ધમ્મો
મગલ, ચત્તારી લોચુત્તમા અરિહતા લોચુ-
ત્તમા સિદ્ધા લોચુત્તમા સાહુ લોચુત્તમા કેવલી
પન્નતો ધમ્મો લોચુત્તમા, ચત્તારિ સરણ

પવ્વજામિ અરિહ તા સરણુ પવ્વજામિ સિદ્ધા
 સરણુ પવ્વજામિ સાહુ સરણુ પવ્વજામિ
 કેવળી પન્નતો ધમ્મો સરણુ પવ્વજામિ ધાર
 શરણા કરે જેહ, લવસાગરમા ન ખુડે તેહ,
 સકળ કર્મનો આણે અત, મોક્ષતણા સુખ
 લહે અનત, ભાવ ધરીને જે શુભ ગાય, તે
 જીવ તરીને મુકતે જાય ૧ સસાર માહિ
 શરણા ચાર, અવર શરણુ નહિ કોય, જે નર-
 નાસી આદરે, તેને અક્ષય અવિચળ પદ હોય
 ૨ અશુદ્ધ અમૃત વસે, લલિતતણા લડાર,
 ગુરુ જોતમને સમરીએ, તો મનવચ્છિત
 ફલ હાતા ૩

(અહિંઆ “ ઇચ્છામિ પડિકકમિહિં
 જોમે દેવસિઓ અર્ધચારોકઓ ” થી “ તસ્સ
 મિચ્છા મિ દુકકડ ” સુધીનો પાઠ કહીને
 “ ઇરિયાવહિ ” નો પાઠ કહેવો પછી ઉભા
 થઈ વિનયે “શ્રમણુસૂત્ર”ની આજ્ઞા માગવી)

પાઠ ૨૩ મો પહેલું સમણસૂત્ર, નિદ્રાના દોષ
નિવારવાનો.

ઇન્દ્રિયામિ પડિકકમિઉ પગામ સિન્નએ
નિગામસિન્નએ સત્થારાઉવટ્ટણાએ પરિયટ્ટ-
ણાએ આઉટ્ટણાએ પસારણાએ છપ્પમ્મિ ઘ-
ટ્ટણાએ કુઇએ કકરાઇએ છીએ જલાઇએ
આમોસે સસર ખામોસે આઉલ માઉલાએ
સુવણ્ણવત્તિયાએ ઇત્થીવિપિરિયાસિયાએ દ્વીડી-
વીપરીયાસીયાએ મણ્ણવિપરિયાસિયાએ પાણ્ણો-
યણ્ણવિપિરિયાસિયાએ જેમેદ્દેવસિઓ અઇયા-
રોકઓ તસ્સ મિન્દા મિ દુકકડ ૨૩

પાઠ ૨૪ મો બીજું સમણસૂત્ર, ગોચરીના
દોષ નિવારવાનો.

ખાડિકકમામિ ગોચરજચરિયાએ ભિક્ખા-
ચરિયાએ ઉગ્ધાડકવાડ ઉઘાડણાએ સાણ્ણાવ-
ચ્છાદારા સઘટ્ટણાએ મહિપાહુડિયાએ ખલ્લિ-

પાહુડિયાએ ઠવણાપાહુડિયાએ સકિએ સહસ્સા-
 ગારે અણેસણાએ પાણેસણાએ આણલોય-
 ણાએ, પાણલોયણાએ, ખીયલોયણાએ હરિય-
 લોયણાએ પચ્છાકમ્મિયાએ પુરાકમ્મિયાએ
 અદ્દિહહડાએ દગ્ગસ સઠહડાએ રયસ સઠહડાએ
 પારિસાડણિયાએ પારિઠાવણિયાએ ઉહાસણલિ
 કખાએ જ ઉગમેણ ઉપાયણેસણાએ અપરિમુદ્ધ
 પડિગાહિય પરિભુત્તવા જ ન પરિઠવિય
 તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડ ૨૪

પાઠ ૨૫ મો ત્રિજું સમણસૂત્ર, મતિલેખન
 દોષ ટાલવાનો.

પડિક્કમામિ આઉકાલ સજ્જાયસ્સ અક-
 રણ્યાએ ઉલએકાલ, લ ડોવગરણુસ્સ, અપ-
 ડિલેહણ્યાએ, દુપડિલેહણ્યાએ, અપમજ્જ-
 ણ્યાએ દુપમજ્જણ્યાએ અધકકમે વધકકમે અ-
 ઇયારે અણ્યાયારે જોમેદેવસિએ। અઇયારોકએ।
 તસ્સ મિચ્છામિ દુકકડ. ૨૫

પાઠ ૨૬ મો ચોથું સમણસૂત્ર, હેયાદિ દોષ નિવૃત્તિનો.

પડિકકમાભિ એગ વિહે અસજમે-એક પ્રકારનો અસજમ સેવ્યો હોય ને સજમ નહી સેવ્યો સોય તો તસ્સમિચ્છામિદુકકડ ૧ પડિકકમાભિ દોહિંબ ધણેહિ-રાગબ ધણેણુ દોષબ ધણેણુ, રાગદ્વેષે કરી કર્મ બાધ્યા હોય તો તસ્સં ૨ પડિકકમાભિ તિહિ દદેહિ-મ-મદ ડેણુ, વયદ ડેણુ, કાયદ ડેણુ એ ત્રણ પ્રકારે આત્મા દડાણુ હોય તો તસ્સં ૩ પડિકકમાભિ તિહિ ગુત્તિહિ-મણુગુત્તિએ, વય-ગુતિએ કાચ્છુત્તિએ એ ત્રણ પ્રકારે આત્મા ગોપવી ન રાખ્યો હોય તો તસ્સં ૩ પડિકકમાભિ તિહિ સલ્લેહિ-માયાસલ્લેણુ, નિયાણુસલ્લેણુ, મિચ્છાદસણુસલ્લેણુ, એ ત્રણ પ્રકારના સદ્ધ સેવ્યા હોય તો તસ્સં ૪. ૫-

ડેકકમામિ તિહિ ગારવેહિ—મઢીગારવેણ
 સગારવેણ, સાયાગારવેણ એ ત્રણ પ્રકારનો
 ગર્વઅહ કાર કર્યો હોય હોય તો તસ્સં ૩.
 પડિકકમામિ તિહિ વીરાહણાએ—નાણુવિરાહ-
 નાએ, દસણુવીરાહણાએ, ચારિત્ર વિરાહણાએ,
 એ ત્રણ, જ્ઞાન દર્શન ચારિત્રની વીરાધના
 થઈ હોય તો તસ્સં ૩ પડિકકમામિ ચ-
 ઝહિ કસાએહિ—કોહકસાએણુ, માણુકસાએણુ
 માયાકસાએણુ લોભકસાએણુ એ ચાર પ્ર-
 કારના કસાય કર્યા હોય તો તસ્સં ૪ પ-
 ડિકકમામિ ચઝહિ સન્નાહિ—આહારસન્ના,
 અયસન્ના, મૈથુનસન્ના, પરિગ્રહસન્ના એ
 ચાર પ્રકારની સન્ના કરી હોય તો તસ્સં ૪
 પડિકકમામિ ચઝહિ વિકહાહિ—ઈચ્છિકહાએ
 મત્તકહાએ, દેસકહાએ, રાયકહાએ એ ચાર
 પ્રકારની કથા કરી હોય તો તસ્સં ૪ પ-
 ડિકકમામિ ચઝહિ મઝાણેહિ અટ્ટેણુ મઝાણેણુ

રહેણું ઝઝાણું ધમ્મેણું ઝઝાણું સુકકેણું ઝ-
 ઝાણું આર્તધ્યાન રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયો હોય,
 ધર્મધ્યાન શુકલધ્યાન ન ધ્યાયો હોય તો
 તસ્સં ૪ પડીકકમામિ પચહિ કીરિયાહિ
 કાઠઆએ કીરિયાએ અહિગરણીયા કિગિયાએ
 પાણી સ્ત્રીયા કિરિયાએ પરિતાવણીયા કિરિયાએ
 પાણાઈવાય કીરીયાએ એ પાચ પ્રકારની ક્રિયા
 માહેલી કોઈ કીરિયા કરી હોય તો તસ્સં
 ૫ પડિકકમામિ પચહિ કામગુણેહિ સદેણુ વા
 ઉવેણુ વા ગધેણુ વા રસેણુ વા ક્ષાસેણુ વા, એ
 પાચ પ્રકારની ઇન્દ્રિયા વિષયો મોકળા મુકયા
 હોય તો તસ્સં ૫ પડિકકમામિ પચહિ
 મહુવ્વએહિ સવાઓ પાણાઈવાયાઓ વેરમણુ
 સવાઓ મુસાવાયાઓ વેરમણુ મવાઓ અ-
 દિન્નાદાણુઓ વેરમણુ સવાઓ મેહુણુઓ
 વેરમણુ સવાઓ પરિગ્ગહાઓ વેરમણુ એ
 પાચ મહાવ્રતના પાળનાર સાધુ મુનિરાજની

આસાતના થઈ હોય તો તસ્સ૦ ૫, પડિકક-
 મામિ પચ્છિ અણ્ણવયાણું થુલાઓ પાણાઈ-
 વાયાઓ વેરમણ્ણ થુલાઓ મુસવાયાઓ વરમણ્ણ
 થુલાઓ અદિન્નાદાણાઓ વેરમણ્ણ, થુલાઓ
 મેહુણાઓ વેરમણ્ણ થુલાઓ પરિગ્ગહાઓ
 વરમણ્ણ એ પાચ પ્રકારના અણ્ણવત પાળનારા
 શ્રાવકજીવી આસાતના થઈ હોય તો તસ્સ૦
 ૫ પડિકકમામિ પચ્છિ સુમિએહિ ઈરિયા-
 સુમિયે ભાષાસુમિએ એસણ્ણાસુમિએ આયા-
 ણ્ણલ ડમતનિએવણ્ણાસુમિએ ઉચારપાસવણ્ણ ખે-
 લજલસઘાણ્ણ પરિઠાવણ્ણીયાસુમિએ એ પાચ
 સુમતિ ત્રણ ગ્રામના પાળનાર સાધુમુનરા-
 જની આસાતના થઈ હોય તો તસ્સ૦ ૫.
 પડિકકમામિ છહિ જીવનિકાએહિ પુઢવિકા-
 એણ્ણ આજિકાએણ્ણ તેજિકાએણ્ણ વાજિકાએણ્ણ
 વણ્ણસ્સઈકાએણ્ણ તસ્સકાએણ્ણ એ છ કાય જી-
 વની વીરાધના થઈ હોય તો તસ્સ૦ ૬. ૫-

ડિકકમામિ છહિ લેસાહિ કિન્હલેસાએ નિ-
 લલેસાએ કાઉલેસાએ તેઉલેમાએ પક્કલેમાએ
 મુકકલેમાએ એ છ લેસામાહિ ત્રણ લેસા
 માઠી આવી હોય અને ત્રણ લેસા સારી ન
 આવી હોય તો તસ્મં ૬, પડિકકમામિ અ-
 તહિ ભય ઠાણેહિ આલોકભય પરલોક ભય
 આદાન ભય અકસ્માત ભય આજીવકા ભય
 મરણકાભય પુનસલાધા ભય એ નાત ભયના
 સ્થાનક સેવ્યા હોય તો તસ્મં ૭ પડિકકમામિ
 અઠ મય ઠાણેહિ જાતિમદ કુલમદ બલમદ
 રૂપમદ સુત્રમદ લાભમદ ઈશ્વરમદ એ આઠ
 મદના સ્થાનક સેવ્યા હોય તો તસ્મં ૮ પ-
 ડિકકમામિ નવહિ બલચેરશુતીહિ પહેલી વાટે
 પ્રદ્યારિ સ્ત્રી પુરૂષે સ્ત્રી પશુ પડગ રહિત
 સ્થાનક ભોગવવુ, મહીત ભોગવવુ નહી
 મહિત ભોગવે તો બિદગ બિલાડીનુ દષ્ટાંત
 ૧. બીજી વાટે પ્રદ્યારીએ સ્ત્રી પુરૂષની કથા

વાતા કરવી નહિ, કરે તો લીળુ આખલી ને
 દાઢનુ દ્રષ્ટાત ૨ ત્રીજી વાડે બ્રહ્મચારીએ સ્ત્રી
 પુરુષને એક આસને બેસવુ નહિ, બેસે તો
 કળુક ને કાળાનુ દ્રષ્ટાત ૩ ચાથી વાડે બ્ર-
 હ્મચારીએ સ્ત્રી પુરુષનાં અગોપાગ નીરખવા
 નહી, નીરખે તો સુર્ય ને નેત્રનુ દ્રષ્ટાત ૪
 પાચમી વાડે બ્રહ્મચારીએ સ્ત્રી પુરુષના ભીત
 ત્રાટાને આતરે માઠા શબ્દ સાલળવા નહી
 સાલળે તો ઘીનો ઘડો ને અગ્નિનુ દ્રષ્ટાત
 ૫ છઠી વાડે બ્રહ્મચારીએ સ્ત્રી પુરુષના પૂર્વના
 કામ ભોગ સભારવા નહિ, સભારે તો સાપ
 ને કઠિયારાનુ દ્રષ્ટાત ૬ સાતમી વાડે બ્ર-
 હ્મચારી સ્ત્રી પુરુષે દીન દીન પ્રત્યે સરસ
 આહાર કરવો નહી, કરે તો દુધ સાકર ને
 સનેપાતનુ દ્રષ્ટાત ૬ આઠમી વાડે બ્રહ્મચારી
 સ્ત્રી પુરુષે દીન દીન પ્રત્યે દાખી ચાપીને આ-
 હાર કરવો નહિ, કરે તો શેરની હાડી ને

સવા શેરનું દ્રષ્ટાંત ૮. નવમી વાડે પ્રદ્ધચારી
 સ્ત્રી પુરૂષે નાહી ધોઇને શરિરની સુસુખા શોભા
 કરવી નહી; કરે તો રાકને હાથે રત્નનુ દ્રષ્ટાત
 ૬. એ નવ વાડ વિશુદ્ધ પ્રદ્ધચર્યના પાળના-
 સાધુમુનિરાજની આસાતના થઇ હોય તો
 તસ્સ૦ ૬ પડિક્કમામિ દસવિહિ સમણ ધમ્મે
 ખત્તી મુત્તી અજવે મદવે લાઘવે સચ્ચે સ-
 જમે તવે ચેઇએ પ્રદ્ધચર્ય વાસિયેણુ એ દશ
 ચતિ ધર્મના પાળનાર સાધુ મુનિરાજની આ-
 સાતના થઇ હોય તો તસ્સ૦ ૧૦ પાડિક્ક-
 મામિ ઇકકારસહિ ઉવાસગ પડીમાહિ, ખા-
 રસહિ ભિખુની પડિમાહિ, તેરસહિ કીરિયા
 ઠાણેહિ, ચઉદસહિ ભુયગામેહિ, પન્નરસહિ
 પરમાહુન્નિમએહિ, સોલસહિ ગાહા સોલસ-
 એહિ સતરસ વિહિ અસજમેહિ, અઠારસ
 વિહિ અણલેહિ, એગુણવિસાએ નાયઝ્ઞાણેહિ,
 વિસાએ અસમાહિ ઠાણેહિ, એકવિસાએ

સખલેહિ, ખાવીસાએ પરિસહેહિ, તેવીસાએ
 સુયગડઝાણેહિ ચઉવીસાએ દેવેહિ પચવીસા-
 એ ભાવણાહિ છવીસાએ દસકપવવહારેણ
 ઉદસણકાલેણ, સતાવીસાએ અણગાર ગુણેહિ
 અઠાવીસાએ આચારકપેહિ, ઓગણતીસાએ
 પાવસુયપસ ગેહિ તીસાએમાહામોહણીઠાણેહિ
 એકતીસાએસિદ્ધાધગુણેહિ, બતીસાએ જોગસ-
 ગહેહિ, તેતીસાએ આસાયણાએ અરિહ તાણ
 આસાયણાએ, સિદ્ધાણ આસાયણાએ આચા-
 રિયાણ આસાયણાએ, ઉવજગયાણ આસાય-
 ણાએ સાહુણ આસાયણાએ, સાહુણીણ આ-
 સાયણાએ, સાવયાણ આસાયણાએ, સાવિયા-
 ણ આસાયણાએ, દેવાણ આસાયણાએ, દે-
 વિણ આસાયણાએ, ઇહ લોગરસ આસાય-
 ણાએ, પર લોગરસ આસાયણાએ, કેવળીણ
 આસાયણાએ, કેળવી પન્નતસ્સ ધમ્મસ આ-
 સાયણાએ, સદેવમણ્યા સુરસ્સ લોગરસ

આસાયણાએ, સવ્વપાણુભુય જીવસતાણુ આ-
 સાયણાએ, કાલસ્સ આસાયણાએ, મુયસ્સ
 આસાયણાએ, સુય દેવસ્સ આસાયણાએ,
 વાયણારિયસ આસાયણાએ, જ વાઈદ્ધ ૧, વ-
 ચ્ચામેલીય ૨, હીણુ ખર ૩, અચ્ચ ખર
 ૪ પયહિણુ ૫, વિણુયહીણુ ૬, જોગહીણુ
 ૭, ઘોસહીણુ ૮, સુહુદિન્ન ૯, હુહુપિડિછિય
 ૧૦, અકાળેકચ્ચોસજ્જાઓ ૧૧, કાલેનકચ્ચો-
 સજ્જાઓ ૧૨, અસજ્જાઈયે સજ્જાઈય
 ૧૩, સજ્જાઈએ નસજ્જાઈય ૧૪, તસ્સ
 મિચ્છા મિ દુકકડ ૨૬

પાઠ ૨૭ મો પાંચમું સમણસૂત્ર ત્રિશુદ્ધ

પ્રવચન માર્ગનો.

નમો ચઉવીસાએ તીત્થયરાયણુ ઉસભાઈ
 મહાવીર પજ્જવસાણાણુ ઇણુમેવ નિગ્ગથ
 પાવયણુ સચ્ચ આણુત્તર કેવલીય પડિપુન્ન
 નેયાઉય સસુદ્ધ સદ્દલકેત્તણુ સિદ્ધિમજ્જા

મુત્તિમગ્ગ નિન્નણુમગ્ગ નિન્વાણુમગ્ગ અવિ-
 તહમવિસધિ સંવ દુગ્ગ પહિણુ મગ્ગ,
 ઇત્થઠિયાણવા મિઝંતિ, ણુઝતિ, મુચ્ચતિ,
 પરિનિવાયતિ, સંવ દુકખાણુમત કરતિ તથ-
 મ્મ સદ્દહામિ પતિયામ રોયામિ ક્ષાસેમિ
 પાલેમિ આણુપોલેમિ તથમ્મ સદ્દહતો પતિ-
 યતો રોયતો ક્ષાસતો પાલતો આણુપાલતો
 તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવળી પન્નતસ્સ અણુ ઠયોમ
 આરાહણુએ વિરોમિ વિરહણુએ અસ જમ
 પરિયાણામ સ જમ ઉવસ પવ્વજામિ ૧,
 અખલ પરિયાણામિ, ખલ ઉવસ પવ્વજામિ
 ૨ અકપ્પ પરિયાણામિ કપ્પ ઉવસ પવ્વ-
 જામિ ૩ અન્નાણુ પારયાણામિ નાણુ
 ઉવસ પવ્વજામિ ૪, આકરિય પરિયા-
 ણામિ કિરિય ઉવસ પવ્વજામિ, ૫, મિચ્છત્ત
 પરિયાણામિ સમત્ત ઉવસ પવ્વજામિ ૬,
 અબ્બોહિ પરિયાણામિ બોહિ ઉવસ પવ્વજામિ
 ૭, અમગ્ગ પરિયાણામિ મગ્ગ ઉવસ પવ્વ

જામિ ૮, જ સભરામિ જ ચ નમભરામિ,
 જ પડિક્કામામિ જ ચ ન પડિક્કમામિ, તસ્સ
 સંવસ્સ દેવસિયસ્સ અધિયારસ્સ પડિક્કમામિ
 સમણોહિ સજય વિરય પડિહય પચ્ચખાય
 પાવકમ્મે અનિયાણો દિઠિસ પન્નો માયામેસો
 વિવજ્જઓ અઢ્ઢાઇજ્જેસુ દિવ સમુદ્દેસુ પન્ન-
 રસ્સ કમ્મભુમિસુ જવ તિકેઇસાહુ રયહરણ
 ગુચ્છગ પડિગ્ગહધારા પચ્ચમહંવ્વયધારા અઠા-
 રસ્સ સહસ્સ મીલાગરથરધારા અકખયઆયાર
 ચરિત્તા તે સંવે સિરસા મણસા મત્થએણ
 વદામિ

ખામેમિ મંવે જીવા, મંવે જીવાવિ
 ખમતુ મે, મિત્તિ મે સંવભુએસુ, વેરમઝ
 ન કેણઇ ૧, એવમહુ આલોઇય, પડિક્કમિય
 નિંદિય ગરહિય દુગછિય, મંવતિવિહેણ
 પડિક્કતો વદામિ જિણુચઉવીસ ૨, ભગવતને
 વદણા ને ખામણા.

પાઠ ૨૮ મો અરિહતના પહેલા સ્વામણાનો.

પહેલા ખામણા પચમહાવિદેહ ક્ષેત્રને
 વિષે જયવતા તીર્થકરદેવ ખીરાજે છે
 તેમને કહ્યું છું ॥ તે સ્વામીના નામ-૧ શ્રી
 મીમંધરસ્વામી, ૨ શ્રી યુગમધર સ્વામી, ૩
 શ્રી બાહુસ્વામી, ૪ શ્રી સુબાહુસ્વામી, ૫ શ્રી
 સુખતસ્વામી, ૬ શ્રી સ્વયંપ્રભસ્વામી, ૭ શ્રી
 ઋષભાનનસ્વામી, ૮ શ્રી અનંતવીર્ય સ્વામી,
 ૯ શ્રી સુરપ્રભસ્વામી, ૧૦ શ્રી વિશાળપ્રભ-
 સ્વામી, ૧૧ શ્રી વજ્રધરસ્વામી, ૧૨ શ્રી
 ચંદ્રાનનસ્વામી, ૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહુસ્વામી, ૧૪
 શ્રી ભુજગદેવસ્વામી, ૧૫ શ્રી ઇશ્વરસ્વામી,
 ૧૬ શ્રી નેમપ્રભસ્વામી, ૧૭ શ્રી વીરસેનસ્વામી
 ૧૮ શ્રી મહાભદ્રસ્વામી, ૧૯ શ્રી દેવજશ-
 સ્વામી, ૨૦ શ્રી અનિતસેનસ્વામી ॥ એ
 જઘન્ય તીર્થકર વીશ, ઉત્કૃષ્ટા હોય તો એક સો
 સીતેર, તેમને મારી સમય સમયની વઢણા

હોજો, તે સ્વામી કેવા છે ? મારા તમારા મનની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે, ઘટ ઘટની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે, સમય સમયની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે, ત્રૌદ રાજલોક અજળી પ્રમાણે જાણી દેખી રહ્યા છે, અનતુ જ્ઞાન છે, અનતુ દર્શન છે, અનતુ ચારિત્ર છે, અનતુ તપ છે, અનતુ ધૈર્ય છે, અનતુ વીર્ય છે, એ ષટે ગુણે કરી સહિત છે, ચોત્રીસ પ્રકારના અતિશયે કરી ધિરાજમાન છે, પાત્રીસ પ્રકારની સત્ય વાણી ગુણે કરી સહિત છે, એક હજાર અષ્ટ ઉત્તમ લક્ષણના ધરણુ-હાર છે, અઢાર દોષ રહિત છે, બાર ગુણે કરી સહિત છે, ચાર કર્મ ધનઘાતી ક્ષય ક્રીધા છે, ચાર કર્મ પાતળા પાડ્યા છે, મુક્તિ જવાના કામી થકા સ્વામી વિચરે છે, ભવ્ય જીવના સદેહ ભાગે છે સન્નેગી સશરીરી, કેવળ જ્ઞાની, કેવળ દર્શની, યથાખ્યાત ચારિ-

ત્રના ધરણુહાર છે ક્ષાયક મમકિત, શુકલ
 ધ્યાન, શુકલ લેશ્યા, શુભ ધ્યાન, શુભ ભોગ
 સહિત છે, ચોસઠ ઈદ્રના પૂજનિક, વદનિક,
 અર્ચનિક સ્મરણનિક છે, પડિત વીર્ય એ
 આદિ અનંત ગુણે કરી સહીત છે ધન્ય તે
 ગામાગર નગર, રાયહણી, ખેડ, કવડ, પુર-
 પાટણ, જ્યા જ્યા સ્વામી દેશના દેતા થકા
 વિચરતા હશે, ધન્ય તે રાઈસર તલવર
 માડળી, કોડળી, શેઠ. સેનાપતિ, ગાથાપતિ
 જે સ્વામીની દેશના સાલળી કર્ણ પવીત્ર
 કરતા હશે, દર્શન દેહાર કરી નેત્ર પવિત્ર
 કરતા હશે, અશનાદિક ચૌદ પ્રકારનું
 દાન દઈ કર પવિત્ર કરતા હશે તમે સ્વામી
 ત્યા ખીરાજે છે, હું અપરાધી દીન ક્રિકર
 ગુન્હી અહીં આ ખેઠો છું તમારા જ્ઞાન દર્શન
 ચારિત્ર તપ સળધી અવિનય આસાતના
 અભક્તિ અપરાધ કર્યો હોય તો મન વચન

કાયાએ કરી ભુજે ભુજે કરી ખમાવું છું
 (“ તિક્ષ્ણુતા ” નો પાઠ ત્રણ વાર લાણી
 વદણા કરી ખમાવવું) ॥ ૨૮ ॥

પાઠ ૨૯ મો સિદ્ધ ભગવંતના સ્વામણાનો.

ખીજા ખામણા અનતા સિદ્ધ ભગ-
 વતજીને કરૂં છું આ ચોવીસીના નામ
 કહું છું-૧ શ્રી ઋષભદેવસ્વામી, ૨ શ્રી
 અજિતનાથસ્વામી, ૩ શ્રી સભવનાથસ્વામી,
 ૪ શ્રીઅભિનવસ્વામી, ૫ શ્રી સુમતિનાથસ્વામી,
 ૬ શ્રી પદ્મપ્રભસ્વામી, ૭ શ્રીસુપાર્શ્વનાથસ્વામી,
 ૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભસ્વામી, ૯ શ્રી સુવિધિનાથ-
 સ્વામી, ૧૦ શ્રી શીતળનાથસ્વામી, ૧૧
 શ્રી શ્રેયાસનાથ સ્વામી, ૧૨ શ્રી વાસુપૂજ્ય
 સ્વામી, ૧૩ શ્રી વિમળનાથસ્વામી, ૧૪
 શ્રી અનંતનાથસ્વામી, ૧૫ શ્રી ધર્મનાથ-
 સ્વામી, ૧૬ શ્રી શાંતિનાથસ્વામી ૧૭

શ્રી કુશુનાથસ્વામી, ૧૮ શ્રી અરનાથસ્વામી
 ૧૯ શ્રી મલ્લિનાથસ્વામી, ૨૦ શ્રી મુનિસુવ્રત-
 સ્વામી, ૨૧ શ્રી નમિનાથસ્વામી, ૨૨ શ્રી
 નેમનાથ સ્વામી, ૨૩ શ્રી પાર્શ્વનાથસ્વામી,
 ૨૪ શ્રી મહાવીરસ્વામી એ ચોવીશી અનત
 ચોવીશી અનતે ભેદે સ્ત્રીઝી યુઝી આઠ કર્મ
 ક્ષય કરી મોક્ષ પધાર્યા છે તે 'આઠ કર્મના
 નામ-૧ જ્ઞાનાવરણીય, ૨ દર્શનાવરણીય, ૩
 વેદનીય, ૪ મોહનીય, ૫ આયુષ્ય, ૬ નામ,
 ૭ ગોત્ર, ૮ અંતરાય, એ આઠ કર્મ ક્ષય
 કરી મુક્તિએ પધાર્યા છે તે 'મુક્તિનું સ્થળ
 કીહા છે ? સમ પૃથ્વીથી સાતસે નેવું જોજન
 ઉચપણે તારામડળ છે, ત્યાંથી દશ જોજન
 ઉચપણે સૂર્યનું વિમાન છે, ત્યાંથી એંશી જો-
 જન ઉચપણે ચંદ્રમાનું વિમાન છે, ત્યાંથી
 ચાર જોજન ઉચપણે નક્ષત્રના વિમાન છે,
 ત્યાંથી ચાર જોજન ઉચપણે યુધનો તારો છે.

ત્યાથી ત્રણજોજન ઉચપણે શુકનો તારો છે,
 ત્યાથી ત્રણ જોજન ઉચે પ્રહરપતીનો તારો છે,
 ત્યાથી ત્રણ જોજન ઉચપણે મ ગળનો તારો છે
 ત્યાથી ત્રણ જોજન ઉચપણે શનીશ્વરનો તારો
 છે, એમ નવસે જોજન મુધી જ્યોતિષચક્ર છે
 ત્યાથી અસ ઝ્યાતા જોજન ડાડાંકાંડિ ઉચ-
 પણે પહેલુ મુઘમા ને બીજુ ઇશાન નામે
 દેવલોક છે અકેકુ અર્ધ ચ દ્રમાને આકારે
 છે, બે મળી પૂર્ણ ચ દ્રમાને આકારે છે, પહે-
 લામા બત્રીશ લાખ ને બીજામા અઠાવીશ
 લાખ વિમાન છે ત્યાથી અસ ઝ્યાતા જોજન
 ઉચપણે ત્રીજુ સનતકુમાર અને ચોથુ મહેદ્ર
 નામે દેવલોક છે. અકેકુ અર્ધ ચ દ્રમાને આકારે
 છે, બે મળી પૂર્ણ ચ દ્રમાને આકારે છે ત્રી-
 જામા બાર લાખ ને ચોથામા આઠ લાખ
 વિમાન છે, ત્યાથી અસ ઝ્યાતા જોજન ઉચ-
 પણે પાચમુ પ્રહરલોક નામે દેવલોક છે તે

એકલું પૂર્ણ ચદ્રમાને આકારે છે, તેમાં ચાર લાખ વિમાન છે, ત્યાથી અસખ્યાતા જોજન ઉચપણે છઠ્ઠા લાતક નામે દેવલોક છે તે એકલું પૂર્ણ ચદ્રમાને આકારે છે તેમાં પચાશ હજાર વિમાન છે, ત્યાથી અસખ્યાતા જોજન ઉચપણે સાતમું મહાશુક નામે દેવલોક છે એકલું પૂર્ણ ચદ્રમાને આકારે છે તેમાં છ હજાર વિમાન છે, ત્યાથી અસખ્યાતા જોજન ઉચપણે આઠમું સહસાર નામે દેવલોક છે, પૂર્ણ ચદ્રમાને આકારે છે તેમાં છ હજાર વીમાન છે ત્યાથી અસખ્યાતા જોજન ઉચપણે નવમું આણત ને દશમું પ્રાણત નામે દેવલોક છે, એ બે જોડાજોડ છે, અકેકું અર્ધા ચદ્રમાને આકારે છે બે મળી પૂર્ણ ચદ્રમાને આકારે છે બેમાં મળીને ચારસે વિમાન છે. ત્યાથી અસખ્યાતા જોજન ઉચપણે અગ્યારમું આરણ ને બારમું અચ્યુય એ બે

દેવલોક જોડાજોડ છે. આકેકું અર્ધ ચ દ્રમાને
 આકારે છે બે મળી પૂર્ણ ચ દ્રમાને આકારે
 બેમા મળી ત્રણસે વિમાન છે ત્યાંથી
 અસંખ્યાતા જોજન ઉંચપણે નવગ્રેવેયક છે,
 તેના નામ. ૧ ભદ્રે ૨ સુભદ્રે ૩ સુભાએ ૪
 સુમાણસે ૫ પ્રિયદંસણે ૬ સુદસણે ૭ આમોદે
 ૮ સુપડિબદ્ધે ૯ જશોધરે, પહેલી ત્રિકમા
 એકસો અગીઆર વિમાન છે, બીજી ત્રિકમા
 એકસો શાત વિમાન છે, ત્રીજી ત્રીકમા
 એકસો વીમાન છે, ત્યાંથી અસંખ્યાતા
 જોજન ઉંચપણે પાચ અનુત્તર વિમાન છે,
 તેના નામ ૧ વિજય, ૨ વિજયંત, ૩ જયંત
 ૪ અપરાજિત, ૫ સ્વાર્થસિદ્ધ મહાવિમાન
 સઘળાં મળી વિમાન કુલે ૮૪૬૭૦૨૩ છે, તે
 સર્વાર્થસિદ્ધમહાવિમાનની ધ્વજાથી બાર જોજન
 ઉંચે મુક્તિશિલા છે, તે મુક્તિશિલા કેવી છે ?
 પિસ્તાલીસ લાખ જોજનની લાખી પહોળી છે,

ગોળાકાર છે, મધ્યે આઠ જોજનની જડી છે, ઉતરતા છેડે માખીની પાખ થકી પણ અધિક પાતળી છે ગોખીર શંખ, ચંદ્ર, અકરત્ન, રૂપાનો પટ મોતીનો હાર ને ક્ષીરસાગરના પાણીથી પણ અધિક ઉજળી છે, તે સિદ્ધિ-શિલા ઉપર એક જોજનના છેલ્લા ગાઉના છઠ્ઠા ભાગને વિષે સિદ્ધ ભગવતજી બિરાજી રહ્યા છે તે સ્વામી કેવા છે ? અવર્ણ્ય, અગધે અરસે, અસાદે, અમૂર્તિ, અવિનાશી, ભુખ નહીં, દુખ નહીં, રોગ નહીં, સોગ નહીં, જન્મ નહીં જરા નહીં, મરણ નહીં કાયા નહીં, કર્મ નહીં અનંત અનંત સુખની લહેરમાં બિરાજી રહ્યા છે તમે સ્વામી ત્યા ખીરાળે છો. હુ અપરાધી, દીન કિંકર ગુન્હી અહીં બેઠો છું. આપના જ્ઞાન દર્શન સંખધી અવિનય અશાતના અભક્તિ અપરાધ કયાં હોય તો મન વચન કાયાએ ભૂળે ભૂળે કરી

ખમાવું છું (“ તિશ્ચુત્તો ’ નો પાઠ ત્રણ
વાર ભણી વંદણા કરી ખમાવવું,] ॥ ૨૬ ॥
પાઠ ૩૦ મો સામાન્ય કેવલીના સ્વામણાનો.

ત્રીજા ખામણા પંચમહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિષે
જયવંતા કેવળી ભજવાન ખિરાજ છે, તે જઘન્ય
હોય તો બે કોડ કેવળી, ઉત્કૃષ્ટ હોય, તો
પ્રત્યેક કોડ કેવળી, તે સ્વામી કેવા છે ?
મારા તમાગ મન મનની વાત જાણી દેખી
રહ્યા છે, ઘટઘટની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે,
સમય સમયની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે, ચૈાદ
ગજલોક અજલી પ્રમાણે જાણી દેખી
રહ્યા છે, અનંતુ જ્ઞાન દર્શન છે, અનંતુ ચારિ-
ત્ર છે અનંતુ તપ છે, અનંતુ ધૈર્ય છે, અનંતુ
વીર્ય છે, એ ષટે ગુણે કરી સહિત છે ચાર
કર્મ ધનધાતીઆ ક્ષય કર્યા છે, ચાર કર્મ
પાતળા પાડ્યા છે મુક્તિ જવાના કામી થકા
સ્વામી વિચરે છે. ભવ્યજીવના સંદેહ ભાગે

છે સજેગી સશરીરી, કેવલજાની કેવળદર્શની
 યથાખ્યાત ચારિત્રના ધરણુદાર છે ક્ષાયક
 સમક્રિત, શુકલ ધ્યાન, શુકલ લેશ્યા, શુભ
 ધ્યાન, શુભ જોગ, પડિત વીર્ય એ આદિ
 અનંત ગુણે કરી સહિત છે ધન્ય તે ગા-
 માગર, નગર, રાયહાણી, ખેડ, કવડ, પુગ પા-
 ટણુ જ્યા જ્યા સ્વામી દેશના દેતા થકા
 વિચરતા હશે, ધન્ય તે રાઈમર, તલવર,
 માડબી કોડબી, શેઠ, સેનાપતિ, ગાથા-
 પતિ, સ્વામીની દેશના સાલણી કર્ણ પવિત્ર
 કરતા હશે, દર્શન દેદાર કરી નેત્ર પવિત્ર
 કરતા હશે, અશનાદિક ચૌદ પ્રકારનું દાન
 દઈ કર પવિત્ર કરતા હશે તમે સ્વામી
 ત્યા ખીરાજો છો, હું અપરાધી, દીન કિ કર
 ગુન્હી અહિ બેઠો છું. આપના જ્ઞાન દર્શન
 ચારિત્ર તપ સબધી અવિનય, આશાતના,
 અભક્તિ, અપરાધ કર્યો હોય તે મન, વચન,

કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું
 (“તિક્ષુત્તો” નો પાઠ ત્રણ વાર ભણી વંદણા
 કરી ખમાવવું.) ॥૩૦॥

પાઠ ૩? મો સર્વ સાધુ સાધ્વીના સ્વામણાનો.

એથા ખામણા પાત્ર ભરત, પાત્ર ઈરવત,
 પાંચ મહાવિદેહ એમ અઢિદ્વીપક્ષેત્રને વિષે,
 ખાવન ગુણે કરી સહિત ગણધરણ છે, છત્રીશ
 ગુણે કરી સહિત આચાર્યણ છે, પચીશ
 ગુણે કરી સહિત ઉપાધ્યાયણ છે સાધુ સા-
 ધ્વીણ સત્તાવીશ ગુણે કરી સહિત છે તેમને
 કરૂં છું તે જઘન્ય હોય તો બેહબાર કોડ
 સાધુસાધ્વી, ઉત્કૃષ્ટા હોય તો પ્રત્યેક હબાર
 કોડ સાધુ સાધ્વી તેમને મારી સમય સમયની
 વદણા હોજો. તે સ્વામી કેવા છે? પંચમહા-
 વ્રતના પાલણહાર છે પાત્ર સામંતિએ સુમિતા
 ત્રણ ગુણિએ ગુણતા, છકાયના પીયર, છકાયના
 નાથ, સાત ભયના ટાલણહાર, આઠ મહના

ગાલણુહાર, નવવાડ વિશુદ્ધ પ્રજાચર્યના પાલ-
ણુહાર છે. દશ વિધિ યતિધર્મના અજવાળિક
છે અગીઆર શ્રાવકની ને બાર ભિક્ષુની
પાડિમાના જાણ છે, બાર ભેદે તપસ્યાના
કરણુહાર છે સત્તર ભેદે સયમના ધારણુ-
હાર છે, વીશ અસમાધિના ટાલણુહાર છે.
બાવીસ પરીસહના જિતણુહાર છે, સત્તાવીશ
સાધુજીને ગુણે કરી સહિત છે તેત્રીશ આશા
તનાના ટાલણુહાર છે, બેતાળીશ તથા છન્નુ
દોષરહિત આહાર પાણીના લેણુહાર
છે, બાવન અનાચિરણુના ટાલણુહાર છે.
સચેતના ત્યાગી, અચેતના લોગી, કચન
કામની ત્યાગી, માયા મમતાના ત્યાગી,
મહા વૈરાગી, સમતાના સાગર, દયાના
આગર આદિ અનેક શુભ ગુણે કરી સહિત
છે ધન્ય તે ગામ નગર, પુર પાટણ-તમે
સ્વામી ત્યા વિચરો છો. હું અપરાધી અહિં

એઠો છુ આપના જ્ઞાન, દર્શન, આરિત્ર, તપ
સખધી અવિનય, અશાતના અભક્તિ અપરાધ
કર્યો હોય તે મન વચન કાયાએ કરી ભુજો
ભુજો કરી ખમાવુ છુ (અહિયા “ તિક-
ખુત્તો ” નો પાઠ ત્રણવાર ભણી વદના કરી
ખમાવવુ) ॥ ૩૧ ॥

પાઠ ૩૨ મો પોતાના ગુર્વાદિકના સ્વામણાનો.

પાચમા ખામણા મહારા તમારા ધર્મ-
ગુરુ, ધર્માચાર્ય, ધર્મ ઉપદેશના દાતાર, મહા-
પુરુષ પડિતરાજ, મુનિરાજ, ગીતાર્થ, બહુ-
સૂત્રી, સૂત્રસિદ્ધાતના જાણુ, તરણુ તારણુ,
તારણી નાવા સમાન, સફરી જહાજ સમાન
કલ્પવૃક્ષ સમાન, જિનશાસનના શણુગાર ધર્મના
અગ્રેસર, ધર્મના મુખી, ધર્મના નાયક, એવી
અનેક શુભ ઉપમાએ કરી બિરાજમાન હતા
એવા પૂજ્ય માહેબજી શ્રી ૧૦૦૮ ....

. . . . આદિ

ધણા ધણા સાધુ-સાધ્વીજી આજોઈ પડિછમી
 નિદી નિસદ્દસ થઈ પ્રાચે દેવગતિએ પધાર્યા
 છે તેમનો ધણો ઉપકાર છે આજ વર્તમાન
 કાળે તરણુતારણુ, તારણી નાવા સમાન, રત્ન
 ચિતામણિ સમાન, પાર્શ્વમણિ સમાન, જિન-
 શાસનના શણુગાર, સાધુજીના સકળ ગુણે કરી
 ધિરાજમાન પૂજ્ય સાહેબજી ૧૦૦૮.

.. ...આદિ જે જે સાધુ-સાધ્વીજી વીત-
 રાગદેવની આજ્ઞા પ્રમાણે વિચરે છે, તેમને
 મારી સમય સમયની વદણા હોજો તે સ્વામી
 કેવા છે ? (અહીં પાઠ ૩૧ મા પ્રમાણે
 બાકીનો પાઠ બોલવો ॥ ૩૨ ॥

પાઠ ૩૩ મો સર્વ જીવોના સ્વામણાનો.

છઠ્ઠા ખામણા અદિદ્વીપ માહેના અને
 અદિદ્વીપ બહારના અસખ્યતા શ્રાવક
 શ્રાવિકાને કરૂ છુ તે શ્રાવક શ્રાવિકાજી કેવા
 છે ? સમક્ષિત સહિત બાર વ્રતધારી, અગ્નીઆર

પડિમાના સેવણહાર છે જીવ અજીવ આદિ
 નવતત્વના જાણપણાવાળા, કોઈના ડગાવ્યા
 ડગે નહિ, કોઈના ચળાવ્યા ચળે નહિ, પરધન
 પથર ખરાખર ને પરસ્ત્રી માત જેન સમાન જાણે
 છે શ્રાવકના એકવીશ ગુણે કરી સહિત છે
 (તેઓમાંથી જેઓ) મુજથી દાન, શીળ, તપ
 અને ભાવમા અધિક છે, તેમને ત્રણ વાર
 નમસ્કાર કરીને મન, વચન, કાયાએ કરીને
 ભુજે ભુજે કરી ખમાવુ છું

સાધુ સાધ્વીને ખમાવુ છું, શ્રાવક શ્રાવિ-
 કાને ખમાવુ છું, સમકિતદ્રષ્ટિ જીવને ખમાવુ
 છું, ઉપકારી ભાઈ બાઈને ખમાવુ છું ચોરાશી
 લાખ જીવા ચોનીના જીવને ખમાવુ છું
 સાત લાખ પૃથવીકાય, સાત લાખ અપકાય,
 સાતલાખ તેઉકાય, સાત લાખ વાઉકાય, દશ
 લાખ પ્રત્યેક વતસ્પતિકાય, ચૌદ લાખ સાધારણ
 વનસ્પતીકાય, જે લાખ જેઈદ્રિય, જે લાખ

તેષદ્રિય, એ લાખ ચક્રિદ્રિય, ચાર
લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યચ પચ્ચેદ્રિય,
ચાર લાખ દેવતા, ચૌદ લાખ મનુષ્ય, એ
ચોરાસી લક્ષ જીવાયોનિના જીવને હાલતા
ચાલતા, ઉઠતા બેસતા જાણતા અજાણતા
હુણ્યા હોય, હુણ્યાવ્યા હોય, છેદ્યા હોય, લેદ્યા
હોય, પરિતાપના, કિલામના ઉપજાવી હોય,
તો અનતા સિદ્ધ કેળવીની સાથે મહારે
તમારે મિચ્છામ હુક્કડ ॥ ૩૪ ॥

(અહીં “ ઇચ્છામિ ખમાસમણા ” નો
પાઠ બે વખત કહેવો.)

ઇતિ ચાથો આવશ્યક સ પૂર્ણ ॥૪॥

(હવે પૂર્વની માફક પાત્રમા આવશ્યકની
આજ્ઞા માગવી ॥

પાઠ ૩૪ મો પ્રાયશ્ચિત્ત વિશુદ્ધતાનો.

દેવસી પ્રાયશ્ચિત્ત વિશુદ્ધનાર્થ કરેમિ કા-
સમ્મા ॥ (અહીં નમોઞ્જારનો પાઠ કહી

“ કર્કમિલતે સામાર્થ્ય ” થી “ અપાણ
વોસિરામિ ” સુધીનો પાઠ કહેવો ત્યાર
પછી ઇચ્છામિઠામિ કાઉસગ્ગ ” થી “ જ વિ-
રાહિય તસ્સ મિચ્છામિદુક્કં ” સુધીનો પાઠ
કહેવો, ને કાઉસગ્ગ કરવો.)

(કાઉસગ્ગ માટે સૂચના - દિવસ અને
રાત્રી પ્રતિક્રમણમા ચાર “ લોગસ્સ ” નો
પદ્ધતી પ્રતિક્રમણમા બાર “ લોગસ્સ ” નો,
ચઉમાસિ પ્રતિક્રમણમા વીશ “લોગસ્સ” નો
અને સવત્સરી પ્રતિક્રમણમા આલીશ ‘લોગ-
સ્સ ” નો કાઉસગ્ગ કરવો. દરેક કાઉસગ્ગને
અતે મનમા ‘નમોઝ્ઞારનો પાઠ’ બોલી પ્રગટ
“ નમો અરિહ તાણ ” નો શબ્દોચાર કરી
કાઉસગ્ગ પાળવો) પછી “ લોગસ્સ ” નો
પ્રગટ પાઠ ભણી “ઇચ્છામિ ખમાસમણા”નો
પાઠ બે વાર કહેવો) ॥ ૩૪ ॥

ઇતિ પાચમો આવશ્યક સપૂર્ણ ॥ ૫ ॥

પાઠ ૩૫ મો પ્રેત્યાખ્યાનનો.

“ ચઉવિહારના પચ્ચખાણુ ”

ધાર્યા પ્રમાણે ચઉવિહારિ આહાર પ-
ચ્ચખાણુ, અસણુ, ખાણુ, ખાઈમ, સાઈમ,
અન્નતથાણુ ભોગેણુ, સહસ્સાગારેણુ, અપ્પાણુ
વોસિરામિ ॥ ૧ ॥

“ એકટાણુના પચ્ચખાણુ ”

એકટાણુ ઉપરાત દુવિહારિ આહાર પચ્ચ-
ખાણુ, અસણુ, ખાઈમ, સાઈમ અન્નતથાણુ
ભોગેણુ, સહસ્સાગારેણુ, અપ્પાણુ વોસિ-
રામિ ॥ ૨ ॥

“ આયગિહના પચ્ચખાણુ ”

આયગિહવિહારિ તિવિહારિ આહાર પચ્ચ-
ખાણુ, અસણુ, ખાઈમ, સાઈમ, અન્નચ્ચણુ
ભોગેણુ, સહસ્સાગારેણુ, દેવાદેવેણુ, ગિહ-
ચ્ચસ સઠેણુ, પદુચ્ચમખેણુ, ગુરુ અભુક્કાણેણુ,

ઉજિખતવિવેગેણુ, સબ્વસમાહિ વત્તિયાગારેણુ,
તત્સલ્લતે, પડિક્કમામિ, નિદામિ, ગરિહામિ,
અપ્પાણું વોસિરામિ ॥ ૩ ॥

“ ઉપવાસનાં પચ્ચખાણુ ”

કાલ સુર્યઉગે ચઉપિહ પિ આહાર પચ્ચ-
ખાણુ, અસણુ, પાણુ, ખાઇમ, સાઇમ, અ-
ન્નથ્યાણુલોગેણુ, સહસ્સાગારેણુ, અપ્પાણુ
વોસિરામિ ॥ ૪ ॥ ૩૫ ॥

ઇતિ છઠો આવશ્યક સ પૂર્ણ ॥ ૬ ॥

પાઠ ૩૬ મો પ્રતિક્રમણ પાઠવાનો.

૧ સામાયક, ૨ ચઉવિસત્થો, ૩ વહણા
૪ પ્રતિક્રમણુ, ૫ કાઉસગ્ગ, ૬ પચ્ચખાણુ
એ છ આવશ્યક પૂરા થયા, તેહને વિષે
ગાથા પદ, અક્ષર કાનો, માત્રા, મીડુ, સ્વ

દીર્ઘ, ઓછુ, અધિક વિપરીત લણાણુ હોય
તો તત્ત્વમિચ્છામિ હુક્કડ ॥ ૧ ॥

મિચ્છાત્વનુ પ્રતિક્રમણુ ॥ ૧ ॥ અનતનુ
પ્રતિક્રમણુ ॥ ૨ ॥ પ્રમાદનુ પ્રતિક્રમણુ ॥ ૩ ॥
કષાયનુ પ્રતિક્રમણુ ॥ ૪ ॥ અશુભ ભેગનુ
પ્રતિક્રમણુ ॥ ૫ ॥ એ પાંચ પ્રતિક્રમણુ એકસો
ચોવીસ દોષ ટાળીને સમી રીતે પડિક્રમ્યા ન
હોય, તો તત્ત્વ મિચ્છા મિ હુક્કડ ॥ ૨ ॥

ગય. કાળનુ પ્રતિક્રમણુ, વર્તમાનકાળનો
સવર, આવતા કાળના પચ્ચખાણુ, કરેમિ
મગલ, મહામગલ, થયત્યુઈ મગલ ॥
॥ ૩ ॥ ૩૬ ॥ (અહીં ત્રણ “ નમોત્યુણુ ”
કહેવાં.)

॥ ઇતિ પ્રતિક્રમણુ સૂત્ર સમાપ્તમ્ ॥

અથ શ્રી ઉપદેશરત્નમાલા.

(આર્યાવૃત્તમ્)

ઉવણસ રયણ કોસં,
નાસિઅ નિસ્સેસ લોગ દોગચ્ચં ॥
ઉવણસરયણમાલં,
બુચ્છં નમિઝ્ઞ વીરજિણં ॥ ૧ ॥

ચાવીશમા તીર્થકર શ્રી વીરસ્વામીને નમ-
સ્કાર કરીને ઉપદેશ રૂપ રત્નોએ યુથેલી
અને સમસ્ત લોકના હારિદ્રનો નાશ કરનારી
ઉપદેશ રત્નમાળાનું વિવરણ કરૂં છું અથવા
ઉપદેશ રૂપ રત્નની શ્રેણી અને નાશ કર્યા છે
સમસ્ત લોકના હારિદ્ર જોણે એવા વીર-
સ્વામીને નમસ્કાર કરીને ઉપદેશ રૂપ રત્નનો
લહાર એવો ઉપદેશરત્નમાળા અંથ હું કરૂં
છું ॥ ૧ ॥

જીવદયાઈ રમિજ્જઈ,
 ડંદિયવગ્ગો દમિજ્જઈ સયાવિ ॥
 સચ્ચં ચેવ ચવિજ્જઈ,
 ધમ્મસ્સ રહસ્સ-મિણમેવ ॥ ૨ ॥

નિરતર જીવદયામા રમણ કરવું, શ્રોત,
 ચક્ષુ, ઘ્રાણ, રસ, અને સ્પર્શ, એ પાંચ ઇન્દ્રિ-
 યવર્ગને દમવો અને સત્ય વચન બોલવું, એ
 બે નિશ્ચે ધર્મનું રહસ્ય છે ॥ ૨ ॥

સીલં ન હુ સ્વંહિજ્જઈ,
 ન સંવસિજ્જઈ સમં કુસીલેહિં ॥
 ગુરુ વયણં ન સ્વલિજ્જઈ,
 જૈનજ્જઈધમ્મ પરમત્થો ॥ ૩ ॥

પ્રહ્લચર્યાનું ખડન ન કરવું, કુશીલિયાની
 સાથે ન રહેવું અને ગુરૂના વચનને ઉલ્લંઘન
 ન કરવું, એ ત્રણે જૈનમાર્ગના ચતિધર્મનો
 પરમાર્થ છે. ॥ ૩ ॥

ચવલં ન ચંકમિજ્જહ,
 વિરહજ્જહ નેવ ઉપ્પહો વેસો ॥
 વંકં ન પલોહજ્જહ,
 રુદ્ધાવિ ભળંતિ કિં પિસુણા ॥ ૪ ॥

જે પ્રાણી ચપળપણે ચાલે નહિ, પોતાની
 શક્તિથી વિપરીત વેષ પહેરે નહિ અને વાકી
 દૃષ્ટિએ કોઇના છિદ્ર ઉપર નજર કરે નહિ,
 તે પ્રાણીને રુદ્ધમાન થએલા ચાડિયાઓ પણ
 શુ બોલી શકવાના ? (કાઇ નહી) ॥૪॥

નિયમિજ્જહ નિય જીહા,
 અવિચારિય નેવ કિજ્જણ કજ્જં ॥
 ન કુલકમો અ લુપ્પહ,
 કુવિયો કિં કુણહ કલિકાલો ॥ ૫ ॥

જે પ્રાણી પોતાની જીભને વશમાં રાખે,
 અવિચાર્ય કાર્ય કરે નહિ અને કુળ મર્યાદાને

લોપે નહિ, તે પ્રાણીને કોપાયમાન થએલો
કળિકાળ પણ શુ કરી શકે ? (કાંઈ નહી) ॥૫॥

મમ્મં ન ઉલ્લવિજ્જઈ,
કસ્સવિ આલં ન દિજ્જઈ કયાવિ ॥
કોવિ ન ઉક્કોસિજ્જઈ,
સજ્જણ મમ્મો ઇમો દુમ્મો ॥ ૬ ॥

ક્યારે પણ મર્મ વચન બોલવું નહિ,
કોઈને આળ દેવું નહિ અને કોઈના ઉપર
આક્રોશ કરવો નહિ, એવો ઘણો જ કઠણ માર્ગ
મનન પુરુષોનો છે ॥ ૬ ॥

સઽવસ્સ ઉવયરિજ્જઈ,
ન પહ્પસિજ્જઈ પરસ્સ ઉવયારો ॥
વિહલં અવલંબિજ્જઈ,
ઉવણ્ણો ણ્ણ વિહણ્ણં ॥ ૭ ॥

મર્મ પ્રાણીઓને ઉપકાર કરવો, બીજાએ
કરેલા કિચિત્ ઉપકારને વિસારવો નહિ,

અથવા પોતે જે કાઈ ઉપકાર કયો હોય, તે
કોઈના આગળ પ્રકાશવો નહિ અને ફીન
દુખી જીવોને યથાશક્તિ સહાય્ય કરવી,
એવો ડાહ્યા પુરુષોનો ઉપદેશ છે ॥ ૭ ॥

કોવિ ન અપ્મત્તિજ્જઈ,
કિજ્જઈ કસ્સવિ ન પત્થણા મંગો ॥
દીળં ન ય જંપિજ્જઈ,
જીવિજ્જઈ જાવ જિયં લોણ ॥ ૮ ॥
અપ્પા ન પસંસિજ્જઈ,
નિંદિજ્જઈ દુજ્જણોવિ ન કયાવિ ॥
બહુ બહુસો ન હસિજ્જઈ,
લપ્પઈ ગુરુઅત્તણં તેણ ॥ ૯ ॥

જ્યા સુધી આ ભવમા આયુષ્ય હોય,
ત્યા સુધી કોઈની પાસે ચાચના કરવી નહિ,
કોઈની પ્રાર્થનાનો ભગ કરવો નહિ, દીન
વચન બોલવું નહિ, ક્યારે પણ પોતાના

આત્માની પ્રશંસા કરવી નહિ તેમજ દુર્જ-
નની નિંદા પણ કરવી નહિ અને ઘણું ઘણું
હસવું નહિ, એ જ મ્હોટાઈ પામવાનું લક્ષણ
છે ॥ ૮ ॥ ૯ ॥

રિઝળો ન વીસસિજ્જઈ,
કયાવિ વંચિજ્જઈ ન વીસત્યો ॥

ન કયગ્ધેહિં હવિજ્જઈ,
एसो नायस्स निस्संदो ॥ ૧૦ ॥

શત્રુનો વિશ્વાસ કરવો નહિ, વિશ્વાસ
રાખનારને ઠગવું નહિ અને ક્યારે પણ કરેલા
ઉપકારના ચોર થવું નહિ, એ જ ખરેખરે
ન્યાયમાર્ગ છે ॥ ૧૦ ॥

રચ્ચિજ્જઈ સુગુણેસુ,
वज्झइराओ न नेह वज्झेसु ॥

કિજ્જઈ પત્ત પરિભ્રવા,
दख्खाण इमो अ कसवट्ठी ॥ ૧૧ ॥

મુગુણીને વિષે રાચવું, ઉપગ્રથી મીઠું
બોલી પાછળથી નિદા કરનાર બાહ્યસ્નેહી
સાથે સ્નેહ ન કરવો અને પાત્ર કુપાત્રની
પરિક્ષા કરવી, એ જ હાલ્યા માણસોની
કસોટી છે ॥ ૧૧ ॥

નાકજ્જ-માયરિજ્જઈ,
અપ્પા પાદિજ્જણ ન વસણિજ્જે ॥
ન ય સાહસં ચંડિજ્જઈ,
ઉપ્પિજ્જઈ તેણ જગહત્થો ॥ ૧૨ ॥

કોઈ પ્રકારનું અકાર્ય આચરવું નહિ,
જૂવડું, માસભક્ષણ, મદિરાપાન, વેશ્યાગમન
આહેડીકર્મ, ચોરી અને પરસ્ત્રીગમન, એ સાત
વ્યસનમા પોતાના આત્માને જોડવો નહિ
અને સાહસિકપણ ત્યજવું નહિ, તે ગુણો
જગત્મા હાથે ઉભા રાખીએ, અર્થાત્ એ
અખડ પ્રીત્તિના સાધન છે. ॥ ૧૨ ॥

વસણેવિ ન મુજ્જિજ્જઈ,
 મુશ્ચઈ માણો ન નામ મરણેવિ ॥
 વિહવસ્થાવિ ટિજ્જઈ,
 વય-મસિધારં સુ ધીરાણં ॥ ૧૩ ॥

કષ્ટ આવે મૂઝાવુ નહી, કરવા માટેલું
 કાર્ય અધુર ગાખવુ નહિ અથવા મરણ આવે
 સતે અગીકાળ કરેલું કૃત્ય મુકી દેવુ નહિ
 અને ધન ક્ષય થએ પણ દાન દેવુ, એ ધીર
 પુરૂષોનું તગ્વારની ધાતુ સમાન કંઠેલું વ્રત
 ૭ ॥ ૧૩ ॥

અઈ નેહો ન વહિજ્જઈ,
 રુસિજ્જઈ ન ય પિયેવિ પયદિહં ॥
 વદ્ધારિજ્જઈ ન કલી,
 જલંજલી દિજ્જઈ દુહાણં ॥ ૧૪ ॥

જે પ્રાણિ અતિ સ્નેહ કરે નહિ, કોઈની
 સાથે રીસાચ નહિ અને કલેશને વધારે નહિ,

તે પ્રાણીએ હું ખને તો જળાજળી જ દીધી
છે એમ સમજવું ॥ ૧૪ ॥

ન કુસંગેણ વસિજ્જઈ,
બાલસ્સવિ ઘિપ્પણ્ણ હિયં વયણં ॥
અનયાઓ નિવટિજ્જઈ,
ન હોઈ વયણિજ્જયા एवं ॥ ૧૫ ॥

જે પ્રાણી કુસંગીના પ્રસંગમાં વસે નહિ,
બાળક પાસેથી પણ વચન ગ્રહણ કરે અને
અન્યાયમાર્ગથી પાછો નિવર્તે, તે પ્રાણીનું
હજર્જન પણ વાકું બોલી શકે નહીં ॥૧૫॥

વિહવેવિ ન મચિજ્જઈ,
ન વીસિદ્ધિજ્જઈ અસંપયાણવિ ॥
વટ્ઠિજ્જઈ સમભાવે,
ન હોઈ રણ રણઈ સંતાવો ॥ ૧૬ ॥

જે પ્રાણી લક્ષ્મીનો વૈભવ પ્રાપ્ત થયો

સતે અહુકાર કરે નહિ, નિર્ધનપણ્યામાં
ખેદ કરે નહિ અને સમભાવે વર્ત્યા કરે,
તે પ્રાણીને કદિ પણ સતાપ થાય નહિ ॥૧૬॥

વમ્બિજઙ્ મિચ્છગુણો,

ન ષરુત્ત્વં ન ચ સુઅસ્સ પચ્છત્ત્વં ॥

મહિલાઓ નોંખયાવિ હુ,

ન નસ્સણ્ જેણ માહણ્યં ॥ ૧૭ ॥

સેવકના ગુણ પ્રત્યક્ષે—તેના સાભળતા
કહીએ, પણ પરોક્ષે પુઠે ન કહીએ પુત્રના
ગુણ પરોક્ષે કહીએ, પણ પ્રત્યક્ષે ન કહીએ
અને સ્ત્રીના ગુણ તો પ્રત્યક્ષે તેમજ પરોક્ષે
પણ ન કહીએ જેથી આપણુ મહોટાઈપણુ
નાશ ન પામે અર્થાત્ સેવકના ગુણ પ્રત્યક્ષે,
પુત્રના ગુણ પરોક્ષે અને સ્ત્રીના ગુણ કદિ
પણ નહિ બોલવાથી પોતાનુ મહત્વપણુ
સચવાય છે ॥ ૧૭ ॥

જંપિજ્જઈ પિય વયણં,
કિજ્જઈ વિણઓ અ દિજ્જણ દાણં ॥

પરગુણ ગહણં કિજ્જઈ,
અમૂલ મંતં વસીકરણં ॥ ૧૮ ॥

પ્રીતિકારી વચ્ચન બોલવું, વિનય કરવો,
દાન દેવું અને પરગણું ગ્રહણ કરવું, એ
અમૂલ્ય વશીકરણ મત્ર છે ॥ ૧૮ ॥

પત્થાવે જંપિજ્જઈ,
સમ્માણિજ્જઈ સ્વલોભિં બહુ મજ્જે ॥

નજ્જઈ સ પર વિસેસો,
સયલત્થા તસ્સ સિજ્જંતિ ॥ ૧૯ ॥

જે પ્રાણી અવસર ઉચિત બોલે, ઘણા
માણસો વચ્ચે પણ ખાજ માણસને સન્માન
આપે અને મત્ર પરના વિશેષપણનો ત્યાગ
ન કરે, તે પ્રાણીના મર્વ અર્થે સિદ્ધ
થાય ॥ ૧૯ ॥

મેતં તાળ ન પાસે,
 ગમ્મઇ ન પરમ્મહે અબીણ્હિં ॥
 પહિવન્નં પાલિજ્જઇ,
 મુકુલીણત્તં હવઇ એવં ॥ ૨૦ ॥

મત્ર તત્રની રટણામા પડે નહિ, પારકા
 ઘરમા એકલો પેસે નહિ અને અગીકાર
 કરેલી પ્રતિજ્ઞાને પાળે, તે કુલીનપણાનું લ-
 ક્ષણ જાણવું ॥ ૨૦ ॥

મુંજઇ મુંજાવિજ્જઇ,
 પુચ્છિજ્જ મળોગયં કહિજ્જ સયં ॥
 દિજ્જઇ લિજ્જઇ ઉચિયં,
 ઇન્નિજ્જઇ જઇ ધિરં પિમ્મં ॥ ૨૧ ॥

જો સ્નેહને દૃઢ રાખવા ઇચ્છે તો મિત્રને
 ત્યા જમે, મિત્રને પોતાને ત્યા જમાડે, તેના
 મનોગત ભાવ પૂછે, પોતાના મનોગત ભાવ

મિત્રને કહે, તેમજ ઉચિત રીતે મિત્રને
આપે અને તેની પાસેથી લે, આ છ પ્રકાર
મિત્રાઈને પુષ્ટિ કરનારા બાણવા ॥૨૧॥

કોવિ ન અવમન્નિજ્જઈ,
ન ય ગવિજ્જઈ ગુણેહિં નિયણ્હિં ॥
ન ય વિહ્મઓ વહિજ્જઈ,
બહુરયણા જેણિમા પુહવિ ॥ ૨૨ ॥

કોઈનું અપમાન કરવું નહિ, પોતામા
અનેક ગુણ છતાં પણ તેનો ગર્વ કરવો
નહિ, તેમજ કોઈ આશ્ચર્ય દેખીને વિસ્મિત
થવું નહિ, કારણ કે આ પૃથિવ બહુરતના-
અનેક રત્ન પુરુષોને ધારણ કરનારી છે ॥૨૨॥

આરંભિજ્જઈ લહુઅં,
કિજ્જઈ કજ્જં મહંતમવિ પચ્છા ॥
ન ય ઉકરિસો કિજ્જઈ.
લખ્ખં ગુરુઅત્તણં જેણ ॥ ૨૩ ॥

દરેક કાર્યનો પ્રારભ લઘુ કરવો અને
પછી તે કાર્ય મ્હોટું કરવું. તેમ છતાં પણ
કોઈની પાસે પોતાનું ઉત્કૃષ્ટપણું બતાવવું
નહિ, તો જ મ્હોટાઈ પ્રાપ્ત થશે એમ
સમજવું ॥ ૨૩ ॥

ઝાઝજ્જઈ પરમળ્પા,
અળ્પ સમાળો ગણિજ્જઈ પરોવિ ॥
કિજ્જઈ રાગ ન દોસો,
છિન્નિજ્જઈ તેણ સંસારો ॥ ૨૪ ॥

પરમાત્મા શ્રી વીતરાગ દેવનું ધ્યાન
ધરવું, બીજા જીવ માત્રને પોતાના સરખ
ગણવા અને રાગ દ્વેષનો ત્યાગ કરવો, જે
જ સંસારને છેદન કરવાનો મુખ્ય માર્ગ છે. ૨

ઉવણસરયળમાલં,
જો एवं ઠવઈ સુદુ નિય કંઠે ॥

સો નર સિવસુહ લચ્છી,
વચ્છયલે રમડ સચ્છાઈ ॥ ૨૫ ॥

જે પ્રાણી આ “ ઉપદેશરત્નમાળા ”
પોતાના કઠમા ધારણ કરે, તે પ્રાણી અવશ્ય
શિવસુખની લક્ષ્મીને પોતાના વક્ષ સ્થળમા
રમતી કરે ॥૨૫॥

॥ इति श्री उपदेशरत्नमाला समाप्तम् ॥

શ્રી ઇન્દ્રિયપરાજયશતક.

(આર્યાવૃત્તમ્)

મુચ્ચિય મૂરો સો ચે-વ
પંડિઓ તં પસંસિમો નિચ્ચં ॥
ઇન્દિયચોરેહિં સયા,
ન હુદ્દિયં જસ્સ ચરણ ધર્ણ ॥ ૧ ॥

તે જ શૂરો, તેજ પડીત અને તેની જ
અમે નિરતર પ્રસશા કરીએ છીએ કે, જેનું
ચારિત્ર રૂપી ધન નિરતર ઇદ્રિય રૂપ ચોરોએ
લૂટી લીધું નથી ॥ ૧ ॥

ઈન્દિય ચવલ તુરંગે,
દુર્ગઈ મગ્ગાણુ ધાવિરે નિચ્ચં ॥
માવિઅ ભવસ્સરૂવો.

રૂંમઈ જિણવયણ રસ્સીહિં ॥ ૨ ॥

ઇદ્રિય રૂપી અપણ ઘોડાઓ નિરતર
દુર્ગર્તિના માર્ગે દોડી રહ્યા છે, તેને ભાવ્યું
છે ભવનું સ્વરૂપ જેણે એવા પ્રાણીઓ અન-
વચનરૂપ ગસડીથી રૂંધે છે ॥ ૨ ॥

ઈન્દિય ધુત્તાણ મહો,
તિલતુસ મિત્તંપિ દેસુ મા પસરં ॥
જઈ દિન્નો તો નીઓ,
જન્થ સ્વળો વરિસકોહિ સમો ॥ ૩ ॥

હે પ્રાણીન ! ઇદ્રિય રૂપ મહાધુર્તોને
તું તલના છોતરા જેટલો. પણ પ્રસરવા દઈશ
નાહ, જે પસરવા દીધો, તો જ્યાં એક ક્ષણ
કોડોવર્ષ સમાન છે, તેવા હું અને પામીશ ॥૩॥

अजिईदिएहिं चरणं,
कठं व घुणेहि किरइ अस्सारं ॥
तो धम्मत्थिहि दह,
जइयब्बं इंदिय जयंमि ॥ ४ ॥

નથી જીતી ઇદ્રિયો જેણે એવા પ્રાણીન
ચારિત્ર, કીડાએ કરડેલા કાષ્ઠની પેઠે અસાર
જાણવું, ત કારણ માટે ધર્મના અર્થો પ્રાણીએ
ઇદ્રિયો જીતવામા દૃઢ યત્ન ઉદ્યમ કરવો. ॥૪॥

जह कागिणीइ हेउं.
कोडी रयणाण हारए कोई ॥
तह तुच्छ विसय गिद्धा,
जीवा हारंति सिद्धिसुहं ॥ ५ ॥

જેમ કોઈ મૂર્ખ પ્રાણી કાગિણી (કોડી)
ને માટે કોડ રત્નોને હારે છે, તેમ તુમ્હ
એવા વિષયસુખમાં અદ્ધ થએલા અસાની
શ્રવે મોક્ષના સુખને હારી જાય છે ॥૫॥

તિલમિત્તં વિસય સુહં,
દુહં ચ ગિરિરાય સિંગ તુંગયરં ॥
ભવકોઢિહિં ન નિઢ્ઢર,
જં જાણસુ તં કરિજ્જાસુ ॥ ૬ ॥

તલ માત્ર પણ વિષયસુખ, દુખરૂપ મેર
પર્વતના ઉચા શિખર જેવું છે. અર્થાત્ થોડું
પણ વિષયસુખ મહા દુખને આપનાર છે તે
(દુખ) કોડો લવ સૂધી લોગવતા પણ
નીઠે-ખુટે તેમ નથી તે કારણ માટે હે શ્રવ !
જેમ જાણે તેમ કર અર્થાત્ વિષય સુખને
છોડી દઈ ધર્મ સાધન કર ॥ ૬ ॥

(શાર્દુલવિક્રોદિતવૃત્તમ્)

શુંજંતા મહુરા વિવાગ વિરસા કિંપાગ
તુછા રમે, કચ્છુ કંડુઅણંવ દુલ્લ્લ જળયા
દાર્વિતિ બુદ્ધિ સુહે ॥ મજ્જન્હે મયતિન્હિવવ
સયયં મિચ્છાભિસંધિપ્પયા, મુત્તા દિંતિ કુ-
જમ્મ જોણિગઢ્ઢણં ભોગા મહા વેરિણો ॥ ૭ ॥

(પૂર્વે કહેલા વિષયના ભોગ) કિં પાક-
વૃક્ષના ફળની પેઠે ભોગવતા મીઠા, પણ તુ
વિપાકે-પરિણામે વિરમ એટલે પ્રાણને હન-
નારા ખસના ફેલાણે નખવડે ખણવાની પેઠે
હ.ખને ઉત્પન્ન કરનારા, મ'યાન સમયે
મૃગતૃષ્ણાની પેઠે નિરત ખોટા અભિપ્રાયના
દેનારા અને ભોગવ્યા થકા કુળન્મની યોનીના
ગહનને નરક તિર્યચાદિકના અનેક ભવોને
આપનારા તેમજ ઉપર કહેલા ચાર પદ્ધ-
ર્થોમા જો કે પરિણામે હુ ખજ છે, તથાપિ

તેમા સુખની બુદ્ધિ બતાવનાગ એવા આ
 લોગો મહા વૈરી સમાન છે અર્થાત્ જેમ
 કિંપાકવૃક્ષના ફળ પ્રથમ ખાતા મીઠા લાગે
 છે, બસના ફેાલ્લા ઉપર ચળ આવવાથી નખ
 વડે ખણ્ણુ સારૂ લાગે છે, નિરતર મધ્યાને
 આજવાના પાણી દોખી મૃગ ખુશી થાય છે
 અને લોગ લોગવતા પણ સુખ મનાય છે, પરતુ
 પાછળથી તે સર્વે દુ ખનેજ આપનારા થાય
 છે, તેમ છતા પણ આ લોગો તેમા સુખની
 બુદ્ધિ બતાવે છે તેટલા જ કારણ માટે લોગો
 જીવને મ્હોટા વૈરી જેવા છે ॥ ૭ ॥

(અનુષ્ટુબવૃત્તમ)

સકા અગ્નિ નિવારેડં,
 વારિણો જલિઓવિ હુ ॥
 સર્વોદહિ જલેણાવિ,
 કામગ્નિ દુન્નિવારેડં ॥ ૮ ॥

જળજળતા અગ્નિને પાણી વડે નિવાર
શકીએ પરતુ સર્વ સમુદ્રોના પાણીથી પણ
કામ રૂપ અગ્નિ નિવારવો બહુ કઠણ છે ॥૮॥

(આર્યાવૃત્તમ)

વિસમિત્ર મુદ્દમિ મહુરા,
પરિણામ નિકામ દારુણા વિસયા ॥
કાલ-મર્ણતં મુક્તા,
અજ્ઞવિ મુક્તં ન કિં જુક્તા ॥ ૯ ॥

હે જીવ ! વિષની પેઠે પ્રથમ મીઠ
પરતુ પરિણામે અસાર અને અતિશે ભયક
એવા વિષયો તે અનતા કાળ સૂધી ભોગવ્યા
તથાપિ આજ-હજી પણ તેને મૂકતો નથી
ત્યાગ કરતો નથી તે શુ તને યુક્ત છે ? ॥૯॥

વિસયરસાસવ મત્તો,
જુક્તાજુક્તં ન યાળઈ જીવો ॥
જૂરઈ કલુષં પચ્છા,
પત્તો નરયં મહાધોરૈ ॥ ૧૦ ॥

હે જીવ ! વિષયરસ રૂપ મદિરાએ મદો-
ન્મત્ત થયો હતો, તું યુક્તાયુક્તને નથી
જાણતો, એટલે આ મ્હારે કરવા યોગ્ય છે
અને આ મ્હારે નહીં કરવા યોગ્ય છે, એમ
નથી જાણતો, પરંતુ જ્યારે અતિશે બીહામણી
નરકને પામીશ, ત્યારે પછી દીનપણે જુરણા
કરીશ, તે [શા કામમા આવશે ? માટે તે
જામતને પહેલેથી વિચાર કર ॥ ૧૦ ॥

જહ નિવદુમ્મ પત્તો,
કીડો કહુઅંપિ મન્નણ મહુરં ॥
તહ સિદ્ધિસુહ પરુવ્વા,
સંસાર દુહં સુહં ચિત્તિ ॥ ૧૧ ॥

જેમ લીખડાના વૃક્ષનું પાનડું જો કે
કડવું છે તો પણ તે પાનડામા રહેનારો કીડો
તેને મીઠું પાનડું માને છે, તેમ સિદ્ધિસુખથી-
મોક્ષના સુખથી પરોક્ષ [ઉપરાઠા] એવા મૂર્ખ-

પ્રાણીઓ મસારના દુખને પણ સુખ કઠીને
બોલે છે-માને છે ॥ ૧૧ ॥

અથિરાણ ચંચલાણ ય,
સ્વળમિત્ત સુહંકરાણ પાવાણં ॥

દુગ્ધાં નિબધનાણં,
વિરમસુ ઇઆણ ભોગાણં ॥ ૧૨ ॥

હે જીવ ! અસ્થિર, ચચળ, ક્ષણમાત્ર
સુખને આપનારા, મહાપાપ રૂપ અને દુર્ગ
તિના બધનનુ કારણ, એવા આ ભોગથી તું
વિગ્રમ પામ ॥ ૧૨ ॥

પત્તાય કામભોગા,
સુરેસુ અસુરેસુ તદ્ય મણુણસુ ॥

નય જીવ તુજ્ઞ તિત્તી,
જલણસ્સવકઠ્ઠ નિયરેણ ॥ ૧૩ ॥

હે જીવ ! દેવને વિષે, અસુર દેવને વિષે
તેમજ મનુષ્યને વિષે તું કામભોગોને પામ્યે

તો પણ કાષ્ટ નાખવાથી જેમ અગ્નિ તૃપ્ત થતો
નથી, તેમ તુ પણ કામભોગથી તૃપ્ત થતો
નથી ॥ ૧૩ ॥

(કાવ્યમ્)

જહા ય કિંપાગ ફલા મણોરમા,
રસેણ વન્નેણ ય મુંજમાણા ॥
તે સુદૃષ્ટ જીવિય પચ્ચમાણા,
એ ઓવમા કામગુણા વિવાગે ॥ ૧૪ ॥

જેમ કિ પાક વૃક્ષના ફળો દેખીતા મનોહર
રસથી પરિપૂર્ણ અને વર્ણ એટલે રૂપથી શોભા-
યમાન હોય છે, પરંતુ તે ખાધા થકાં અને પચ્યા
થકાં જીવિતવ્યને ખુટાડે છે, તેમ એ ઉપમાએ
કામગુણના વિપાક પણ જાણવા અર્થાત કિ પાક
વૃક્ષના ફળની પેઠે કામભોગ પણ હું અને આપ-
નારા જાણવા ॥ ૧૪ ॥

(અનુષ્ટુબઘૃત્તમ.)

સર્વં વીલવિઅં ગીયં, સર્વં નટ્ટં વિહંબણા ॥
સર્વે આભરણા ભારા, સર્વે કામા દુઠાવહા ॥ ૧૫ ॥

સર્વ પ્રકારના પીત વિલાપ તુલ્ય છે, સર્વ પ્રકારના નાટક વિટખના તુલ્ય છે સર્વ પ્રકારના આબ્રણા ધરાણા ભારતુલ્ય છે, તેમ જ સર્વ પ્રકારના કામભોગો દુઃખદાયક છે ॥ ૧૫ ॥

(આર્યઘૃત્તમ)

દેવિદ ચક્રવટ્ટિ-ત્તણાઈ રજ્જાઈ ઉત્તમા ભોગા ॥
પત્તા અર્ણતસ્વુત્તો, નયડહં તર્તિગઓ તેર્હિ ॥ ૧૬ ॥

અહો ! દેવેદ્ર અને ચક્રવર્તિના રાજ્યો તથા ઉત્તમ ભોગોને હું અનતીવાર પામ્યો, તો પણ તેથી તૃપ્તિ પામ્યો નહીં ॥ ૧૬ ॥

સંસાર ચક્રવાલે,

સર્વેવિ ય પુગલા મળે બહુસો ॥

આહારિયા ય પરિણા-મિયા

ય નય તેસુ તિત્તોઽહં ॥ ૧૭ ॥

સ સાર રૂપ ચક્રવાળમા સર્વ પ્રકારના
પુણ્યોને મે ઘણીવાર ખાધા અને પરિણામા-
વ્યા, તથાપિ તેથી હું તૃપ્તિ પામ્યો નહીં ॥૧૭॥

(અનુષ્ટુબઘૃત્તમ્)

જવલેલી હોઈ ભોગેસુ, અભોગી નોવલિપ્પઈ ॥

ભોગી મમઈ સંસારે, અભોગી વિપ્પમુચ્છઈ ॥૧૮॥

લોગી પુરૂષો લોગમા લપટાય છે, પરંતુ
અલોગી લપટાતા નથી એટલા જ કારણ માટે
લોગી પુરૂષો સ સારમાં લમે છે અને અલોગી
સ સારથી વિશેષ પ્રકારે મૂકાય છે અર્થાત્
અલોગી પુરૂષો સ સારથી મુક્ત થઈ સિદ્ધસુખને
પામે છે. ॥ ૧૮ ॥

અણ્ણો સુક્કો ય દો છૂદા, ગોલયા મદ્દિયામયા ॥

દોવિ આવડિઆ કૂડે, જો અણ્ણોતત્થ લગ્ગઈ ॥૧૯॥

एवं लग्नंति दुम्मेहा, जे नरा कामलालसा ॥
विरचाओ न लग्नंति, जहा सुके यगोलए ॥२०॥

લીલો અને સૂકો એવા માટીના ગોળા લી ત
તરફ ફેંક્યા, તે બે ગોળા લી તે પટકાણા,
પરંતુ તેમાંથી જે લીલો ગોળો હતો, તે લી તે
ચોટી રહ્યો અને સૂકો ગોળો ન ચોટી રહ્યો એ
પ્રકારે કામભોગમાં લ પટી અને દુર્બુદ્ધિ પુરૂષો
સ સાર રૂપ લી તમા ચોટી રહે છે અને જે કામ
ભોગથી વિરામ પામ્યા છે, તે સૂકા ગોળાની
પેઠે સ સાર રૂપ લી તમા ચોટી રહેતા નથી ॥૨૦॥

(आर्यावृत्तम्)

तणकंठेहिव अग्नी, लवणसमुद्गो नई सहस्सोहिं॥
न इमो जीवो सको, तिप्पेउं कामभोगेहिं ॥२१॥

જેમ ઘાસ તથા કાષ્ઠથી અગ્નિ અને હબ્બરો
નદીઓથી લવણ સમુદ્ર તૃપ્ત થતા નથી, તેમ
આ જીવ પણ કામભોગથી તૃપ્ત થવાને શક્તિ-
વાન થતા નથી. ॥ ૨૧ ॥

મુતૂળવિ ભોગસુદં,
 સુર નર સ્વયરેસુ પુણ પમાણં ॥
 પિજ્જઈ નરણસુ મેરવ,
 કલકલતડ તંવ પાણાઈં ॥ ૨૨ ॥

આ જીવ દેવ મનુષ્ય અને વિદ્યાધરની
 ગતિમા પ્રમાદના વશથી લોગસુખ લોગવીને
 નરકમા લયકઠ કળકળતા-અગ્નિએ તપાવેલા
 ત્રાણાના રસને પીએ છે ॥ ૨૨ ॥

કો લોમેણ ન નિહાઓ,
 કસ્સ ન રમણી દિ મોલિઅં દિયયં ॥
 કો મચ્ચુણા ન ગહિઓ,
 કો ગિદ્ધો નેવ વિસણ્હિં ॥ ૨૩ ॥

આ સ સારમા કોણુ લોભથી નથી હણાયો ?
 કોના હૃદયને ઓએ નથી લોભવ્યુ ? કોને
 મૃત્યુએ નથી પકડ્યો ? અને કોણુ વિષયમા
 ગ્રહ નથી થયો ? ॥ ૧૩ ॥

(કાવ્યમ્)

સ્વર્ણમિત સુસ્ત્વા બહુકાલ દુસ્ત્વા,
 પગામ દુસ્ત્વા અનિકામ સુસ્ત્વા ॥
 સંસાર મોસ્ત્વસ્સ વિપસ્ત્વભૂઆ,
 સ્વાળી અણત્થાણઞ્ઞ કામભોગા ॥ ૨૪ ॥

હે જીવ ! ક્ષણમાત્ર સુખને આપનારા,
 બહુ કાળ હું ખને આપનારા, અત્યંત હું ખને
 આપનારા, તુચ્છ સુખને આપનારા સંસારથી
 મુક્ત થવામા શત્રુભુત, અર્થાત સંસારને વધા-
 રનારા અને અનર્થની ખાણ એવા આ કામ-
 ભોગો છે ॥ ૨૪ ॥

(આર્યાવૃત્તમ્)

સર્વ ગ્રહાણં પભવો, મહાગ્રહો સર્વ દોષ પાયદિ ॥
 કામગ્રહો દુરપ્પા, જેણમિભૂઅં જર્ગ સર્વં ॥ ૨૫ ॥

સર્વ ગ્રહોને—ઉન્માદોને ઉત્પન્ન
 કરનારો ગ્રહોટો ગ્રહ, પરસ્ત્રીગમનાદિ સર્વ

પ્રકારના દોષને પ્રવર્તીવનારો, દુષ્ટાત્મા અને
કામરૂપ સમુદ્રમા ઉત્પન્ન થએલો એવો જે
કામગ્રહ, તેણે સર્વ જગત્વાસી જીવોને પરાભવ
પમાડ્યા છે એટલે સર્વ લોકો કામલોગને વશ્ય
થયા છે એ કારણ માટે કામરૂપ ગ્રહ હ.એ
તબ્બય એવો છે ॥ ૨૫ ॥

જહ કચ્છુલ્લો કચ્છુ,કંડુઅમાળો દુહં મુળઈ સુસ્ત્વં॥
મોહાઝરા મણુસ્સા, તહ કામદુહં સુહં વિતિ ॥૨૬॥

જેમ ખસવાળો પુરૂષ ખસને નખના
અગ્નિભાગથી ખણુતો સત્તા, તેથી ઉત્પન્ન
થએલા હુ ખને સુખ કરીને માને છે તેમ મોહથી
આતુર થએલા મનુષ્યો પણુ કામ રૂપ હુ ખને
એટલે વિષય સેવવારૂપ હુ.ખને સુખ કરીને
ખોલે છે-માને છે. ॥ ૨૬ ॥

(અનુષ્ટુબ્ધવૃત્તમ્)

સહુ કામા વિસં કામા,

કામા આસીવિસોવમા ॥

કામે ય પત્યેમાણા,

અકામા જંતિ દુગ્ગઈ ॥ ૨૭ ॥

કામલોગ શદ્ય છે, કામલોગ વિષ છે અને
કામલોગ આશીવિષ એર [સર્પની દાઢમા રહેલા
એર] જેવા છે, તે કામલોગ લોગવ્યા નથી
પરતુ તેની પાર્થના કરવાથી એટલે તેની ઇચ્છા
ગામવાથી પણ જીવે દુર્ગતિમા જાય છે ॥૨૭॥

(આર્યાવૃત્તમ)

વિસણ અવદ્ગ્લ્લંતા,

પઢંતિ સંસારસાયરે ઘોરે ॥

વિસણસુ નિરાવિગ્લ્લવા,

તરંતિ સંસાર કંતારે ॥ ૨૮ ॥

વિષયની અપેક્ષા (વાછના) કરનારા જીવે
બીહામણા સંસાર સમુદ્રમા પડે છે અને વિષ-

યથી નિરપેક્ષ (અવછક) થએલા જીવો સ સાર
રૂપ અટવીને તરે છે ॥ ૨૮ ॥

છલિયા અવદૃશ્યતા,
નિરાવદૃશ્યઃ ગયા અવિગ્મેણ ॥

તદ્મા પવચન સારે,
નિરાવદૃશ્યેણ હોઅઘ્વં ॥ ૨૯ ॥

વિષયની અપેક્ષા-વાછના કરનારા જીવો
છળાણા એટલે સ સારમા રહ્યા અને વિષયથી
નિરપેક્ષ-અવચ્છક થએલા જીવો, અવિધનપણે
મોક્ષમા ગયા તે કાગળ માટે પ્રવચન એટલે
સિદ્ધાંતનો એ જ સાર છે કે, વિષયથી નિરપેક્ષ
થયું ॥ ૨૯ ॥

વિસયાવિશ્વો નિવડઈ,
નિરવિશ્વો તરઈ દુતર ભવોર્ધ ॥
દેવી દીવ સમાગય,
માનવ જીવલેણ દિવંતો ॥ ૩૦ ॥

રત્નાદેવીના રત્નદ્વીપમા ગએલા (જિનરક્ષિત અને જિનપાલિત) એ બે ભાઈઓના દષ્ટાંતે વિષયની અપેક્ષા કરનારા જીવો (જિનરક્ષિતની પેઠે) સસાર સમુદ્રમા પડે છે અને વિષયથી નિરપેક્ષ થએલા જીવો જિનપાલિતની પેઠે) દુસ્તર એવા ભવના ઓધને-સસાર સમુદ્રને તરે છે ॥ ૩૬ ॥

જિનરક્ષિત અને જિનપાલિતની કથા.

ત્ર પાપુરી નગરીમા જિતશત્રુ નામે રાજા હતો તેને ધારણી નામે સ્ત્રી હતી તેવા સમયમા તે જ નગરને વિષે શાત, સરળ ચિત્તવાળો, ઉદાર અને ધનવાન એવો માકદી નામે શેઠ રહેતો હતો તેને ભદ્રા નામની સ્ત્રીની કૂખથી ઉત્પન્ન થએલા જિનરક્ષિત અને જિનપાલિત એ નામના બે પુત્રો હતા અનુક્રમે તે બન્ને પુત્રો યોવન અવસ્થા પામ્યા,

ત્યારે વ્યાપાર કરવા માટે પરદેશે વહાણ લેઈ દ્રવ્ય ઉપાર્જન કરવા લાગ્યા એ રીતે અગી-આરવાર મુસાફરી કરી પુષ્કળ દ્રવ્ય પ્રાપ્ત કર્યું વળી પણ ધનના લોભથી જ્યારે તેઓ ખાર-મી વળતે મુસાફરી કરવા તૈયાર થયા, ત્યારે તેના પિતાએ કહ્યું “ હે પુત્રો ! આપણી પાસે ઘણું જ ધન છે, તેમાથી ત્યાગ લોગાદિકમા મરણ મુજબ વાવરો અગીઆર વાર તમે કુશળે ઘેર આવ્યા છો, પરંતુ ખામી વળતે કદાચ વિધન પ્રાપ્ત થાય, માટે અતિશે લોભ ન કરો જો મહાફં કહ્યું માનો, તો હવે તમે ઘેર રહી વ્યાપાર કરો ” પુત્રોએ કહ્યું “ હે તાત ! તમે એવા વચન ન બોલો આપની કૃપાથી આ વહાણની યાત્રા પણ રૂઢી રીતે થશે । ” એમ કહી તે બન્ને વિવિધ પ્રકારના ક્રિયાણા ગ્રહણ કરી જળ વિગેરે સકળ

નામથી તૈયાઁ કરી વહાણુમા બેઠી સમુદ્ર
માર્ગે ચાલ્યા

હવે જ્યારે તેઓ મધ્ય સમુદ્રે પહોંચ્યા,
તેવામા અકાળે મેઘ (વરસાદ) નો અધકાઁ
થયા આકાશમા મેઘ ગર્જના કરવા
લાગ્યો વીજળીયોના અમકારા થવા લાગ્યા
અને મ્હોટો પવનનો જુસ્મો પ્રગટ થયો
તથી દૈવવાળે તઓનુ વહાણુ ભાગ્યુ ! વહા-
ણુમા બેઠેલા મનુષ્યો ધુડી ગયા ! પરતુ તે
બન્ને ભાઇઓને ભાગ્યના યોગ એક પાટીયુ
હાથ આવ્યુ, જેના યોગથી તેઓ ત્રીજે દિવસે
રત્નદ્વીપના તાલ ઉપર નીકળ્યા ત્યા બન્ને
ભાઇઓ નાગિઓના કાળ ખાઇને રહે છે

એવામા એક દિવસ નિપ્હુર, નિર્દય અને
હાથમા બટુગ ધારણુ કરનારી રત્નદ્વીપની
અધિષ્ઠાતા રત્નાદેવી ત્યા આવી તેઓને કહેવા
લાગી કે, “ જો તમે મહારી માથે વિષય સુખ
ભોગવશો, તો કુશળે ગહેશો, નહિ તો આ

ખડગ વડે તમારા મસ્તક છેદીશ. ” તે સાંભ-
ળી તેઓ બોલ્યા “ હે દેવી ! અમારૂં વહાણું
ભાગી જવાથી અમે આહી આવ્યા છીએ.
માટે જેમ તું કહીશ તેમ અમે વર્તિશું ”
પછી પ્રમન થઈ દેવી ખન્નેને પોતાના
આવાસમા લઈ ગઈ, ત્યાં તેઓના શરીરથી
અશુભ પુદ્ગળોનો નાશ કરી તેમની સાથે
સ્વેચ્છાએ વિષયસુખ ભોગવવા લાગી દરરોજ
તે દેવી તેઓને અમૃતના ક્ષણોનો આહાર
આપે છે એમ કેટલાએક દિવસ ગમાવ્યા.

એક દિવસે તે દેવી બોલી “લવણસમુદ્રના
અધિષ્ઠાયક સુસ્થિત નામે દેવ મને આજ્ઞા
કરી છે કે, ત્હારે એકવીસ વખત સમુદ્રની અંદર
તૃણ ડાપ્ટ અને કાંઈ અશુચી હોય તે શોધી
કાઢી તેને એકાંત સ્થાનકે નાખવી, તે માટે
મ્હારે ત્યાં જવું છે તેથી તમે ઇંહા સુખેથી
જહેજો. આ રૂડા ક્ષણોથી પ્રાણવૃત્તિ કરજો.

કદાચિત્ અહિં એકલા રહેતા તમને અરતિ
પ્રાપ્ત થાય, તો ઠકા કરવા માટે પૂર્વ, ઉત્તર
અને પશ્ચિમ દિશા તરફના વનખડમાં જવું
ત્યા સર્વ ઋતુ સખધી વિનોદ તમને પ્રાપ્ત
થશે, પરંતુ દક્ષિણ દિશાના ઉદ્યાનમાં તમારે
સર્વથા ન જવું કારણ કે, તે વનમાં કૃષ્ણ
(કાળા) વર્ણવાળો દાષ્ટવિષ નામે સર્પ રહે
છે ” એમ કહી તે દેવી ત્યાથો ગઈ

પછી તે બન્ને લાઇઓ પૂર્વોક્ત વનમાં
સ્વેચ્છાએ ફરી સુખ લોગવવા લાગ્યા એક
દિવસ તેઓના મનમાં વિચાર આવ્યો કે,
દક્ષિણ દિશાના વન તરફ જવાની તેણીએ
વારવાર મનાઈ કરી છે, તેનું શું કારણ હશે !
એમ શક લાવીને તે તરફ જવાને તૈયાર
થયા આગળ ચાલતા દુર્ગધ આવવા લાગી,
તેથી તેઓ નાસિકના ઢાંગ ઉત્તરિય વસ્ત્રવડે
ઢાકીને આગળ ચાલ્યા, તેવામાં ઘણા મનુ

બોના મડદા (કળેવર) જોવામા આવ્યા, તેથી
 લયબ્રાત થઈ તે વનમા આગળ ચાલ્યા, તે-
 વામા શૂળી ઉપર રહેલા જીવતા પુરુષને વિ-
 લાપ કરતો જોયો, તેથી તેની સમીપે જઈ
 “ હે ભદ્રે ! તમારી આવી દશા કેમ થઈ ?
 અને આ સર્વ કલેવરો ધડા પડ્યા છે એ
 શુ ! ” એમ પૂછ્યું ત્યારે શૂળી ઉપર રહેલો
 પુરુષ જોલ્યો કે, “ હું કાકદીપુરીનો રહેનારો
 વાણિયો છું વ્યાપાર કરવાને અર્થે જળમાર્ગે
 જતા મહાર વહાણ લાગ્યું, દૈવયોગે એક
 પાટીયું હાથ આવવાથી આ રત્નદ્વીપે આવ્યો.
 આ રત્નદ્વીપની અધિષ્ઠાતા દેવીએ વિષય
 લાલસાથી મહાર ગ્રહણ કર્યું, એક દિવસ
 થોડો અપરાધ પ્રાપ્ત થવાથી તેણીએ મને
 શૂળી ઉપર અઢાળ્યો. આ સર્વે કલેવરો જે
 પડ્યા છે, તેઓનો એ દુષ્ટ દેવીએ, એ જ પ્ર-
 માણે વધ કર્યો છે. હે ભાઈઓ ! ક્યાંથી
 આવીને તમે એ દુષ્ટાના સંકટને વિષે પડ્યા ? ”

એમ સાલળી તે બન્ને લાઈઓએ પા-
તાનો સર્વ વૃત્તાત જણાવ્યો અને ભયભ્રાત
થઈ પૂછવા લાગ્યા કે, “ હવે અમારે જીવ-
વાનો કોઈ ઉપાય છે ? ” તે પુરૂષે કહ્યું ‘
પૂર્વ દિશાના વનમા શેલક નામે યક્ષ ગહે છે.
તે પર્વ દિવસે ઘોડાનું રૂપ કરીને એમ બોલે
છે કે, ક્રિયા પુરુષનું રક્ષણ કરૂં ? અને કોને
વિપત્તિથી ઉગારૂં ? માટે તમે ત્યાં જઈ તં
યક્ષની આરાધના કરો અને જે વખતે તે ઉ-
પર પ્રમાણે બોલે, તે સમયે તમારે બોલવું
કે, હો યક્ષરાજ ! અમારૂં રક્ષણ કરો અને
અમને વિપત્તિથી ઉગારો ” એવી રીતે શિ-
ખામણ દેઈ તે શૂળી ઉપર ગહેલો પુરુષ
મરણ પામ્યો !

ત્યાર પછી તે બન્ને લાઈયો વનમા જઈ
સુદૂર પુષ્પો વડે તે યક્ષની પુજા કરી ભક્તિ
કરવા લાગ્યા. એમ કરતા જ્યારે પર્વ દિવસ

માઓ, ત્યારે તે યજ્ઞે એ પ્રમાણે ગર્જના
 કરી, તે સમયે તેઓએ દીન મુખે વિનતી
 કરી કે, ‘ હે સ્વામિન ! અમને કષ્ટ સમુ-
 દ્રથો પાર ઉતારો ’ યજ્ઞે કહ્યું “ હું તમને
 નમુદ્રપાર લેઈ જઈશ, પરંતુ મહાર્ એક
 વચન તમારે અગીકાર કરવું પડશે તે દેવી
 પાછળ મીઠા વચનો બોલશે જો તમા નિર-
 પેક્ષ થઈ તમે નિરાગીપણે બતાવશો, તો
 શ્રેમકુશળે તમને અપાપુરીયે પહોંચાડીશ
 વધારે શું કહું, દુષ્ટિથી પણ તમારે તેની
 સન્મુખ ન જોવું. વળી તેના ભય ભરેલા
 વચનો સાંભળી તમારે જરા પણ ભય પ્રાપ્ત
 ન થવું એ પ્રમાણે નિર્વાહ કરવાની જો ત-
 મારી શક્તિ હોય, તો મહારી પીઠ ઉપર
 બેસી જાઓ, ” તેમ સાંભળી તેઓ તે વચન
 અગીકાર કરી તેની પીઠ ઉપર બેસી ગયા,
 પછી તે યજ્ઞ સમુદ્રમાં આઠાશ્વમાર્ગે આલ્યેદ

ઈહા તે દેવી પોતાના આવાસ પ્ર
 આવી ત્યાં બન્નેને દીઠા નહી, પછી ૨
 વનખડમા તપાસ કરી જ્ઞાન ઉપયે
 દેઈ ખરૂં સ્વરૂપ જાણી ખડ્ગ લઈ
 છળ આવી અને બોલવા લાગી કે, “ ૨
 મુકીને તમે ક્યા ચાલ્યા ? જો જીવિતજી
 વાછા હોય તો પાછા વળો, નહિ તો
 ખડ્ગ વડે તમારા મસ્તક છેદીશ ! ” ચક્ષે
 બન્નેને કહ્યું, “ મહારી પીઠ ઉપર બેઠા ૪
 તમારે જરા પણ ભય ન રાખવો ” ૨
 ધીરજના વચન સાલળી તઓ વિશેષ પ્ર
 સ્થિર ચિત્તવાળા થયા પછી અનેક પ્રકાર
 પ્રીતિ ભરેલા ગમતાં વચનો બોલવા લા
 છેવટે એક જિનરક્ષિતને ઉદ્દેશીને કહેવા લા
 કે, “ હે પ્રાણુ વલ્લભ ! તું મને વિશેષે ।
 હતો તહારા ઉપર મહારો નિશ્ચળ સ્નેહ વ
 તો હતો. હવે હું કોની સાથે વિષય મુખ

ગવીશ ! ત્હારા વિયોગે નિશ્ચે હું પ્રાણ ત્યાગ
કરીશ, ” એ પ્રમાણે માયાના વચનોથી તે
ક્ષોભ પામી (છળાઈ) તની સન્મુખ જોવા
લાગ્યો, એટલે શેલક યક્ષે તેને નીચે નાખી
દીધો ! સમુદ્ર મધ્યે પડતા તેણીએ તે જિન-
ગક્ષિતને ત્રિશૂળથી વીધ્યો અને બોલી કે,
“ હું પાપિષ્ઠ ! મને ઠગવાનું કળ લોગવ ”
એમ કહી ખડગ વડે તેના કટકે કટકા કરી
નમુદ્રમા ફેંકી દીધા ॥ જિનપાલિત નિ-
શ્ચળ રહ્યો, તેથી યક્ષે તેને ચ પાપુરીએ
પહોચાડ્યો,

પછી જિનપાલિત ઘેગ જઇ પોતાના
પરિવારને મળ્યો અને શોક સહિત સર્વ
વૃત્તાત જણાવ્યો માતા પિતાએ પણ અત્યંત
શોક કર્યો પછી એક દિવસ તે નગરીમા શ્રી
મહાવીર સ્વામી સમોસર્યા તેમની પાસે
પિતા પુત્રે દિક્ષા ગ્રહણ કરી, હુક્કર તપ
કરી બન્ને પોતાના કાર્યના સાધક થયા. ઇતિ.

જે અહિતિસ્ત્વં દુસ્ત્વં,
 જે ચ મુહં ઉત્તમં તિલોઅંમિ ॥
 તે જાણસુ વિસયાણં,
 વૃદ્ધિ સ્ત્વય હેઽઅં સર્વં ॥ ૩૧ ॥

હે જીવ ! નરકમા જે અતિ તીક્ષ્ણ દુઃખ
 અને ત્રણ લોકમા ઉત્તમ જે મોક્ષનુ
 પ્રાપ્ત છે, તે મને (અનુક્રમે) વિષયોની વૃદ્ધિ
 અછે ક્ષયના હેતુ છે એમ તુ જાણ અર્થાત
 નરકના અતિ તીક્ષ્ણ દુઃખ વિષયની વૃદ્ધિના
 ફળ છે અને ત્રણ લોકમા ઉત્તમ જે મોક્ષનુ
 પ્રાપ્ત, તે વિષયને ક્ષય કરવાનુ ફળ છે એમ
 જાણીને વિષયને ઘટાડવાનો ઉદ્યમ કર ॥૩૧॥

ઈંદિય વિસય પસન્ના
 પદંતિ સંસારસાયરે જીવા ॥
 પરિવસથ છિન્ન પંચા,
 મુસીલ ગુણ પેહુણ વિહૂણા ॥ ૩૨ ॥

પચેદ્રિયના વિષયમા આસક્ત થયેલા
જીવો, ઉત્તમ આચાર અને શીઘ્રગુણ રૂપ
પાખો વિના, છેદાણી છે પાખો જેની એવા
પક્ષીની પેઠે સસાર સમુદ્રમા પડે છે ॥૩૨॥

ન લહઈ જહા લિહંતો,
મુહલ્લિયં અઢિઅં જહા મુળઓ ॥
સોસઈ તાલુઅ રસિઅં,
વિલિહંતો મન્નણ મુલ્લવં ॥ ૩૩ ॥
મહિલાળ કાયસેવી,
ન લહઈ કિંચિવિ મુહં તહા પુરિસો ॥
સો મન્નણ વરાઓ,

સવકાય પરિસ્સમં મુલ્લવં ॥૩૪॥(યુગ્મમ્)

જેમ કુતરો મોટા, હાડકાને ચાટતો
સતો એમ નથી જાણતો કે, હું મહારા પોતા-
ના જ તાણુઆની રક્ષીને સોસવું છું । તેથી જ
તે હાડકાને વિશેષે ચાટતો સતો જેમ મુખ

માને છે, તેમ સ્ત્રીની કાયાનો સેવનાર, એટલે
વિષય સેવનારો પુરુષ તેથી જરા પણ સુખ નથી
પામતો, તથાપિ તેરાંક-પુરુષ પોતાની કાયાના
પરિશ્રમને સુખ માને છે । । । ॥૩૩॥ ॥૩૪॥

સુદુવિ મગિજ્જંતો,
કત્યવિ કયલીઈ નત્થિ જહ સારો ॥

इंदिय विसएसु तहा,
नत्थि सुहं सुदुवि गविहं ॥ ३५ ॥

સારી રીતે તપાસતા જેમ કેળમા કાઈ
પણ સાર નથી, તેમ ઇન્દ્રિયોના વિષયમા પણ
સારી રીતે તપાસતા સુખ નથી

सिंगार तरंगाए
विलास वेलाइ जुवण जलाए ॥

के के जयंमि पुरिसा,
नारी नइए न बुहुंति ॥ ३६ ॥

જેમા શૃંગાર રૂપ કલ્લોલો છે, વિલાસ

રૂપ વેલો છે અને જોવન રૂપ જળ છે એવી
સ્ત્રી રૂપ નદીમાં નથી બુડ્યા, એવા જગત્માં
કોણ કોણ પુરુષો છે ? ॥ ૩૬ ॥

સોઝ સરી દુરિઝ દરી,
કવડકુડો મહિલિયા કિલેસકરી ॥

વર વિરોયણ અરણી,
દુરુલવાળી સુરુલ પઢિવરુલવા ॥ ૩૭ ॥

શોકની નદી, પાપની શુદ્ધ, કપટની કૂડી,
કલેશની કરનારી અને વૈર રૂપ અગ્નિને પ્રગટ
કરવા માટે અરણીના કાષ્ટ સમાન એવી સ્ત્રી
દુઃખની ખાણ છે અને સુખની પ્રતિપક્ષી-
શત્રુ છે ॥ ૩૭ ॥

અમુણિઝ મળ પરિકમ્મો,
સમ્મ કો નામ નાસિર્લે તરફ ॥

વમ્મહસર પસરોહે,
દિઠ્ઠિચ્છોહે મયચ્છીળ ॥ ૩૮ ॥

નથી કરી મનની સારી શુદ્ધિ જેણે એવો
કયો પુરૂષ મૃગાક્ષી સ્ત્રીના કામખાણુ વરસાવ-
નાર નજરના સપાટામાથી બરોબર રીતે
બચી શકે ? ॥ ૩૮ ॥

પરિહરસુ તઓ તાસિં,
દિદિ દિદિવિસસ્સવ અહિસ્સ ॥

જં રમણિ નયણબાણા,
ચરિત્ત પાણે વિણાસંતિ ॥ ૩૯ ॥

તે કાગણુ માટે હે જીવ ! દૃષ્ટિવિષ સપ-
ના જેવી છે દૃષ્ટિ જેની એવી અને જે સ્ત્રીના
નયન રૂપી બાણો ચારિત્ર રૂપ પ્રાણુનો વિનાશ
કરે છે તવી સ્ત્રીનો તુ ત્યાગ કર ॥ ૩૯ ॥

સિદ્ધંત જલદિ પારં-
ગઓવિ વિજિઈંદિઓવિ સુરોવિ ॥
દઢચિત્તોવિ છલિજ્જઈ,
જુવઈ પિસાઈં હિ સુહાઈં ॥ ૪૦ ॥

સિદ્ધાંત રૂપ સમુદ્રને પાર પામેલો, વિ-
શેષે કરી ભૂતી છે હદિયો જેણે, શૂરો, ૬૯
ચિત્તવાળો એવો પુરૂષ પણ યુવતિ રૂપ કુદ્ર
પિમાચણીથી છળાય છે ॥૪૦॥

મળય નવણીય વિલબો,

જહ જાયઝ જલણ સંનિહાણંમિ ॥

તહ રમણિ સંનિહાણે,

વિહવઝ મળો મુળીણંપિ ॥ ૪૧ ॥

જેમ અગ્નિની પાસે રહેલું મીણુ અને
માખણુ ઓગળી જાય છે, તેમ સ્ત્રીની પાસે
રહેલા મુનિનું મન પણ ઓગળી જાય છે
અર્થાત્ વિકારવંત થાય છે ॥૪૧॥

નીઅંગમાહિ સુપઓ-

હરાહિ ઉષ્પિચ્છ મંથરગઈંહિ ॥

મહિલાહિ નિમગ્ના ઇવ,

ગિરિવર ગુરુઆવિ ભિજ્જંતિ ॥ ૪૨ ॥

નીચ સાથે ગમન કરતી, સારા પયોધર
 (સ્તન) વાળી અને દેખવા લાયક મદ ગતિ
 વાળી સ્ત્રી (કે જે જાણે નદી સમાન છે) તેમા
 ઘુડેલા (પુરુષો) પર્વત જેવા મ્હોટા હોય
 તો પણ ભેદાય છે ॥ ૪૨ ॥

વિસયજલં મોહકલં,
 વિલાસવિષ્ણોઽ જલયરાઈનં ॥
 મય મયરં ઉત્તિન્ના,
 તારુણ મહન્નવં ધીરા ॥ ૪૩ ॥

વિષય રૂપ જળવાળા, મોહ રૂપ કાદવ
 વાળા, વિલાસ અને હાવભાવ રૂપ જળ જ તુ-
 ઝોથી ભરેલા અને મદરૂપ મગરવાળા જો-
 વન રૂપ મહાસમુદ્રને ધીર પુરુષો તરેલા છે ૪૩

જઈવિ પરિચત્ત સંગો,
 તવ તણુઅંગો તહાવિ પરિવડઈ ॥

મહિલા સંસમીષ,

કોસા ભવણસિ ય મુણિવ ॥ ૪૪ ॥

જે કે, કુટુંબાદિકનો સગ જેણે ત્યાગ કર્યો હોય અને તપથી શરીર દૂષણું કર્યું હોય, તો પણ તે સ્ત્રીના મસર્ગથી કોશ્યા વે-
શ્યાને ઘેર રહેલા (સિંહગુફાવાસી) મુનિની પેઠે ચારિત્રથી પડે છે ॥ ૪૪ ॥

સિંહગુફાવાસી મુનિની કથા.

શ્રી સભૂતિવિજય આચાર્ય પાસે સ્થૂળ-
ભદ્ર વિગેરે મુનિઓએ દીક્ષા લીધી. પછી
સ્થૂળભદ્રજી ગુફાની સમીપે રહી ચારિત્ર
પાળતા શ્રુતસમુદ્રના પારગામી થયા એકઠા
ચોમાસુ આખું ત્યારે એક મુનિએ ગુફાને
નમસ્કાર કરી એવો અભિગ્રહ લીધો કે “હું
સિંહગુફાને બારણે ચાગ મહિના સૂધી ઉપ-

વાસ કરીને કાઉન્સગ્ગે રહીશ' ખીજા સાધુ
 બોલ્યા કે “હું દૃષ્ટિવિષ સર્પના બિલ ઉપર
 દર ઉપર ચાર મહિના સૂધી ઉપવાસ કરીને
 કાઉન્સગ્ગે રહીશ” અને ત્રીજા સાધુ બોલ્યા
 કે “હું પણ કૂવાના ભાટીઆ ઉપર ચાર
 મહિના સૂધી ઉપવાસ કરીને કાઉન્સગ્ગે રહી-
 શ.” એમ સાલજી ગુરુએ તેઓને યોગ્ય જાણી
 તેમ કરવાની રજા આપી

તેટલામા સ્થૂળભદ્રજી પણ ઉભા થઈ
 ગુરુને વદના કરીને બોલ્યા કે, “હું કોશ્યા
 નામની વેશ્યાને ઘેર ચિત્રશાળીની યાચના
 કરીને તેમા ચોમાસુ રહીશ, પરંતુ જરા પણ
 તપસ્યા કરીશ નહીં. પરંતુ ભોજનનો
 આહાર કરતો ચાર મહિના સૂધી અભિવ્રહ
 લેઈને રહીશ” ત્યારે ગુરુએ ઉપયોગ દેઈ
 યોગ્ય જાણી તેને પણ રજા આપી

એમ તે ચારે મુનિયો ગુરુની રજા લેઈને

પોત પોતાના સ્થાનકે ગયા તે મુનિને ઘણાજ
 શીતળ તમજ તીવ્ર તપસ્યાવત દેખીને તે
 વનમા રહેલા સર્પ, ાસહ અને અરહટ્ટના
 ખેડુ પ્રમુખ સર્વ જીવો શાત થયા સ્થૂળભ-
 દ્રજ પણ કોશ્યાને લેઁ આવ્યા તેમને આ-
 વતા જોઈ કોશ્યા પણ હાથ જોડી સામી આ-
 વીને ઉમી રહી, મનમા વિચારવા લાગી કે,
 એમણે વ્રત તો લીધુ, પરતુ નિર્વાહ ન થયો
 માટે ઈહા આવ્યા છે એમ ચિતવીને કહેવા
 લાગી કે, “હે સ્વામિન્ ! આજ્ઞા કરો, હુકમ
 ફરમાવો તે હુ કરે ? આ શરીર, ધન, અને
 પરિવાર એ સર્વ તમારૂં છે ’ સ્થૂળભદ્રજ
 બોલ્યા “ મને ચોમાસુ રહેવા માટે તમારી
 ચિત્રશાળા આપો ” વેશ્યા બોલી “ સ્વામી,
 સુખે રહો ” એમ કહી વેશ્યાયે ચિત્રશાળા
 તૈયાર કરી, એટલે સ્થૂળભદ્રજ પણ જેમ
 કામના ધરમા બળિયો થઈને ધર્મ પેમે, તેમ
 ચિત્રશાળામા પેઠા

હવે તે વેશ્યા ષટ્સ લોજન મુનિને
 વહોરાવે, ત્યાર પછી સોળ શણગાર મળ
 મુનિને ડગાવવા આવે, પૂર્વના કામલોગ
 સભારીને નવનવા કામ વિલાસ જે પ્રમાણે
 કામશાસ્ત્રમા કહ્યા છે, તે પ્રમાણે કરે, તથાપિ
 તે મુનિરાજ જરા પણ ક્ષોભાયમાન થાય
 નહીં ! એમ નિરતર ક્ષોભાવતા મુનિને તો
 ઉલટી ધ્યાનની ધારા વધતી ગઈ ! એવું મુનિ
 તું નિર્વિકારીપણે દેખીને વેશ્યા પગે લાગી
 એટલું જ નહિ પણ સ્પૂળભદ્રણની દૃઢતા
 દેખીને વેશ્યાયે શ્રાવિકાપણે અગીકાર કચ્ચુ
 અને એવો અભિગ્રહ લીધો કે, કદાચિત્તરાજ
 કોઈની ઉપર સતુષ્ઠ થઈને મહારે ઘેર મોકલે,
 તો તે પુરુષ મોકળો, પરંતુ ખીજે પુરુષ
 મહારે ન કદપે

હવે ચોમાસુ ઉતરે તે ત્રણે મુનિયો ગુરુ
 પામે આવ્યા તેમા પ્રથમ સિંહગુફાવાસી મુ-

નિને ગુરુએ કહ્યું “ અહો ! હુક્કરકારક ” તમે સુખેથી આવ્યા ? એમ કહી કાઠક આસન ઉંચું કર્યું તેમ ખીબા બે સાધુઓને પણ ગુરુએ પૂર્વની પેઠે કહ્યું પછી જ્યારે સ્થૂળભદ્ર મુનિ આવ્યા, ત્યારે ગુરુ ઉભા થઈને બોલ્યા કે, “ અહો ! હુક્કરકાર ! ! હુક્કરકાર ! ! ! તમે સુખશાતાએ આવ્યા ? એવું સાલળી પૂર્વના ત્રણે મુનિયો વિચારવા લાગ્યા કે, અહો ! એ મત્રિ પુત્ર છે, માટે ગુરુ એનું કેટલું બહુમાન કરે છે ? બે માટે પટરસ લોજન કરી લખટ પુષ્ટ થકો આવ્યો, તને ગુરુ એટલા વાના કરે છે ? તથાપિ કાઠ ફિકર નહીં, એ સર્વ આવતે ચોમાસે જાણીશું એમ ધારી અમર્ષ ધરતા આઠ માસ કાઢયા.

વળી ફરી ચોમાસુ આવ્યું ત્યારે સિંહગુફાવાસી મુનિ ગુરુની પાસે આવી પ્રતિજ્ઞા કરવા લાગ્યા કે, “ હે ભગવન્ ! હું કોશ્યા નામની

વેશ્યાને ઘેર પટરસ લોજનનો આહાર કરીને
 ચોમાસુ રહીશ ” ત્યારે ગુરુએ જ્ઞાન ઉપયોગે
 વિચાર્યું કે, એ સ્થૂલભદ્ર ઉપર ઇર્ષ્યા લાવીને
 બોલે છે, પણ એનાથી નિર્વાહ નહિ થાય । એમ
 ચિંતવી ગુરુ બોલ્યા, “ હે વત્સ । એ અભિ-
 ગ્રહ દુઝ્કર દુઝ્કર છે માટે ન કરો સ્થૂલભદ્રજી
 મેરુની પેઠે એ અભિગ્રહ પાળવાને સ્થિરતા-
 વત હતા ” ત્યારે તે મુનિ બોલ્યા કે, “ મહારે
 દુઝ્કર દુઝ્કર કેમ કહો છો ? માટે એ તો હું
 અવશ્ય કરીશ ” ગુરુ બોલ્યા, “ જો કરશો
 તો પૂર્વના તપનો ભગ થશે, જે માટે શક્તિ
 વિના ધણો ભાર ઉપાડીએ, તો શરીર ભાગી
 પડે ” તો પણ તે ગુરુના વચનનું અપમાન
 કરી વેશ્યાને ઘેર ગયા

મુનિને આવતા જોઇ વેશ્યાએ વિચાર્યું
 કે, શ્રી સ્થૂળભદ્રજીની વાદોવાદે એ મહાત્મા
 આવ્યો છે, પણ એન મમારમાર પડતો ગયું.

એમ વિચારી ઉઠીને પ્રણામ કર્યો. મુનિ રહેવા માટે ચિત્રશાળા માગી. વેશ્યાએ પ તે જગ્યા આપી મુનિ ત્યા રહ્યા. પટર આહાર લોજન સામગ્રી વેશ્યાએ તૈયાર કર તે લોજન સાધુએ કર્યું.

હવે મધ્યાન સમયે તેની પરિક્ષા કર સાડ વેશ્યા સોળ શણગાર સજીને આવ મુનિ તો દેખતા માત્રમાં જ ક્ષોભાયમાન થ ગયા. 'તેવી સ્ત્રી અને તેવું લોજન, તે કે વિકાર ન કરે ? તે સાધુ કામે વ્યાક્રાં થયે થકો વેશ્યાને લોગની પ્રાર્થના કરવા લાગ્યે વેશ્યા બોલી "અમે તો ધન હોય તો વ થઈએ." મુનિ બોલ્યા "અમારી પા દ્રવ્ય કયાથી ?" વેશ્યા બોલી "નેપાળ દેશને ગળા મુનિને રત્નકબળ આપે છે, તે લાવો. મુનિ પણ રત્નકબળને લેવા માટે નેપા દેશમા ગયા એમાસાનો કાળ છે, માર્ગ

પ્રરા પાણી ઘણા છે, તો પણ તે સાધુ જેમ
 તરથી પોતાના વ્રતમા ખળાયા, તેમ બા-
 થી પણ પગલે પગલે ખળાતા ચાલ્યા. એમ
 તા ત્યા રત્નકબળ પામ્યા. તેને વાસની
 કડીમાં ગોપવી વાટે પાછા આવતાં ચોગની
 ટ્રીમા એક સૂડો હતો તે બોલ્યો “લક્ષ્મ-
 તિ” એટલે લક્ષ્મ દ્રવ્ય આવે છે ત્યારે પ-
 પતીએ કોઈ ચાડખો પુરુષ ગાડ ઉપર
 ઠા હતો તેને પૂછ્યું કે, શું આવે છે? તે
 રુષ બોલ્યો, “એક લિશ્તુક આવે છે ”
 વામા સાધુ ત્યા આવ્યો, તેને પહ્લીપતીએ
 પાસી બેઠો પણ કાંઈ દીકું નહીં, ત્યારે
 નિને મૂકી દીધો તે બેઠવણી પખી બોલ્યો
 લાખ જાય છે” તે સાંભળી ફરીથી તે
 હીપતીએ સાધુને પકડીને પૂછ્યું કે, સાચું
 લેલ, અમારો પખી જૂઠું બોલે નહીં સા-
 એ પણ જેવું હતું તેવું કહ્યું. પહ્લીપતીએ
 યા લાવી તેને જવા દીધો.

અનુક્રમે ત્યા આવી વાસમાથી રત્નકળણ કાઢી વેશ્યાને આપી વેશ્યાએ લેઈ ખાળમા નાંખી દીધી મુનિ બોલ્યા “રે ભૂંડી ! ઘણું કલેશ ખમી હું બહુ મૂલ્યની રત્નકળણ લાવ્યો, તેને તું અપવિત્ર કચરામા શું નાખી દે છે ? ” વેશ્યા બોલી, “ રે મૂઠ ! તું રત્ન-કળણની સોચના કરે છે, પરંતુ ગુણ રૂપ રત્નમય જે પોતાનો આત્મા, તે નરક રૂપ કચરામા પડે છે, તેને કેમ નથી સોચતો ? ” તે સાલળી મુનિને સવેગ આવ્યો ત્યારે કહેવા લાગ્યો કે, “ હે કેશ્યા ! સસાર સમુદ્રમા પડતા તે મને રાખ્યો. હવે અતિચાર રૂપ કચરો શોધવા માટે હું ગુરુ પાસે જઈશ હે નિ-ખ્યાપ ! તને ધર્મલાલ થાઓ ” કેશ્યા પણ કહેવા લાગી કે, “ મેં બ્રહ્મચારી થકા પણ ત-મને ખેદ પમાડ્યો, તે મને મિ-છામિદુઃકંડ થાઓ. મેં તમને પ્રતિબોધવા માટે એટલા

વાનાં કરયા, તે હે ઋષીશ્વર ! તમે ખમજ્યો
હવે ઉતાવળા ગુરુ પાસે જાઓ અને ગુરુનું
વચન અગીકાર કરો ” મુનિ પણ તે વચન
પ્રમાણ કરી શ્રી સભૂતિવિજય ગુરુ પાસે ગયા
ત્યા પ્રાચાશ્રિત લેધ તપ કરવા લાગ્યા ઇતિ ॥

સઘગંથ વિમુક્તો,
સીઈમૂઓ પસંતચિત્તો અ ॥
જં પાવડ મુત્તિ સુહ,
ન ચક્કવટ્ટીવિ ત લહઈ ॥ ૪૬ ॥

એમ સર્વ પ્રકારના યથથી વિશેષે મૂકા-
એલો, શીતળીભૂત થયો છે આત્મા જેનો અને
પ્રશાન્ત ચિત્તવાળો એવો પ્રાણી જે મુક્તિના
સુખ પામે, તે સુખ ચક્રવાર્ત પછુ ન પામે

સ્વેલંમિ પઢિઅ-મર્ષ્ય,
જહ ન તરઈ મચ્છિઆવિ મોણ્ઝ ॥

તહ વિસયસ્વેલ પઢિઅં,
ન તરફ અર્પંપિ કાર્યથો ॥ ૪૬ ॥

જેમ બળખામા પડેલી માખી (તેમાંથી)
પોતાને મૂકાવા સમર્થ થતી નથી, એટલે
તેમાંથી નીકળી શકતી નથી, તેમ વિષય રૂપ
ખેળમા પડેલો કામાધ જીવ પણ તેમાંથી
નીકળવા સમર્થ થતો નથી ॥૪૬॥

જં લહઈ વીયરાઓ,
સુખં તં મુણઈ સુચ્ચિઅ ન અન્નો ॥
નવિ ગત્તા સૂઅરઓ,
જાણઈ સુરલોહિઅં સુખં ॥ ૪૭ ॥

જેમ ખાડામા રહેલો સૂઅર દેવલોકના
સુખને ન જાણે, તેમ જે સુખને વીતરાગ
પામે, તે સુખને વીતરાગજ જાણે, પણ બીજો
કોઈ (સંસારી જીવ) ન જાણે ॥ ૪૭ ॥

જં અજ્જવિ જીવાણં,
 વિસણ્ણુ દુહાવહેણુ પઢિબંધો ॥
 તેં નજ્જઈ ગુરુઆણવિ,
 અલંઘણિજ્જો મહામોહો ॥ ૪૮ ॥

જે કારણુ માટે હજી સૂધી પણ જીવોને
 દુખને ઉત્પન્ન કરનારા વિષયોમા પ્રતિબંધ
 છે તે માટે એમ જણાય છે કે, મ્હોટાને પણ
 મહામોહ અલંઘનીય છે ॥ ૪૮ ॥

જે કામંધા જીવા,
 રમંતિ વિસણ્ણુ તે વિગયસંકા ॥
 જે પુણ જિણવયણ રયા,
 તે ખીરુ તેણુ વિરમંતિ ॥ ૪૯ ॥

જે કામલોગથી આધળા થએલા જીવો
 છે, તે શકા રહિત થઈને વિષય સુખમા
 રમે છે અને જે જિનવચનમા રક્ત છે, તે

સસારથી છુટીક પામીને વિષયથી વિરામ
પામે છે ॥૪૯॥

(કાવ્યમ)

અસુઈ મુત્ત મલ પવાહરૂવયં,
વંત પિત્ત વસ મજ્જ ફોફસં ॥

મેઘ મંસ વહુ હઠ્ઠ કરંડયં,
ચમ્મમિત્તં પચ્છાઈય જુવઈ અંગયં ॥૫૦॥

અશુચી, મૂત્ર, વિષ્ટાના પ્રવાહ રૂપ,
વમન, પિત્ત, વસા, નસો, ચરબી મજ્જા-
હાડકામાનો ભૂકો, ફેફસા, મેદ, માસ તથા
ઘણા હાડકાનો કરડીઓ અને માત્ર ચામ-
ડાથી જ ઢાકેલું એવું સ્ત્રીનું શરીર છે ॥૫૦॥

મંસં ઇમં મુજા પુરીસ મીસં,
સિઘાણ સ્વેલાઈ અ નિજક્ષરં તં ॥

एयं अणिच्चं किमिआण वासं,
वासं नराणं मइ बाहिराणं ॥ ५१ ॥

માસ, મૂત્ર અને વિષ્ટાથી મિશ્રિત, સિ-
ધાણુ-લીંટ અને બળબાથી ઝરતું, અનિત્ય,
તમજ કૃમીયાઓનું ઘર એવું આ સ્ત્રીનું
શરીર, તે અહ્ય યુદ્ધિવાળા પુરુષોને પાસ
સમાન છે ॥ ૫૧ ॥

(આર્યાવૃત્તમ)

પાસેણ પંજરેણ ચ,

બજ્જંતિ ચડપ્પયા ચ પરલ્લીઈ ॥

ઇય જુવઈ પંજરેણ,

બદ્ધા પુરિસા કિલ્લિસંતિ ॥ ૫૨ ॥

જેમ પાસલે અને પાજરે કરીને બધા-
એલા જનાવરો તથા પક્ષીઓ કલેશ પામે
છે, તેમ આ સ્ત્રી રૂપી પાજરે કરીને બધાએલા
પુરુષો પણ કલેશ પામે છે-હું બ પામે છે

(અનુબુદ્ધવૃત્તમ.)

અહો મોહો મહામલ્લો, જેણ અમ્મારિસાવિ હુ ॥

જાણંતાવિ અણિચ્છત્તં, વિરમંતિ ન સ્વર્ણંવિ હુ ॥ ૫૩

નારીણ કિંકરત્તં,

કુળંતિ ધિદ્ધી વિસય તિન્હા ॥ ૫૫ ॥

વિંનુ, ઇશ્વર, બ્રહ્મા, ચંદ્ર, સૂર્ય અને
કાર્તિકસ્વામી વિગેરે જે કોઈ દેવો, તે સર્વે
(માત્ર વિષયને માટે) સ્ત્રીનું કિકરપણું કરે
છે । માટે ધિદ્ધાર છે, ધિદ્ધાર છે વિષયની
તૃપ્તિને । । । ॥ ૫૫ ॥

(કાવ્યમ)

સીઅં ચ ઝન્દં ચ સર્હંતિ મૂઢા,

ઇત્થિસુ સત્તા અવિવેઅવંતા ॥

ઇલાઇપુચંવ ચર્યંતિ જાઈં,

જીઅં ચ નાસંતિ અ રાવણુવ ॥ ૫૬ ॥

વિવેક વિનાના અને સ્ત્રીમા આસક્ત થ-
એલા મૂર્ખ પુરુષો, ઇલાયી પુત્રની પેઠે પો-
તાની ઉત્તમ જાતિનો ત્યાગ કરીને ટાઢ અને
તાપને સહન કરે છે. તમ જે રાવણની પેઠે
અવિતબ્ધને પણ નાશ પમાડે છે. ॥ ૫૬ ॥

ઇલાચીની કથા.

આ જ ખુદાપના ભરત ક્ષેત્રમા એલાવ-
ધન નામે નગર હતુ તે નગરનો ધનદત્ત નામે
વ્યવહારિયો હતો, તેની ધારણી નામની સ્ત્રી-
ની કૃબથી ઉત્પન્ન થએલો ઇલાચી નામે પુત્ર
હતો તે પુત્ર સસાર સબધી સર્વ કળા
ભણીને જીવન અવસ્થા પામ્યો.

એકદા તે નગરમા કોઈ નાટકીઆ આવ્યા
નાટકીઆઓએ નગરના લોકોને પોતાની કળા
દેખાડવા માટે નાટક કરવુ શરૂ કર્યુ તે
મા હજારો લોકો જીવાને મળ્યા ઇલાચી
કુમર પણ તે વાતની ખબર પડવાથી નાટક
જોવા ગયો નાટક કરવા આવેલા નાટકી-
આની પુત્રી એવી તો સ્વરૂપવાન હતી કે,
જાણે તે દેવાગના હશે ? કે ગલા હશે ? કે
સાક્ષા તૃઈદ્રાણી હશે ? કે અપ્સરા હશે ?

એવી તે પુત્રીને દેખી ઇલાચી કુમરને તેના ઉપર કામરાગ ઉત્પન્ન થયો તેથી મનમાં વિચારવા લાગ્યો કે, “ જો આ સ્ત્રી મળે તો જ મનુષ્ય જન્મ સફળ થાય ! નહિ તો જીવ્યું તે નજીવ્યા જેવું છે ” તે સ્ત્રીનું રૂપ, લાવણ્ય અને કળા દેખીને ઇલાચી કુમરના અક્ષુ તૃપ્તિ પામ્યા નહીં જાની પુરુષો કહે છે કે, ‘ અહો ! સ્નેહ ગંગ તેજ જીવને મહોદુ બધન છે ’ નાટક પૂર્ણ થયે જો કે ઇલાચીને ઘેર જવાની બિલકુલ મરજી નહોતી, તાથાપિ લોકલાજથી મિત્રને તેડી ઇલાચી પોતાને ઘેર ગયો, પરંતુ જીવ ત્યાંને ત્યાં છે

હવે ઘેર આવી આમણુ દૂમણું થઈ ઘોડા બાધવાની શાળામાં તરેલી ખાટમાં સૂતો જમવા વખતે પિતાએ બોલાવ્યો તો પણ બોલ્યો નહીં છેવટ રીસાવાનું કારણ પૂછતા ઇલાચીએ લાજ મૂકી ને જવાબ

આપ્યો કે “ હે પિતા ! જો એ નાટકીઆની પુત્રી પરણાવશે તોજ હું તમારા ઘરમાં રહિને અન્ન પાણી લઇશ, નહિ તો અન્ન પાણી લેવાના નિયમ છે ” પિતાએ કહ્યું “ ઇલાચી, આવી એ ઘટિત વાત આપણાથી ન થાય, છતાં જો ત્હારે પરણવાનીજ મરજી હોય, તો ત્હારા સરખી અને ઘણી રૂપવાળી એવી એક તો નહિ પણ સાત સ્ત્રીઓ પરણાવું. પરતુ કુળમયદા મૂકી આ નીચ ભિક્ષુકની પુત્રી પરણાય નહીં અને એ અઘટિત વાત મ્હારાથી કદિ બને પણ નહિ ”

તે સાભળી ઇલાચીએ ફરી તે વાત પિતાને ન કહેતા નાટકીઆને છાના તેડાવીને કહ્યું “ હે નાયક ! જો તમે તમારી પુત્રી મને પરણાવો, તો તમે માગો તેટલું દ્રવ્ય આપુ ” નાયકે કહ્યું “ હે શેઠ ! એ પુત્રી અમે વેચવા માટે લાવ્યા નથી. એ પુત્રી તો

અમારે અક્ષય નિધાન તુલ્ય છે-અને એને લીધે જ અમને આખા જગતમા લક્ષ્મી અને માન મળે છે છતાં જો તમારા જેવા ગરિબ રાક-વાણીઆ સાથે અમારી પુત્રી પરણાવીએ, તો અમારૂં કૃણ લજવાય અને અમારી પુત્રી તમારા સગે વટલાય માટે સાહસિક અને કાયર, ભાત અને કુભાત એ કેમ લેગા થાય ? તે કારણ માટે એ પુત્રી તો અમે અમારી નાતમાજ પરણાવીશુ ” નાટકીઆના મુખથી એવી વાત સાલળી ઈલાચી વિચારમા પડ્યો કે, હવે આ સ્ત્રી કિયે પ્રકારે મળે ? તો પણ નાટકીઆને પૂછ્યું તો ખરો ! એમ વિચારી નાટકીઆને પૂછ્યું કે, “ આ તમારી પુત્રીમને કોઈ પણ રીતે પરણાવશો ? ” નાટકીઆએ કહ્યું, “ જો અમારી પુત્રીને પરણવાની જ ઇચ્છા હોય, તો અમારી સાથે રહી નાટક મળ ધી સર્વ

કળા શીખી કોઈ મહોટા રાજાને રીઝવી ઘણું
 ધન લાવીને અમારી નાતને જમાડો, તો
 અમારી પુત્રી તમને પરણાવીએ પછી તે પુત્રી
 સાથે તમે સસારિક સુખ લોગવી અવતાર
 સફળ કરો ”

‘જ્ઞાની મહારાજ કહે છે કે, અહો !
 અજ્ઞાની જીવને કર્મને વશે બુદ્ધિ પણ તેવી
 જ આવે છે ।’ ‘અહો એક વિષયને માટે જ
 શેઠનો પુત્ર એવો આ મલાચી કુમર, તે
 નાટકીઆના વચન સાંભળી માતા, પિતા,
 ઘર, બાર, કુટુંબ પરિવાર અને કુળની પણ
 લજ્જા મૂકી છાનોમાનો રાત્રીએ નાટકીઆના
 ટોળામા ગયો । ઉત્તમ કુળનો ત્યાગ કરી
 નીચ કુળ અગીકાર કર્યું । ઉત્તમ વસ્ત્રો
 અને આભૂષણો કાઢી નાખી અર્ધી જાંઘ
 ઢકાય એવો કાચ (કચ્છ) પહેર્યો । માથે
 વામના ટોપલામાં ફૂંકડા લીધા, એક હાથમા

બકરાં ગ્રહણ કર્યા, પૂઠે ટોપલી બાધી, આગળ વશ બાધ્યો અને બીજા હાથમા કાવડ લઈ ભીખ માગવા લાગ્યો ! ! ! એમ કરતા ઉઘમે કરી નાટક કરવાની સર્વ કળા શીખ્યો.

હવે નાટકીઆએ ઈલાચીને કહ્યું “ તમે આ પુત્રીને સાથે લઈ જેનાતટ નગરે જાઓ અને ત્યાના રાજાને નાટકની કળા દેખાડી વશ્ય કરો, જેથી તે ધણુ ધન આપશે તે ધન લઈને તમે બહેલા અહિ આવો પછી તે ધનથી અમારા કુટુંબ પરિવારને જમાડી તમને અમારી પુત્ર પરણાવીશું ” ઈલાચી તે વાત કથુલ કરી તે પુત્રીને સાથે લેઈ જેનાતટ નગરમા જઈ રાજાને મળ્યો રાજાએ ઘણો આદર સત્કાર દીધો અને કહ્યું કે, “હિ નાયક ! મે તમારૂં નામ ઘણા દિવસથી સાંભળ્યું છે માટે આજ એવું નાટક કરો કે, કોઈ વખત મે તેવું નાટક ન દીઠું હોય.

જો સરસ નાટક કરી મ્હારૂં મન રીઝવશે,
તો હું તમને ઘણું જ દ્રવ્ય આપીશ.” તે
સાલળી ઇલાચીએ નાટક કરવું શરૂ કર્યું
નાટક જોવા માટે નગરના હજારો સ્ત્રી પુરુષો,
રાજા અને સઘળું અતેઉર પણ આવ્યું
ઇલાચીએ પણ ઘણી જ ચતુરાઈથી નાટક
કરવા માંડ્યું નીચે સોળ શણગાર સજ્જ
નાટકીઆની પુત્રી ઉભી રહી ઢોલ વગાડે
છે અને મનમાં વિચારે છે કે, ક્યારે આ
મ્હારો પ્રીતમ નાટક કરીને હેઠો ઉતરે ?

વળી પણ નાટકણી મનમાં વિચાર કરે
છે કે, હે પ્રભો ! કૃપા એ મ્હારે જ માટે
મનોહર મહેલ મૂકી વશ ઉપર ચઢ્યો !
માતા પિતા પણ એણે મ્હારે જ માટે
તજ્યાં ! જે દરરોજ અગણિત દાન દેતો
હતો, તે આજ લાંબો હાથ કરીને ભિક્ષા
માગે છે ! જે બહુ મૂલ્ય વસ્ત્ર પહેરતો

હતો, તે આજ કાચ પહેરીને નાચે છે !
 જે દર રોજ નવનવી રસવતી જન્મતો હતો,
 તે આજ ઘરોઘર ભીળ માને છે ! આ
 સર્વ એ ફક્ત મહારે જ માટે કરે છે. તે
 કારણ માટે હે પ્રભો ! એ નાટક કરીને
 ઉતરશે અને ગળા ઘણું દાન આપશે, તો
 જ મહારા પિતા. મને એની સાથે પરણાવશે
 માટે હે વિભો ! એનો આશા સફળ થાઓ

હવે એવા સમયમા નાટકાણીને જોઈ
 રાજા મનમા વિચાર કરે છે કે, અહો ! આ
 નાટકાણીને તો વિધાતાયે પોતાને હાથે જ ઘડી
 જણાય છે ! શુ અનુ રૂપ, શુ એની લાવણ્યતા
 અને શુ તેની આલ ! વધારે શુ કહુ, આના
 જેવી ખીજ સ્ત્રી જગતમા લાગ્યે જ હશે !
 માટે જો એ સ્ત્રી મહારે હાથ આવે, તો
 ખીજ સર્વે ગાણીયોનો ત્યાગ કરી એને જ
 પટરાણી કરે ! હે વિભો ! આ સ્ત્રી વિના

જે એક ઘડી જાય છે, તે મહારે વર્ષ જેવી છે ! આ સ્ત્રી મળવા માટે હું કુળદેવીની પૂજા કરૂં કે, જેથી તે ઝટ મેળવી આપે અથવા જો એ નાટકીયો વશ ઉપરથી પડીને મરણ પામે, તો હાલ તગ્ત જ એને મહારી પ્રાણપ્યારી પટરાણી કરૂં એવામા ઇલાચી પણ રમતો અને હસતો દોર ઉપરથી ઉતરી રાજા પાસે આવીને નમસ્કાર કરી ઉભો રહ્યો રાજા વિના સર્વ લોકો નાટક જોઈ ઘણા જ ખુશી થયા, એટલું જ નહિ પણ તેઓ વિચાર કરવા લાગ્યા કે આવું નાટક એ ક્યા શીખ્યો હશે ? એમ આશ્ચર્ય પામ્યા દાન લેવા માટે પાસે ઉભેલા નાટકીયાને રાજાએ કહ્યું કે, “હે નાયક ! તમે નાટક તો ઘણું સરસ કર્યું હશે, પણ હું રાજ્ય સખધી વિચાર-મા હતા તેથી નાટક જોઈ શક્યો નહીં, માટે ફરી નાટક કરો કે જેથી તમને વધીત દાન

આપુ” ઇલાચી પણ લોભને વશ ખીજી વાર નાટક કરવા ચઢ્યો, પછી ઘણું જ સરસ નાટક કરી રાજા પાસે આવી ઉભો રહ્યો અને પ્રણામ કરી દાન માગવા લાગ્યો. રાજાએ મનમાં વિચાર્યું કે, આ નાટકિયો તો ક્ષેમ કુશળે આવીને ઉભો રહ્યો અને મ્હારૂ ચિતિત કામ તો થયું નહીં ! માટે એ નાટકણી હવે મ્હારે હાથ કિયે પ્રકારે આવે ? એમ વિચારી વળી રાજા બોલ્યો. “ હે નાયક તમે નાટક કર્યું પણ હું કેાઈ કામ સંબંધી વિચારમાં હતો, તેથી નાટક જોઈ શક્યો નહીં, માટે હવે ત્રીજીવાર નાટક કરો ” રાજાના મુખથી એવી વાણી સાંભળી લોકો મનમાં દુઃખ ધરવા લાગ્યા કે, અહો ! રાજા નાટકણીને દેખી કામાતુર થયો છે અને તેથી જ એણે વાર-વાર નાટક કરાવવાનો પ્રયત્ન ઉઠાવ્યો છે ! ધિક્કાર છે કામાતુર પુરૂષને ! કે, જે ઘણા

મનુષ્યો વચ્ચે પણ લાજ આખર અને કાયે
અકાર્યને ગણતા નથી.

રાજાની વાણી સાંભળી નાટકિયાની પુત્રી
ઇલાચીને કહેવા લાગી કે, “ હે પ્રાણાધાર !
હે જીવન ! હે વાલમ ! શુ હારીને બેઠા છો ?
થાઓ તૈયાર અને કરો નાટક આ ત્રીજી
ફેરા ધણ જ સરસ નાટક કરી રાજાનું મન
રીઝવો અને તેમની પાસેથી ઠાન લ્યો. જો
ઠાન આપશે તો જ મ્હારી તમારી બન્નેની
આશા પૂર્ણ થશે.

ઇલાચી પણ નાટકણીના મોહથી હુપું
સાહત ત્રીજી વાર નાટક કરવા વશ ઉપર
ચઢ્યો, ચઢીને ઉત્તમ નાટક કરી હેઠો ઉતરી
રાજાને નમ્યો રાજાએ કહ્યું. “ હે નાયક !
આ નાટક પણ હું બરોબર જોઈ શક્યો નથી
માટે ચોથી વાર નાટક કરો. એ વાતા સાંભળી
રાણીને ક્રોધ ચઢ્યો કે, જરૂર આ રાજા નાટ-

કણીથી મોઢ પામ્યો છે તેથી આટલા વાનાં
 કરે છે ધિક્કાર । ધિક્કાર । । એ રાજાને ।
 ઇલાચી ચાથી વાગ નાટક કરવા ચઢ્યો
 નાટક કરી હેઠો ઉતરી રાજા પાસે આવીને
 ઉભો રહ્યો તો પણ રાજાએ દાન ન આપ્યું
 અને કહ્યું કે, “ હવે પાચમી વાગ નાટક કરો
 આ વખતે હું તમને જરૂર દાન આપીશ ”
 તે વાર્તા સાંભળી નાટકણીએ ઇલાચીને કહ્યું
 “ હે પ્રાણેશ ! શું જોઈ ગયા છે ? ચઢો પાચમી
 વાર ને રાજાનું મન રીઝવી દાન દ્યો ઇલાચી
 પણ પાચમી વાર ચઢ્યો, ત્યાં વચ્ચેવચ્ચ
 વશ ઉપર જેવામા નિરાખાધપણું જોઈ છે,
 તેવામા તે જ નગરીમા ગૌચરી માટે ફરતા
 એવા એક મુનિને ધનપતિ શેઠના ઘરમા
 આવતા દીઠા. શેઠ તો બહાર ગયા છે, પણ
 તેની રૂપસુદરી નામે સ્ત્રી તે બાણે સાક્ષાત્
 રણા જ હોય નહિ. । એવી અફભૂત રૂપવાન

તેમ જ જોવન અવસ્થાવાળી સોળ શણગાર સજીને બારણે બેઠી છે, તેણીએ મુનિને આવતા જોઈ નમસ્કાર કર્યો અને થાળ ભરી મોઢક વહોરવાની પ્રાર્થના કરી જે કે આ મુનિરાજ અને સ્ત્રી, એ બેઉ ચઢતે જોવને છે અને વળી તે બાઈ મુનિને અશ્વનાદિક વહોરવાની વાગવાર વિનંતિ કરે છે, તથાપિ તે મુનિ નીચી નજરે રહી તે આહાર ગ્રહણ કરે છે

આવા મુનિ અને આવી સ્ત્રીને જોઈ ઇલાશી વંશ ઉપર વિચારવા લાગ્યો કે, અહો ! ધન્ય છે આ મુનિને કે, જે ઇદ્રાણી સરખી સ્ત્રી સામુ જરા પણ વિકારદૃષ્ટિથી જોતા નથી ! ધન્ય એમની સમતાને, ધન્ય એમના નિર્દોષીપણાને, ધન્ય એમના સાધુપણાના માર્ગને કે, કુળવતી અને સુવર્ણના જેવી કાયાવાળી એવી સ્ત્રીને જોઈ જરા પણ ડગતા નથી । । । અહો ! આ જગત્મા એક એની

માયે એને જણ્યો. અને મહારી માયે મને
 જણ્યો ? કયા શરશવ અને કયા મેરૂ ? કયા
 હુ અને કયા એ મુનિ ? અહો ! હું ઘણો
 જ ભારેકમી, કે ક્રૂર આ નીચ નાટકણીને
 માટે મે કુળાચારનો તેમ ઉત્તમ વ્યવહારનો
 પણ ત્યાગ કર્યો ! એટલું જ નહિ પણ એ
 સ્ત્રીના સગથી હુ આ વશ ઉપર ચઢ્યો !
 જો કદાપિ આ સ્ત્રીના ધ્યાનમા ને ધ્યાનમા
 હુ આ વખત મરણ પામું, તો નિશ્ચે મહા-
 રી નરક શિવાય ખીજી ગતિ નથી અહો !
 જુઓ તો ખરા ! આ રાજા પાસે દાન લે-
 વાને માટે હુ અનેક ઉપાયો કરૂ છુ, તો
 પણ તે મોહને વશ પડવાથી દાન આપતો
 નથી, ને આ સ્ત્રી મુનિને મોઢક વહોરવા
 માટે વારવાર વિનંતી કરે છે, તથાપિ તે
 મુનિ લેતા નથી ! માટે એ મુનિને સાબાશ
 છે. હે વિશે ! હું પણ આ મોહની જાળનો

ત્યાગ કરી એ મુનિ સરખો ક્યારે થઈશ ?
 ધન્ય તે વેળાને, ધન્ય તે ઘડીને અને ધન્ય
 તે દિવસને કે, જ્યારે હું એ મુનિ સરખો
 નિર્લોભી થઈશ ! અહો ! મેં મોહને વશ
 થઈ વારંવાર નાટક કર્યા । । । માટે ધિક્કાર
 છે મહારા આત્માને । ધિક્કાર છે વિષય વિ-
 કારને । । નિશ્ચે આ સસારની માયા, કાયા
 અને પરિવાર એ સર્વ જૂઠા છે અહો ! મેં
 ફૂડી રચનાયે કરી ઘણા જ કર્મ બાધ્યાં, તે
 હું કિયે પ્રકારે છોડીશ ? માટે હે આત્મન !
 હવે તો તે ખોટી માયા છોડી દઈ એક શ્રી
 નિનપ્રણીત ધર્મનું જ આરાધન કર એવી
 રીતે અનિત્યભાવના ભાવતા ઇલાચીને વશ
 ઉપર જ કેવળજ્ઞાન ઉપન્યું । ત્યા દેવતાયે
 વશ ઉપર સિદ્ધાસણ બનાવ્યું તેના ઉપ-
 લોકાલોકના ભાવ જાણતો થકો ખેડો છે.
 હવે આવી રીતનું ઇલાચીનું સ્વરૂપ દે

ખીને રાજા મનમાં વિચારવા લાગ્યો કે, ધન્ય છે આ ઇલાચીકુમરને ! કે, જે કેવળજ્ઞાન રૂપ ઉત્કૃષ્ટ નિધાન પામ્યા. અહો ! નાટકણીના માઠા ધ્યાનથી મેં બહોળા પાપ બાધ્યા અહો ! મેં ક્રોડો વ્યાપાર ચિંતવ્યો, કૃષ્ણ-લેશ્યાયે કરી સૌંદર્યાન ધ્યાય, અપકીર્તિને પણ હિસાબમાં ન ગણી, કુળની લાજ પણ ન ગણી, ફક્ત એક કામરાગને માટે જ મેં આવા કર્મ બાધ્યા ? વળી નરકની બાણ, કપટની કોથળી અને મળ મૂત્રની લડાર એવી સ્ત્રી ઉપર હું શું મોહ પામ્યો ? માટે ધિક્કાર છે વિષયવિકારને ! હા ! હા ! ! મેં નરકના દળ મેળવ્યા, તે કિયે પ્રકારે છુટીશ ? એમ ચિંતવતા રાજાને પણ કેવળજ્ઞાન ઉપન્યુ

હવે પટરાણી વિચારવા લાગી કે, જુઓ તો ખરા ! આ રાજાને મહારા મરખી પટ-રાણી હતી, તો પણ વિષયના વિકારથી નીચ

એવી નાટકણીથી મોહ પામ્યો । અહો ! એ રાજા ફક્ત વિકારના ધ્યાનથી આ લવ અને પરલવ હારી જાય છે । પરતુ હે આત્મન ! એ રાજાનો શો વાક ? મોહકર્મના ઉદયથી હજારો પુરુષો સ્ત્રીથી છેતગણા છે માટે માયાનો ફંદ મહોટો છે આજ્ઞાની જીવ મહાર મહાર કરે છે, પણ વિચારી જોતા કોઈ કોઈનું નથી કોનો રાજા ? ને કોની રાણી ? કોઈ કોઈનું નથી ધિક્કાર છે આ વિષય, મોહ અને સંસારને । જે પુરુષો તેનાથી વિરક્ત થયા, તે જ સુખીયા થયા. માટે હવે તો જો સયમ લઈએ તો જ કાર્યની સિદ્ધિ થાય એમ ધ્યાન ધ્યાતાં ગણીને પણ કેવળ જ્ઞાન ઉપન્યુ

હવે નાટકણી પણ વિચારવા લાગી કે ધિક્કાર છે વિષયના વિકારને કે, જેણે મહાર જ માટે માતા પિતાનો ત્યાગ કર્યો । વર્જ

ધિક્કાર છે મહારી ઝાયાના રૂપને કે, જેથી રાજ પણ મોહ પામ્યો. માટે જે આ રૂપ છે તે જ મહા અનર્થનું કરનાર છે ધન્ય છે તેવા પુરૂષોને કે, જે માયા મમતા સુકી દીક્ષા ગ્રહણ કરે છે, અહો ! મહારા રૂપથી ઇલાચી અને રાજ મોહ પામ્યા ! એ પાતકથી હું કેમ છુટીશ ? એમ ઉભી ઉભી પશ્ચાતાપ કરતી પોતાના આત્માની નદા કરે છે, તેવામાં નાટકણીને પણ કેવનજ્ઞાન ઉપન્યુ.

આ સર્વેને શાસન દેવતાએ આવી વેષ આપ્યો અને કેવળ મહોત્સવ કયો અતે એ ચારે જીવો (ઇલાચી, રાજ, પટરાણી અને નાટકણી) કર્મ ખપાવી મોક્ષને વિષે ગયા

જલકવ તરલં જીયં,

અથિરા લચ્છીવિ મંગુરો દેહો ॥

તુચ્છા ય કામભોગા

નિબંધણં દુસ્ત્વ લસ્ત્વણં ॥ ૫૮ ॥

અવિતલ્ય જળના પરપોટા જેવું છે, લ-
ક્ષ્મી અસ્થિર છે, દેહ ક્ષણભંગુર છે તેમ જ
કામભોગ તુચ્છ અને લાખોગમે દુઃખના
કારણ છે.

(કાવ્યમ)

નાગો જહાં પંક જલાવસન્નો,
દટું થલં નાભિસમેદ્ તીરં ॥
एवं जिआ कामगुणेषु गिद्धा,
सुधम्म मग्गे न रया हवंति ॥ ૫૮ ॥

જેમ હાથી કાદવવાળા જળમાં ઘુડયો
સતો જો કે, સ્થળને દેખે છે, તથાપિ ત્યાથી
કાઠે આવી શકતો નથી, તેમ કામગુણમાં
ગૃહ્થ થયેલા જીવો પણ સુધર્મના માર્ગમાં
રક્ત થતા નથી ॥ ૫૮ ॥

(આર્યાવૃત્તમ)

જહ વિઠપુંજ સુત્તો,
કીમિ સુહં મન્નપ સયાકાલં ॥

તહ વિસયાસુઝ રત્તો,

જીવોવિ મુળઈ સુહં મૂઠો ॥ ૫૦ ॥

જેમ વિદ્યાના ઢગલામા ખૂતેલો કરમીયો
(જે કે તેમા સદા કાળ હુખ છે, તથાપિ)
તેમા સદાકાળ સુખ માને છે, તેમ વિષય રૂપ
અશુચીમા રક્ત થએલો મુઠ ભવ પણ (વિ-
ષયમા) સુખ માને છે ॥ ૫૦ ॥

ઘયરહરોવ જલેહિ,

તહવિ હુ દુષ્પુરઓ રમે આયા ॥

વિસયામિસંમિ ગિદ્ધો,

ભવે ભવે વચ્ચઈ ન તત્તિ ॥ ૬૦ ॥

જેમ પાણીએ કરી સમુદ્ર પૂરાવો હુકર
છે, તેમ વિષય રૂપ આમિષ (માસ) મા
ગૃહ થએલો આ આત્મા પણ વિષયથી પૂ-
રાવો હુકર છે અને તેને લીધે જ તે ભવ
ભવમા તૃપ્તિ પામતો નથી ॥ ૬૦ ॥

વિસય વિસદ્દા જીવા,
 ઉખ્ખડ રૂવાઇएसु વિવિહેસુ ॥
 ભવ સયસહસ્સ દુલહં,
 ન મુળંતિ ગયંપિ નિઅ જમ્મં ॥ ૬૧ ॥

વિષય રૂપ વિષયી પીડાએલા જીવો ઉદ્ધલટ
 રૂપ આદિ દેઈ વિવિધ પ્રકારના રૂપથી પો-
 તાનો ભવ ગમાવે છે, પરંતુ તેઓ લાખ ભવે
 પણ દુર્લભ એવો પોતાનો મનુષ્ય જન્મ વ્યર્થ
 જાય છે એમ નથી જાણતા ॥ ૬૧ ॥

ચિદ્વંતિ વિસય વિવસા,
 મુત્તં ભજ્જંપિ કેવિ ગયસંકા ॥
 ન ગળંતિ કેવિ મરણં,
 વિસયંકુસ સલ્લિયા જીવા ॥ ૬૨ ॥

વિષય રૂપ અદ્રશ્ય સાદ્યા એવા જીવો
 વિષયને વશ થકા રહે છે, તથા મુકી છે લાજ
 જેમણે અને ગએલી છે શકા જેમને એવા

કેટલાએક જીવો (વિષયને માટે) મરણને પણ
નથી ગણતા ॥ ૬૨ ॥

વિસય વિસેણં જીવા,

જિણધમ્મં હારિઝ્ઞ હા નરયં ॥

વચ્ચંતિ છહા ચિત્ત ય,

નિવારિઓ બંધદત્ત નિવો ॥ ૬૩ ॥

વિષય રૂપ વિષે કરીને જીવો જિનધર્મને
હારીને હા ઇતિ ખેદે । નરકમા જાય છે
જેમ ચિત્ત મુનિયે પોતાના પૂર્વ ભવના ભાઈ
પ્રહ્લદત્ત ચક્રવર્તિને વિષયથી નિવર્તવાને ધ-
ણાએ વાર્યો, તથાપિ તેણે માન્યું નહી
તથી તે મનુષ્ય ભવ હારીને સાતમી નરકે
ગયો ॥ ૬૩ ॥

થિદ્ધી નાણ નરાણં,

જે જિણવયણામયંપિ મૂત્તૂણં ॥

ચણ્ણઈ વિહંબણ કરં,

પિયંતિ વિસયાસવં ઘોરં ॥ ૬૪ ॥

ધિક્કાર થાઓ ! ધિક્કાર થાઓ ! તેવા
પુરુષોને કે, જે જિન વચન રૂપ અમૃતને
મુકીને ચારે ગતિની વિટળના કરાવનાર વિષય
રૂપ ઘોર મદિરાને પીએ છે । । ॥ ૬૪ ॥

મરણેવિ દીળ વયળં,
માણધરા જે નરા ન જંપંતિ ॥

તેવિ હુ કુળંતિ લલ્લિ,
બાલાળં નેહ ગહ ગહિલા ॥ ૬૫ ॥

માનને ધારણ કરનારા જે પુરુષો મરણ
આવે સતે પણ દીન વચન નહોતા બોલતા
તે જ પુરુષો સ્ત્રીઓના સ્નેહ રૂપ શહથી ઘેલા
થઈને દીન વચનો બોલે છે ॥ ૬૫ ॥

સક્કોવિ નેવ સંઘડ્ડ,
માહણ્ય મહુપ્પુરં જણ જેસિં ॥

તેવિ નરા નારીહિં,
કરાવિઆ નિય ચ દાસત્તં ॥ ૬૬ ॥

આ જગતમાં જે પુરુષોના મહાત્મ્ય અને
મહિમાને શકેદ્ર પણ ન ખડન કરી શકે, તેવા
પુરુષોની પાસે પણ સ્ત્રીઓએ પોતાનું દાસપણું
કરાવ્યું ॥ ૬૬ ॥

જહ નંદળો મહપ્પા,
જિણભાયા વયધરો ચરમ દેહો ॥
રહનેમી રાઝમડ,
રાયમડ કાસિ હી વિસયા ॥ ૬૭ ॥

ધિક્કાર થાઓ વિષયોને ! કે, યાદવના પુત્ર
મહોદો છે આત્મા જનો, નેમિનાથ જિનરાજના
ભાઈ, ચાર મહાવ્રત ધારક અને ચરમ શરીરી
એવા રથનેમીએ પણ રાજમતી સાથે રાગમતી
કરી ॥ ૬૭ ॥

મયણ પવણેણ જડના-
રિસાવિ સુરસેલ નિચ્ચલા ચલિયા ॥

તા પક્ષપત્ત સત્તા-ળ

ઇયર સત્તાળ કા વત્તા ॥ ૬૮ ॥

જો કે મદન રૂપ પવનથી મેરૂપર્વત સરખા
નિશ્ચય મુનિયો ચળી ગયા, તો પાકા પાન જેવા
સત્વવાળા ખીજા જીવોની શી વાત ? ॥ ૬૮ ॥

જિપ્પંતિ સુહેળં ચિય,

હરિ કરિ સપ્પાઇળો મહાકૂરા ॥

ઇકચ્ચિય દુજ્જેયો,

કામો કય સિવસુહ વિરામો ॥ ૬૯ ॥

સિહ, હાથી અને સર્પાદીક મહા કૂર
જીવોને પણ સુખેથી જીતાય, પરંતુ કયો છે
મોક્ષના સુખથી વિરામ જેણે એવો એક કામ
જીતવો દુર્જય છે ॥ ૬૯ ॥

વિસમા વિસય પિવાસા,

અળાઇ ભવ ભાવળાઇ જીવાળં ॥

અઈ દુજ્જેયાણી ઇ-દિયાણિ
તહ ચંચલં ચિત્તં ॥ ૭૦ ॥

જીવોને વિષમ એવા વિષયની તૃષ્ણા અના-
દિની સ સારની ભાવના છે ઇદ્રિયો અતિ દુર્જય
છે તેમ અચ્ચ પણ ચ ચળ છે ॥ ૭૦ ॥

કલિમલ અરઈ અ મુલ્લવી,
વાહી દાહાઈ વિવિહ અસુહાઈ ॥
મરણંપિ ય વિરહાઈસુ,
સંપજ્જઈ કામતવિયાણં ॥ ૭૧ ॥

કામથી તપેલા જીવોને કલિમલ, અરાત,
ભ્રુખ, દાહાદિક વ્યાધિ, વિવિધ પ્રકારના દુખ,
પ્રિયજનનો વિયોગ અને મરણ પણ થાય છે

(કાવ્યમ્)

પંચિંદિય વિસય પસંગરેસિ,
મળ વયળ કાય નવિ સંવરેસિ ॥

તં વાહિસિ કત્તિય ગલપણસિ,

શં અઢ્ઢકમ્મં નવિ નિજ્જરેસિ ॥ ૭૨ ॥

જે પ્રાણી પ એ દ્વિયના વિષય પ્રસંગને માટે
મન, વચન અને કાયાને નથી સંવરતો, તથા
જ્ઞાનાવરણાદિ આઠ કર્મોને નથી નિર્જરતો, તે
પ્રાણી પોતાના ગળ પ્રદેશમા-ગળાની જગ્યાએ
કાતર વાહે છે ॥ ૭૨ ॥

કિં તુમંથોસિ કિવાસિ ધત્તૂરિઓ,

અહવ કિ સન્નિવાણ આઝરિઓ ॥

અમય સમ ધમ્મ જં વિસવ અવમન્નસે,

વિસય વિસ વિસમ અમિયંવં બહુ મન્નસે ॥ ૭૩ ॥

હે ! જીવ શુ તુ આધજો છે ? શુ તે
ધતુરો આધો છે ? અથવા શુ તુ સન્નિપાત
રોજે વોટાએલો છું ? કે, જે કારણ માટે
અમૃત સમાન જિનધર્મને વિષની પેઠે અવગણે
છે ? અને વિષમ એવા વિષયરૂપ વિષને
અમૃતની પેઠે બહુ માને છે. ॥ ૭૩ ॥

તુજ્જ તુહ નાળા વિન્નાણ ગુણઢંબરો,
જલણ જાલાસુ નિવઢંતુ જિઅ નિખરો ॥

પયડ વામેસુ કામેસુ જં રજ્જસે,
જેહિ પુણ પુણવિ નિરયાનલે પચ્ચસે ॥૭૪॥

હે જીવ ! તહાડે જ્ઞાન, વિજ્ઞાન અને
ગુણનો આડબર, તે સર્વે નિરતર અગ્નિની
જ્વાળામા પડે, જે કારણ માટે પ્રકૃતિયે
વાકા એવા કામલોગમા રાચે છે, જેથી તુ
ફગી ફરીને નરકમા રહેલી આગની જ્વાળામા
પડીશ ॥ ૭૪ ॥

દહડ ગોસીસ સિરિખંડ છારકણ,
છગલ ગહણઢ-મેરાવણં વિક્કણ ॥

કપ્પતરુ તોહિ ઇરંડ સો વાવણ,
જુર્જિ વિસણ્હિ મણુઅત્તણં હારણ ॥ ૭૫ ॥
જે પ્રાણી અદ્ય એવા વિષયસુખને માટે
મનુષ્યપણાને હારે છે તે પ્રાણી રાખને માટે

ગોશીર્ષચદન અને સુખડને બાળે છે બોકડો
 યહુષ્ટ કચવા માટે ઐરાવતના હસ્તિને વેચે છે
 અને કલ્પવૃક્ષને ઉખેડી નાખી એકડાને વાવે
 છે । ॥ ૭૫ ॥

અધુવં જીવિયં નચ્ચા,
 સિદ્ધિમગં ત્રિયાણિયા ॥
 વિણિઅટ્ટિજ્જ ભોગેસુ,
 આઠ્ઠ પરિમિઅ-મપ્પણો ॥ ૭૬ ॥

જીવિતવ્યને અશાશ્વત જાણીને, મોક્ષ
 માર્ગના સુખને શાશ્વત જાણીને અને આઉખુ
 અપરિમિત-પ્રમાણ વિનાનું જાણીને લોગથી
 વિશેષ નવર્ત્તવું, ॥ ૭૬ ॥

(આર્યાવૃત્તમ)

સિદ્ધમગ સંઠિઆણવિ,
 જહ્મ દુજ્જેયા જિયાણ પણ વિસયા ॥
 તહ અબં કિંપિ જણ,
 દુજ્જેયં નત્થિ સયલેવિ ॥ ૭૮ ॥

જેમ મોક્ષમાર્ગમા રહેલા શુભોને પણ
પાંચ વિષયો દુર્જય છે, તેમ સર્વ જગતમા
બીજું કોઈ પણ દુર્જય નથી, ॥ ૭૭ ॥

સવિહંગુમ્બદ રૂવા,
દિઠા મોહેઈ જા મળં ઇત્થી ॥
આય દિયં ચિંતંતા,
દૂરયરેણં પરિહરંતિ ॥ ૭૮ ॥

વિકાર સહિત મનોહર રૂપવાળી એવી
જે સ્ત્રી, તે દીડી સતી મનને મોહિત કરે છે
તે કારણ માટે પોતાના આત્માનુ હિત
ચિંતવનાર પુરુષ તેવી સ્ત્રીને દૂરથી જ ત્યાગ
કરે છે, ॥ ૭૮ ॥

સચ્ચં સુઅંપિ સીલં,
વિશ્વાણં તહ તવંપિ વેરગ્ગં ॥
વચ્ચઈ સ્વણેણ સવ્વં,
વિસય વિસેણં જઈણંપિ ॥ ૭૯ ॥

સત્ય, શ્રુત, શીળ, વિજ્ઞાન, તપ તેમ જ
વૈરાગ્ય, એ સર્વ મુનિના પશ્ચુ ૧૫૫૫ ૩૫
વિષયી ક્ષણમાત્રમા જતા રહે છે ॥ ૭૯ ॥

રે જીવ સમઙ્ગિગપ્પિય,

નિમેસ સુહ લાલસો કહં મૂઢં ॥

સાસય સુહ મસમતર્મ,

હારિસિ સસિ સોઞરંચ જસં ॥ ૮૦ ॥

રે જીવ ! પોતાની મતિયે કદપેલા અને
નિમેષ માત્ર-આખ મીચીને ઉઘાડીએ એટલી
વાર સુખને આપનારા એવા વિષય સુખની
લાલચમા પડીને હે મૂઢ ! ચદ્રમા સમાન
ઉજવળ જશવાળા અને જેના સમાન જગ-
તમાં ખીણુ સુખ નથી એવા શાશ્વત સુખને
તું કેમ હારી જાય છે ? ॥ ૮૦ ॥

પજ્જલિઓ વિસય અગ્ગી,

ચરિત્ત સારં ઢહિજ્જ કસિર્મંપિ ॥

સમ્મત્તંપિ વિરાહિય,

અણંતસંસારિયં કુજ્ઞા ॥ ૮૧ ॥

વિષય રૂપ અગ્ની પ્રજ્વળ્યો સતો સમસ્ત
આરિત્રના સારને ખાળે છે અને સમક્રિતને
વિરાધીને અન તસ સારી પણીને કરે છે- ॥ ૮૧ ॥

મીસણ ભવ કંતારે,

વિસમા જીવાણ વિસય તિન્હાઓ ॥

જાણ નહિયા ચડદ-

સ્સપુદ્ધિવિ રુલંતિ હુ નિગોણ ॥ ૮૨ ॥

ગિહામણી ભવ અટવીમા શ્રવેને વિ-
ષયની તૃષ્ણા વિષમ-દુ ખ દાઈ છે જે તૃષ્ણાએ
નડાએલા ચૌદપૂર્વિઓ પણ નિગોદમા રુળે છે ।

હા વિસમા હા વિસમા,

વિસયા જીવાણ જેહિ પડિબંધા ॥

હિડંતિ ભવસમુદ્દે,

અણંતદુરુલાઈ પાર્શ્વતા ॥ ૮૩ ॥

હા ! હા ! વિષમ ! વિષમ એવા વિષ-
યેથી જે જીવો પ્રતિબંધ થએલા છે, તેઓ
અનંત દુખને પામતા થકા ભવ મમુદ્રમા
હીડે ૭ ॥ ૮૩ ॥

મા રૂદ્ધજાલ ચવલા,
વિસયા જીવાળ વિજ્જુતેજ સમા ॥
સ્વર્ણદિઘ્ઠા સ્વર્ણનઘ્ઠા,
તા તેસિં કો હુ પડિબંધો ॥ ૮૪ ॥

માયાવી ઇદ્રજાળ જેવા, ચપળ અને વી-
જળીના તેજ-ઝળકાગ સમાન એવા વિષયો
જીવોને ક્ષણમા દેખાય છે અને ક્ષણમા નાશ
પામે છે, તો તેવા વિષયોમા શો પ્રતિબંધ
કુગ્વો ? ॥ ૮૪ ॥

સત્તુ વિસં પિસાઓ,
વેઆલો દુઅવહોવિ પજ્જલિઓ ॥

તં ન કુળઈ જં કુવિયા,
કુળંતિ રાગાઈણો દેહો ॥ ૮૫ ॥

શત્રુ, વિષ, પિસાચ, વેતાલ અને પ્રજ્વ-
લિત થએલો અગ્નિ, તે સર્વે કોપ્યા થકા
જે હ.ખ નથી કરતા, તે હ.ખ દેહને વિષે
રાગાદિક કરે છે. ॥ ૮૫ ॥

જો રાગાઈણ વસે,
વસંમિ સો સયલ દુઃખલલલવાર્ણ ॥
જસ્સ વસે રાગાઈ,
તસ્સ વસે સયલ સુખવાઈ ॥ ૮૬ ॥

જે જીવો રાગાદિકને વશ્ય છે, તે સર્વ
પ્રકારના લાજો હુ ખને વશ્ય છે અને જેના
વશ્યમા રાગાદિક છે અર્થાત્ જેણે રાગાદિકને
પોતાને વશ્ય કર્યા છે, તેના વશ્યમા સર્વ
પ્રકારના સુખ છે, ॥ ૮૬ ॥

કેવલ દુહનિમ્મવિણ,
પડિયો સંસારસાયરે જીવો ॥

જં અણુહવડ કિલેસો,
તં આસવ હેરઅં સર્વં ॥ ૮૭ ॥

આ જીવ કેવળ દુ ખે નિપજવેલા સ સાર
સમુદ્રમા પડ્યો છે અને ત્યાં જ કલેશને-દુઃખને
અનુભવે છે, તે સર્વ આશ્રવના કારણ છે. ૮૭

હી સંસારે વિહિણા,
મહિલા રૂવેળ મંડિઅં જાલં ॥

વજ્ઞંતિ જત્થ મૂઠા,
મણુઆ તિરિઆ સુરા અસુરા ॥ ૮૮ ॥

હી ધતિ ખેદે ! આ સ સારમા સ્ત્રીના
રૂપે કરી વિધાતાએ જાળ માડી છે, જે જા-
ળમા મૂઠ એવા મનુષ્યો, તિર્યંચો, સુરો અને
અસુરો બધાય છે ! ॥ ૮૮ ॥

વિસમા વિસય ણુઅંગા,
 જોહિં ઢસિઆ જિઆ ભવવર્ણમિ ॥
 ક્રીસંતી દુહમ્મીહિં,
 ચુલસીઈ જોણિ લક્ષ્વેસુ ॥ ૮૯ ॥

ભવ રૂપી વનમા અર્થાત્ સંસાર રૂપી
 વનમાં રખડતા એવા જે જીવોને વિષમ એવા
 વિષય રૂપ સર્પો ડશા, તે જીવો દુખ રૂપ
 અગ્નિયે દુખ પામતા થકા ચોરાશીલાખ
 જીવાન્નેનિમા કલેશ પામે છે. ॥ ૮૯ ॥

સંસાર ચાર ગિમ્હે,
 વિસય કુવાણ લુક્કિયા જીવા ॥
 હિય-મહિયં અ મુળંતા,
 અણુહવઈ અણંતદુર્લ્લવાઈ ॥ ૯૦ ॥

સંસારના માર્ગરૂપ ત્રિષ્મકાળમા વિષય
 રૂપ નહારા વાયરે કરી સૂકાએલા જીવો હિત

અહિતને ન બાણતા થકા અનત દુઃખોને
અનુભવે છે. ॥ ૯૦ ॥

હા હા કુરંત દુઃખ,
વિસય તુરંગા કુસિચ્ચિવયા લોષ ॥
મીસણ ભવાઢવીષ,
પાઢંતિ જિઆણ મુદ્દાણં ॥ ૯૧ ॥

હા ! હા ! આ સસાર રૂપ લોકમા હુ જે
કરી અત છે જેનો, દુષ્ટ અને વિપરીત શી-
ખવેલા એવા વિષય રૂપ ઘોડાઓ મુગ્ધ જીવો-
ને ભય કર એવી ભવ રૂપ અટવીમા પાડે છે.

વિસય પિવાસા તસા,
રક્તા નારીસુ પંફિલ સરંમિ ॥
દુહિયા દીના સ્ત્રીના,
રુલંતિ જીવા ભવવર્ણમિ ॥ ૯૨ ॥

વિષય રૂપ તૃપાથી તપેલા અને સ્ત્રીમાં
રક્ત થયેલા જીવો ભવરૂપી વનમા સ્ત્રી રૂપ

કાદવવાળા સરોવરમાં દુખીયા, દીન અને
ક્ષીણ થયા સતા રુખે છે ॥ ૯૨ ॥

ગુણકારિયાઈ ધણિયં,
ધિર રજ્જુ નિઅંતિઆઈ તુહ જીવા ॥
નિયયાઈ ઇંદિયાઈ,
વલ્લિ નિઅત્તા તુરંગુવ ॥ ૯૩ ॥

હું જીવ' ધિરજ્જુ રૂપ દોરડાથી વશ્ય
રાખેલી પોતાની ઇંદ્રિયો લગામમાં વશ્ય
ગાખેલા ઘોડાની પેઠે અતિશે ક્ષાયદાકારક છે

મળ વયળ કાય જોગા,
સુનિઅત્તા તેવિ ગુણકરાહુંતિ ॥
અનિઅત્તા પુણ મંજતિ,
મત્ત કરિણુવ શીલવણં ॥ ૯૪ ॥

મન, વચન અને કાયાના ભોગ વશ્ય
કર્યા સતા તે પણુ ગુણકારી થાય છે અને
નાહિ વશ્ય કર્યા સતા મદોન્મત્ત હસ્તિની
પેઠે શીળ રૂપ વનને ભાગે છે. ॥ ૯૪ ॥

જહ જહ દોસા વિરમઈ,
 જહ જહ વિસણ્હિ હોડ વેરગં ॥
 તહ તહ વિન્નયવ્વં,
 આસન્નં સે ય પરમપયં ॥ ૯૫ ॥

જેમ જેમ દોષો વિરામ પામે છે અને
 જેમ જેમ વપયથી વૈરાગ્ય થાય છે, તેમ તેમ
 જાણવું કે, તેને પરમપદ-મોક્ષ-હુકડું થાય છે

દુકર-મેણ્હિ કર્યં,
 જેહિ સમત્થેહિ જુવ્વણત્થેહિ ॥

મગ્ગં ઇંદિય સિન્નં,
 થિહ પાયારં વિલગ્ગેહિ ॥ ૯૬ ॥

જે પુરૂષ પોતાના સામર્થ્યપણાથી જીવન
 અવસ્થામાં ઇન્દ્રિય રૂપ સૈન્યને લાગીને ધિરજ
 રૂપ પ્રકાર-ગઢને વળગ્યા, તે પુરુષે હુકર
 કામ કર્યું એમ જાણવું. ॥ ૯૬ ॥

તે ધન્ના તાણ નમો,
 દાસોઽહં તાણ સંજમધરાણં મે

અદ્ધચ્છિ પચ્છિરાઓ,

જાણ ન હિયણ સ્વઠકંતિ ॥ ૧૭ ॥

તેજ પુરુષોને ધન્ય છે, તેમને જ અમે
નમસ્કાર કરીએ છીએ અને તે જ સચમ
ધારીના અમે દાસ છીએ કે, જે પુરુષોના
હૃદયમાં અર્ધિ આખે જોનારી અર્થાત્ કટાક્ષ
નેત્રે જોનારી સ્ત્રી ખટકતી નથી ॥ ૯૭ ॥

કિં बहुणा जइ वंछसि,

जीव तुमं सासयं सुहं अरुहं ॥

ता पियसु विसव विमुहो,

सवेग रसायणं निच्चं ॥ ૧૮ ॥

વધારે કહેવાથી શુ' હે જીવ ! જો તું
નિરોગ એવા શાશ્વત સુખને વાછતો હોય
તો વિષયથી વિમુખ થા અને નિરતર સ્વેગ
રસાયણને પી

॥ इति श्री इंद्रियपराजयशतक समाप्तम् ॥

શ્રી ઠાણાંગ સૂત્રના ચોથા અધ્યયનમાં
સાતસેં ચોભંગીઓમાંથી નમૂનો.

ચાર પ્રકારના દોષ જોનાર.

૧ એક પોતાનો દોષ દેખે છે, પણ પારકો દોષ દેખતો નથી, કેમકે તે પોતાના દોષનો પશ્ચાત્તાપ કરવાના કામમાં રોકાયેલ છે

૨ એક પારકો દોષ દેખે છે, પણ પોતાનો દોષ નથી દેખતો તે અભીમાની

૩ એક પોતાનો દોષ દેખે છે, અને પારકો પણ દોષ દેખે છે, તે પાપના પસ્તાવા વિનાનો માણસ

૪ એક પોતાનો દોષ પણ નથી દેખતો અને પારકો દોષ પણ નથી દેખતો તે મૂઢ-અજ્ઞાની

વિનય માટે ચાર પ્રકારના સાધુ.

૧ એક સાધુ મોટા સાધુને આવતા

દેખીને ઉઠી ઉભો થાય, પણ બીજા માધુને
ઉઠી ઉભા થવાનું કહે નહિ, કેમકે સૌથી
નહાનો છે માટે

૨ એક સાધુ પોતે ઉઠી ઉભા ન થાય
પણ બીજાને ઉઠી ઉભા થવાની આજ્ઞા કરે,
તે સૌથી મોટા આચાર્ય છે માટે

૩ એક પોતે ઉઠી ઉભા થાય અને
બીજાને ઉઠી ઉભા થવાની આજ્ઞા કરે, તે
દીક્ષાએ સરખા છે માટે

૪ એક પોતે ઉઠી ઉભા ન થાય અને
બીજાને ઉઠી ઉભા થવાની આજ્ઞા પણ આપે
નહિ તે જિનકલ્પી અથવા મૂઢ અવનિત

સ્ત્રીઓનો ચાર પ્રકારનો આચાર.

૧ એક સ્ત્રીએ હૃદયોના વિષય-વિકારને
ગોપવ્યા છે અને વસ્ત્ર પણ મર્યાદાથી પહેર્યા
છે તે મતી અથવા પતિવ્રતા.

૨ એક સ્ત્રીએ વિષય-વિકાર મોકળા

રાખ્યા છે, પણ વસ્ત્રે કરી સહિત છે તે રખ-
કેલ અથવા વ્યાભચારિણી.

૩ એક સ્ત્રીએ ઇદ્રિયોના વિષય-વિકાર
જીત્યા છે પણ વસ્ત્રે કરીને ગહિત (નગ્ન)
છે, તે શુકામા રાજેમતીની પેરે

૪ એક સ્ત્રીના ઇદ્રિયોના વિષય-વિકાર
મોકળા છે અને શરીર ઉપર વસ્ત્ર પણ નથી
તે વેધ્યા, નમ્નપણે છબી પડાવનારી

દુઃખ ભોગવવાના ચાર પ્રકાર

૧ આ ભવના કરેલા પાપ, તેનું દુઃખ
આ ભવે ભોગવે, તે ચારી કરનાર જેમ કેદમાં
દુઃખ ભોગવે તેમ

૨ આ ભવે પાપ કરી પરભવે દુઃખ
ભોગવે તે કાળસુરીઆ કસાર્ધની પેરે.

૩ પરભવનું કરેલું પાપ, તેનું ફળ આ
ભવે ભોગવે તે મૃગાલોદીઆની પેરે

૪. પરભવનું કરેલું પાપ, પરભવે ભો-

ગવે તે જેમકે પરભવે પાપ કર્યું છે તેના ઉદયથી આ ભવે હી સક જીવ-ખીલાડી, વાઘ પ્રમુખ, હી સા કરી નરકમા દુઃખ ભોગવવા જાય તે અથવા તદુલ મચ્છ જેમકે કોઈ જીવ એકેક નારકીમા બળે વખત જવાનું પાપ કરી સાતમી નરકે ગયો, ત્યાથી નીકળી તદુલ મચ્છનો ભવ કરી સાતમી નરકે જાય તે પરભવનું કરેલું પરભવે ભોગવે છે

પુણ્ય ભોગવવાના ચાર પ્રકાર

૧ આ ભવે પુણ્ય કરે અને આ ભવે ભોગવે જેમ તીર્થકરને દાન આપવાથી સાડા-બાર કોડ સોનૈયાની પ્રાપ્ત થાય તેમ

૨ આ ભવે પુણ્ય કરી પરભવે ભોગવે તે શુદ્ધ સાધુ જેમ આ ભવે તપ, સયમ પાળી પરભવે દેવલોક તથા મોક્ષના સુખ ભોગવે તેમ

૩ પરભવે પુણ્ય કરી આ ભવે ભોગવે

તે સુમુખ ગાથાપતિ જેમ સુદત્ત અણ્ણગારને
દાન દઇ સુભાહુકુમાર થયા તેમ અથવા
સસલાની દયા પાળી મેઘકુમાર થયા તેમ

૪ પરભવનુ કરેલું પુણ્ય પરભવે ભોગવે
તે જેમ મનુષ્યભવે વીસ સ્થાનક સેવી તીર્થ-
કરપણું ઉપરાજી, દેવલોકમાં જઇ, મનુષ્યપણું
પામી તીર્થકરની પદવી ભોગવે તે પરભવનુ
કરેલું પુણ્ય પરભવે ભોગવ્યું

ચાર પ્રકારના તારનાર સાધુ

૧ એક પોતાના ભવનો અત કરે છે
પણ ખીજના ભવનો અત કરાવતા નથી તે
પડીમાધારી જિનકલ્પી ઉપદેશ કરતા નથી માટે

૨ એક સાધુ ખીજના ભવનો અત
કરાવે, એટલે મોક્ષનો રસ્તો દેખાડવે
કરી, પણ પોતાના ભવનો અત કરે નહિ
તે અચરમ શરીરી માટે આ ભવે મોક્ષ
નથી જવું

૩ એક પોતાના ભવનો અત કરે છે
ને બીજાના ભવનો અત કરાવે તે તીર્થકરની પેરે

૪ એક પોતાના ભવનો અત કરતા
નથી ને બીજાના ભવનો પણ અત કરાવતા
નથી તે પાંચમા આરાના આચાર્ય પ્રમુખ
તેમને ક્રૂર જો ચારિત્ર લાભે છે જથાખ્યાત
ચારિત્ર વિના મોક્ષ નથી માટે

દાન, પરોપકાર કરવા માટે ચાર પ્રકારના
મેઘરૂપ પુરૂષ.

૧ એક મેઘ ગાળે છે પણ વરસતો નથી,
તેમ એક પુરૂષ દાન, પરોપકાર કરવાનું કહે
છે પણ કરતો નથી તે લખાડ જેવો.

૨ એક મેઘ વગ્ને છે પણ ગાળતો નથી,
તેમ એક પુરૂષદાન પરોપકાર કરે છે પણ
કહેતો નથી તે પરોપકારી

૩ એક મેઘ વગ્ને છે અને ગાળે છે,

તેમ એક પુરૂષ દાનાદિ કરે છે અને કહી દેખાડે છે તે અભિમાની

૪ એક મેઘ વરસતો નથી ને ગાજતો પણ નથી, તેમ એક પુરુષ દાનાદિ દેતો નથી અને કહેતો પણ નથી તે લોભીઓ

(૨) ચાર પ્રકારના મેઘરૂપ પુરૂષ.

૧. એક મેઘ ચોમાસાની ઋતુએ વરસે પણ બીજી ઋતુએ ન વરસે તેમ એક પુરૂષ હુકાળ જેવા વખતે દાન કરે છે, પણ સુકાળ વખતે દાન કરતો નથી

૨ એક મેઘ બીજી ઋતુએ વરસે પણ ચોમાસામા ન વરસે, તેમ એક પુરૂષ સુકાળમા દાન કરે છે પણ હુકાળમા કરતો નથી

૩ એક મેઘ સર્વે ઋતુમા વરસે, તેમ એક પુરૂષ સુકાળ હુકાળ બન્ને વખતમા દાન કરે છે તે સાચો દાતાર

૪ એક મેઘ કોઈ પણ ઋતુમા વરસે

નહિ, તે દુષ્કાળ તેમ એક પુરૂષ પોતાના
પેટ સિવાય કોઇને દાન દેતો નથી તે કૃપણ

(૩) ચાર પ્રકારના મેઘરૂપ પુરૂષ

૧, એક મેઘ ખેતરમાં વરસે છે પણ
ઉપર ખરાબ જમીનમાં વરસતો નથી, તેમ
એક પુરૂષ પાત્રને દાન દે છે પણ કુપાત્રને
દાન દેતો નથી તે મોઢુ જોઇને આહો કરનાર

૨ એક મેઘ ઉપર જમીનમાં વરસે છે
પણ ખેતરમાં વરસતો નથી, તેમ એક પુરૂષ
કુપાત્રને દાન દે છે પણ સુપાત્રને દેતો નથી
તે મિથ્યાત્વી

૩ એક મેઘ ખેતરમાં પણ વરસે છે ને
ઉપર જમીનમાં પણ વરસે છે તે સાચો મેઘ
તેમ એક પુરૂષ સુપાત્ર અને કુપાત્ર બન્નેને
દાન દે છે તે સાચો દાતા જેમ તીર્થંકર
વરસીદાન દે છે તેમ

૪ એક ખેતરમાં કે ઉપર જમીનમાં

ક્યાઈ પણ વરસતો નથી તે ઠાલાં વાદળાં
તેમ એક પુરૂષ કોઈને પણ દાન દેતો
નથી તે અતરાય કર્મવાળો લોભીષ્ટ

**ચાર પ્રકારના કરંડીયા (વસ્તુ મુકવાનો
પટારો.)**

૧ ચડાળનો કરડીયો જેમા ચામડા
કાપવાની રાખી, છરપલો વિગેરે અસાર હુથી-
ચાર રહે

૨ વેશ્યાનો કરડીયો જેમા લાખે લ-
રેલા આભરણ અથવા ઢોળ ચઢાવેલા શોભા
આપનાર, માત્ર દેખાવ રૂપ દાગીના રહે.

૩ શાહુકારનો કરંડીયો જેમા નક્કર
સોનાના દાગીના રહે

૪ રાજાનો કરડીયો જેમા હીરા, માણેક
રત્નાદિકના આભરણ રહે

કરંડીયાં રૂપ ચાર પ્રકારના આચાર્ય.

૧ ચડાળના કરડીયા સમાન આચાર્ય

તે ક્રિયા રહીત અથવા અન્યતીર્થે તે અત્યંત અસાર.

૨ વેશ્યાના કરડીયા સમાન આચાર્ય તે થોડું ભણેલો પણ વચન આડખરથી લોકોને રજીત કરે, અદરખાને ક્રિયા બ્રૂટ, ગુણ રહિત પાસતથો

૩ શાહુકારના કરડીયા સમાન આચાર્ય તે સ્વસમય તથા પરસમયના બાણુકાર અને ક્રિયા, ગુણ સહિત

૪ રાબના કરડીયા સમાન આચાર્ય તે અત્યંત સાર તીર્થ કર ભગવાનની પેરે ચાર પ્રકારના ગોળા સમાન પુરૂષ.

૧ એક મીણનો ગોળો જેમ જરાક તાપ લાગતા ઓગળી જાય તેમ એક પુરૂષને ધર્મ કરતાં જરા પરિસ્સહ એટલે ઉપાશ્રયમા ભીડના કારણથી ખેસવાની જગ્યા ન

મળે તેને અપમાન સમજી ધર્મ છોડી દે તે
મીણુના ગોળા સમાન

એક લાખનો ગોળો જેમ અગ્નિની આગ
લાગે તેથી ઓગળી જાય તેમ એક પુરૂષને
ધર્મ કરતા કોઈ વચનથી અપમાન કરે તેથી
ધર્મ છોડી દે તે લાખના ગોળા સમાન

૩ એક લાકડાનો ગોળો જેમ અગ્નિ-
મા નાખે તોજ બળે તેમ એક પુરૂષને ધર્મ
કરતા લાત, મુઠ્ઠીનો માર પડવાથી ધર્મ
છોડી દે તે લાકડાના ગોળા સમાન

૪ એક માટીનો ગોળો જેમ અગ્નિમા
નાખે તેમ વધારે કઠણ થાય તેમ એક પુ-
રૂષ ધર્મ કરતા મરણાતિક સકટ આવે તેને
સહન કરે, પણ ધર્મથી ડગે નહિ ને વધારે
કઠણ થાય તે માટીના ગોળા સમાન.

વસ્તુ છેદવા આશ્રી ચાર પ્રકારના

શસ્ત્ર માફક પુરૂષ

૧ એક શસ્ત્ર જેમ તલવારના એક ધાથી

બે કટકા થાય તેમ સજતી રાખ, ગજ-
સુકુમાળ, એકજ વખત મહાત્માનું વ્યાખ્યાન
સાંભળી સસારનો ત્યાગ કરી સાધુ થયા તે
તલ્લવાર સમાન એક ઘાએ બે કટકા

૨. એક શસ્ત્ર જેમ કરવત ઘણી વખત
જા આવ કરે ત્યારે બે કટકા થાય તેમ એક
પુરૂષ ઘણી વખત વ્યાખ્યાન સાંભળી છેવટે
દીક્ષા લે તે કરવત સમાન

૩ એક શસ્ત્ર છરપલો, ખરપડી, અસ્ત-
રો જેમ ઘાસ, કેશાદિક સાફ કરે પણ મૂળ
કાઢી શકે નહિ તમ એક પુરૂષ સર્વથા સસા-
રનો ત્યાગ કરી શકે નહિ પરંતુ છેવટે દેશ-
વર્તિ આવક થાય તે છરપલા સમાન

૪ એક શસ્ત્ર નરેણી જેમ નખ, કાંટો
ફર કરી શકે તેમ એક પુરૂષ મિથ્યાત્વરૂપી
કાંટો કાઢી અમલી સમદૃષ્ટિ થાય તે નરેણી
સમાન

**આશ્રમમાંથી નીકળવા આશ્રી ચાર
પ્રકારનાં પળી માફક સાધુ.**

૧. એક પળી જેમ માળામાંથી બહાર
નીકળી શકે પણ ઉડી શકે નહિ તે બાળક
અથવા કાચી પાખતું માટે, તેમ એક સાધુ
ગૌચરી માટે ઉપાશ્રયમાંથી નીકળી શકે, પરંતુ
ગૌચરી આદિકે ફરી શકે નહિ, તે રોગી,
આળસુ અને લક્ષ્મણ માટે

૨ એક પળી જેમ ઉડવાને શક્તિમાન છે
પણ માળામાંથી બીકણપણાને લઈ નીકળી
શકતું નથી, તેમ એક સાધુ ગૌચરીએ ફરવા
શક્તિમાન છે પણ નીકળી શકતો નથી,
તે સૂત્ર વાંચવાના કામમા રોકાયો છે માટે

૩ એક પળી માળામાંથી સાહસીકતાને
લઈ નીકળે છે ને ઉડે છે તેમ એક સાધુ
ગૌચરીએ નીકળી શકે છે ને ફરી પણ શકે
છે, તે વૈયાવચ કરનાર સાધુ.

૪. એક પખી જેમ માળામાથી નીકળતુંય નથી ને ઉડતુંય નથી તે રોગી અથવા આળસુ માટે, તેમ એક સાધુ ગૌચરીએ નીકળી શકતોય નથી અને ફરી શકતોય નથી તે રોગી અથવા સથારાવાળો સાધુ.

હૃદય, વચન આશ્રી ચાર પ્રકારનાં
ઘડારૂપ પુરૂષ.

૧ એક ગોળનો ઘડો ને અપ્રીણુનું ઢાંકણું તેમ એક પુરૂષનું હૃદય પવિત્ર, દયાળુ પણ વચન કડવું તે માળાપ, ગુરૂ અને વૈદ્ય તેનું હૃદય ઘણું સારૂ, વચન આકરૂ હોય જે સહન કરે તે સુખી થાય

૨ એક અપ્રીણુનો ઘડો અને ગોળનું ઢાંકણું, તેમ એક પુરૂષનું હૃદય ઘણું દુષ્ટ, નિર્દય પણ વચન મીઠા તે દુઃખન, દગાખોર અને સ્વાર્થ સાધનાર

૩. એક ગોળનો ઘડો ને ગોળનું ઢાંકણું

તેમ એક પુરુષનું હૃદય બહુ દયાળુ ને પવિત્ર
અને વચન પણ શાતાકારી તે તીર્થ કરની પેરે.

૪ એક અશીષુનો ઘડો અને અશીષુનું
ઢાકણ, તેમ એક પુરુષનું હૃદય પણ
ખોટું ને વચન પણ ખોટું તે હલકી
જાતનો માણસ

ચાર પ્રકારનાં અજીરણ.

- ૧ બાધાનું અજીરણ, વધુ ખાવું તે
- ૨ તપનું અજીરણ, ક્રોધ કરવો તે
- ૩ સોનનું અજીરણ, અહકાર કરવો તે
૪. પવિત્ર ક્રિયાનું અજીરણ, પારકી
નિંદા કરવી તે

ચાર પ્રકારના શ્રાવક.

૧. એક દૃઢધર્મી છે, પણ પ્રિયધર્મી નથી,
એટલે એથા ગુણધાણનો ધણી ધર્મ ઉપર
પૂર્ણ આસ્તા છે પણ અંતરાયના દિવ્યથી જાતે
બની શકતું નથી, પરંતુ ધર્મને માટે માથું
આપવા તૈયાર થાય

૨. એક પ્રિયધર્મિ છે પણ દૃઢધર્મિ નથી,
એટલે હું મેશા ધર્મધ્યાન સારી રીતે કરે,
પરંતુ ધર્મને નામે ખરચ કરવું પડે કે હું બ
વેઠવાનું આવે તે વખતે મુઠીઓ વાળી ભાગી જાય

૩ એક દૃઢધર્મિ છે અને પ્રિયધર્મિ પણ
છે, એટલે ધર્મની આસ્તા પણ પૂર્ણ અને
ધર્મ કરવાપણું પણ સાફ છે

૪ એક દૃઢધર્મિ નથી અને પ્રિયધર્મિ
પણ નથી તે પશુસહીયા શ્રાવક, એટલે લાડુ,
પતાસા ખાનારા

ચાર પ્રકારનું રાત્રિ ભોજન.

૧ એક રાત્રે રાધે ને દિવસે જમે તે
અભક્ષ.

૨ એક દિવસે રાધે ને રાત્રે જમે તે
અભક્ષ.

૩. એક રાત્રે રાધે ને રાત્રે જમે તે પણ
અભક્ષ

૪ એક દિવસે રાધે ને દિવસે જતના સહિત જમે તે ભક્ષ.

ચાર પ્રકારનું વૈદ્ય (ઔષધ)

૧. એક વૈદ્ય વિદ્વાન અને અનુભવી હોવો જોઈએ

૨. એક વૈદ્ય પાસે જોઈતું દવાનું સાધન જોઈએ

૩. એક દરદી દવા ખાવાને અર્થિ અને વૈદ્ય ઉપર પૂર્ણ ભરોસો રાખનાર જોઈએ.

૪ એક દરદીની માવજત એટલે સાર સલાખ કરનાર માણસો વિદ્વાન હોવા જોઈએ.

ચાર પ્રકારના પુત્ર.

૧ એક પીતાથી રિદ્ધિમા ,અધિક, તે ભરત રાજા. (ઋષભદેવના પુત્ર).

૨. એક પીતાની તુલ્ય-બરાબર તે-ભરત-નો દીકરો અદિત્ય. તેણે પોતાના દીકરાને રાજ્ય સોંપ્યું.

૩. એક પીતાથી ન્યૂન તે આદિત્ય
(ભરતનો પુત્ર)

૪ એક પીતાના વશમાં અગારા, કોલસા
સરીખો તે ઉત્તમ કૃણમાં ઉત્પન્ન થઈ નીચ
કામ કરી પીતાના વશને કલક લગાડનાર

ચાર પ્રકારે ઉગવું-આથમવું તે.

૧ એક પુરુષ ઉગીને ઉગ્યા તે ભરત
ચક્રવર્તિ છે ખડની સાદ્યખી પામ્યા અને
મરણ પામી મોક્ષે પધાર્યા તે ઉગીને ઉગ્યા.

૨. એક ઉગીને આથમ્યા તે પ્રસન્ન
ચક્રવર્તિ છે ખડની સાદ્યખી પામ્યા, પાપ
કરીને સાતમી નરકે ગયા

૩ એક આથમીને ઉગ્યા તે હરકેશી
અણુગાર, નીચ ચડાળના કૃણમાં જનમ્યા
અને દીક્ષા લઈ કર્મ ખપાવી મોક્ષ પધાર્યા

૪ એક આથમીને આથમ્યા તે કપાયના
ધધા કરનાર. અહિ દુ.ખી ને મરીને પણ
નરકે ગયા

ચાર પ્રકારનાં કૃળ.

૧ એક કૃળ ઉપરથી કઠણ પણ અદરથી
પોચુ તે કોઠ પ્રમુખ

૨ એક કૃળ અદરથી કઠણ પણ ઉપરથી
પોચુ તે બાર પ્રમુખ

૩ એક કૃળ ઉપરથી પોચુ ને અદરથી
પોચુ તે દ્રાક્ષ પ્રમુખ

૪ એક કૃળ ઉપરથી કઠણ ને અદરથી
કઠણ તે સોપારી પ્રમુખ

એમ ચાર પ્રકારના પુરુષ.

૧ એક માણસ ઉપરથી કઠણ પણ હૃદય
બહુ પોચુ

૨ એક માણસના વચન મીઠા પણ હૃદય
કુટંગ મીઠા બોલો, મોઢે ખાટુ લગાડે નહિ તે

૩ એક માણસનું હૃદય પોચુ ને વચન
પણ પોચા તે ભાગ્યવાન જીવ

૪ એક માણસનું હૃદય પણ હૃદ્ય ને વચન
પણ હૃદ્ય તે પામી માણસ

શ્રી છકાયના બોલ.

અથ છકાયના બોલ લખ્યા છે. પ્રથમ છકાયના નામ કહે છે. પહેલે બોલે ધ્વી થાવર કાય ૧, બલી થાવરકાય ૨, સપિ થાવર કાય ૩, સુમતિ થાવર કાય ૪, પયાવચ થાવર કાય ૫, જગમ કાય ૬, એ છકાયના નામ કહ્યા હવે ગોત્ર કહે છે. પૃથ્વીકાય ૧. અપ-કાય ૨, તેઉકાય ૩, વાઉકાય ૪, વનસ્પતિકાય ૫, ત્રસકાય ૬ એ છ ગોત્ર કહ્યા

હવે પૃથ્વીકાયના બે લેદ છે. સૂક્ષ્મ ને બાહર, સૂક્ષ્મ તે આખા લોકમા ભર્યા છે તે આપણી નજરે ન આવે કેવલજ્ઞાની જાણે દેખે ૧ હવે બાહર પૃથ્વીકાયના નામ કહે છે. પહેલે બોલે માટી ને મીઠાની જાત ૧, ખીજે ખડી ને ખારાની જાત ૨, ત્રિજે કાળમિઠ મરડીયા

પહાણા ને સિલ્લાની જાત ૩, ચોથે હીંગલો ને
હડતાળની જાત ૪ પાચમે ગેર ને ગોપીચ-
દનની જાત ૫, છઠે રત્ન પરવાળાની જાત ૬,
સાતમે બોલે સોનું, રૂપુ, સીસુ, ત્રાંબુ, લોહ
વગેરે ધાતુની જાત તથા સોળ જાતના રત્ન,
આઠે તેતાલીસ જાતની પૃથ્વીકાય છે. તેમા
સુવાળી અને ખરખરી (કઠણ) એવા બે લેહ
છે, તેમા સુવાળીના સાત લેહ ને ખરીખરીના
છત્રીસ લેહ, એ તેતાલીસ જાતની પૃથ્વીકાય
છે તેના એક એક કકડામાં અસંખ્યતા જીવ
શ્રી ભગવતે કહ્યા છે. તેમાંથી જીવાર તથા
પીણુ જેટલી પૃથ્વીકાય લઈએ, તેમાંથી એક
એક જીવ નીકળી પારેવા જેવડી કાયા કરે તો
એક લાખ જોજનના જ ખૂદ્દીપમાં સમાય નહિ
એમ જાવત અસંખ્યાતા દ્વીપ સમુદ્ર ભરાય
એટલા જીવ છે. તેના કૂળ ખારલાખ કરોડ છે.
તેનું આઉણ જથ્થાન્ય અતર સુહર્ત છે. ઉત્કૃષ્ટ

જુદું જુદું, તે નીચે મુજબ—સુકુમાળ માટીનું
એક હજાર વરસનું, શુદ્ધ માટીનું બારહજાર
વરસનું વેળું (રેતી) નું ચૌદ હજાર વરસનું,
મણુસીલનું સાળ હજાર વરસનું, કાકરાનું
અઢાર હજાર વરસનું, ખર તો કઠણ પૃથ્વી,
વજ્ર, હીરા વગેરે તેનું બાવીશ હજાર વરસનું
આયુધ્ય છે, તેની દયા પાળીએ તો અનતા
મોક્ષના સુખ પામીએ

હવે અપકાય તે પાણી, તેના બે લેદ
છે સૂક્ષ્મ ને બાદર, સૂક્ષ્મ તે આખા લોકમા
ભયા છે તે આપણી નજરે ન આવે, ફક્ત
કેવળી દેએ હવે બાદર પાણીના નામ કહે છે
પેહેલે બોલે વગસાદ ને કગના પાણી ૧, બીજે
બોલે બાકળ ને ધુમરના પાણી ૨, ત્રીજે કુવા,
તળાવ ને નદીના પાણી ૩, ચોથે દરીઆ ને
ઝણાના પાણી ૪ બારા ખાટા પાણી ૫,
મોળા મીઠા પાણી ૬. જુદા જુદા રસના સાત

સમુદ્ર છે તેના પાણી, લવણ સમુદ્રનું પાણી
 ખાઈ છે, કાળોદધી સમુદ્રનું પાણી મીઠું, કાળું ને
 ભારે છે, એક સમુદ્રનું ધીના રસ સરીખું છે,
 એક સમુદ્રનું દુધના રસ સરીખું છે, પુષ્કર અને
 સયભુરમણ એ બે સમુદ્રનું મીઠું, આછું, હલકું
 ને પથ્થ છે, ને એક સમુદ્રનું પાણી મદીરાના
 ગ્સ સરખું છે ૭ બાકી અસખ્યાતા સમુદ્રના
 પાણી શેરડીના ગ્સ જેવા છે, એ આદે ઘણી
 જાતનાં પાણી છે, તેના એક બીંદુમાં અસ-
 ખ્યાતા જીવ શ્રી લગવતે કહ્યા છે તેમથી
 એક એક જીવ નીકળીને સરસવના દાણા જેવડી
 કાયા કરે તો એક લાખ જોજનના જ બુદ્ધાપમાં
 સમાય નહિ. “પુર્વની પેરે.” તેના કૂળ સાત-
 લાખ કરોડ છે તેનું આયુષ્ય જઘન્ય અતર
 મહુર્તનું, ઉત્કૃષ્ટું સાત હજાર વરસનું છે તેની
 દયા પાળીએ તો અનંતા મોક્ષના સુખ પામીએ
 હવે તે ઉકાય તે અગ્નિ. તેના બે ભેદ, સૂક્ષ્મ

તે આખા લોકમાં ભર્યા છે તે આપણી નજરે ન આવે, કેવળજ્ઞાની જાણે દેખે ૧. હવે બાહર અગ્નિના નામ કહે છે પેહેલે બોલે ચુલા ને ભઠ્ઠીની અગ્નિ ૧, ધુમાડા ને તાપણીની અગ્નિ ૨, ચક્રમક ને વીજળીની અગ્નિ ૩, દીવા ને ઉમાડાની અગ્નિ ૪, ધગધગતા, લોઢા ને અરણીની અગ્નિ ૫ એ આદે દધને ઘણી જાતની અગ્નિ છે, તેના એક તણખામા અસંખ્યાતા જીવ ભગવતે કહ્યા છે તેમાથી એક એક જીવ નીકળીને ખસખસના દાણા જેવડી કાયા કરે તો એક લાખ જોજનના જ બુદ્ધિપમાં સમાય નહિ. તેના કૂળ ત્રણ લાખ કરોડ છે તેનું આયુષ્ય જઘન્ય અતર મુદૂર્તાનું, ઉત્કૃષ્ટ ત્રણ અહોરાત્રીનું છે. તેની દયા પાળીએ તો અનંતા મોક્ષના સુખ પામીએ.

હવે વાઉકાય તે વાયરો, તેના બે ભેદ છે સ્વપ્ન ને બાહ્ય. સ્વપ્ન તે આખા લોકમા ભર્યા

છે તે આપણી નજરે ન આવે જ્ઞાની જાણે
 દેખે ૧ હવે બાહર વાયરાના નામ કહે છે
 ઉગમણો ને આથમણો વા ૧, ઉત્તર ને દક્ષિ-
 ણનો વા ૨, ઉચો, નીચો ને ત્રીછો વા ૩, વ ટો-
 ણીઓ ને મ ડળીઓ વા ૪, શુભવા ને સુધવા
 ૫ એ આદે દઈને ઘણી જાતનો વાયરો છે તે
 કેમ કરી હજાય છે ? તે કહે છે ઉઘાડે મોઢે
 બોલ્યે, આપટ નાંખવે, સુપડે સોવે, ઝાટકવે,
 કાંતવે, પી જવે, ટાપોટા વગાડવે, વીઝણે વીઝવે
 એટલે હલાવે, હીચોળે હીચકવેએ આદે દઈને
 ઘણી જાતના શસ્ત્રે કરી હજાય છે તેમા એક
 વાર ઉઘાડે મોઢે બોલ્યે અસખ્યાતા જીવ
 હજાય છે તેમાંથી એક એક જીવ નીકળીને
 વડના બીજ જેવડી કાયા કરે તો લાખ
 જોજનના જ ખુદ્દીપમા સમાય નહિ તેના કૂળ
 સાતલાખ કરોડ છે તેનું આયુષ્ય જઘન્ય
 અંતર મુહૂર્તનું, ઉત્કૃષ્ટ ત્રણહજાર વરસનું છે,

તેની દયા પાળીએ તો અનતા મોક્ષના
સુખ પામીએ. ૪

હવે પાચમે બોલે વનસ્પતિ કાય તેના
બે લેદ-સૂક્ષ્મ ને બાદર સૂક્ષ્મ તે આખા
લોકમા ભર્યા છે તે આપણી નજરે ન આવે
જ્ઞાની જાણે દેખે હવે બાદર વનસ્પતિ કાય
તેના બે લેદ-પ્રત્યેક ને સાધારણ પ્રત્યેક તે
કોને કહીએ ? એક શરીરે એક એક જીવ હોય
તેને પ્રત્યેક કહીએ ૧, એક શરીરે અનતા જીવ
હોય તેને સાધારણ કહીએ ૨ હવે પ્રત્યેક
વનસ્પતિ કાયના નામ કહે છે પેહેલે બોલે
વૃક્ષ ને વેલાની જાત ૧, ખીજે રી ગણી, તુલસી
ને ગુલમની જાત ૨, ત્રીજે એરડા, આકડા ને
ધતુરાની જાત ૩, દાડમ, શેગડી ને કેળાની જાત
૪, ઘો, કેવડો, ડાલડો ને તરણાની જાત ૫,
કુલ, કમળને નાગરવેલની જાત ૬, બોરડી,
કેરડો, ને કસેલાની જાત ૭, જીવાર, બાજરો,

મઠ, મકઈની જાત ૮, સુવા, મોઘરી, તાજળજો,
 વાલોળ ફળીની જાત ૯ એ આદિ દઈને ઘણી
 જાતની પ્રત્યેક વનસ્પતિ છે તેમા લગવતે ત્રણ
 પ્રકારના જીવો કહ્યા છે, સ જ્યાતા ૧, અસ જ્યાતા
 ૨, અને અનતા ૩ તેનુ આયુષ્ય જઘન્ય
 અતર્મુદૂર્ત્તનુ, ઉત્કૃષ્ટ દસહજાર વરસનુ છે
 તેની દયા પાળીએ તો અનતા મોક્ષના સુખ
 પામીએ ૫

હવે સાધારણ વનસ્પતિ કાયના નામ કહે
 છે પેહેવે લીલકુલ ને સેવાળની જાત ૧, બીજે
 ગાજર મુળાની જાત ૨, ત્રીજે ડુગળી લસણની
 જાત ૩, ચોથે આદુ ને ગરમરની જાત ૪, પાચમે
 ઠ ટાળો થોર, ખુરસાણી, કુવાર, સેલરાની જાત ૫,
 છઠે મોથ ને લુણીની જાત ૬, ઉગતા અ કુર ને કુણી
 કાકડીની જાત ૭ એ આદિ ઘણી જાતની સાધારણ
 વનસ્પતિ છે તેમા લગવતે ત્રણ પ્રકારના
 જીવ કહ્યા છે સ જ્યાતા ૧, અસ જ્યાતા ૨,

અનતા ૩, તેમા એક કદમુળના કકડામાં
 અસંખ્યાતા શરીર છે ને એક એક શરીરે
 અનતા જીવ છે તે સમયે સમયે એક એક
 જીવ કાઢતા અનતે કાળે પણ એક શરીર
 ખાલી ન થાય પણ ઘણું અનતે કાળે ખાલી
 થાય. તેનું આયુષ્ય જઘન્ય ને ઉત્કૃષ્ટ અત-
 મુદ્ધર્તનું છે તે બેના ક્રમ અઠાવીશ લાખ
 કોડ છે તેની દયા પાળીએ તો અનતા મોક્ષના
 સુખ પામીએ ૫

હવે ત્રસ કાય તેના ચાર ભેદ-બેઈંદ્રિય
 ૧, તેઈંદ્રિય ૨, ચઉરિદ્રિય ૩, પચેદ્રિય ૪,
 હવે બે ઈંદ્રિયના બે ભેદ-અપ્રજ્ઞા ને પ્રજ્ઞા
 બેઈંદ્રિય કેને કહીએ ? જેને કાયા ને જીવ્યા.
 કાયા તે સ્પર્શેદ્રિય ને જીવ્યા તે રસેદ્રિય
 એ બે ઈંદ્રિય હોય તેને બેઈંદ્રિય કહીએ,
 તેના નામ જળો ને પોરાની જાત ૧, કીડા,
 કરમીઆ, સરમીયાની જાત ૨. મામજીમુડા

- ને અળસીયાની જાન ૩, લટલાળની જાત ૪, શખ, છીપ ને કોડાની જાત ૫, એ આદે દધને ઘણી જાતના યેઈદ્રિય જીવ છે તેના કૂળ સાતલાખ કરોડ છે તેનું આયુષ્ય જઘન્ય અતરસુહૂર્તનું, ઉત્કૃષ્ટ પાર વરસનું છે. તેની દયા પાળીએ તો અનતા મોક્ષનાં મુખ પામીએ ૬

હવે તે ઈદ્રિયના યે ભેદ અપ્રજ્ઞા ને પ્રજ્ઞા તેઈદ્રિય કોને કહીએ ? કાયા તે સ્પર્શેન્દ્રિ, મુખ તે રસેન્દ્રિ ને નાશીકા તે ઘ્રાણેન્દ્રિય એ ત્રણ ઈદ્રિય હોય તેને તેઈદ્રિય કહીએ તેના નામ-ગ્રુ લીખની જાત ૧, આચડ માકણની જાત ૨, કીડી કથવાની જાત ૩, માટલા ને ધનેડાની જાત ૪, જીવા, ઇતડી, ગીગોડાની જાત, ૫, ઘીમેલ, ઉઘઈ ને ગધેયાની જાત ૬, કાનખજુરાને મ કોડાની જાત ૭ એ આદે ઘણી જાતના તેઈદ્રિય જીવ

છે તેના કૃળ આઠ લાખ કોડ છે તેનું આ-
યુષ્ય ૧૦ અતર્મુદ્ધૂર્તનું ઉં ઝોગણપચાસ
દિવસનું તેની દયા પાળીએ તો અનતા
મોક્ષના સુખ પામીએ ૨

હવે ચઉરિદ્રિયના બે લેહ અપ્રજ્ઞતા ને
પ્રજ્ઞતા ચઉરિદ્રિય તે કોને કહીએ? કાયા,
મુખ, નાશીકા ને આળ, કાયા તે સ્પર્શ-
દ્રિય, મુખ તે રસદ્રિય, નાશીકા તે દ્રાણદ્રિય
આળ તે ચક્ષુ ઇદ્રિય એ ચાર ઇદ્રિય તેને
ચઉરિદ્રિય કહીએ માખી ને મશલાની
જાત ૧, ડાસ ન મચ્છગની જાત ૨, લમરા,
તીડ, પતંગનો જાત ૩, કરોળીઆ, કસારીની
જાત ૪, વીછી, બડમાકડીની જાત ૫, બગા
ધુડીયા ને કુદાની જાત ૬ એ આદે ઘણી
જાતના ચઉરેદ્રિય જીવ છે તેના કૃળ નવ
લાખ કોડ છે તેનું આયુષ્ય ૧૦ અતર્મુદ્ધૂ-
ર્તનું, ઉં છ માસનું છે તેથી દયા પાળીએ
તો અનતા મોક્ષના સુખ પામીએ ૩

હવે પચેદ્રિય તે કોને કહીએ ? કાયા, મુખ, નાશીકા, આખ ને કાન (શ્રોતેદ્રિય) એ પાચ ઇંદ્રિ હોય તેને પચેદ્રિય કહીએ તેની ચાર જાત-નારકી, તિર્યચ, મનુષ્ય ને દેવતા તેમા નારકીમા સાત નરક તેના અપ્રજામા ને પ્રજામા એમ ચૌદ લેહ નારકીના તેની કુળ કોડી ૨૫ લાખ કોડ છે તિર્યચના પાચ લેહ-જળચર, થળચર, ઉરપર, ભુજપર ને ખેચર એ પાચ સમુદ્ધિર્મ ને પાચ ગર્ભજ એમ પાચ હુ દસ તેના અપ્રજામા ને પ્રજામા એવ દસ હુ વીશ લેહ તિર્યચ પચેદ્રિયના જાણવા.

હવે તિર્યચ પચેદ્રિયની કુળ કોડી જુદી જુદી કહે છે. જળચરની સાડાખાર લાખ કોડ, થળચરની દસલાખ કોડ, ઉરપરની દસલાખ કોડ, ભુજપરની નવ લાખ કોડ, ખેચરની બાર લાખ કોડ એમ તિર્યચની કુળ કોડી જાણવી.

હવે મનુષ્યના ચાર લેદ તે કહે છે
 પદર કર્મભૂમિના, ત્રીસ અકર્મભૂમિના, છપન
 અતરદ્વીપાના મનુષ્ય એ ત્રણે એકશો ને એક
 ક્ષેત્રના અપ્રજાતા ને પ્રજાતા એવ એકસો
 એક હુ બસે બે લેદ થયા હવે ચોથા લેદમા
 ચૌદ સ્થાનકના સમુચ્છિન્ન મનુષ્ય તે પણ
 એકસો એક ક્ષેત્રમા ઉપજે છે તે અપ્રજાતા
 છે માટે એકનો એક લેદ તેના એમ સર્વ
 મળીને ત્રણું ને ત્રણ લેદ મનુષ્યના છે, તેના
 કુળ બાળ લાખ કોડ છે

હવે દેવતાના ચાર લેદ છે ભવનપાત ૧,
 વાણવ્યત ૨, જ્યોતષી ૩, વૈમાનીક ૪,
 ચારે જાતના નવાણુ લેદ થાય, તેના અપ્ર-
 જાતા ને પ્રજાતા એમ એકશો અઠાણું લેદ
 દેવતાના જાણવા તેના કુળ છત્રીસ લાખ
 કોડ છે હવે નારકીનું આઉખુ જઘન્ય દસ
 હજાર વરસનું, ઉત્કૃષ્ટ તેત્રીસ સાગરોપમનું,

તિર્યચનુ આઉખુ ૪૦ અ ઉં ત્રણ પદ્યનુ
 મનુષ્યનુ આઉખુ ૪૦ અ તર્કુદૂર્તનુ, ઉં ત્રણ
 પદ્યનુ દેવતાનુ આઉખુ ૪૦ દસહજાર
 વરસનુ, ઉં તેત્રીસ સાગરોપમનુ એમ આ-
 ઉખુ જાણુવુ સર્વ એકેદ્રિય, બેધદ્રિય, તેધ-
 દ્રિય, ચઉરિદ્રિય ને પચેદ્રિય એ સર્વના
 મળીને પાચસે ને ત્રેસઠ લેહ જીવના જાણુવા
 તેનો વિસ્તાર નવતત્ત્વથી જાણુવો તેની દયા
 પાળીએ તો અનંતા મોક્ષના સુખ પામીએ

ધતિ શ્રી છકાયના બોલ સ પૂર્ણ.

અથ શ્રી નવતત્ત્વ.

હવે વિવેકી સમકીતદષ્ટિ જીવને નવ પદાર્થ
 જેવા છે તેવા તથા રૂપ બુદ્ધિ પ્રમાણે ગુરૂ
 આમનાથી ધારવા જોઈએ માટે તે નવ પદાર્થ

ર્થના નામ કહે છે જીવતત્ત્વ, અજીવતત્ત્વ, પુણ્ય તત્ત્વ, પાપ તત્ત્વ, આશ્રવ તત્ત્વ, સવગ તત્ત્વ, નિર્જરા તત્ત્વ, યદ્ય તત્ત્વ અને નવમો મોક્ષ તત્ત્વ

હવે પેહેલો જીવનત્ત્વકોને કહીએ ? ચૈતન્ય લક્ષણ, સદા સઉપયોગી, અસખ્યાત પ્રદેશી, સુખ દુખનો જાણ, સુખદુખનો વેદક અને પર્યાયવત ને પ્રાણનો ધારણ કરનાર તેને જીવ તત્ત્વ કહીએ ૧ અજીવતત્ત્વ તે કોને કહીએ ? જડ, લક્ષણ, ચૈતન્યરહીત તેને અજીવતત્ત્વ કહીએ ૨ પુણ્ય તે શુભ ક્રમાણીએ કરી, શુભ કર્મના ઉદયે કરી જેના કૃણ ભોગવતા આત્માને મીઠા લાગે તેને પુણ્ય તત્ત્વ કહીએ ૩ પાપ તત્ત્વ તે કોને કહીએ ? અશુભ ક્રમાણીએ કરીને અશુભ કર્મના ઉદયે કરી જેના કૃણ આત્માને ભોગવતા કડવા લાગે (દુખ થાય) તેને પાપ તત્ત્વ કહીએ ૪ આશ્રવ તે અમૃત ને અપચ્છાણે કરી, વિષય કષાયને સેવવે કરી આત્મારૂપ

તલાવને વિષે ઇંદ્રિઆદિક ઘડનાળે (છીંદ્રે) કરી કર્મ પાપરૂપ જળનો પ્રવાહ આવે તેને આશ્રવ તત્ત્વ કહીએ ૫ સવર તે જીવરૂપ તળાવને વિષે કર્મરૂપ જળને મત પચ્ચખા-ણાદિક દ્વાર દમ રોકીએ તેને સવર તત્ત્વ કહીએ ૬ નિર્જરા તે આત્માના પ્રદેશથી બારે લેદે તપશ્ચર્યાયે કરી, દેશ થકી કર્મનું નિર્જરવું (દુર થવું) તેને નિર્જરા તત્ત્વ કહીએ ૭ બધ તે આત્માના પ્રદેશને કર્મ પુણ્યગળના દળ ખીર નીરનીપરે, લોહપીંડ અગ્નિની પરે લોલી-ભુત થઇ જીવ અને કર્મ માહિમાહે એકઠા થઇ બંધાય તેને બધ તત્ત્વ કહીએ ૮ સકળ આત્માના પ્રદેશથી સકળ કર્મનું છુટવું, સકળ બધનું મુકાવવું, સકળ કાર્યની સિદ્ધિ થાય તેને મોક્ષ તત્ત્વ કહીએ એ નવ પદાર્થમા જીવ ને અજીવ એ બે જાણવા જોગ છે. પુણ્ય, સવર, નિર્જરા અને મોક્ષ એ

ચારે આદરવા ભોગ છે પાપ, આશ્રવ અને
 બધ એ ત્રણ છોડવા ભોગ છે હવે જીવનો
 એક ભેદ, સકલ જીવોનું ચૈતન્ય લક્ષણ એક
 છે માટે સગ્રહનયે કરી એક ભેદે જીવ કહીએ
 તથા જે પ્રકારે પણ જીવ કહીએ ત્રસ ને થાવર
 બેઘદ્રિય, તેઘદ્રિય, ચઉરિદ્રિય, પચેદ્રિય, તેને
 ત્રસ કહીએ ૧ થાવર એટલે સ્થિર રહે તેને
 થાવર કહીએ તે પૃથ્વી, અપ, તેજ, વાઉ,
 વતરુપાનિ ૨ જે પ્રકારે જીવ સિદ્ધ અને
 સસારી તથા ત્રણ ભેદે જીવ સ્ત્રી વેદ, પુરુષવેદ
 નપુસકવેદ વળી ત્રણ પ્રકારે જીવ ભવસિદ્ધિયા,
 અભવસિદ્ધિયા નોભવસિદ્ધિયાનો અભવસિદ્ધિયા,
 તથા ચાર ભેદે જીવ નારકી, તીર્થંચ મનુષ્ય
 ને દેવતા વળી ચાર પ્રકારે જીવ ચક્ષુદર્શની ૧,
 અચક્ષુદર્શની ૨, અવધિદર્શની ૩, કેવળદર્શની
 ૪ તથા પાચ પ્રકારે જીવ એકેદ્રિય, બેઘદ્રિય,
 તેઘદ્રિય, ચઉગિદ્રિય, પચેદ્રિય વળી પાચ

પ્રકારે જીવ સજ્જેગી મનજ્જેગી વચનજ્જેગી કાય-
 જ્જેગી અજ્જેગી તથા છ પ્રકારે જીવ પૃથ્વીકાય
 અપકાય તેઉકાય વાઉકાય વનસ્પતિકાય ત્રસ-
 કાય વળી છ પ્રકારે જીવ સકષાયી કૌહકષાયી
 માનકષાયી માયાકષાયી લોભકષાયી અકષાયી
 તથા સાત પ્રકારે જીવ નારકી, તિર્યચ તિર્ય-
 ચણી, મનુષ્ય મનુષ્યણી, દેવતા દેવી તથા
 આઠ પ્રકારે જીવ સલેશી કૃષ્ણલેશી નીલલેશી
 કાપુતલેશી તેજુલેશી પદ્મલેશી શુક્લલેશી
 અલેશી તથા નવ પ્રકારે જીવ પૃથ્વી અપ તેઉ
 વાઉ વનસ્પતિ બેઘદ્રિય તેઘદ્રિય ચઉરિદ્રિય
 પચેદ્રિય તથા દસ લેદ જીવ પાચ સ્થાવર,
 ચાર ત્રસ ને સિદ્ધ તથા અગિઆર લેદે જીવ
 એકેદ્રિય, બેઘદ્રિય, તેઘદ્રિય, ચઉરિદ્રિય, પચે-
 દ્રિય, એ પાચના અપ્રજ્ઞા ને પ્રજ્ઞા એવ
 દસ ને અનેદ્રિય તે ઇદ્રિય રહિત એવ
 અગ્યાર તથા બાર લેદે જીવ પૃથ્વીકાય, અપ-

કાય, તેઉકાય, વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, બેધ-
 દ્રિય, તેધદ્રિય, ચઉરિદ્રિય, નારકી, તિર્થ ચ
 પચેદ્રિય મનુષ્ય ને દેવતા એવ બાર હવે
 તેર પ્રકારે જીવ કૃષ્ણલેશી, નીલલેશી, કાપુતલેશી,
 તેજુલેશી, પદ્મલેશી, ને શુકલલેશી, એ છના
 અજ્ઞાતા ને પ્રજ્ઞાતા, એવ છ હુ બાર, ને
 અલેશી એ મળીને તેર લેહ થયા હવે ચઉદ
 પ્રકારે જીવ સૂક્ષ્મ એકેદ્રિયનો અપ્રજ્ઞાતો
 ને પ્રજ્ઞાતો, બાહર એકેદ્રિયનો અપ્રજ્ઞાતો
 ને પ્રજ્ઞાતો, બેધદ્રિયનો અપ્રજ્ઞાતો ને પ્રજ્ઞ-
 ાતો, તેધદ્રિયનો અપ્રજ્ઞાતો ને પ્રજ્ઞાતો,
 ચઉરિદ્રિયનો અપ્રજ્ઞાતો ને પ્રજ્ઞાતો, અસરી
 પચેદ્રિયનો અપ્રજ્ઞાતો ને પ્રજ્ઞાતો, સરી
 પચેદ્રિયનો અપ્રજ્ઞાતો ને પ્રજ્ઞાતો, એ ચઉદ
 પ્રકારે જીવ હવે વ્યવહાર વિસ્તારનયે કરી
 સર્વ સસારી જીવના પદ્મ લેહ કહે છે

હવે પ્રથમ નારકીના ચૌદ લેહ કહે છે

સાત નરક તેના નામ કહે છે ધમા ૧, વશા
 ૨, શિલા ૩, અજણા ૪, રિઠા ૫, મધા ૬,
 માધવઈ ૭, હવે તેના ગોત્ર કહે છે રત્નપ્ર-
 લા ૧, સકરપ્રલા ૨ વાલૂપ્રલા ૩, પકપ્રલા
 ૪, ધુમપ્રલા ૫, તમપ્રલા, ૬, તમતમાપ્રલા
 ૭ એ સાત નરકના અપ્રજાતા ને પ્રજાતા
 એવ સાત હુ ચૌદ લેદ નારકીના જાણવા
 હવે તિર્યચના અડતાળીશ લેદ કહે છે પૃથ્વી
 પાણી તેઉ વાઉ એ ચાર સૂક્ષ્મ ને બાહર એવ
 આઠ એ આઠના અપ્રજાતા ને પ્રજાતા
 એવ આઠ હુ સોલ ને વનસ્પતિના ત્રણ લેદ
 સૂક્ષ્મ, પ્રત્યેક, સાધારણ એ ત્રણના અપ્રજાતા
 ને પ્રજાતા એવ ત્રણ હુ છ ને આગલા સોલ
 મળી બાવીશ લેદ એકેદ્રિયના થયા ત્રણ
 વિગલેદ્રિય તે બેદ્રિય તેમદ્રિય ચતુરિદ્રિય
 એ ત્રણના અપ્રજાતા ને પ્રજાતા એવ છ
 ને આગલા બાવીશ કુલ અઠાવીશ થયા. હવે

જળચર થળચર ઉરપર ભુજપર ખેચર એ
 પાચ સમુદ્ધિમ ને ગર્ભજ એવ દશ,
 તેના અપ્રજાતા ને પ્રજાતા એવ વીશ કુલ
 અઠાવીશ ને વીશ અડતાલીશ ભેદ તિર્યચના
 કહ્યા. હવે ત્રણસે ત્રણ ભેદ મનુષ્યના કહે છે
 પદર કર્મભૂમિના, ત્રીસ અકર્મભૂમિના, છપન
 અતરદ્વીપાના એવ એકસો એક ક્ષેત્રના ગર્ભજ
 મનુષ્ય તેના અપ્રજાતા ને પ્રજાતા એવ
 બસેબે ને એકસો એક ક્ષેત્રના સમુદ્ધિમ
 મનુષ્ય તે અપ્રજાતા એવ ત્રણસે ને ત્રણ
 ભેદ થયા, હવે એકસો એક ક્ષેત્રનો વિસ્તાર
 કહે છે કર્મભૂમિ તે કોને કહીએ ? અગ્ની એટલે
 તરવાર પ્રમુખ હથિયારનુ બાધવુ, મસી એટલે
 લખવુ, કૃષી એટલે ખેડ કરવી એ ત્રણ
 પ્રકારના વ્યાપારે કરી આજીવિકા ચલાવે તેને
 કર્મભૂમિના મનુષ્ય કહીએ તે કર્મભૂમિના
 પદર ક્ષેત્ર છે તે કહે છે. પાચ ભરત, પાચ

ઇરવત, પાચ મહાવિદેહ એ પદર ક્ષેત્ર ક્યાં
 છે ? તે કહે છે એક લાખ જોજનનો જળુ-
 દ્વીપ છે તેમા એક ભરત, એક ઇરવત ને
 એક મહાવિદેહ એ ત્રણ છે જળુદ્વીપને ફરતો
 બે લાખ જોજનનો લવણ સમુદ્ર છે, તેને
 ફરતો ચાર લાખ જોજનનો ધાતકીખડ દ્વીપ
 છે, તેમા બે ભરત, બે ઇરવત ને બે મહા-
 વિદેહ એમ છ ક્ષેત્ર છે ધાતકીખડને ફરતો
 આઠ લાખ જોજનનો કાળોદધી સમુદ્ર છે,
 તેને ફરતો આઠ લાખ જોજનનો અર્ધપુન્કર
 દ્વીપ છે તેમા બે ભરત, બે ઇરવત, બે
 મહાવિદેહ એમ છ ક્ષેત્ર છે એ પદર ક્ષેત્ર
 અકર્મભૂમિના કહ્યા હવે ત્રીશ અકર્મભૂમિના
 મનુષ્ય કહે છે અકર્મભૂમિ તે કોને કહીએ ?
 અસી, મસી ને કૃષી એ ત્રણ પ્રકારના વ્યાપાર
 રહિત ને હસ પ્રકારના કલ્પવૃક્ષે કરીને હવે
 તેને અકર્મભૂમિના મનુષ્ય કહીએ તે ક્યા ?

પાંચ હેમવય, પાંચ ઇરણ્યવય, પાંચ હરિવાસ,
 પાંચ રમકવાસ, પાંચ દેવકુરૂ, પાંચ ઉત્તર
 કુરૂ એવ ત્રીસ તે કયા છે? એક હેમવય,
 એક ઇરણ્યવય, એક હરિવાસ, એક રમકવાસ,
 એક દેવકુરૂ, એક ઉત્તરકુરૂ, એ છ ક્ષેત્ર જ બુ-
 દ્ધીપમા છે હેમવય પ્રમુખ બળે ક્ષેત્ર ધાતકી-
 ખડ દ્ધીપમા છે એવ અઢાર ને હેમવય
 પ્રમુખ બળે ક્ષેત્ર અર્ધપુંકર દ્ધીપમા છે એ
 કુલ ત્રીસ ક્ષેત્ર અકર્મભૂમિના મનુષ્યના કહ્યા
 હવે છપન અતરદ્ધીપના મનુષ્યના કહે છે
 જ બુદ્ધીપના ભરત ક્ષેત્રની મર્યાદાનો કરણહાર
 ચુલ હેમવત નામે પર્વત છે, તે પીલો
 સોનાનો છે, સો ભેજનનો ઊંચો છે, સો
 ગાઉનો ઊંડો છે, ઉત્તર દક્ષિણ એક હજાર
 બાવન ભેજન ને બાર કળાનો પહોળો છે
 પૂર્વ પશ્ચિમ ચોવીસ હજાર નવસે બત્રીશ
 ભેજનનો લાંબો છે તેને પૂર્વ પશ્ચિમને છેડે

બળે ડાઠા નીકળી છે એમ પ્રથમા અધિકાર છે એક એક ડાઠા ચોરાસીસે ચોરાસીસે જોજનની ઝાંઝેરી લાખી છે તે એક એક ડાઠા ઉપર સાત સાત અતર દ્વીપા છે તે ચાર ડાઠા ઉપર સાત ચોક અઠાવીસ અતર દ્વીપા છે તેમજ ઇરવત ક્ષેત્રની: મર્યાદાનો કરણહાર શિખરી પર્વત છે તે પણ ચુલ હેમવત સરિખો જાણવો. તેને પણ પૂર્વ પશ્ચિમે બળે ડાઠા નીકળેલી છે, તે એક એક ડાઠા ઉપર સાત સાત અતર દ્વીપા છે એવ અઠાવીસ હુ છપન અતર દ્વીપા જાણવા તે એક સો એક ક્ષેત્રના સમુર્જિતમ મનુષ્ય ચૌદ સ્થાનકમા ઉપજે છે, તે કહે છે ઉચ્ચારેસુ વા-તે વડી નીતમા ઉપજે ૧, પાસવણેસુ વા-તે લઘુ નીતમાં ઉપજે ૨, ખેળેસુ વા-તે બળખામા ઉપજે ૩, સધાણેસુ વા-તે નાકની લીટમા ઉપજે ૪, વતેસુ વા-તે

વમનમાં ઉપજે ૫, પીતેસુ વા-તે લીલા પીળા
 પીતમા ઉપજે ૬, પુએસુ વા-તે પડમા
 ઉપજે ૭, સોણીએસુ વા-તે લોહીમાં ઉપજે
 ૮, સુકકેસુ વા-તે વીર્યમા ઉપજે ૯, સુક પોગલ
 પરિસાડીએસુ વા-તે વીર્યાદિકના પુદ્ગલ સુકાણા,
 તે ફરીથી લીના થાય તેમા ઉપજે ૧૦, વિગ-
 ચજીવકલેવરેસુ વા-તે મનુષ્યના કલેવરમા
 ઉપજે ૧૧, ઇંથીપુરિસસંજોગેસુ વા-તે સ્ત્રી
 પુરુષના સંજોગમા ઉપજે ૧૨, નગગનિધમણેસુ
 વા-તે નગરની ખાળ પ્રમુખ ગટરમા ઉપજે
 ૧૩, સંવેસુ એવ અમુઘઠાણેસુ વા-તે સર્વ
 અશૂચિના સ્થાનકોમા ઉપજે ૧૪ એવં
 સર્વ મળીને ત્રણસે ત્રણ લેહ મનુષ્યના કહ્યા
 હવે દેવતાના એકસો અઠાણુ લેહ કહે છે
 તેમા દસ ભવનપતિ તેના નામ અસુરકુમાર,
 નાગકુમાર, સુવર્ણકુમાર, વિદ્યુતકુમાર અગ્નિ-
 કુમાર, દ્વીપકુમાર, ઉદ્ધિકુમાર, દિશાકુમાર,

પવનકુમાર, સ્તનિતકુમાર, ૧૦, હવે પદર
 પરમાધામીના નામ કહે છે અબ, અબારસ,
 સામ, સબળ, રૂદ્ર, વૈરૂદ્ર, કાળ, મહાકાળ,
 અસિપુત્ર, ધનુષ્ય, કુલ, વાળુ, વેતરણી, અર-
 સ્વર, મહાઘોષ ૧૫ હવે સોળ વાણુવ્યંતરના
 નામ કહે છે પિશાચ, ભૂત, જક્ષ, રાક્ષસ,
 કિન્નર, કિપુરૂષ, મહોરળ, ગાધર્વ, આણુપન્ની
 પાણુપન્ની, ઇસિવાઇ, ભૂઇવાઇ, કદીય, મહા-
 કદીય, કોહડ, પચગદેવ એ ૧૬ હવે દસ
 જ ભકાના નામ કહે છે આણુજ ભકા, પાણુ-
 જ ભકા, લયણુજ ભકા, સયણુજ ભકા, વત્થ-
 જ ભકા, પુબ્બજ ભકા, રૂળજ ભકા, ખીયજ-
 ભકા, વિન્નણુજ ભકા, અવિયતજ ભકા ૧૦.
 હવે દસ જ્યોતિષીના નામ ચદ્રમા, સૂર્ય,
 ગૃહ, નક્ષત્ર, તારા એ પાચ ચર તે અઢી દ્વી-
 પમા છે, ને પાચ સ્થિર તે અઢી દ્વીપ બહાર
 છે એવ ૧૦. હવે ત્રણ કિલ્લિષીના નામ કહે

છે ત્રણ પક્ષીયા, ત્રણ સાગરીયા, તે સાગ-
 રીયા, હવે નવ લોકાંતિકના નામ સારસ્વત,
 આદિત્ય, વનહિ, વરુણ, ગર્હતોયા, તોશિયા,
 અવ્યાબાધ, અગિચ્ચા, રિઠ્ઠા એવ ૬ હવે
 બાર દેવલોકના નામ સુધર્મા, ઇશાન, સનત-
 કુમાર, માહેદ્ર, બ્રહ્મલોક, લતક, મહાશુક,
 સહસાર, આણુત, પ્રાણુત, આરણુ, અચ્યુત,
 એવ ૧૨ હવે નવ ઐવેયકના નામ કહે છે
 ભદ્રે, સુભદ્રે, સુબાળે, સુમાણુસે, પ્રીયદસણુ,
 સુદસણુ, આમોહિ, સુપડિબદ્રે, જસોધરે એવ
 ૬ હવે પાચ અતુત્તર વિમાનના નામ વિજય,
 વિજયત, જયત, અપરાણુત, મર્વાર્થસિદ્ધ,
 એ ૫ એવ સર્વ મળીને નવાણુ જાતના
 દેવતા તેના અપ્રજાતા ને પ્રજાતા, એવ નવાણુ
 ૬ એકસો અઠાણુ લેહ દેવતાના જાણુવા, ચારે
 ગતિના સર્વ મળીને ત્રણસે ત્રેસઠ લેહ જીવના
 જાણુવા ઇતિ જીવ તત્ત્વ સમાપ્ત ૧

બીજો અજીવતત્વ કહે છે હવે પ્રથમ અજીવતત્વના ચૌદ ભેદ કહે છે. ધર્માસ્તિકાય અધર્માસ્તિકાય, આકાશાસ્તિકાય એ ત્રણ દ્રવ્યના એક એક દ્રવ્યના ત્રણ ત્રણ ભેદ થાય છે, તે કહે છે ધર્માસ્તિકાયનો સ્કંધ ૧ દેશ ૨ પ્રદેશ ૩, અધર્માસ્તિકાયનો સ્કંધ ૪ દેશ ૫ પ્રદેશ ૬, આકાશાસ્તિકાયનો સ્કંધ ૭ દેશ ૮ પ્રદેશ ૯ ને અદ્વા સમયકાળ ૧૦ એ દશ ભેદ રૂપી અજીવના કહ્યા હવે પુદ્ગલાસ્તિકાયના ચાર ભેદ, પુદ્ગલાસ્તિકાયનો સ્કંધ ૧ દેશ ૨ પ્રદેશ ૩ પરમાણુ પુદ્ગલ ૪ એ ચાર ભેદ રૂપી અજીવના કહ્યાં એવ કુલ ચૌદ ભેદ જાણવા હવે વ્યવહાર વિસ્તારનયે કરી ૫૬૦ ભેદ અજીવતત્વના કહે છે તેમા પ્રથમ ત્રીશ ભેદ અરૂપિ અજીવના કહે છે ધર્માસ્તિકાય દ્રવ્ય થકી એક, ક્ષેત્ર થકી લોક પ્રમાણે, કાળ થકી અનાદિ અનંત

ભાવ થકી અવર્ણે, અગધે, અરસે, અદ્રાસે,
 અમૂર્તિ ૪ ગુણ થકી ચલણ સહાય ૫ અધ-
 ભાસ્તિકાય દ્રવ્યથકી એક ૬ ક્ષેત્રથકી લોક
 પ્રમાણે ૭ કાળથકી આદિ અંત રહિત ૮
 ભાવ થકી અવર્ણે, અગધે, અરસે, અદ્રાસે,
 અમૂર્તિ ૯ ગુણથકી સ્થીર સહાય ૧૦. આકા-
 શાસ્તિકાય દ્રવ્ય થકી એક ૧૧, ક્ષેત્રથકી
 લોકાલોક પ્રમાણે ૧૨, કાળથકી અનાદિ
 અનંત ૧૩, ભાવથકી અવર્ણે, અગધે, અરસે,
 અદ્રાસે, અમૂર્તિ ૧૪, ગુણથકી અવગાહનાદાન
 તે વસ્તુનો સમાવયો ૧૫ હવે કાળ દ્રવ્યથકી
 અનેક ૧૬ ક્ષેત્ર થકી અઢીઢીપ પ્રમાણે ૧૭,
 કાળથકી અનાદિ અનંત ૧૮, ભાવથકી અવર્ણે,
 અગધે, અરસે, અદ્રાસે, અમૂર્તિ ૧૯, ગુણ
 થકી વર્તના લક્ષણ તે જીવઅજીવ ઉપર વર્તે
 છે ૨૦ આ વીશ ને પૂર્વે દસ કહ્યા તે મળી
 ત્રીસ ભેદ અરૂપિ અજીવના જાણવા હવે

૫૩૦ લેદ રૂપી અજીવના કહે છે તેમાં પ્રથમ
 વર્ણ પાંચ-કાળો ૧, લીલો ૨, રાતો ૩,
 પીળો ૪, ઘોળો ૫ એક એક વર્ણમાંહે વીશ
 વીસ લેદ લાભે તે કહે છે જે ગધ
 પાચ રસ, પાચ સંઠાણુ, આઠ ફરસ એવં વીસ
 તે પાચેના વીશ પચાને સો થયા હુવે
 ગધ જે સુરભિગધ ને દુભિંગધ. એક ગધ-
 માહે ત્રેવીસ ત્રેવીસ લેદ લાભે તે કહે છે
 પાચ વર્ણ, પાચ રસ, પાચ સંઠાણુ આઠ
 ફરમ એવ તેવીસ હુ છેતાલીશ લેદ, જે ગધના
 જાણુવા હુવે પાચ રસ-તીજો કડવો કષાયલો
 ખાટો મીઠો ૫ એક એક રસમા વીસ વીશ
 લેદ લાભે તે કહે છે પાચ વર્ણ, જે ગધ
 પાચ સંઠાણુ, આઠ ફરસ એવં વીસ તે
 પાંચના વીશ પચા સો લેદ રસના જાણુવા.
 હુવે પાચ સંઠાણુ કહે છે. પરિમંડળ સંઠાણુ
 ૧,૫૮ સંઠાણુ ૨, ત્રંશસંઠાણુ ૩ ચક્રિંશ સંઠાણુ

૪, આયત સઠાણ ૫ એક એક સંઠાણમાં
વીશ વીશ લેદ લાલે તે કહે છે, પાચ વર્ણ,
ઐ ગધ, પાચ રસ, આઠ ફરસ એવ વીશ-
પચા સો લેદ સઠાણના નાણવા

હવે આઠ ફરસ કહે છે ખરખરો ૧,
સુવાળો (લીસો) ૨, ભારે ૩, હળવો ૪, ટાઢો
૫, ઉનો ૬, ચોપડયો ૭, લુખો ૮ એક એક
ફરસમા તેવીશ તેવીશ લેદ લાલે તે કહે છે
પાચ વર્ણ ઐ ગધ પાચ રસ પાચ સઠાણ
છ ફરસ એવ તેવીસ લેદ લાલે, ખરખરામા
ખરખરો ને સુવાળો ઐ વર્જવા, સુવાળામા
સુવાળો ને ખરખરો ઐ વર્જવા, ભારેમા
હલકો ને ભારે વર્જવો, હલકામા ભારે ને
હલકો વર્જવો, ટાઢામા ટાઢો ને ઉનો વર્જવો,
ઉનામા પણ એ ઐ વર્જવા, લુખામા લુખો
ને ચોપડયો એ ઐ વર્જવા તેમા ચોપડયામા
પણ એ ઐ વર્જવા એમ ગમે ફરસ વર્જવા

એમ એક ફરસના તેવીસ લેદ પ્રમાણે આઠ ફરસના એકસો ચોરાશી લેદ જાણવા પુર્વે કહ્યા તે ત્રીસ લેદ અરૂપી અજીવના, સો પાચ વર્ણના. છેતાળીશ બે ગધના, સો પાચ રસના, સો પાચ સઠાણના, એકસો ચોરાશી આઠ ફરસના કુલ મળીને ૫૬૦ લેદ અજીવ તત્વના જાણવા મિતિ અજીવતત્વ સમાપ્ત ૨

હવે ત્રીજે પુણ્યતત્વ કહે છે હવે તેમા નવ પ્રકારે પુણ્ય ઉપરાંતે તે કહે છે અન્ન પુન્ને-તે અન્ન આપવાથી ૧, પાણ્યપુન્ને-તે પાણી વીગેરે આપવાથી ૨, લયણ પુન્ને-તે સાધુ મુનિરાજ આદંને જગ્યા દેવાથી ૩, સચણપુન્ને-તે શય્યા પાટ પ્રમુખ દેવાથી ૪, વત્થ પુન્ને-તે વસ્ત્ર આપવાથી ૫, મનપુન્ને ૬ વચનપુન્ને ૭ કાયપુન્ને ૮ નમસ્કારપુન્ને ૯ તેના શુભ ફળ બેતાળીસ લેદે લોગવે તે કહે છે શાતા વેદનીય તે જેને ઉદ્યે જીવ

શાતા પામે ૧, ઉંચ ગોત્ર તે ઉંચા કુળમા
 ઉપજે ૨, મનુષ્યગતિ ૩, મનુષ્યાનુપૂર્વિ ૪,
 દેવગતિ ૫, દેવાનુપૂર્વિ ૬, પચેદ્રિય જાતિ
 કે જેના ઉદયે પચેદ્રિયપણ પામે ૭, પાચ
 શરીર તે કહે છે ઉદ્ધારિક શરીર ૮, વૈકેય
 શરીર ૯, આહારકના શરીર ૧૦, તેજસ
 શરીર ૧૧, કાર્મણ શરીર ૧૨, ઉદ્ધારિકના
 અંગ ઉપાગ ૧૩, વૈકેયના અંગ ઉપાગ ૧૪,
 આહારકના અંગ ઉપાગ ૧૫, તેજસ, કાર્મ-
 ણને અંગ ઉપાગ નથી વજ્રઋષભનારાચ
 સઘયણ તેનો અથ કહે છે વજ્ર તે ખીલી,
 ઋષભ તે પાટો, નારાચ તે બે પાસાના મર્ક-
 ટબધ, પ્રથમ મર્કટબધ, તે ઉપર પાટો, તે
 ઉપર ખીલી એવો હાડનો સમુદાય હોય તેને
 વજ્રઋષભનારાચસઘયણ કહીએ ૧૬ સમ
 ચઉરશ સઠાણ ૧૭ શુભ વર્ણ તે ધોળો,
 ખીળો, પ્રમુખ ૧૮ શુભ ગધ તે સુરભિ ગધ

૧૯ શુભ રસ ૨૦ શુભ સ્પર્શ ૨૧ અગુરુ
 લઘુ નામ તે આકાના કપાસની માફક શરીર
 હળવું નહિ તેમ લોઢાના ગોળાની માફક
 ભારે પણ નહિ ૨૨ પરાધાત નામ તે જેના
 ઉદયથી બળીયાને જીતે ૨૩ ઉશ્વાસ નામ તે
 શ્વાસોશ્વાસ સુખે લે ને મુકે તે ૨૪ આ-
 તાપ નામ તે સૂર્યની માફક તેજ લાગે
 તે ૨૫ ઉદ્યોત નામ તે ચંદ્રમાની માફક
 પ્રકાશવત થવું તે ૨૬ શુભ ચાલવાની
 ગતિ ૨૭ નિર્માણ નામ તે અગના અવ-
 યવને ઠેકાણે બેસાડવું તે ૨૮ ત્રાસ નામ
 ૨૯ બાહર નામ ૩૦ પ્રજાપ્તા નામ ૩૧ પ્રત્યેક
 નામ ૩૨ સ્થિર નામ ૩૩ શુભ નામ ૩૪
 સૌભાગ્ય નામ ૩૫ સુસ્વર નામ ૩૬ આદેય
 નામ ૩૭ જસોકીર્તિ નામ ૩૮ દેવતાનું
 આઉખું ૩૯ મનુષ્યનું આઉખું ૪૦ તિર્થચતુ
 આઉખું જુગલવત્ ૪૧ તીર્થકર નામ કમ્

૪૨ એવ બે તાળીશ લેદ પુણ્ય તત્વના
 બાણવા. પુણ્ય તે આત્માને પવિત્ર કરે, ધર્મની
 સહાય દે, ચૌદમા ગુણદાણા સુધી પુણ્ય છે
 તે વેળાવા રૂપ બાણવા પુણ્યથી મળેલ શુભ
 ભોગ તથા પાત્ર ઇદ્રિયોના વિષય, તેમા તલા-
 લીન થઇ રાચવુ નહિ, પણ તે ભોગ છાડવા
 યોગ્ય છે ઇતિ પુણ્યતત્વ

હવે ચાંચા પાપતત્વ કહે છે અઢાર
 પ્રકારે પાપ ઉપરાંતે પ્રાણાતિપાત-ભવની
 હિસા કરવાથી ૧, મૃષાવાદ-ગુહુ બોલવુ તે
 ૨, અદત્તાદાન-ચોરી કરવી તે ૩, મૈથુન-સ્ત્રી
 સેવવી તે ૪, પગિગ્રહ-તે પૈસા વગેરે એકઠા
 કરી રાખવાં તે ૫, ક્રોધ ૬, માન ૭, માયા-
 કપટ કરવુ તે ૮, લોભ ૯, રાગ ૧૦, દ્વેષ ૧૧,
 કલહ ૧૨, અભ્યાખ્યાન-આળા ચડાવવુ તે
 ૧૩, પૈશૂન્ય-ચાડી ખાવી તે ૧૪, પરપરિવાદ-
 અવરણાવાદ બોલવા તે ૧૫, અરહરઇ-ધર્મ-

મા અરતિ ને પાપમા રતિ તે ૧૬, માયામોસો-
 કપટ સહિત બુદ્ધ બોલવું તે ૧૭, મિચ્છા-
 દસણસલ્લ-ખોદુ દેખવું, સરધવું તે શલ્ય ૧૮,
 એ અઢાર સ્થાનકે પાપ ઉપરાજે તેના અશુભ
 કૃણ બ્યાસી પ્રકારે ભોગવે તે કહે છે મતિ
 જ્ઞાનાવરણીય ૧, શ્રુત જ્ઞાનાવરણીય ૨, અવધિ
 જ્ઞાનાવરણીય ૩, મન પર્યવ જ્ઞાનાવરણીય, ૪
 કેવળ જ્ઞાનાવરણીય ૫ એ પાચને ઢાકનાર તે
 જ્ઞાનાવરણી કહેવાય દાનાંતરાય ૬ લાભાતરાય
 ભોગાતરાય ૮ ઉપભોગાતરાય ૯ વીર્યાતરાય
 ૧૦ નિદ્રા ૧૧ નિદ્રા નિદ્રા ૧૨ પ્રચલા ૧૩
 પ્રચલા પ્રચલા ૧૪ ચિણ્દ્રી નિદ્રા ૧૫ ચક્ષુ
 દર્શનાવરણીય ૧૬ અચક્ષુ દર્શનાવરણીય, ૧૭,
 અવધિ દર્શનાવરણીય ૧૮ કેવળ દર્શનાવરણીય
 ૧૯ નીચ ગોત્ર ૨૦ અસાતાવેદનીય ૨૧ મિથ્યા-
 ત્વમોહનીય ૨૨ સ્થાવરપણું ૨૩ સૂક્ષ્મપણું
 ૨૪ અપ્રજામાપણું ૨૫ સાધારણપણું ૨૬

આસ્થર નામ ૨૭ અશુભ નામ ૨૮ હુર્લાગ્ય
 નામ ૨૯ હુસ્વર નામ ૩૦ અનાદેય નામ
 ૩૧ અજશો કીર્ત્તિ નામ ૩૨ નરકની ગતિ
 ૩૩ નરકનુ આઉખુ ૩૪ નરકાનુપૂરવી ૩૫
 અનતાનુબંધિ (જેના બંધનો છેડો ન આવે
 તે) ક્રોધ ૩૬ માન ૩૭ માયા ૩૮ લોભ
 ૩૯ અપ્રત્યાખ્યાની ક્રોધ ૪૦ માન ૪૧ માયા
 ૪૨ લોભ ૪૩ પચ્ચઆણાવરણીય ક્રોધ ૪૪
 માન ૪૫ માયા ૪૬ લોભ ૪૭ સજવલનો
 ક્રોધ ૪૮ માન ૪૯ માયા ૫૦ લોભ ૫૧
 હાસ્ય પર રતિ ૫૩ અરતિ ૫૪ ભય ૫૫
 શોક ૫૬ હુગચ્છા ૫૭ સ્ત્રીવેદ ૫૮ પુરુષવેદ
 ૫૯ નપુસકવેદ ૬૦ તિર્યચની ગતિ ૬૧ તિર્ય-
 ચાનુપૂરવી ૬૨ એકેન્દ્રિયપણુ ૬૩ બેઠંદ્રિયપણુ
 ૬૪ તેઠંદ્રિયપણુ ૬૫ ચત્તરિ દ્રિયપણુ ૬૬ અ-
 શુભ આલવાની ગતિ ૬૭ ઉપધાત નામ
 ૬૮ અશુભ વર્ણુ ૬૯ અશુભ ગદ્ય ૭૦ અશુભ

૨૨ ૭૧ અશુભ સ્પર્શ ૭૨ વજ્રફલનારાચસં-
 ઘયણુ-તે બે પાસે મર્કટબંધ હોય ૭૩ નારાચ
 -તે મર્કટબંધ એકલો હોય ૭૪ અર્ધ
 નારાચ-તે એક પાસે મર્કટબંધ ૭૫ કીલકૂ
 સઘણુ-તે હાડ માંહોમાહે એક ખીલીનો
 બંધ ૭૬ છેવડુ સઘણુ-તે ખીલી રહિત
 હોય ૭૭ નિગોહપરિમડળ સઠાણુ ૭૮ સાદિ
 સઠાણુ ૭૯ વામન સઠાણુ ૮૦ કુખજ સઠાણુ
 ૮૧ હુડ સઠાણુ ૮૨ એ ખ્યાસી લેદ પાપ-
 તત્વના જાણવા. પાપે કરી આત્મા મેલો થાય
 તેથી ઘણા અશુભ કર્મ બધાય, ઘણાજ
 દુખ લોગવતો ચાર ગતિમા ગોથા ખાય
 ઇતિ પાપતત્વ સમાપ્ત ૪

હવે પાંચમો આશ્રવતત્વ કહે છે-તેના
 સામાન્ય પ્રકારે વીશ લેદ કહે છે મિથ્યાત્વ
 તે આશ્રવ ૧ અવ્રત તે આશ્રવ ૨ પ્રમાદ
 તે આશ્રવ ૩ ક્ષાય તે આશ્રવ ૪ અશુભ જોગ

તે આશ્રવ ૫ પ્રાણાતિપાત તે આશ્રવ ૬
 મૃષાવાદ તે આશ્રવ ૭, અદત્તાદાન તે આશ્રવ
 ૮, મૈથુન તે આશ્રવ ૯, પરિગ્રહ તે આશ્રવ
 ૧૦ શ્રોતેદ્રિય અસવરે તે આશ્રવ ૧૪ સ્પર્શે
 દ્રિય અસવરે તે આશ્રવ ૧૫ મન અસવરે
 તે આશ્રવ ૧૬ વચન અસવરે તે આશ્રવ
 ૧૭, કાયા અસવરે તે આશ્રવ ૧૮, લઽ
 ઉપગરણ અજનતાએ લે મુકે તે આશ્રવ
 ૧૯ શુચિ કુસગ કરે તે આશ્રવ સુચી એટલે
 સોય ને કુસગ એટલે કાલકાની આણી તે
 હાસી નિમિત્તે દેષે કરીને ખીજાને અડાડે તે
 આશ્રવ. એ વીશ ભેદ આશ્રવના સામાન્ય
 પ્રકારે કહ્યા હવે વિશેષે એ તાલીસ ભેદ કહે
 છે પાચ આશ્રવ પાચ ઈન્દ્રિય ચાર કષાય
 ત્રણ અશુભ જોગ એવ સત્તર હવે પચીસ
 ક્રિયા કહે છે કાઈયાએ તે કાયાને અજન-
 તાએ પ્રવર્તાવતા જે ક્રિયા લાગે તે ૧ અહિ-

ગરણિયા—ખડ્ગાદિક અધિકરણે જીવ હણાય
 તે ૨, પાઉસિઆ—જીવ અજીવ ઉપર દ્વેષની
 ચિતવના કરવી તે ૩, પારિતાવણિયા—પોતાને
 તથા પગને પરિતાપ ઉપજાવવો તે ૪, પાણ્ડા-
 ધવાય—એકે દ્રિય આદિ જીવને હણવું, હણાવવું
 તે ૫, આગાલયા—કૃષિ પ્રમુખ આરભ કરતા
 લાગે તે ૬, પરિગહિયા—ધન, ધાન્યાદિક નવ-
 વિધ પરિગ્રહ મેળવતા તથા તેના ઉપર
 મુચ્છા ધરતા લાગે તે ૭, માયાવત્તીયા—મા-
 યાએ પરને ઠગતા લાગે તે ૮, અપચ્ચખાણુ
 વત્તિયા—પચ્ચખાણુ કીધા વગર, અત્રિ રહ્યા
 થકા સર્વ વસ્તુની ક્રિયા લાગે તે ૯, ભચ્છા-
 દંસણુવત્તિયા—જીનવચન અણુસદ્દહતો વિપરિત
 પડપણા કરતા લાગે તે ૧૦, દિઠ્ઠિયા—કૌતુક
 વસે હર કોઈ જોણું જોતા લાગે તે દ્વિષ્ટિની
 ક્રિયા ૧૧, પુઠિયા—પુરૂષ, સ્ત્રી, ગાય, બળદ
 વસ્ત્ર પ્રમુખ સુકુમાળ વસ્તુનો સ્પર્શ કરતા
 લાગે તે ૧૨ પાડુચિયા—ખીજને ઘેર હાથી

ઘોડા આભરણ વસ્ત્ર પ્રમુખ દેખી દેવ ધરે જે
 એ વસ્તુ એની પાસે કેમ એમ ચિતવતા
 લાગે તે ૧૩ સામતોવણીયા-પોતાને ઘેર
 ઘોડા મુખ જોવા લોક આવે તે વશ્માણે
 ત્યારે ખુશી થાય અથવા દહીં, દુધ, ઘી, તલ
 પ્રમુખના ઠામ ઉઘાડા રાખે તેમા જીવ મગ્તા
 લાગે તે ૧૪ નેસતિયા-રાજનો આધકારી
 થકો વાવ, કુવા ખોદાવતા ને હથીયાર
 ઘડાવતા લાગે તે ૧૫ સાહચિયા-પોતાને
 હાથે જીવ વિણાસે તથા ચિત્રા કુતંગ
 પાસે જીવ હણાવતા લાગે તે ૧૬ આણુ-
 વણિયા-આજ્ઞા દીધે ક્રિયા લાગે તે ૧૭
 વિદારણિયા-જીવ-અજીવ વિદારણ કરતા લાગે
 તે ૧૮ અણાભોગી કામવગર વસ્તુને લેતા
 મુકતા તથા હિડતા, ખેસતા લાગે તે
 ૧૯ અણુવકખવતિયા-આ લોક તથા પરલોક
 ૧૦૩ કામ આચરતા લાગે તે ૨૦ અનાપકગી
 આર્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન ચિતવે કર્મ ખાંધે તે

૨૧ સામુદ્દાણી-ઘણા મળી એવું મોટું પાપ
કરે કે જેથી આઠ કર્મનો બધ એકઠો બાધે
૧ ૨૨ પેન્નવતિયા-પ્રેમના વચન એવા બોલે
ક જેથી અધિકો રાગ વધે તે ૨૩ દોસવતિયા
અહુકારી થઈ ગર્વના વચન બોલે જેથી
આગલાને દ્વેષ ઉપજે તે ૨૪ ધરિયાવહિ
ચાકયા-કષાય રાહત કેવળ કાયજોગ પ્રવર્તા-
વતા લાગે તે ધરિયાવહિયા કહેતા પથની-
ક્રિયા તે અપ્રમત સાધુ ને કેવળીને પણ હોય
એ પચીસ ૨૫, એવ પચીસ ને સત્તર પૂર્વે
કહ્યા તે કુલ બે તાલીસ લેહ બાણુવા આશ્રવ તે
જીવને કર્મ ચાલ્યા આવે તે કેવી રીતે ?
જેમ કુટેલ નાવામા પાણી આવે ને પાણીરૂપ
પ્રવાહ ભરાઈને ભારે થાય તેમ કર્મરૂપ પ્રવા-
હથી જીવ ભારેકર્મી થઈ ચારે ગતિમા રખડે

હવે છઠા સવર તત્વના સામાન્ય પ્રકારે
વીશ લેહ કહે છે સમકિત તે સવર ૧, વ્રત
પન્થઆણુ-તે સવર ૨, અપ્રમાદ તે સવર

૩, અકપાય તે સવર ૪, શુભ ભોગ તે સવર
૫, જીવ દયા પાળવી તે સવર ૬, સત્યવચન
બોલવું તે સવર ૭, દત્તવ્રત ગ્રહણ કરવું તે
સવર ૮, શીયળ પાળવું તે સવર ૯, અપગિ
ગ્રહ તે સવર ૧૦, ઈન્દ્રિય પાત્ર ને ભોગ ત્રણ
એ આઠનું સવરવું તે સવર, એવ અઢાર
ભાડ ઉપગરણ જતનાએ લે મુકે તે સવર ૧૬
શુચિકુસંગ ન કરે તે સવર ૨૦, એ વીશ

હવે વિશેષે સત્તાવન ભેદે સવર કહે છે
ઈરિયા સમિતિ તે ઉપયોગ સહિત જનતાએ
ચાલવું ૧, ભાષાસમિતિ—તે નિર્દોષ ભાષ
બોલવી ૨, એષણા સમિતિ તે નિર્દોષ આહાર
પાણી, વસ્ત્ર, પ્રાત્રની ગવેષણા કરવી તે ૩
આચારુલ્લભત્ત નિષેવણાસમિતિ—તે જતનાએ
પુણ વસ્તુ લેવી મુકવી તે ૪ ઉચ્ચાર પાસ
વણુ ખેલજલસઘાણુ પારિઠાવણીયા સમિતિ તે
વડિનીતી, લઘુનીતી, બળખો, મેલ પ્રમુખ જત
નાએ પુણને પરઠવવા તે ૫, એ પાત્ર સમિતિ
માઠે ધ્યાને કરી ઉપજેલ કલ્પનાબળને ટાળવી

ધર્મધ્યાને કરી મધ્યસ્થ પરિણામ કરવો
 સર્વથા મનને રોકવો, તેરમા ગુણુદાણુને
 અતે લાવવો, એ ત્રણ પ્રકારે મન ગોપવલુ
 ત મનશુભ ૧, હાથ પ્રમુખની સજ્ઞા ન કરે
 એવો મૌનપણુ, યાચના પ્રમુખકાર્યે પણુ
 મુખે જતના ગાખી બોલે તથા સર્વથા વચ-
 નરોધ જતનાએ બોલવુ તે વચનશુભિત ૨,
 પરિસ્મહ ઉપજે તે પણુ કાયા સ્થિર રાખવી
 અથવા યોગ નિરૂદ્ધવસ્થાએ સર્વથા શરીર
 ચેષ્ટા તજવી, આસન, શયન પ્રમુખને વિષે
 સૂત્રોક્ત વિધિએ ચેષ્ટાનો નિયમ તે કાયશુભિત
 એ ત્રણ શુભ ને પાચ સમિતિ એ આઠ
 પ્રવચન આદરવા ભોગ છે

હવે બાવીસ પરીક્ષહ કહે છે બુખ
 લાગે તે ખમે ને આહારની ઇચ્છા ન કરેતે
 લુધા પરિસ્સહ ૧, તરશ ખમે તે તૃપાનો
 પરિસ્સહ ૨, ટાઢ સહન કરે તે ટાઢનો પરિ-
 સ્સહ ૩, તાપ ખમે તે તાપનો પરિસ્સહ ૪,

ડાસ મચ્છર જી પ્રમુખ ચટકા ભરે ને ખમે
 તે ડાસ પરિસ્સહ ૪, વસ્ત્રને અભાવે મેલા
 ફાટયા વસ્ત્ર ધરતે છતે દીનપાણુ ન કરે અથવા
 વસ્ત્રતુ પ્રમાણુ તે અચેલનો પરિસ્સહ ૬, સજ-
 મને વિષે ખેદ તે અરતિનો પરિસ્સહ ૭, રૂપ-
 વત સ્ત્રી દેખીને ક્ષોભ પામે નહિ તે સ્ત્રીનો
 પરિસ્સહ ૮, વિહાર કરતા ખેદ પામે નહિ
 તે ચરિઆનો પરિસ્સહ ૯, શમશાનમા તથા
 જૂના ઘરમા રહેતા ખેદ ન પામે તે બેસવાનો
 પરિસ્સહ ૧૦, યુવાની જગ્યા ખરાબ હોય
 તો પણ ખેદ પામે નહિ તે સેજના પરિસ્સહ
 ૧૧, કોઈ તિન્ડકાગના વચન કહે તો પણ
 રીસ ન કરે તે આકાંક્ષા વચનનો પરિસ્સહ
 ૧૨, કોઈ પ્રહાર કરે તેના ઉપર દ્રેષ ન કરે
 તે વધના પરિસ્સહ ૧૩, કોઈ ગૃહસ્થ પાસે
 ચાચના કરતા ન આપે અથવા આપતા
 સકોચ કરે તો પણ પોતે ગૃહસ્થપણુ ન વાચે

ને યાચનાનો પરિસ્સહ ૧૪, ગોચરી ગયાથકા
 પુદ્ગ આહાર વસ્ત્રાદિક ન પામે તે અલાભનો
 પરિસ્સહ ૧૫, રોગાદિક વેદનાએ પીડાતા
 પીનપણ ન કરે ને ચિકિત્સા પણ ન કરે તે
 રોગનો પરિસ્સહ ૧૬, સત્થારામા ડાભ પ્રમુ-
 ખના તરણા લાગતા અસમાધ ન કરે તે
 નૃણુ સ્પર્શનો પરિસ્સહ ૧૭, મેલ ઉપજે ને
 સ્નાનાદિ ન વાછે તે મેલનો પરિસ્સહ ૧૮,
 કોઈ વાદે પૂજે તા અહુકાર ન આણે ને કોઈ
 ન વાદે તો હીલગીઁ ન થાય તે સત્કાર પુર-
 સ્કારનો પરિસહ ૧૯, ઘણી બુદ્ધિ છતા ગર્વ
 ન કરે, વિનય ન ચુકે તે પ્રજ્ઞાનો પરિસ્સહ
 ૨૦, ભણતર ન આવડે તોય ભણવું ન મૂકે
 ને ઘણુ આવડે તો છળ છળિઓ ન થાય
 તે અજ્ઞાનનો પરિસ્સહ ૨૧, જીનમતના સૂક્ષ્મ
 વિગ્ના સ્માભળી સદેહ આણે અને પરદર્શ-
 નિની ઉન્નતિ તથા કષ્ટાદિક ક્રિયા દોષી મૂઠ
 દૃષ્ટિ ન થાય તે દશણનો પરિસ્સહ ૨૨, એ

બાવીસ પરીત્સહ ને પૂર્વ આઠ કહ્યા તે
 એવ ત્રીશ દસ પ્રકારે યતિ ધર્મ તે કહે છે
 ખતિ-ક્ષમાધર્મ તે ક્રોધનો અભાવ ૧, મુક્તિ-
 મુક્તિધર્મ તે નિર્લોભતા ૨, અજ્ઞાને-આર્ય
 ધર્મ તે માયાનો ત્યાગ ૩, મદવે-માર્દવધર્મ
 તે માનનો ત્યાગ ૪, લાઘવે-હળવાપણુ તે
 અદ્ય ઉપગર ૫, સચ્ચે-સત્યધર્મ તે સાચુ
 બોલવુ ૬, સજમે-સજમ ધર્મ તે સત્તરે
 ભેદે સજમ પાળવો ૭, તવે-તપધર્મ તે
 ઇચ્છાનિરોધ ૮, ચિયાએ-ચોરીનો ત્યાગ કરવો
 તે ૯, બલચેરવાસે-બ્રહ્મચર્ય ધર્મ તે મૈથુન-
 નો ત્યાગ ૧૦, એ દસ પ્રકારે યતિધર્મ આગ-
 ધવો એ દસ ને આગળ ત્રીશ મળી કુલ
 ચાલીસ ભેદ થયા બાર ભાવના ભાવવી તે
 કહે છે લક્ષ્મી, કુટુંબ પગિવાર, ચોવન, આ
 ઉપુ એ અનિચ્છ છે એમ ભાવવુ તે અનિચ્છ
 ભાવના ૧, ધન કુટુંબાદિક મરણુ આવેકોઈને
 શરણુભુત નથી એમ ભાવવુ તે અશરણુ

ભાવના ૨, સસારના સર્વ ભાવ આ જ
 અનુભવ્યા એમ ભાવવુ તે સસાર ભાવ
 ૩, જીવ એકલો આવ્યો, એકલો જાશે, સુ
 દુખ એકલો લોગવશે પણ કોઈ સખાઈ થ
 નહિ એમ ભાવવુ તે એકત્વ ભાવના ૪, આત્
 જ્ઞાન સ્વરૂપી અને શરીરાદિક જડરૂપ છે મા
 આત્મા શરીરથી જુદો છે એમ ભાવવુ
 અન્યત્વ ભાવના ૫, કાયા જે લોહી, રસ
 માસ પ્રમુખ અશુચિથી ભરેલી છે ને તેમ
 નવ દ્વાર વહેતા રહેલા છે, તે કાયા કદી પા
 પવિત્ર છે નહી એમ ભાવવુ તે અશુચિ
 ભાવના ૬, મિથ્યાત્વ, અનૃત, પ્રમાદ, કષાર
 એણે કરી અશુભ કર્મ બધાય છે એમ
 ભાવવુ તે આશ્રવ ભાવના ૭, મિથ્યાત્વાદિ
 આશ્રવનું સવરવુ તે સવર ભાવના ૮, બાં
 લેદે તપશ્ચર્યાએ કરી કર્મનું ઝરવુ તે નિર્જર
 ભાવના ૯, લોકનુ સ્વરૂપ ચિતવવુ તથા તમા
 આપણો જીવ સર્વ ઠેકાણે અનતિવાર ઉપન્યો

એમ લાવવું તે લોડ લાવના ૧૦, સમકિત પામવું હર્લેલ છે એમ લાવવું તે બોધ લાવના ૧૧, ધર્મ પમાડનાર અને સગાગથી છોડાવનાર અરિહત તથા સાધુ છે એમ લાવવું તે ધર્મ લાવના ૧૨, એવ બાગ ને પૂર્વે આળીસ કહ્યા તે કુલ બાવન ભેદ થયા હવે પાચ ચારિત્ર કહે છે આત્માને સમલાવે ગબવો જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રનો લાભ તે સામાયિક ચારિત્ર ૧, ફરીને ઉપસ્થાન કરવું, ફરી બીજી દીક્ષા દેવી તે છંદોપસ્થાપનિય ચારિત્ર ૨, ગરુડથી બહાર નવ જાણુ નિકળીને તપ કરે ત પારહારાવશુદ્ધ આગ્ર તેની વિધિ સૂત્રથી જાણવી ૩, થોડુંક કપાય રહેલ એવું ચારિત્ર તે સૂમસપરાય ચારિત્ર ૪, જેવું સૂત્રમા કહ્યું છે તવું પાળવું તે જથાબ્યાત ચારિત્ર ૫, એ પાચ ને પૂર્વે કહ્યા તે બાવન એમ કુલ સત્તાવન ભેદ જાણવા હવે સાતમો નિર્જરા તત્ત્વ કહે છે હવે

નિર્જરા તત્ત્વના છ બાહ્ય ને છ અભ્યંતર
 એવા બાર ભેદ છે છ બાહ્ય કહે છે અણુ-
 સણુ તે આહારનો ત્યાગ તેના બે ભેદ છે
 એક નોકારમીથી માડી છમાસી તપ સુધી ને
 બીજો જવજીવ લગણુ તેના ઘણા પ્રકાર છે
 ૧, ઉણોદરી તપ તે ઉણો પેટ રાખવો તેના
 બે ભેદ છે દ્રવ્ય ઉણોદરી ત પાણી તથા
 ઉપગરણુ અદ્ય ગ્રાખવા ને બીજો ભાવ ઉણો-
 દરી ત ક્રોધાદિક ઓછા કરવા ૨, વૃત્તસંક્ષેપ
 તપ તે ચાર ભેદે અભિગ્રહ ધારવા દ્રવ્યથી
 ૧, ક્ષેત્રથી ૨, કાળથી ૩, ભાવથી ૪ ॥ ૩ ॥
 રસ પરિત્યાગ તે નીવી, આયબીલ કરવો
 તથા વિગયમાથી હરકોઈ વિગયનો ત્યાગ
 કરવો તે ૪, કાયકલેશ તપ તે લેચ
 કરાવવો આતાપના લેવી, કાઉસંગ કરવો
 વિગેરે ૫, પડિસાલનતા તપ તે ચારે ભેદે
 ઇદ્રિય, કપાય, યોગ એ ત્રણુ નુ રોધવુ ને ચોથુ
 એકાત વસ્તિએ રહેવુ તે ૬, હવે અભ્યંતર
 તપના છ ભેદ કહે છે

પ્રાયશ્ચિત્ત ૧, વિનય ૨, વૈયાવચ્ચ ૩, સન્નિધાય ૪, ધ્યાન ૫, કાર્યોત્સર્ગ તપ તે એક ધ્યાને કાઉસગ્ગ કરવો ઇત્યાદિ ૬, એ છ લેદ અભ્યતરના કુલ બાર લેદ થયા એ બાર લેદે તપશ્ચર્યા કરતા નિર્જરા થાય

હવે આઠમો બધતત્વ કહે છે બધતત્વના ચાર લેદ પ્રકૃતિબધ ૧, સ્થિતીબધ ૨, અનુભાગબધ ૩, પ્રદેશબધ ૪, હવે પ્રકૃતિબધ ત કર્મનો સ્વભાવ તથા પરિણામ તે આઠ પ્રકારે કહે છે જ્ઞાનાવરણીય કર્મ તેણે અનતો જ્ઞાનગુણ રોક્યો છે ૧, દર્શનાવરણીય કર્મ તેણે અનતો દર્શન ગુણ રોક્યો છે ૨, વેદનીય કર્મ તેણે અનતો આત્મિક સુખ ગુણ રોક્યો છે ૩, મોહનીય કર્મ તેણે ક્ષાયિક સમક્રિત તથા જથાખ્યાત ચારિત્ર ગુણ રોક્યો છે ૪, આયુષ્ય કર્મ તેણે અક્ષયસ્થિતિ ગુણ રોક્યો છે ૫, નામકર્મ તેણે અમુર્તિ ગુણ રોક્યો છે ૬, ગોત્રકર્મ તેણે અગુરુ લઘુ ગુણ રોક્યો છે ૭, અતરાય કર્મ તેણે અનત

આત્મિક શક્તિ ગુણ રોકયો છે ૮, એ આઠ
કર્મનો બુદ્ધો બુદ્ધો સ્વભાવ છે હવે સ્થિતિ-
બધ તે આઠ કર્મની જેટલી સ્થિતિ છે તેટલી
બાવે જ્ઞાનાવરણીય, દર્શનાવરણીય, વેદનીય,
અતરાય એ ચાર કર્મની જઘન્ય સ્થિતિ
અતર્મુહૂર્તની, ઉત્કૃષ્ટિ ત્રીશ કોડાકોડ સાગ-
રોપમની મોહનીય કર્મની સ્થિતિ જઘન્ય
અતર્મુહૂર્તની, ઉત્કૃષ્ટિ સીતેર કોડાકોડ સાગરો-
પમની આયુષ્ય કર્મની સ્થિતિ જઘન્ય અત-
ર્મુહૂર્તની, ઉત્કૃષ્ટિ તેત્રીસ સાગરોપમની
નામ ને ગોત્ર કર્મની સ્થિતિ જઘન્ય આઠ
મુહૂર્તની ઉત્કૃષ્ટિ વીશ કોડાકોડ સાગરોપમની
એ સ્થિતિબધ બાણવો અનુભાગ બધ
તે રસ, તીવ્ર મદ રસાદિકર્મનો તે સુખ
દુખ વિગેરે પ્રગટપણે ભોગવવું અથવા અનુ-
ભવવું પ્રદેશબધ તે કર્મ પુણ્યગળના દળ તે
આત્મા સઘાતે પ્રદેશ બધાણા છે, તે ભોગ-

વીને આત્માના પ્રદેશથી દૂર થાય તે એ ચાર બધનો સ્વરૂપ મોદકના દષ્ટાંતે કહે છે જેમ કોઈ મોદક ઘણા પ્રકારના દ્રવ્યને સળેગે નીપનો, વાયુ, પીત્ત, કફને જેણે સ્વરૂપે કરી હુણે તેને સ્વભાવ કહીએ ૧ તેજ મોદક પક્ષ, માસ, બે માસ સુધી તેજ સ્વરૂપે રહે તે સ્થિતિબધ ૨, તેજ મોદક તીખો, કડવો, કસાયલો, ખાટો, મીઠો હોય તેને રસ કહીએ ૩, તેજ મોદક અદ્ય દળનો નીપનો તે નાનો હોય ઘણા દળનો નીપનો એટલે મોટો હોય તેને પ્રદેશબધ કહીએ ૪, એણી રીતે કર્મનો બધ બાણવો ઈતિ બધ તત્ત્વ સમાપ્ત ૮

હવે મોક્ષ તત્ત્વ કહે છે મોક્ષ તત્ત્વના પદર ભેદે સિદ્ધ થાય છે તે કહે છે તીર્થસિદ્ધા ૧, અતીર્થસિદ્ધા ૨, તીર્થકરસિદ્ધા ૩, અતીર્થકર સિદ્ધા ૪, સ્વલીંગસિદ્ધા ૫, અન્યલીંગસિદ્ધા ૬, ગૃહસ્થલીંગસિદ્ધા ૭, સ્ત્રીલીંગસિદ્ધા ૮, પુરુષ-લીંગસિદ્ધા ૯, નપુસકલીંગસિદ્ધા ૧૦, સ્વયંબુદ્ધ

સિદ્ધા ૧૧, પ્રત્યેકબુદ્ધસિદ્ધા ૧૨, બુદ્ધબોધિ-
સિદ્ધા ૧૩, એકસિદ્ધા ૧૪, અનેકસિદ્ધા ૧૫,
એ પદ્ધતિ લેઈ સિદ્ધ થાય તથા ચાર પ્રકારે
જીવ મોક્ષ જાય. જ્ઞાન કરી, દર્શન કરી,
ચારિત્ર કરી, તપ કરી

મોક્ષના નવ દ્વાર તે સદ્ પદ્ પદ્મપદ્માતે
મોક્ષ હાલ છે, પુવે હતી, આગમી કાળે હશે
આકાશના કૂલની પેરે નાસ્તિ નથી ઇત્યાદિક

॥ શ્રી નવ તત્વ સમાપ્ત. ॥

અથ શ્રી ગૌતમ પુચ્છા.

શ્રી મહાવીર ચ્વામીને વદના નમસ્કાર કરી શ્રી
ગૌતમ સ્વામી પ્રશ્ન પ્રછે છે કે, હે ભગવાન ! સાધુ
મહત્તના દર્શન કરવાથી જીવને શુ લાભ થાય ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! સાલળો સાધુના દર્શન
કરી થોડીવાર નમ્રતાથી સાધુ સન્મુખ બેસવું તેથી
મહાત્માના મુખની વાણી સાલળવાનો લાભ થાય
તેથી જ્ઞાન થાય, જ્ઞાનથી વિજ્ઞાન થાય [હહાપણ
આવે], તેથી પચ્ચખાણ કરે, પચ્ચખાણથી તપ,

સજ્જમ નીપજે, તપ સજ્જમથી નવા કર્મ ગવાય
નહિ અને જૂના કર્મ ટૂટે, અતે કર્મ રહિત થઈ
માક્ષ પદ પામે

૨ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! કયા કર્મના ઉદયથી
જીવ નારકીના દુષ્પભોગવે ?

કયા કર્મના ઉદયથી જીવ તીર્થંચ (જનાવર)
મા ઉપજે ?

કયા કર્મના ઉદયથી જીવ મનુષ્ય ગતિ પામે ?

કયા કર્મના ઉદયથી જીવ દેવગતિ પામે ?

ઉ-હે ગૌતમ ! માણસ દારૂ પીએ, માસ
ખાય, પંચેન્દ્રિ જીવની ધાત કરે, પૈસા માટે અનુ
પાપ કરે, તે જીવ નારકીમા નરકના દુષ્પભોગવ

જે જીવ માયા કપટ કરે, ખોટી સાક્ષી પુરે,
પેટમા કપટ, મોઢે મીઠું બોલે, સારી વસ્તુ બતાવી
નળણી આપે, ખોટા લેખ લખે, તે જીવ મરીને તિ-
ર્થંચ ગતિમા જાય

જે જીવ સ્વભાવે ભદ્રિક હોય, વિનયવત હોય,
અહંકાર રહિત હોય, દુષ્પી જીવનું દુષ્પ દૂર કર-
નાર હોય, એવો જે જીવ હોય તે માણસ મરીને
કરી મનુષ્ય ગતિ પામે.

જે જીવ વીતરાગ દશા રહિત ચારિત્ર પાળે
ગૃહસ્થીના અણુવ્રત પાળે, અજ્ઞાન દશાથી તપ કરે,
મન વિના પરવશપણે ભૂખ, તૃષ્ણાના દુખ સહન
કરે તે જીવ મરીને દેવગતી પામે

૩ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! જીવને કયા કર્મના ઉ-
દયથી સાબળેલુ યાદ રહે નહી, ભણાવે તો આવડે
નહિ મહેનત કરતા છતાં અજ્ઞાન દૂર થાય નહિ ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! તે જીવે પરભવે જ્ઞાનાવરણી
કર્મ નીચેના કર્તવ્યથી બાધ્યા છે તે જ્ઞાનીના ગુણ
ઓળખ્યા હશે જ્ઞાનીના દુશ્મન થઈ તેની ભાવ
ધાત કરી હશે, જ્ઞાન ભણનારને અતરાય કરી હશે,
જ્ઞાની સાથે ખોટા વીખવાદ, ઝગડા કર્યા હશે, જ્ઞા-
નીને દુખ દીધું હશે, જ્ઞાનીના ઉપર દ્રેષ ભાવ કયો
હશે, તે કર્મને ઉદયે આ ભવમા જીવ અજ્ઞાનપણે
મૂઠ દશા ભોગવે છે

૪ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! કયા કર્મને ઉદયે સ્ત્રી
મૃતવધ્યા થાય [મૂવેલા બાળક જન્મે અથવા જીવે
નહિ તે] વળી કયા કર્મને ઉદયે સ્ત્રી વધ્યાનો અ-
વતાર પુરો કરે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! જીવે પરભવ ગર્ભ ગળાવ્યા
હશે, અથવા ગર્ભપાત કર્યા હશે, તેને ઉદયે જીવ

મૃત વધ્યા થાય, વળી તે જીવે પરભવે શોકયના બા-
ળકો ઉપર દ્રેષ ભાવ કર્યો હશે અથવા તે બાળકોને
ઝેરથી, શસ્ત્રથી માગ્વે કરી તેવા કર્મોથી વાઝણીનો
અવતાર ભોગવ

૫ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! કયા કર્મને ઉદયે સ્ત્રી
બાળ રડાપો પામે અથવા કયા કર્મથી મા-બાપને
જીવન દીકરાનો વિચાગ થાય ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! તે સ્ત્રીએ પરભવે અહાય
વ્રત લધને તુરત ભાગ્યુ હશે અને તેનું પ્રાયશ્ચિત લીધા
વિના મરણ પામી જોઈ બીજે ભવે બાળરડાપો
ભાગવે, વળી જોણે ખોટી દાનતથી પારકી થાપણો
ઓળવી હોય તેણે કરી તેને દીકરાનો વિચાગ થાય

૬ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! કયા કર્મને ઉદયે જીવ
અધ થાય, ખરો થાય, અને મગો થાય

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! પરસ્ત્રીને વિષય બુદ્ધથી
વારવાગ નીરખે, તેણે કરી પરભવે અધાપો પામ,
પારકી નીંદા ઘણી સાબળવાની હોશ હોય તે જીવ
પરભવે ખેરો થાય અને પારકા અવગુણ ખોલનાર
મગો થાય

૭ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! કયા કર્મને ઉદયે જીવ
ધન પામીને એકદમ નિધન થઈ જાય ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! જે જીવના પરભવે ધર્મમા મન, વચન, ક્રિયાના જોગ જોડાયલા રહે ત્યાસુધીજ પરભવે તે ધનવાન ગહે અને ધર્મમાથી બદલાય અ-ધર્મમા જોડાય ત્યાસુધી નીર્ધન ગહે

૮ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! કયા કર્મને ઉદયે જીવ સુપાત્ર દાન દમ્બ શકતો નથી લાભ મેળવી શકતો નથી ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! જે દાન દેતો હોય તેને ખોટી સલાહ આપી દાન દેતા અટકાવે તે જીવ પરભવે સુપાત્ર દાન આપી શકે નહિં ધરમા રીદિ છતાં વાપરી શકે નહિ, ભોગવી શકે નહિં

૯ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! કયા કર્મને ઉદયે મનુ-જીવના શ્વાસોશ્વાસ દુર્ગંધી અને પરસેવો પશુ દુર-ગંધી તેમજ તેનું આખું શરીર કોઈને દીકું ગમે નહિં તેવું હોય ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! તે જીવે પૂર્વે પોતાના શરીર તથા રૂપનો અહંકાર કર્યો હશે તેમજ સાધુ મહાન પુરૂષોને દેખીને દુઃખા કરી હશે તેઓની અવજા નીંદા કરી હશે તે કર્મના ઉદયથી ઉપર પ્રમાણે શરીર પામે.

૧૦ બ્રહ્મ-હે ભગવાન ! કોઈ માણસનું રૂપ થાણું સારું, જોનારને જોતાં મનોહર ના વળે તેમજ તેના વચન પણ બહુ પ્રીય લાગે સુબાહુકુમારની પેઠે એવું પ્રીય શા કારણથી લાગે છે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! તે જીવે પૂર્વે પ્રેમપર્વક સુપાત્ર દાન દીધું હશે સૌ જીવને જાત મહેનતથી સુખ દીધું હશે સુમુખ નામે ગાથાપતીની પેરે તેથી આ ભવમા સૌ જીવને પ્રીય લાગે છે

૧૧ બ્રહ્મ-હે ભગવાન ! આ આત્મા પૂર્વે અનંત મનુષ્યના ભવ કરી ચુક્યો ધર્મ પણ કર્યો હશે ધર્મ કર્યા વિના બાર દેવલોક તથા નવ ગ્રીવેક સુધી કેમ જાય તો કરવાનું જીવને શું બાકી રહ્યું કે જેથી જન્મ મરણનો ફેરો ના મટયો ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! તે જીવે પૂર્વે મનુષ્ય ભવમા ધર્મ કર્યો હશે પણ દેખાદેખી, કોઈના કહેવાથી, લાજ શરમથી, કુળ આચાર પ્રમાણે કર્યો હશે, પણ સમજણ પૂર્વક હૃદયની દાઝથી કર્યો નહિ હોય જેથી ચારાસીમા ભટકે છે

૧૨ બ્રહ્મ-હે ભગવાન ! જીવ જગતા ભલા કે ઉધતા ભલા ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! ધાર્મિક પરોપકારી જીવ જાગતા ભલા કેમકે તેના તરફથી ધણા જીવોને શાતા સુખ મળે છે માટે જાગતા ભલા, અને પાપી જીવ ઉધતા ભલા કેમકે તે પાપી જીવ જ્યાસુધી જાગે ત્યાસુધી તેને હાથે હિંસા અધર્મ અનીતિ થાય માત્ર ઉધે એટલેજ વખત તેના તરફથી શાતા માટે પાપી જીવ ઉધતા ભલા

૧૩ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! જીવ ધનવાન ભલા કે નીર્ધન ભલા ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! ધર્મી જીવ ધનવાન ભલા કેમકે તેને હાથે દાન, દયા, પરોપકારમા ધન ખરચી દુઃખીઆના દુઃખ દુઃગ થાય તેથી ધર્મી જીવ ધનવાન ભલા અને જો પાપી જીવ ધનવાન હોય તો તેના તરફથી અનેક જીવોને દુઃખ ઉત્પન્ન કરે અને પાપના કામમા ધન ખરચતા પાછો હડે નહિ તેથી પાપી જીવ નીર્ધન ભલા

૧૪ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! મરણ વખતે જીવ શરીરમાથી કયા ચઇને નીકળતો હશે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! પાપ ઠેકાણેથી જીવ શરીર-

માથી નીકળે છે તે પગને તળીએથી, જાગેથી, છા-
તીએથી, મસ્તકેથી અને મવાંગેથી એટલે રૂવાડે
રૂવાડેથી

વિશેષમા તે ધ્યાનનુ ફળ હશે છે

પગને તળીએથી નીકળે તે નરદમા જાય, જા-
ગેથી નીકળે તે તીર્થયામા જાય, છાતીએથી નીકળે
તે મનુષ્યમા જાય, મસ્તકેથી નીકળે તે દેવલોકમા
જાય, અને રૂવાડે રૂવાડેથી નીકળે તે મોક્ષમા જાય

૧૫ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! મુપચ્ચખાણુ કેવી રીતે
થાય /

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! પાચ પ્રકારે મુપચ્ચખાણુ
થાય તે શ્રદ્ધા શુદ્ધ ૧, વિનય શુદ્ધ, ૨, આયુભા-
સણા શુદ્ધ ૩ આજ્ઞાપાલણા શુદ્ધ ૪, અને ભાવ
શુદ્ધ ૫, અર્થાત્ પચ્ચખાણુ કરે તે પચ્ચખાણુના
ઉપર પૂર્ણ ભરોસો ગળે કે અપચ્ચખાણુથીજ
મારા કર્મ તુટશે તે શ્રદ્ધા શુદ્ધ ૧, વિનય શુદ્ધ,
તે ગુરુવાદિકને ત્રણવાગ ઉઠી, ખેસી વદણા નમસ્કાર
રીતે પચ્ચખાણુ લેવા તે વિનય શુદ્ધ ૨, આજ્ઞાભા-
મણા શુદ્ધ તે ગુરુ પચ્ચખાણુના પાડનો છેલ્લો અ-

ક્ષર અપાણુ વોસીઁ બોલે કે તેની માથે અપાણુ
 વોસીરામી પચખાણુ લેનાર બોલે તે અણ્ણભાસ-
 ણા ગુદ્ધ ૩, અણ્ણપાલણા ગુદ્ધ તે પચખાણુનો
 ટાઈમ પૂગે થયે ઉપયોગસહિત પચખાણુ પાળે તે
 અણ્ણપાલણા ગુદ્ધ ૪, ભાવ ગુદ્ધ તે રાગ, દેગ ગહિત
 જેવા વૈરાગેથી પચખાણુ લીધું હોય તેવોજ વૈરાગ
 પચખાણુનો કાળ પૂરો થતા સુની રહેવા જોઈએ તે
 ભાવ ગુદ્ધ ૫, “તેથી વીપરીત દુષ્પચખાણુ જાણુવા”

૧૬ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! પુન્યકૃત્તે પ્રકારે થાય ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! નવ પ્રકારે પુન્ય નીપજે તે
 નીચે પ્રમાણે

ભુખ્યાને અન્ન દેવું તે પુન્ય

ચરાને પાણી આપે તે પુન્ય

રહેવાની જગ્યા આગે તે પુન્ય

બેસવા, સુવાના આમન આપે તે પુન્ય

વસ્ત્ર આપવાથી પુન્ય,

સાના ઉપર ભલું મન રાખે તે પુન્ય.

સાગ વચનથી બોલાવે તે પુન્ય

કાયાથી સેવાભક્તિ કરે તે પુન્ય,

વડીલ તથા ગુણીજનોને નમ-જર કરવો તે પુન્ય
૧૭ પ્રમ-હે ભગવાન ! સુખ કેટલા પ્રકારનું ?
ઉત્તર-હે ગૌતમ ! દશ પ્રકારનું સુખ તે નીચે

પ્રમાણે

- ૧ શરીરે નીરોગીપણ તે પહેલું સુખ
- ૨ લાલુ આયુષ્ય ભોગવે તે બીજું સુખ
- ૩ ધન વજ્ર તેમજ દુનીયામાં આખર પુત્ર
સારી તે ત્રીજું સુખ
- ૪ સુપાત્ર સ્ત્રી સુખની દેનારી તે ચોથું સુખ
- ૫ પાચે ઇન્દ્રિયોના પ્રતિપૂર્ણ સુખ તે પાચમું સુખ
- ૬ સતોષ વશો અને તૃષ્ણા ગહિતપણ
તે છઠું સુખ
- ૭ જે ચીજ જે વખતે જોઈએ તે વખતે ગમે
ત્યાથી મળી આવે ચક્રવર્તિની પેઠે તે
સાતમું સુખ
- ૮ અતીદનીક સુખ દેવનું તે આઠમું સુખ
- ૯ ઉત્તમ ગુણુવત માધુપણ તે નવમું સુખ
- ૧૦ જન્મ, જરા, મરણ રહિત મોક્ષ તે
દશમું સુખ

૧૮ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! પળુસણની સ્થાપના ક્યારે થઈ, કોણે કરી, અને તે કેટલા દીવસના ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! પળુસણની સ્થાપના કોઈએ કરી નથી, અનાદિકાળના છે, અને તે એક દીવસ ભાદ્રવા શુદ્ધ પાચમ પવિત્ર હૃદય પર્યાય શુદ્ધ રૂપે તે પળુસણ

૧૯ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! કોઈ શેકે મુનીમનો ભરોસો ગામી ધનનુ રક્ષણ કરવા રાખ્યો છે અને તે મુનીમ વીશ્વામવાત કરી ધન ઉત્પાદન કરે અને શેકને નીર્ધન બીજ ભાગતો કરે તો તે જીવ કેવા કર્મ બાધે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! તે જીવ મીતે કાડાકાડ સાગરોપમનુ મહામોહની કર્મ બાધે ત્યા સુધી દુષ્ટ, દારીદ્રતા, અને મદપણ બોગવે

૨૦ પ્રશ્ન-હે ભગવાન ! કોઈ મનુષ્ય બાળસ્રવ્યારી નથી અને જગત્મા માન, પુત્ર વધારવાને માટે બાળસ્રવ્યારી નામ ધરાવે તો કેવા કર્મ બાધે ?

ઉત્તર-હે ગૌતમ ! જિપર પ્રમાણે સીતેર કાડાકાડી સાગરોપમનુ મહામોહની કર્મ બાધે

॥ ઇતિ ગૌતમપુરુષ સમાપ્ત ॥

અથ શ્રી ગ્રહશાન્તિ કરવાનો જાપ.

જે ગ્રહનો જાપ કરવા હોય તે નીચે બતાવેલા
રગની માળા તથા તેજ રગનું કપડું અને તેજ
રગનું અનાજ, ચોનીસ કલાકનું અભયાર્ય, ભોજન
એક વખત નીચે બતાવ્યા પ્રમાણે જાપ કરવા

સૂર્યનો જાપ

ગતી માળા, લાલ વસ્ત્ર, લાલ અનાજ, અભ-
યાર્ય સહિત એકાસણ, માળા અને લુગડા જમતી
વખતે અગઉપર ગાખવા એમ દરેકને મમજવું

ૐ હ્રોં પદ્મપ્રભુ નમસ્તુભ્ય મમ શાન્તિ શાન્તિ

ચંદ્રનો જાપ

ધોળી માળા, ધોળું વસ્ત્ર, ધોળું અન્ન

ૐ હ્રોં ચંદ્રપ્રભુ નમસ્તુભ્ય મમ શાન્તિ શાન્તિ

મંગળનો જાપ

રાતી માળા, રાતું વસ્ત્ર, રાતું અનાજ

ૐ હ્રોં વાસુપુન્ન્યપ્રભુ નમસ્તુભ્ય મમ શાન્તિ શાન્તિ

બુધનો જાપ.

પીળા વસ્ત્ર, પીળી માળા, પીળું અન્ન

ૐ હ્રોં શાન્તિનાથ પ્રભુનમસ્તુભ્ય મમ શાન્તિ શાન્તિ

ગુરૂનો જાપ

ઉપર પ્રમાણે વસ્ત્ર, માળા અને અન્ન.
ૐ હૌં ઋષભદેવપ્રભુ નમસ્તુભ્ય મમ શાન્તિ શાન્તિઃ

શુક્રનો જાપ

ધોળા વસ્ત્ર, ધોળી માળા, ધોળું અન્ન
ૐ હૌં સુવિધિનાથપ્રભુ નમસ્તુભ્ય મમ શા-
ન્તિ શાન્તિ

શનીનો જાપ.

ધોળા વસ્ત્ર, કાળી માળા, કાળું અન્ન
ૐ હૌં મુનિસુવ્રત પ્રભુ નમસ્તુભ્ય મમ શા-
ન્તિ શાન્તિ

રાહૂનો જાપ.

પીળા વસ્ત્ર, પીળી માળા, પોળું અન્ન
ૐ હૌં નેમીનાથ પ્રભુ નમસ્તુભ્ય મમ શા-
ન્તિ શાન્તિ રાહુ માટે અમામ જાણવી

કેતુનો જાપ.

લીલા વસ્ત્ર, લીલી માળા, લીલું અન્ન
ૐ હૌં પાર્શ્વનાથ પ્રભુ નમસ્તુભ્ય મમ શાન્તિ શાન્તિ

વર્ષના ચાર સ્થલ

ચૈત્ર શુદ્ધ ૧ ના દિવસે રેવતી નક્ષત્ર હોયતો
વર્ષાદનો સારો સ્થલ

વૈશાખ શુદ્ધ ૧ ના દિવસ ભરણી નક્ષત્ર હોય
તો તાપ અનુકૂળ પડે

જેઠ શુદ્ધ ૧ ના દિવસે મૃગશિર નક્ષત્ર હોયતો
પવન અનુકૂળ મારો રહે

અશાઢ શુદ્ધ ૧ ના દિવસે પુનર્વસુ નક્ષત્ર હોય
તો અનાજનો સારો સ્થલ જાણવો

નીચેના દશ નક્ષત્ર જ્ઞાનમાં વૃદ્ધિ કરનાર છ
એટલે તે નક્ષત્રને દિવસે જ્ઞાનનો અભ્યાસ કરે તો
તેમાં થતા વિપ્તિનો નાશ થાય -

નક્ષત્રનાં નામ

મૃગશિર, આદ્રા, પુષ્ય, પ્રવાહાદ્યુનિ, પૂર્વાષાઢા,
પૂર્વાભાદ્રપદ, મૂળ, અશ્લેષા, હસ્તા, ચિત્રા

